

circa mutatoz officij. sed non pōt dispensare
ut clericus nō teneatur dicere aliquod offici-
um. *Licet* lant. 7. 10. de lig. in. d. cle. i. aliter se-
ferit. quaz horarū. tres sub nocturno officio 2
prehenduntur. s. matutinū prima 7 pletoriū
Alie vero quatuor hore dicuntur officium di-
urnum. *Prū* liceat dicere matutinas d se-
ro. *Rñ. fm* th. in quol. Si quis diceret ma-
tutinas pp necessitatē honestaz occupationū
non malefaceret. *Prā* 7 hoc etiā in solemnibz
ecclesijs fieri solet Si aut nō faceret. ut quier-
us somno 7 voluptati vacaz. nō est absq pec-
cato. nō tñ vi det se mortale qñq tarde qñ
dicat officij. dñmō nō transeat dies. qñq
ad hoc videtur terminari circa mediā noctem
Ad. n. istud pceptum de hore dicendis refer-
tur ad tps. *fm* archi. s. in sum. tñ ut hater in
dicta cle. i. ibi. hore debitis. hoc est *fm* paul.
quando hora officij rñdet hore diei.

Que aut sit hora dicendi matutinas. *Rñ. fm*
diuersaz ecclesiaz diuersa consuetudo suat. tñ
si proprie dicant matutinus est quarta seu vl-
tima vigilia noctis. v3 post tres ptes noctis
q3 ad auroram.

An aut in principio officij debeat dici pater
noster. *Dic fm* Lu. 10. in suis singularibz. q
debeat dici in fine 7 non aña. q3 hoc nullo iure
canetur. Et q debeat dici in fine ex tex. in. ca.
id semper placuit. de conse. disti. v.

An aut liceat de mane omnes horas simul
dicere. car. in. d. cle. i. dicit q itinerantes 7 p-
lati occupati pñt omnes horas simul dicere.
sicut faciunt cardinales. 7 est melius preveni-
re q3 pueniri. maxime q3 prima pars diei ē
aprior 7 deuotior. ad orandū q3 suprema.

An aut vespere debeat dici añ prandij tem-
pore quadragesimali. archi. s. dicit q vespere de-
beant dici tpe qdragesimali añ prandij. canō
insinuat de conse. di. i. solent. Sed ille tex. vñ
loqui de officio ecclesiariū. Ideo si quis priua-
tim vespas dicat post comestione in quadra-
gesima. non condemnare de mortali. q3 nō re-
perio scriptum. Nulli tamen consulerem hoc
agere. quia videtur esse de comuni more tñ
ratorum non prandere ante vespas dictas il-
lud etiā de ceterum magis ibi ponitur ratioe tē-
poris congrui obseruandi in comestione iei-
niū quadragesimalis. q3 ratione officij. Et de
nona dicenda ante prandium in ieiunijs ec-
clesie extra quadragesimam multo min⁹ qā
nihil super hoc inuenitur determinatuz.

Quid si monachus pñficetur ecclesie paro-
chiali. Quod officij seq. *Rñ. fm* hostie. Pua-
bit consuetudinem ecclesie ad quā transi-

Quid si quis omīssa vna hora. dicat sequē-
tem. *Rñ. fm. xv. l.* redo q sufficit q caute
suppleat illud tantum quod omīssum est 7 a-
gat penitentiam de negligentia. Penitētia q
q3 de omīssis hore est arbitraria. sicut 7 alie d
pe. 7 re. reus qui.

Prū clericus excoīcatus teneatur dicere
horas. *Rñ. si* est excoīcatus minori non ē vul-
biū. Si vero ē excoīcatus maiori. *Dic* secun-
dū hōst. 7 alios q tenet qd dicere. sed nō i ec-
clesia. vl cū alio aut qñ in officio suo. s3 sol⁹. et
qñ p modū orōis. i. ut nō dicat. dñs vobiscuz

An aut de gradati teneant ad officij. *Dic* q
sic. *Vide* de hoc supra. *Degradatio.*

Clerici 7 religiosi pmozantes cū cardinali-
bus. aut cum quibuscunq pontificibus. gñaz
7 comuniōz non sedis apostolice halentibz ut
in clementina. dignum. eodem tñ. possunt se
coaptare illis in dis officijs nec ad alia tñr

Ieiunium. *Quid* sit ieiunij. *Rñ. fm*
Hof. 7 panoz. sup rubrica ē eodē. q
ieiunium de quo hic est abstinentia a
cibis fm ordinationem seu consuetudinem
ecclesie. Et ieiunij dñr a quodam intestino.
sic vocato. q3 ut plm est vacuū 7 exairum.

Prū ieiunij cadat sub precepto. *Rñ. fm*
tho. scda scde. q. cxvii. q ieiunium in qm
pertinet ad necessitatem corectionis. peccati. 7
satisfactionis in penitentia vel ad eleuatiō nē
mentis ad spiritualia sic in comuni cadit sub
pcepto legis nature. sed determinatio tempo-
ris 7 modi ieiunandi cadit sub precepto iuris
pñtini. quia ab ecclesia sic est statutum. Nec
tamen quilibet transgrediens peccat mortali-
ter sed tantū qui transgreditur ex pceptu vl
sic q impediatur finis quem intendit legisla-
tor. s3 q ex cā rōabili frāgit ieiunij nō peccat
mortlr. nec ē trāsgressor pcepti. gl. aut. xrv
distinc. in. s. alias ea tñm dicit q transgre-
diens ieiunium solemne obligatur ad morta-
le. *Panoz.* vbi supra dicit. q. d. suus. *Lardi.*
dicit hoc procedere quando ieiunij omittit
ex contemptu vel inobedientia. ut q3 nō vlt se
subicere precepto superioris. Secus si sine cō-
temptu. q3 tunc transgressio soluz obligat ad
veniale. 7 dicit hoc tenere. archid. in. d. s. al-
ea tñm. Sed certe Archi. ibi soluz refert
opinionem. io. de san. 7 transi. Sed aliter dī-
cit in capitu. pñnam. septuagesimalis. disti-
ctione. *Ibi* enim dicit q si ex aliqua causa
quis transgreditur ieiunium. non peccat mor-
taliter. Quod potest intelligi. quando forte
esset debilis. nec curat ire ad superiorem pro
licentia.

Secus sentit quando nulla subest licita cau-
sa. Sed pro prima opinione facit notabile di-
ctum collec. in. c. i. de consti. ubi dicit q trans-
gressio canonis obligat ad mortale quādo fit
ex cōp̄tu. seu i obediencia. Et contemptus pro-
prie est quando ex sola voluntate non vult se
subicere statuto superioris. Et iste contemp-
tus clare apparere non potest. nisi post monitionē
fin eum. Sed si quis transgreditur ex concu-
piscencia. ira vel negligentia tunc obligat ad
veniale. Quod dictum prima fronte videtur
notabile. Et hoc dictum panoz. putat. verum
ubi superior aliquid iniungeret per verbum co-
mune. puta per verbum statuimus. vel ordia-
mus. vel simile. Secus ubi procederet per vi-
ba preceptiva seu equipolentia. Nam trans-
gressio precepti superioris obligat ad mortale
licet fiat sine contemptu. riiij. q. i. c. quod pre-
cipitur. et in. c. ij. de ma. et obedi. Et fuit illud iu-
dicium bea. tho. q ubi statutum fit per verba
coia. transgressio nō est ad mortale. Ex intel-
lige quando fit sine contemptu. Nam sic nō
omnis transgressio legis obligat ad tempera-
lem mortem. Ita nec eternam que provenit
ex peccato mortali. Et ideo ponderanda sunt
verba statuti. seu canonis. quibus indicit iei-
unium. Aut sint verba preceptiva. seu equi-
polentia. seu communia. Et predicta notabis q
materia est peregrina. Quando aut transgres-
sio statuti. vel regule obliget ad mortale. Vi-
de panoz. in. c. nam concupiscenciam de consti.
et in. c. deus. de vi. et ho. cle. et in toto iure cano-
nico. non est ter. qui ad hoc faciat vt facit cle.
exiui de ho. si. Archi. autem. f. in. sum. dic fin
tho. in. iiij. di. xv. q si quis ieiunia instituta ab
ecclesia fregit libenter vel scienter et sine cau-
sa rationabili peccavit mortaliter. postq̄ pue-
nit ad etatem in qua obligatur. Secus si non
advertebat esse diem ieiunij. vel etiā quando
sibi non videbatur non posse ieiunare ratione
debilis complexionis cum tamen posset quis
peccet forte non mortaliter. si habebat aliquas
causas dubitandi. debet tamen induci ad iei-
unium. De. autem de palu. circa hoc dicit iei-
unium cadit sub iure positivo. unde eius tras-
gressio sine causa est peccatum mortale. Quā-
do vero fractio eius est cum causa. non ex to-
to sufficiente est veniale. vt in his qui legunt
instituta in completorio. Quando vero su-
ficiens est simpliciter. tunc nulla est culpa.
Qui autem non advertebat de ieiunio. come-
dit in mane siquidē scire tenebatur q eēt iei-
unium non excusatur a fractione ieiunij. nō
tamen tenetur postea eo die ieiunare. cū iam

fit obligatus ad alium diem. Et si non liceret
sibi plus comedere. nimis gravaretur nec cū
toto hoc esset ieiunium propter nimiam anni-
cipationem. Item si non ieiunando cum pos-
serin diebus ieiuniorum comedit pluries se-
cundum iohan. neapolitanum in quodlibet.
torrens peccat mortaliter quotiens comedit
ultra vnam vicem. quia reducit istud pec-
catum ad preceptum negatiuum. Durandus
autem in quarto. tenet q sit tantum vñ pec-
catum. sed tanto grauius q̄to pluries comit-
titur. Et istud communis tenetur. Et hoc nisi
comedens. nouo contemptu pluries incidere
in illud hoc archi. f.

In quibus diebus tenetur quis ieiunare.
Rideo q̄tum ex precepto ecclesie. tenetur pri-
mo totam quadragesimam. de conse. distinc.
tertia. non liceat. c. non oportet. et c. placuit
Item quatuor tempora. lxxvi. distinc. statui-
mus. Item in vigilia natalis domini. extra
eodem. c. i. et in vigilia assumptionis virgi. d.
ca. i. et in omnibus vigilis apostolorum p̄ter
q̄s Philippi et iacobi. quia venit tēpore paschali
et iohannis euangeliste quia venit infra octa-
uas natiuitatis. extra eodem consilium. De
festo etiam beati bartholomei consuetudo ser-
uanda est. nō de ieiunando quia hec est firma
et vniuersalis. sed de die celebrandi festus. vt
in. d. c. consilium. Item ex vniuersali cōsue-
tudinē ecclesie preceptum est de vigilia io. bap-
tiste. omnium sanctorum. et beati laurentij.
Item vigilia penthe. est ieiunanda de q̄ hēs
duas glo. primam in. §. necessario. lxxvi. dist.
aliā. Ber. in. d. c. ij. et tene eam menti. Naz
Briatannus visus est sentire contrarium i. d.
§. necessario. in vigilis autem rogationum.
secundum panoz. in hoc seruanda est consue-
tudo loci. idem dicit de aduentu.

Nunquid autem ieiunium possit differri de
die in diem. Dicit innocen. q sic existente cā
Nam videmus q si festus accidit sc̄ba feria
non ieiunatur die tot̄n inica. sed transfer-
ad diem sabbati precedentis. vt extra eo. c. i. ita
dicendum pari ratione q si vigilia accadat in
aliquo festo solemni. q tunc propter venera-
tionem festi potest ieiunium explicari die p̄-
cedēti. Et ponit hoc. in multis locis francie exē-
plum. ubi comuniter festum sancti quinnini.
quod accidit in vigilia omnium sanctorū nō
enim illi homines ieiunant propter festi so-
lemne. sed transferunt ieiunium in aliam di-
em. Et idem posset fieri quando ieiunium ac-
cidit in festo principali alicuius ciuitatis vel
loci. vt ieiunium transferatur i precedentem

diem 7 placeret, ut ista translatio fieret p ep3
hec panoz. ubi supra.

An aut consuetudo nō ieiunandi excuset nō
ieiunantes. hst. in. c. ij. extra co. dicit q in ie
iunjs solemnibz. i. indictis p ecclesiam. nihil
potest facere consuetudo. Quod intelligit pa
noz. xij. qñ consuetudo ex toto vult illud ieiu
nium tollere. Secus aut si illud interpretat qli
ter sit explendū. pura. quo ad cibos. hraz col
lationem. 7 hmoi. Nam consuetudo est optia
legi interpret. 7 panoz. in. d. c. ij. limitat ad
huc fortius dictū hst. q videlicet in ieiunjs
solemnibz nō valet consuetudo. Hoc intellige
nisi papa sciret 7 tolleraret. vide tñ glo. singu
larem in. d. c. ij. q valet consuetudo ieiunioz
relatiua. de qua gl. panoz. ubi facit magnum
festum ppter eius auctoritatem.

¶ Dicitur liceat ieiunare in tomnica. Dic p
ut habetur de conse. di. v. c. xl. q dies tomni
cales sunt subtrahit ab obfuantia ieiunij tē
pore quadragesime. fortius alijs temporibus
qz dies est leticie. Si quis tñ absq scandalo
alioz 7 absq alia supstitōe ieiunaret. nō pec
cater. **¶** Que hora sit opetens pinedendi i di
ebus ieiunioz. gl. in. d. s. als dicit q comedere
an hōzā comedendi est mortale. allegat. ca.
foler. de conse. di. i. sed panoz. sup rubrica. co
dem titulo. dicit q aut loquimur de ieiunjs
quadragesimalibz. Et tunc hora vesptina ē cō
petens. i. post completas vespas in ecclesijs q
tempore quadragesimali dicunt 7 peccatum
est anticipare illā hōzā. de hoc est tex. in. ca. so
lent. Et ratio illius statuti fuit. q in ieiunio q
dragesimali imitatur vestigia xpī qui absti
nuit a cibo quadraginta diebus 7 qdraginta
noctibz. Nos ita deberemus agere si natura
pateretur. Sed qz hoc non est possibile in hñas
nis statuit ecclesia. ut saltē p omnes quadra
ginta dies sicte sumptos hōies ieiunarent. nā
post vespas expletas dies sicte dicitur explet
cū nō restet aliud officiū diurnū. In alijs ve
ro ieiunjs nō est hōzā ab ecclesia pñxa. Et iō
cōiter tenetur. ut in nonis licite sumat cibo. 7
ita habetur in obfuantia generali. Nam ex q
non habemus ius specificū recurrendū est ad
consuetudinem loci. ad hoc tex. in. c. vti nam.
lxvi. di. xi. tamen in quarto. di. xv. dicit q iaz
inualuit consuetudo in multis locis comedere
quasi statim post hōzā sextā. vel ipā hōzā sex
ta. Non em tante necessitatis est in obfua
tione ieiunij hōzā sexta. sicut comeder semel tā
tum. Circa tñ hōzā comedendi potest dispensa
ri. vel ppter debilitatem vel ppter lectionem
vel ppter iter. vel alias pias causas fm pe. de

palu. **¶** Que aut requiratur ad integritates
ieiunij. Rñ ubi supra dicit q cū sub determinati
one precepti ecclesiastici de ieiunio cadit ie
mel comedere in die naturali. 7 hōzā determi
nata. 7 abstinentia ab esu carniū 7 ovīs 7 caseo
in quadragesimali ieiunio. adde etiā saginē
idest lardū. In alijs aut nō phibentur oua 7
lactinia nec vltus rex. Specificē disponit de h
Ideo sequenda est consuetudo. loci. d. c. vti
nam. **¶** Quid aut si quis excuset a ieiunio q
dragesimali pp aliquā cās legitimā. An pec
cet comedendo lactinia. Rñ dicit archidi. f. in
summa. q si quis excusatus a ieiunio ppter
defectum etatis vel ppter labōrē. vel aliā rati
onabile cām. pōt in qdragesima vti cibis qua
dragesimalibz. 7 ex voluptate. vel incuria vti
lactinijs ovīs. vel carne mortaliter peccat qz
facit 3 pceptū ecclesie que ordinavit vti dele
re cibis quadragesimalibz. nñ. dist. xxiij. nē
addit. q si quis in ieiunjs ab ecclesia institu
tis in qdragesima vel qtuor tñbz. vel vigilijs
sanctoz comedit carnes ex delectatione gule.
vel sine causa infirmitatis peccat mortaliter.
cū sit contra morem vniuersalem ecclesie.

¶ Quid de collatione que fit in sero. Rñ pa
noz. dicit q aliquid sumere p collatione de se
ro magis ad sustentationē nature q ad delici
as non est peccatū. nec frangere ieiunium. dñm
modo hoc fiat fm consuetudinē loci 7 t pte
Nam ex quo non habemus in hoc ius specifi
cum recurrendū est ad consuetudinē loci. p hoc
d. c. vti nā. 7 c. illa. xij. disti. Videmus. n. i fñ
religiosos pñpue distercien. statuisse vt hi qui
ministrant reliquis tempore ieiunij aliqd su
mant. vt sic melius possint disferre prandij.
Idē de lectoribz mense inter religiosos 7 hu
iusmodi. Et fm inno. isti non dicunt frange
re ieiunium idē dic de illis qui surgunt a mensa
vt portent encensū alicui. 7 postea reuertunt
ad comedendū 7 hmoi. idē dic de ministranti
bus dñis qui pregustant cibos ex suspitione
veneni. nec etiā isti peccarent si pregustarent.
in qdragesima carnes dñmō nō faciāt ex vo
luptate. 7 pñdicta pñtor dñmō q comedere
panē in sero p collatione. etiā in modica quā
titate frangit ieiunium. Istud em nullo iur ca
uet ieiunium. n. saltē q ad circūstantias tempoz
modi 7 sepius. vel semel comedendi est de iur
positiuo. vt dictū est supra. et ex quo nō hēm
ius specificū q ad collatōz. recurrendū est ad
consuetudinē loci q est optima legi interpret. et
sic ubi est consuetudo comedendi modicum pa
nis in collatione nullo mō credendū est fran
gi ieiunium. maxime in illis qui non hñt aliud

quod sumant. adde etiā q̄ dicit p̄. tē palu. In
quarto. dist. xv. q̄ si quis. nō pp̄ fāmen. v̄l vo
luptatem. sed p̄etimore ne deficiat p̄an xiera
te die ieiunij ficus. aut porretā p̄libaret vel hu
iulimodi. s. an̄ comestione p̄ modū medicine.
sic non est fractio ieiunij. Et d̄t direc. fm̄ q̄s
dam circa ieiunia ecclesie posse statui q̄ bis. s. p̄
paz comedatur in die. Sicut faciunt cisterciē
ses. qui ad remouendū scandaluz et caritatem
obseruandam statuerunt. q̄ illi qui legūt. aut
ministrant aliquid p̄egustent ante alios. nec
solum ieiunij ab ecclesia indicū

In qua aut̄ etate teneat quis ieiunare. Re
spon. fm̄ th̄. sc̄da sc̄de. q. cxlvij. q̄ q̄dū aliq̄
sunt in statu augmenti. s. vsq̄ ad finem tertij
septennij. s. xxi. anni nō tenent ieiunare. Et
ueniens aut̄ est vt etiā in hoc tpe se ad ieu
nandū exerceant plus v̄l minus fm̄ modum
sue etatis et possibilitatis. Nouicij quoq̄ et iu
niores religiosi fm̄. x. super soluendo ieu
nio. iuxta discretōz p̄latorz se gerere debent
Et ex dictis th̄ome. et. x. p̄est nō irrationa
biliter dici. q̄ etiā p̄fessi in ordine minorum
ante dictā etatē. xxi. annoz. nō teneat nisi ad
ieiunia que expresse in regula p̄tinent. Elda
lia vero ieiunia ecclesie non t̄nt ex regula. nec
etiā ex p̄cepto ecclesie. vt d̄ctm̄ est ante dictā
etatem. **I**n aut̄ dati possūt p̄uictis tps v̄l
ira qd̄ ieiunare nō teneant. sic datur tempus
anterius. Rñ. in senibz nullū tps determinatū
est ab aliquo. vsq̄ ad quot annos quis teneat
ieiunare. In nimium aut̄ senibus secus v̄l vt
pater p̄ richardū in quarto. dist. xv. vbi d̄c q̄
nimij senes nō t̄nt ad ieiunium qz in eis p̄ir
et calor est debilis. et iō sepius alendi sunt. Mi
nū aut̄ senes d̄nt decipiri. et fm̄ medicos re
gulariter. B̄ est a. lxx. annis vltra. et fm̄ glo. in
p̄ximo sexti a. lxx. annis vltra nō d̄t eis q̄s
in senectute. sed in senio. qd̄ est alia etatuz.
terminus. ad B̄ fac̄ ps. anni n̄ri. lxx. et. p̄ hoc
facit. l. fi. l. qui eta. li. x. iuncta. l. q. s. fi. ff. de
decuf. vbi maior. lxx. annis. vltra excusat quo
ad excusatōz innum̄ p̄sonaliū. ḡ magis excu
labitur a ieiunio. qd̄ est maximū onus. nō so
lum senibz. verum etiam iuuenibz.

In aut̄ pegrini teneant ad ieiunia terra
rum. ad q̄s transeunt. De. de pal. p̄ur recitat
archi. f. d̄t si cōsuetū est in aliq̄ diocesi. q̄ ieu
netur certo die. Illi de diocesi tenent ieiuna
re. Sic si ep̄s indiceret. de p̄se. di. v. ieiunia cō
suetudo em̄ rōnabilis et p̄scripta obligat. et B̄
q̄ ad indigenas. r̄q̄. di. illa. alienigenes si ve
niant gr̄a h̄ntant. ex tunc ligant ieiunio con
suetudinario sic et scripto. si aut̄ transeunt per

terrā nō ligant p̄suetudinibz nec statutis diei
te terre t̄nt t̄n nō scandalizare. v̄n occulte cōe
dere p̄nt fm̄ p̄suetudinē terre sue. Videt̄ ta
men q̄ p̄suetudo laicor̄ nō ligat clericos. nec
seculariū clericor̄ religiosos. qz distincti sūt
modi abstinentie inter hos tres status. Item
excusant alienigene. q̄uis in terra eor̄z ieu
netur ex q̄ veniūt aio remanendi. Sylq̄ transi
tū faciunt p̄ terrā. sic nō obligant ad ieiunia
illius terre sic nō liberant a ieiunij terre sue
h̄c p̄. idem gl. viij. di. c. que contra.

Quid de p̄gnantibz. Rñ. fm̄ richard. vbi
supra q̄ nō t̄nt ad ieiunij duplici rōe. P̄ia.
qz debent accipere cibū. nō t̄m p̄ se. sed ec̄ p̄ nu
trimento fetus. Sc̄da. qz p̄gnantes cōsue
uerunt h̄re varia et inordinata desideria cibor̄
diuersorū. Et q̄nq̄ ita intentia. q̄ nisi aliq̄ mō
possent appetitui satisfacere. possit esse piculuz
p̄ditatōis fetus. et p̄pter p̄imā rōz lactātes
enā nō t̄nt ad ieiunij. et vbi p̄dicte marie p̄e
gnantes de se vellent ieiunare p̄ longū temp̄
puta p̄ torā q̄dragesimā. vel medietatē probi
bende sunt. **Q**uid de egrotantibz vel debili
bus. Rñ. q̄ supra. q̄ h̄ in eis aliq̄n abstinentia
sit v̄nilis. nō t̄nt ad ieiunij. qz in eis natura est
debilis. et iō si daret eis vna vice sil̄ totū qd̄ ē
necessariū cōuenienti sue sustentatōi. natura
grauaretur. et si datur pluribz vicibz. natura
fortatur et vigoratur. **Q**uid de laboratoribz
Rñ. q̄ supra. q̄ cū graue labore victū necessari
um lucrantur. nō t̄nt. qz in eis fit magna h̄m̄
di p̄sumptō. nec cū ieiunio possent comode ef
ficaciter opari. d̄nt t̄n si adsit facultas. a suo sa
cerdote petere dispensationē nō ieiunandi. et
ille d̄eis p̄cedere. Qui t̄n oparios cōducere
nolūt. nisi sub hac p̄ditōe. q̄ nō ieiunēt. a p̄e
cato nō excusant. B̄ aliq̄ t̄n limitant. nisi forte
sit cā necessaria. q̄ festinatōz opis exposcat. Si
aut̄ victū necessariū p̄nt acq̄rere cū labore. cu
q̄ p̄ueniēter exercere p̄nt op̄ suū cum ieiunio
t̄nt a fractōe ieiunij nō excusant. circa B̄ t̄n fa
cta ē magna modificatō. p̄. d. Eu. papā. quar
tū. cxliij. q̄ idulit. q̄ artifices laboriosa opera
exercētes. et rustici. siue sint diuites. siue pau
peres. nō t̄nt ad ieiunādū sub p̄cepto p̄cti. et q̄
absoluti p̄nt. et q̄ iducāt ad elemosinas. et ad a
lia bona sp̄alia. **Q**uid aut̄ de paup̄ibz men
dicantibz. Rñ. Rich. vbi sup̄. q̄ victū necm̄ bo
stiat medicātes q̄n sil̄ t̄m h̄re nō p̄nt de elemo
sina lora comestōis. q̄ ad victū totius diei co
mode sufficiat. l. q̄n ex p̄cedēti iedia debilitari
ieiunij sufferre comode nō p̄nt. ieiunare nō
tenet. **Q**uā p̄gnantes et viatores teneant
tur ad ieiunia ecclesie. Rñ. asten. q̄ si sit talis p̄e

grinatio v'l viatio que differri possit siue in co-
modo. d. differri si sit cū ea nō possit ieiunari.
si aut nō pōt differri, vt qz tps ieiunij pōcu-
pat hōies in via. vel qz dies festus alicui imi-
net ad quē er deuotōe hōmo pgerē cupit. v'l qz
mora in p̄ia piculū h̄z vel sp̄iale. v'l corporat
le pōt fm dispositiōz sui sup̄ioris soluere ie-
iuniū. vbi ita est p̄suetū. qz ex hoc ipso qz plari
diffimulant. annuef vñr fm t̄lx. Nec obstat
qz cōsilio p̄ceptū d̄z p̄poni qz intentio dantis
h̄mōi p̄ceptūz non est excludere alias pias et
magis necessarias cās. Secus est de p̄ceptis
legis nature q̄ phibent hoc qd fm se semp est
malū. si tñ isti p̄grinantes indiscrete iter ag-
gressi sunt tempe quo ieiunare debebant. nec
p̄pter illud iter ieiunare p̄nt. ne p̄ple xi sint li-
cite frangunt. sicut q̄uis p̄pter culpā q̄s sit in
firmus durante infirmitate nō tenef fm pe.
de pal. 7 si isti p̄grini. vel viatores. p̄pter cām
piam. p̄nt omittere ieiunia ecclesie multo for-
tius fm t̄lx. sc̄da sc̄be. q. c. l. vii. 7 archid. f. vbi
adesset aliqua publica utilitas quā aliquis ie-
iunare implere nō possit sic est aliq̄ bona p̄di-
cario 7 necessaria 7 discursus pp̄ eā. vel discursus
alius. pp̄ necessitatē. vel utilitatem eccle-
sie 7 h̄mōi. cū quibz nō possit ieiunare. qz nō
vñ fuisse intentio ecclesie statuēis ieiuniū p̄ hoc
impedire alias magis pias 7 necessarias cau-
sas de hoc vide supra. Dore canonice.

¶ Quid de cursoribz. rñ. qz cursores. qz vñ
est necessarius dñis vel ciuitatibz. si nō p̄nt cū
ieiunio iter agere excusant. Secus cū modū
cum vadunt. 7 q̄sunt. nisi indigerent ex la-
tore p̄cedenti. vel ec̄ in p̄ximo debentes magi-
num iter facere oz qz rehicant fm pe. de pal.
vñr excusari. nō solū si sine tali officio nō p̄nt
viuere. qz tunc paup̄as excusaret. sed ecia3 si
aliter p̄nt viuere. sed non eque bene. qz aliud ē
de illis qui ad certā diem se locāt. qz non dñt
se locare nisi possint tunc ieiunare si h̄nt als
vñ viuunt. Aliud est de isto q̄ locat se ad totū
annū. 7 ad totale fuitū. q̄ si exciperet qz nollz
itinerare in die ieiunij. nūq̄ inueniret q̄ eum
reciperet. **¶** Quid de vxoribz. an p̄pter phis-
bitōes maritorz debeant dimittere ieiunia. rñ.
pa. sup̄rub. e. ri. qz ieiunia voluntaria n̄ dñt ex-
plere sine lñia maritorz. xxiiij. q. v. noluit. 7. c.
manifestū. Sed ad ieiunia necessaria indēa p̄
ecclesiā obligant. nec excusat maritorz phitio
qz magis obediendū est deo 7 vicario suo. quā
maritis iniuste p̄cipientibz. xi. q. iij. c. iulianū.
nisi oñret scandalū iter ip̄as 7 maritos. tunc
em̄ saltē cū lñia sacerdotis poterūt ieiunium
omittere. qz nota. p̄ b̄ fac qz p̄ceptū p̄hnuuz

ecclesie nō obligat quē cū scandalo. vt in. c. ij.
de no. ope. nun. de hoc dictū est supra. adulteri-
um. Scandalū autē d̄z oriri. si p̄pter hoc vir p̄-
cederet ad facta. puta ad verbera vel puocare
tur ad blasphemandū deū 7 sanctos 7 h̄mōi qd
fieri posset ex retroactis ei⁹ factis. tunc em̄ 7 i
filibz cāibz. pōt salua sc̄cia d̄ca ieiunia omittere
7 obedire marito. vñr n̄ ieiunās vña die tene-
atur alia die ieiunare. rñ. panoz. in. c. ij. de ob-
ser. ie. qz nō tenef. qz ibi non ī p̄nit fragēti iei-
uniū. vt alia die ieiunet. de b̄ vide diffuse. su-
pra hōre canonice. **¶** D̄z ieiunia possint re-
dimi. rñ. fm inno. 7 panoz. supra rubrica. eo.
ti. qz in ieiunjs indictis p̄ ecclesiā non pōt
aliquis dispensare circa papam. nisi cā sit i de-
bente ieiunare. Ex cā em̄ pōt ep̄s dispensare.
7 talia ieiunia in aliud bonū compensare. Et
cā satis sufficiens est debilitas p̄one. siue p̄-
ueniat ex defectu nature. siue ex exercitio exte-
riori. Exemplū in agrimessoribz 7 alijs artifi-
cibz. qz ex diutino 7 longo labore debilitantur
ita qz comode ieiuniū tollerare non p̄nt. licet
ta est in istis comutatio. ar. lxxij. di. c. p̄piter
in fi. Nō tñ intelligas qz q̄s propria auctori-
tate possit sibi hoc ieiuniū commutare. ar. i. c.
i. de vota. vñ gl. in. d. c. p̄piter. d̄z restringi ad
cāuz illius. c. Nā ibi redemptio ieiunij p̄mit-
titur auctoritate illius canonis. vñ non debet
trahi ad alia ieiunia. et multos decipit illa gl.
hoc idem t̄ibi arch. In ieiunjs vero ad q̄ q̄s
se obligauit ex voto pōt ep̄s dispensare etiam
siue cā existēte in vouēte dñmō illud in quod
fit comutatio sit melius idest deo acceptius in
d. c. i. Et b̄ vñ p̄ma fronte mirabile. 7 t̄ma
gis stringat ieiuniū indictū p̄ ecclesiā q̄ ieiū-
niū ex voto. 7 rō pōt ec̄. qz p̄mū fuit ab initio
necessariū. nec est obuiandū p̄cepto sup̄ioris
siue cā f̄z vero a p̄cipio fuit voluntariū. 7 ap-
paret salz de voluntate dei. cui acq̄rit obligatō
q̄ vult comutatōz fieri in meli⁹. ieiunia autē q̄
in p̄ia imponūt. redimi p̄nt auctoritate supe-
rioris vel ec̄ eglis p̄fessoris. de b̄ vide sup̄. cō-
fessio sc̄do. **¶** D̄rñ sup̄ solutōe ieiunij fit pe-
tenda dispensatio. rñ. fm. x. x. qz aut p̄stat oī-
bus vicis cām ec̄ sufficiētē pp̄ quas solueni sit
ieiuniū. 7 tñc non oz petere dispensatōz. si autē
p̄stat i firmo de sufficientia cāe. f̄z alijs n̄ tñc si
timef. p̄babiliter scandalū alioz. petere d̄z li-
centiā als non. si autē dubitat ille q̄ soluef vñt
ieiunium. An cā sit sufficiens. tñc petere d̄z di-
spensatōz ab ep̄o si h̄r pōt vel saltē a p̄prio sa-
cerdote. h̄c. x. x. vel saltē a proprio p̄fessore. 7
cā sufficiens ad dispensatōz. f̄z h̄st. ē infirmitas
nature 7 debilitas alioz caritatis paup̄as pe-
s q̄

grinario labor. et pertractio nimia mense. ut i f/ uenit mensis nobilium et hmoi. **¶** An autem religiosi. seu clerici teneant ieiunia sua inclinare a. l. die f3 dicit. qd nō. l. sed. xl. est eis indicēda. de ple. di. iij. a sacerdotibus. nec ob. c. statui mus. et c. seq. di. iij. q2 loquunt de spēali ieiunio clericor qd ipis inuadet. f3 nō pceptis. idem Jo. et Archiep. **¶** Si festū natiuitatis occurrit vi. feria. licitū est comedere carnes. exceptis p festis et uouentibus. ex. c. fi. Ex q inferit qd propter excellentiā diei tetrahit abstinentie et mace/ ratōi carnis. et sic vñ qd in die festo. nō solū ipi aliter hōies gaudere dñt. f3 et cū honestate possunt aliquā delectatōis cape. Et tenemēti di/ ctū tex. fac em vt cessante lactantia possint ho/ mines vñ licite vestibz magis p̄ciosis in uene rationē festi. **¶** An sit licitū comedere carnes in sabbato. dicit f3m doc. et panor. in. c. ij. ex. e. qd attendi d3 psuetudo regōis. et ad. c. sabbato d ple. di. iij. dicit qd loq̄r de philio. sic cauetur d die mercurij. Idē dicit pōt de. c. q2 dies. de ple. di. v. et vide de hoc gl. in. c. de esu. de ple. di. iij. et in eadē glo. hēc qd illud qd ibi dicit de esu carniū qd dies vigilie incipit a cene terminio. dicit qd illud est philio. et f3m dicit. h. iij. dicit qd dies. qd ad esu carniū. ē a media nocte. f. p̄cedere vigiliā. vñ qd ad aliā mediā noctē sequēte. et b teneas. **¶** An autē illi qd psueuerūt comedere carnes i p̄tibz suis die sabbati. vel hmoi peccēt comedēdo in alijs p̄tibz. vbi b nō est psuetū. Rñ. f3m dicit. qd sic. d. c. q2 dies. et. xij. distin. illa. a dñō sensu. Sed illi qd sunt de p̄ria. vbi nō cōluene runt comedere si veniant ad locū vbi psuetum est. ad habitantē intellige totaliter. non peccant nisi als voto. vel abstinentia regulari ad absti nendū specialiter sint astricti ex. c. fi. **¶** Quid si qd vount i vigilia alic' sancti. vtpu ta laurentij nō comedere panē. postea vel añ vount die vneris. vel sabbati nō comedere nisi panē et aquā. et accidit qd vigiliare it illa die ad qd votū teneat. seu ieiuniū. vel an ad vñ qd. Distingue f3 dicit. qd aut in vouendo scōs nō recoluit de primo. et si recoluit excepisset tūc tñ teneat ad primū. ar. ff. de ac. et ob. l. obli gationū. la. scōa. Aut recoluit. f3 nō excepit. et tūc distinguē vñ possit vtrūq; adimplere. et tūc ad vtrūq; teneat. ar. de spon. commissum. et extra. eo. c. fi. q2 q sine p̄ditōe vouet. sine p̄ditōe sol uantur. Aut nō p̄ vtrūq; adimplere. tūc teneat ad primū. et nō ad scōs. extra de voto. c. fi. q2 ad impossibile nō potuit obligari. Et in b cāu licitū ēēt mutare aliq d istor p ep̄m ex p̄cedē ti. q. soluit. alia. q. Quidā vount nō comedere carnes in die mercurij. nūqd possit comedere

ferculū vel p̄dū in q cocte sunt carnes. dicit qd si in vouendo recoluit de ferculo et brodio tūc aut intendebat se obligare. et tunc teneat non comedere. si aut nō intendebat se obligare. et tunc p̄t comedere. Si aut qñ vount de p̄dictis nō cogitabat. tunc distinguendū qd iste q vo/ uit et n recoluit. aut excepisset si cogitasset aut non. Si excepisset. tūc nō teneat. si aut nō exce pisset tunc teneat nō comedere p̄dicta. ad lx c fac singlt. c. quēadmodū. de iureiur. vbi iura/ mentum nō fert ad nō verisimiliter cogitata Idē dicit de voto. **¶** An aut in dieb3 ieiunij li ceat comedere saginē. i. lardū. Rñ. panor. in. c. psuluit de iudeis f3m gl. xxij. q. ij. admōe re. et. c. p̄posuisti. lxxij. di. dicit qd licitū est cōe/ dere saginē illis dieb3. qd licitū est comedere oua. f3 tūc nō licitū sit vñ carnibz. q2 qñ mu tando formā videat rei b̄stātia mutata.

Ignorantia. vñ quibz teneat scire ar tuculos fides et p̄cepta legis. vide sup fides. Singuli tñ tenentur scire ea q ad eor hant et officij spectant. **¶** Prīmū ignorantia excusat a p̄cto. Rñ. f3m dicit. duplex est ignorantia. Quedā est iur. vt si nescit futurū esse p̄ctm. Quedā est facti. vt si nescit hāc rem quā accepit esse alienā. sed pu tat suā. ignorantia autē iur aut est omnino ini cibilis et inuoluntaria. et dicit inuincibilis q̄ stu dio supari nō p̄t. vt q2. l. aliq sine sua culpa scire nō p̄t. sic in infantibz vel a mentibz a na/ tūitate. Et tunc excusat a toto. et eodē modo si aliq de aliq cāu dubitans psuluit pitos a quibz tñ aliter habuit. qd veritas se h̄bet. excu satur pp talē ignorantia. nā in se fec qd potu it. Si vero in hanc inuincibile ignorantia inci dit culpa sua. tunc aut b fuit popus licitū. vt si per vigilias et abstinentia deuenit ad ament nam. et tunc excusat a toto. ec si feruor exces sus p̄ctm veniale fuerit. aut. fuit p opus illicitū. et tunc f3m opinionē a toto ex excusat. a toto. si nullū habuit vsum ratōis. Quo dō ad ea sine quibz non est salus. nulla ignorantia est inuincibilis simplr et oīno q2 si nō inue nitet hōies a q doceret. vñctio docerei euz nisi staret p ipm. Si dō ignorantia iur sit vincib bilis et voluntaria. tūc si sunt affectata. i nullo excusat. ymo est spēale p̄ctm. Si vero nō sunt affectata. sed solū qd neglexit adiscere excusat a tanto. sed nō a toto. Si vero sit ignorantia fa cti. b̄ p̄esse dupliciter. Nam vel ignorantia est causa agendi. ita qd si sciret illā circumstan tiam q trahit in p̄ctm nō faceret et se fecisse to leret. Et tunc excusat a toto. si tamen de bita di ligentia p̄mita fuerit. Que si p̄mita nō fu

it excusat soluz a tanto. vel ignorantia est co-
 mitans actū. l. q. etiā si sciret circumstantiā pec-
 cati nihilominus faceret. Et si nō excusat.
 Ignorantia crassa et supina dicitur per metapho-
 ram hōis crassi et supini. q. nō videt eā q. co-
 ram eo sunt sic q. publica et manifesta se dicit
 ignorare. Cui nō facili creditur. de postu. p. c. i.
 Et ut plene habeatur noticia h. materie sunt
 aliq. notāda. Primo q. quedā est ignorantia
 iur. naturalis et diuini. Et ignorantia in istis
 nō excusat. et p. b. p. quid dōm de puellis que
 se tangunt impudice. nec cōfitentur de p̄dictis
 postmodū asserentes nescisse esse peccata. Sz
 dico ut dictū est q. talis ignorantia non excu-
 sat. et iō si p. longa tpa steterūt in h. mōi tenēt
 reiterare confessionē. p̄sertim si habebant fa-
 cili memoriā. Sed si facti memoriā nō habe-
 rent. et tñ diligentiā añ fecerunt. ut ad memo-
 riā reducerent sua peccata et postea cōfitentur
 qd̄ memorant. et tōlent de his. sic excusantur.
 ut nō teneant iterare cōfessionē. idē dōm in si-
 milib. Quedā vero est ignorantia iur. po-
 sitiu. Et h. ē duplex. sic duplex ē iur. positiu.
 scz vniuersale et commune. Et q. ad b. regularit
 ignorantia nō excusat. ut est gl. singularis in
 .c. v. t. an. m. p. de postu. li. vi. vbi ex illo tex. elicit
 q. ignorantia excuset a iuris p̄latis p. statu-
 ta q̄nclis ordinariis. Secus est de statutis
 generalib. canonū vel legib. q. ab oib. sciri et
 custodiri debent. Quoddā vero est positiuum
 ius p̄ticulare seu municipale. et q. ad hoc ut di-
 tñ est regulariter ignorantes excusat. nisi sit
 ignorantia crassa vel supina q. vocari pōt lata
 culpa. Et q. sit lata culpa vide bar. in. l. qd̄
 nerua. ff. de po. vbi ponit. v. spēs cl̄pe. Prima ē
 latissima. q. est volus verus et manifestus. se-
 cunda vocat̄ latior. q. est volus p̄sumptus.
 Item lata leuis et leuissima. Et q. sit dare cl̄
 p̄a latissimā et latiorē. bar. reduc in p̄ticam.
 Quidā scolaris accepit famulū. et p̄ eo acce-
 pit expromissorē q. p̄misit reficere scolari oē
 damnu qd̄ ei p̄tinget culpa famuli. Denum
 famulus fecit furtū. q̄rit vtz expromissor tene-
 atur. et vtz q. nō p̄z comunē modū loquēdi glo-
 sarū. Nā aliud est culpa. aliud volus. de q. tolo
 nō fuit hic p̄missum. In d̄rñ est veritas. scz
 q. expromissor tenebit. q. volus est culpa la-
 tissima. ut ē p̄z ex diffinitōe culpe latissime.
 quā bar. diffiniendo dic q. cū ista latissima cul-
 pa nō sit aliud. q. volus manifestus diffinitōz
 eius habem. sic de tolo. Volus aut̄ est machi-
 natio. ad decipiendū fallendūq. alterū. adhi-
 bita manifeste. et addit̄ manifesti. ad d̄raz to-
 li p̄sumpti. q. est culpa latior. Culpa aut̄ latior

est machinatio ad decipiendū. fallendūq. alterū
 adhi. p̄sumptie. et b. ad d̄ram toli manifeste.
 sed bar. arguit d. Nā cū volus p̄sistat ex aio.
 nō p̄t. p̄bari. sed indicis p̄sumit. vt. l. de tolo
 .l. toli. Dis g. volus est p̄sumptus null. mani-
 festus hñ. q. quedā sunt indicia manifesta et
 illa probata inducūt toli manifestū. vt. d. l.
 toli. Quedā sunt indicia nō manifesta. seu
 p̄sumptōes nō ita manifeste nec omnino to-
 lum concludunt. Et ista de necessitate nō idu-
 cunt toli. sed p̄sumptiue. Et d̄ra est inter to-
 lum verū et p̄sumptū. Nā primo d̄rñ. q. mi-
 nor a vero tolo nō excusatur. Et tolo p̄sumpto
 sic. Itē a vero tolo nulla est excusatio. Et p̄e-
 sumpto sic. Itē q. in cāis criminalib. requirun-
 tur p̄batōes luce meridiana clariores. vt. l. sci-
 ant. l. de p̄batōib. Presumptus vero volus
 nō sufficit. q. nō d̄z q. exp̄sumptōib. damna-
 ri. nisi hoc exprimeretur. forte ex aliqua cā. vt.
 l. de adul. l. si qui adulterū et in autem. si q. s.
 ei. Lata culpa est deuiatio incircūspecta ab ea
 diligentia. quā cōter h̄nt hōies q. iunt euilē
 professionis. Et d̄z incircūspecta. ad d̄ram to-
 li veri et p̄sumpti. b. est ad d̄raz cl̄pe. latissime et
 latioris. q. veniunt ex aio manifeste et p̄sumpti-
 ue. Et ex hoc p̄z qd̄ dōm. Et lata culpa sit to-
 lus saltē p̄sumptus. et cludit bar. q. nō. q. a
 diffinitōe toli veri et p̄sumpti et late culpe sunt
 distincte. g. et diffinita erunt distincta et dispal-
 ta. et sic vñ nō p̄dicabit̄ de alio. Itē b. p̄z ex al-
 lia diffinitōe late culpe. q. ponit in. l. late de. v.
 sig. vbi sic diffinit. q. lata culpa est nō intelli-
 gere quod omnes intelligunt. Et si sic ergo. lata
 culpa venit ex ignorantia. g. necessario sequit̄
 q. lata culpa nō est fraus p̄sumpta seu tolo
 p̄sumptus q. puenit ex aio. tertia rō ē in bar-
 to. Nullū simile est idē. et allegat philo. ad hoc
 sed lata culpa equipatur tolo p̄sumpto. g. nō
 est volus p̄sumptus. An aut̄ b. verū sit q.
 lata culpa equipatur tolo. glo. in. l. in actōib.
 .ff. de in lit. iu. facit regulam. q. regulariter la-
 ta cl̄pa equipatur tolo. Fallit vbi pena cor-
 poraliter afflictiva esset imponenda. Itē bar.
 in. d. l. in actōib. d̄z q. vbi requiritur ver. tolo
 nunq. lata culpa equipat̄ tolo. idē vult bal. i.
 l. si quis. ff. de iur. o. iudi. vbi d̄z q. quando de
 licitū circumscribitur p. toli. nō sufficit culpa.
 Secus in his vbi venit culpa puniēda.
 Sed dices tu. quando statutum vel lex re-
 quirat toli. hñ. panos. in. c. cognoscentes de
 consti. q. aliq. lex vel statutū requirit toli ex-
 presse. Aliq. tacite. Dicitur requirere tolium
 expresse. quando verba statuti hoc important
 vt in. ca. si quis suadente dyabolo. xvij. q. iij.

Nota verba suadente dyabolo. Ecce totus ex
pressus. Facite vero lex requirit tolum. qñ pu
nit actum qñ sit in psona alterius. Exemplus
dicit statutu si quis pcurit clericu. puniat pe
na tali. Nam iniuria nō poterit esse sine dolo
Idem est dñm in calibo in quibolara culpa nō
equipatur tolo. s. qñ pena corporaliter est afflic
tione. vt dictu est. Si vero sumus extra casus
pñdictos. tunc ignorans. lata culpa punit. sic si
tolose fecisset. qz regulariter lata culpa eqpar
dolo hęc panor. Siltz dici posset q lex reqz
dolu etiā expressum qñ in lege pñeret hoc ver
bum pñsumit. vt in cle. religiosi. de pñuileg.
et ibi zab. dicit q illud verbu pñsumit. doli z
temeritate significat. idē de b. v. rto. pprie te
meritatis audacia z hñdñ. vt in cle. i. de sepl.
Et pñdicta pñso. ad aliā. q. quotidianam.
An quis possit incidere in finam excoīcatōis
sine dolo. z pñ solutio ex pñdictis. qñ sit pñ in
d. c. vt aiap. Nam ibi regulariter ignorātia ex
cusat. nisi sit supina z crassa. que est lata cul
pa. Et si lata culpa fñt bar. nō sit tolos verus
nec pñsumptus gñ. Et bar. in. d. l. quod ner
ua dicit q hñ opinionis est pñ.

Sed querit de alia. q. notabili. An ignora
re iura comunia sit late culpe. hñ. bar. in. d.
l. quod nerua. z panor. in. c. pñsiderauim. de
elec. dicunt qñ sic. Vbi gñ ius reqzreret dolum
expresse. vel tacite posset dici sine pñudicio ve
ritatis qñ talis ignorans nō incideret in penā
legis. nisi quis incideret in factu als damna
tum. Et bñ vt verissimu vt notat glo. singula
ris in. c. a nobis. el. i. de sen. exc. quā teqñ. do.
an. Idē vt sentire bar. in. l. conctos populos
l. de sum. tri. idē panor. in. d. c. a nobis. z licz
Jo. an. in. d. c. vt aiap. reprober dictā gl. in ca
lu. d. c. vt aiap. s. respectu statutoz ordinarioz
vel iuriu municipaliu. Secus tñ. fm eum re
spectu iuriu comuniu z canonu generalium.
Imo etiā fm eñ veniens contra dictos cano
nes generales incurreret dicras suias. etiā
si ibi nō esset factu damnatu. vt dictu est sup
in gl. sua. z panor. in. d. c. a nobis. Et qñ tal nō
pñ licite allegare ignorantiā cuz scire debebat
factu esse damnatu. vbi aut statutu pñuaret
factu als nō damnatu. tunc pñbabiliter igno
rantes nō ligant. hęc panor. Et sic a pñrio ten
tu. **S**i lex pñuit factu als damnatu. tunc
nulla est excusatio ignorantie. pñrim in lege
vñ seu comuni. z bñ vt indubitu hñ panor. ibi
etiā loquatur in statuto ordinarioz. vt etiam
voluit gl. ibi. z pñdicta patere pñ rñho.

Quid de piratis z alijs qui veniunt pñ pro
cessum annuallē. Nam dici pñt qñ licet dicit pñ

cessus curie nō sit inclusus in corpe iur. tamē
qñ dictus pñcessus oī anno in curia ter publica
tur z notorius vt pñ totu mundum. non excu
lantur. Ex qñ faciūt factu als damnatu.

Legitimus. Illegitimi nati multipli
citer dicuntur. Nam alius ēz mancer.
qui proprie nati ēz est de scorto. Alius
spurius vel notus que de adultera. z fm glo.
Ray. Spurius ēz natus ex concubina pñpur
citia incontinentie. Notus vero natus de
adultera vt. n. filius esse de infimonio cū non
sit. Sic z notas febres dicimus. qñ vere qñrane
z hñdñ vñr. z non sunt. Sed veritas est qñ de
adulterio natus ēz ēz spurius. vt in. c. rāta. qñ
fi. sint le. Alius naturalis qui de soluto z solu
ta. Et tales omnes pñbentur ordinari. qñ pñ
antiquā legē manceres prohibiti sunt intrā
templu z vt pñ ad decimā generatōz deuto.
xii. c. de elec. annotuit. extra qui fi. sint le. per
venerabile. Laula aut pñbibiōis triplex ē. s.
dignitas clericalis qñ hñdñ vilibz offerri nō dz
extra de ex. pñ. inter dilectos. Item de testatio
pñm cñs. extra de hñ. xgentis. Item qñ tñes
filij solent esse imitatores pñni sceleris. vi. q.
i. si quis cū militibz. In secularibz tñ digni
tatis tales nō sem pñbentur. sñ. de decuri.
l. spurij. z. l. generaliter. s. spurius. in quo. s.
dicitur qñ si ille illegitimus hñat pñnitōz legit
time nati ei pñferatur ei in officio dignitatis.

Quid si illegitime nati pñ ignorantiāz pro
mon fuerint. Nam fm hñst. hoc cau fm omnes
pñbabilis ignorantiā exculat. Si gñ nihil scit.
exculatus est. Secus gñ qñ hoc ad eius noticiā
puenerit. Sed nunquid filius debeat crede
re vñrbis mñris. cuius filius sit. vide sup adul
teriu. Quid si a liquis pñxit cū aliq pñba de
pñni. vel de sumto in pñnia testu. Et idem in
telligas in foro pñcientie. si nulli sunt testes. nō
solu in hoc cau. sed in oibz alijs. qñ non deficit
ius. sed pñbatio iuris z cognouit eam z cōce
pit postea contraxit publice cū alia z habuit fi
lium. Nunquid filius patrie erit heres. Rñsi.
dir. hñ. i. dicit qñ sic. extra qñ fi. sint le. pñ tuas. qñ
per carnalem copulam comunitum fuit ma
trimoniū. in tantum. qñ nulla pñbatio in pñni
admittetur. extra de spon. is qui. Als si simpli
citer probasset qñ eam affidasset. non determi
nando ips ante matrimoniū pñctum cuz alia
non sufficeret in foro contētiolo ad hoc vt iud
cederet extra de pñba. in pñnia. idē hñst. z Ber.
in. d. c. per tuas. z ber. ibi in ver. affidant. dic
i. fidem de ait qñ eam duceret in vxorem.

Pone. Linus tenebat duas vxores in do
mo sua. vnam affidauit z cognouit z cuz alia

contraxit in facie ecclesie que hoc ignorabat. Eade nocte vtriusq cognouit et impregnauit. Querit quis succedet. Rñ. dir. vbi fm hostie. q vtriusq proles succedet rito tanq lra qd pbat sic. Prima est sua cu qua prius contraxit clandestine. licet coram testib. p qd pbat factum mñum. nec aliquod impedimentu erat inter eos. quo cau. ples succedit. d. c. p tuas. r. ca. se. Scda vero ignorans. fuit in facie ecclesie desponsata. r sic proles succedit. r veritas opi. cedit ex qui fi. sint le. ex tenore. quod mirabile vñ. hxc directoria. Quibusdā tñ videntur q in dicto cau primus filius prime vxoris succedet r nō scds. l3 scda. vxor dixerit publice in facie ecclesie r nō prima. qz sufficit q contraxerit in pñtia duor testiu. Et sic tale mñu erit mñu n solum q ad deu sed etiā q ad ecclesiam. Sed difficultas est maria. si quis dixerit mñum cu vna clandestine solus cu sola. ex q hñet filiu r cu alia dixerit publice in facie ecclesie. ex qua etiā hñet filiu quis eor diceret legitimus. Rñ. hen. de gan. in suis quothibetis dic q edicta ecclesie penalia sunt. d illos marie. qui faciunt d edicta ecclesie. vt fortius obfuerunt. Et maxime ad illa custodienda que nouit ecclesia de quibz habet iudicare. Vnde cuz ecclesia ponit edictum penale q nullus illegitimus ad curā aiaz accedat. hoc est in odium copule extra matrimoniu ab ecclesia non approbata ppter quod illi qui sunt geniti ex mñimonio non approbato p ecclesiā. qñcuq sit ratum coram deo contra eos est edictu pcedens r non contra illos. qui sunt ex matrimonio approbato p ecclesiā qñcuq nō sit ratu corā deo. qñ dñm est. q si ille primus ex legitimo matrimonio coram deo non tñ approbato p ecclesiam. suscipiat curā aiaz d interdictu ecclesie suscipit r est irregularis. alter nō. hxc hen.

Quid si ali qui dixerunt clandestine. r post ista mñum approbat ab ecclesia r post pbat impedimentu. r sepatur mñum. nunquid filij sunt legitimi. Rñ. gl. in. c. quod nobis. q fi. sint le. dicit. q aut nullu impedimentu pbat contra mñum. r omnes indistincte sunt legitimi. r hoc omnes sequunt. vt dñ panoz. ibi. r vñ hoc probari in. c. q. de clan. despon. Rñ ap probatio retrahit. r pinde est ac si a principio in aspectu ecclesie fuisset matrimoniu contractum. Aut impedimentu pbatu postmodum d mñum. r tunc fm gl. geniti post approbatōem sunt legitimi. sed ante probationez non. Jo. an. tenet indistincte q omnes legitimitur. l3 postmodu mñum sepeur de recto impedimento. Douet qz mñum oia pcedentia purgat. vt. c. tanta. qui fi. sint le. r hoc

placet etiā. d. an. sed io. cal. r3 opi. gl. qz ad hoc vt mñum sequens limer filios pcedentes. oz q puerit eē tpe pceptōis. qd nō ē in casu nro. obñte impedimento Panoz. vero dñ alñ tenuisse opionē io. an. l3 nñc r3 opi. gl. p. ca. fi. q. si quis. de clan. despon. vbi dñ. qz ples suscepta de clandestio mñio prius est illegitima de recto impedimento. Et hanc opi. putat veniorē Idem host. r directoria.

Quidā in facie ecclesie cu quadā dñr facta solēni denunciatioe. vtroqz vel altero ignorate pentellā. seu impedimentu. Post cum accusarent de pentella. pemptorie citati. venis noluerunt tandē exdican. pseuerantes in excommunicatione tres filios suscepit. deñ eis recōciliatis. r pentella pbata celebratū est diuortium inter ipos. Queritur an filij nati tpe excoicationis sint lrimi. Rñ. fm direc. r bar. brix. r tancre. q filij omnes nati vel pcepti añ sniaz sunt lrimi. c. cu inter. q fi. sint le. si in facie ecclesie dixerit solēni denunciatioe pmissa. r ambo vel alter eor bonā habuit tpe dñus.

Quid de filijs sacerdotu. quos suscepunt. de legitima vxore ante sacru ordinē. Rñ. fm Ray. tales de iure cōi. pmoueri possunt ad oēs ordies r dignitates nisi in illa ecclesia vbipatres eor immediate fuerunt plati. seu canonici. vbi nō pñt canonicari. vel pmoueri. Hoc intellige ad easdē dignitates r prebendas. qz patres eor tenuerunt. Eld alias aut etiā in eadem ecclesia poterunt canonicari r pmoueri etiā viuētibz eor patribz. et in eadez ecclesia in officio suo manentibz. extra de fi. presbi. ad hxc. r. c. ad extirpandas. r. c. ad abolendā. idē host. lex. r gof. r addit gof. nota q cum pat habuit psonatū. vel vicariā ppetuam in aliq ecclesia. filius immediate ipm. vel ipam hñe fi potest. d. c. ad extirpandas. r. c. qm. e. t. Itē si pater habuit personatum. filius non potest habere vicariam. nec econuerso. c. michael. r. c. constitutus. de fi. ps bi. Istud econuerso intellige q si pater habuit vicariam ppetuā. filius immediate psonatū hñe nō pōt. d. c. constitutus. Et ratio est. qz ppetuus vicarius curā habet ecclesie. cuius vicarius existit. extra dñ of fi. vi. ex parte. Quod si filius dispensatiue succedat patri. frater istius bene poterit postea succedere pñ vt ponit host. quia in hoc non succedit patri immediate. Sed secus si pñ habuisset ipam ecclesiam solum de sacro. s. prim⁹ frater. quia tunc scds non poterit succedere.

Sed nunquid hxc phibitio extendat nepotes. Rñ. host. r lex. in. d. c. ad extirpandas. dicunt q extenditur ad nepotes. de iure in hereditate succedentes. vt sunt nepotes p rectā li

neam descendentes .az. in fili. de her. qua. §. sui. Secus aut in collaterabilibus. in quibus successio non habet locum. Mora tamen si in host. q. vii. uenit patre. nepos immediate potest poni in ecclesia quam auus tenuit. preter vero mortuo non potest. Ratio est. quia in primo casu cessat ratio prohibitionis. sed successione. quia si iure successione habet non nepos. sed pater succederet auo. In secundo vero casu nepos tanquam primus admitteretur.

Et ex predictis queritur de. q. vili. et coridiana. An appellatio nepotis veniat filius fratris. Ratio. Panor. in. c. non sine. de arbi. de ex illo text. q. appellatio nepotis venit filius fratris et sororis. et hoc ex eo usu loquendi. Et sic capitur in. c. vni. co. q. mo. seu. amir. collaro de cuna. ubi text. exponit nepotes. i. filios fratris. proprie tamen de nepos ex filio vel filia procreatus. ut in. l. i. iurisconsulto. §. at nepos. ff. de gra. Et fin. catholico. nepos dicitur a nascor. ris. Ideo dicitur nepos. i. natus post. s. filium. Et sic si bene dicitur ex proprio significato vocabuli. appellatio nepotis. venit natus ex filio vel filia. Et de hac materia vide io. an. in. c. fundamenta. de elec. in. vi. ubi voluit. q. in materia odiosa. appellatio nepotis. non venit filius fratris. merito iure inspecto. tamen per communem usum loquendi comprehenditur talis nepos. quicunque materia sit odiosa. Et hoc dicitur per panor. q. 3. Fede. de se. in suis filiis tenuerit fructum. Nam in omni dispensatione quicunque odiosa et restringibili debemus facere interpretatorem finem eodem usum loquendi. ut notat gl. in. c. non nulli. de re scriptis. Et hoc. in. c. olim. de ver. sig. et bar. in. l. omnes populi. ff. de iur. et iure. vide etiam panor. de h. in proximo de cre. ubi concludit. q. usus loquendi prefertur proprio significato vocabuli. ut in. l. labro. ff. de sup. le. etiam in materia stricta. Item am voluit bar. in. l. non dubium. C. de legi. ubi notabiliter dicit. Statuta intelligenda sunt eorum usum loquendi. et dicitur bene. hoc procedere et si statutum diceret statuta debere intelligi per ut iacent. Secus dicit in legibus conditis a iure prius. quia tunc finem cum verba non regulantur ab usu loquendi. sed a proprietate vocabuli. In intelligit de. d. An. nisi esset usus loci dante legis. quia tunc debent intelligi verba finem eodem usu loquendi. Secus autem ubi lex comprehenderet multa loca ubi non est talis usus loquendi. quia tunc verba intelliguntur proprie et non regulantur ab usu loquendi. Item addit aliud notabile. q. si statutum diceret statuta debere intelligi nullo extrinsecus addito. vel sub intellectu q. tunc debent intelligi non finem usum loquendi. quia ille intellectus est extrinsecus. sed finem pro-

prio significato vocabuli. Idem tamen panor. in ca. per tuas. de pba. ubi dicit q. in dispensatione statuta. eorum usus loquendi prefertur proprio significato vocabuli. **Q**uid si quis natus de damnato coitu. et postea pater ducat matrem in uxorem. nunquid ille de iure eorum potest tanquam legitimus promoueri. Ratio. si potuit illam legitimam uxorem habere tempore conceptionis. quia nullum impedimentum erat. et postea duxit eam in uxorem licitus est filius antea genitus. per sequens merum. Et ita succederet in hereditate tanquam licitus. Et ad omnes actus licitos admitteretur. Secus si propter aliquod impedimentum. non poterat esse merum inter eos tempore conceptionis.

Quid si presbiter filium generet ex uxore legitima cum qua fuit dum erat laicus. vel i. in minoribus. nunquid filius erit legitimus. Ratio. hosti. distinguit q. si inuita vel ignorante uxore fuit promotus. tunc talis erit legitimus favore proli. Si vero ea consensiente. tunc talis non erit legitimus. xxii. dist. seriatim. Et sic finem hanc dist. concordat opiniones ray. et Bos. q. vult contra rie. Idem dicit ea sciente et non dicente ar. luy. di. si seruus scienter et ideo talis de iure non poterit promoueri. vide etiam glo. singulare in. cap. ministri. lx. di. q. dicit q. si vir post suam ordinem cognoscat uxorem. cum qua votum emisit. committit incestum. et filii erunt illegitimi.

Quis potest dispensare cum illegitimo. Ratio. episcopus potest dispensare cum ad ordines minores et bene fici sine cura. Aliter non. nec ad dignitates seu personatus. nisi papa extra de fil. p. bi. is. q. li. vi. ubi etiam p. q. si per papam fuerit cum tali dispensatus. ut possit beneficii curatum obtinere intelligitur solum de voto. Quid si a papa dispensationem obtinuit et postea impetravit. q. duo aut plura beneficia cum cura possit habere. tacuit autem predictum. Dic q. non valet hic secunda gratia. c. si is cum quo. de h. p. bi. li. vi. **Q**ue est dispensatio circa illegitimos. dic finem rai. si tales intrant monasterium de iure eorum. non potest promoueri ad omnes ordines xxvi. di. §. i. extra de h. p. bi. c. i. Religio eam ingressus tollit irregularitatem. sic etiam ingratum iudicem. xix. q. vi. non liceat.

Et placet tamen non potest promoueri absque dispensatione pape. d. c. i. et p. de pa. i. iij. et q. illegitimus est ingressus religionem. cura autem. iuxta ordinario siue per electos siue per consensum habere non potest. et no. gl. in. c. q. de apost. q. ingressus religionis tollit omnem irregularitatem. q. sgit ex proprio delicto. Ita q. sine dispensatione per ad ordines promoueri. habet ad dignitates illas pro quibus iurgat. non ex proprio delicto. non tollit. pano. autem ibi dicit q. de h. p. bi. pr. dari extra. regula q. in quibusdam casibus tollit. In quibusdam nom

Et credit qd tñ i iure expñs cāibz. tollat irre-
gularitas p ingreſſu religioſis. ſi ho remanēt
i ſcō. nec ad ordies. nec ad platurā pñt abſq
diſpēſatōe pmoueri. ſz circa eos qñqz adhibe-
tur diſpēſatō magna. v3 vt ordinēz i iſtituā
tur i ecclīis alijs a pñna. dico ſi ſunt filij pñbi-
teri. alij ho i qbuscuqz ecclēſiis. ar. ex de hl. pñ.
pñuiz. maior vt ecclī pñna aliq tñ medio. extra
de ſi. p. extrāmiſſa. maria pñ pñna. nullo me-
dio extra de ſi. pñ. ex tua. **Q**uid ſi cū iſtimo
diſpēſet qd ad ordies i ecclēſiā bñficiū. ſi
ſi ab epō facta ē diſpēſatō. n̄ extendit niſi ad
ea q pñt. vt dēz ē. ſi ho a papa poterit pmoue-
ri ad poſtialē ecclēſiā n̄ ad pſonatū l'ectoriā
ad quā p electōz pcedi pſuevit extra de pñen.
c. ſi. **Q**uerit an papa poſſit l'riare qd ad tpa-
lia i ſucceſſiōes. tñ. panoz. in. c. p venera. qd ſi.
ſint le. recolligēdo ſumariē dēa tñ. dē q aut
qñt de l'riatōe ſiēda p papā aut p ipatōrē ſeu
hñtē ab eo prātē. pño cāu ſi pñt l'riare i patri-
monio ecclē. libe pñt vt in. d. c. p venera. Sed
in terr' alienz. aut ſi ē maria i ardua cā i cre-
dit q poſſit. l'z l'rimad' pñnoſcat aliū in dñm.
mouet p ter. in. d. c. p venera. in. x. rōibz. naz
ſi ille auctates veter' i noui teſtāmēti n̄ pclude-
rēt i actu l'riatōis. fruſtra papa eas adduxiſſet
Finge g q ex l'riatōe filij alie' principz ſeq' ſi
dei magna dilātō. nā tñc ob eā cām l' ſitez pa-
pa poterit exercere iurisdīctōz tpalē vt ibi in. ca.
p hñani. de homi. li. vi. aut ceſſat arduitas cāe
i ſi vult l'riare n̄ recognoſcētē ſupiorē ſeu eiuf-
ſitos i pñt. aut vult l'riare recognoſcētē ſupio-
rē i n̄ pñt. niſi ſupior pſentiat niſi vult l'rimaf
in ſpñalibz vt extra de ſi. pñ. c. i. r. q. li. vi. l' niſi
vult icipe a radice mñq vt in. c. rāta. qd ſi. ſint
le. i in. c. qz circa. de pñan. **I**n impatōr dñm.
q incipiēdo a radice mñq n̄ pñt l'riare qz n̄ pñt
ipe diſponet ſup mñio vt i. c. tuā de or. co. aut
p reſcriptū vult l'riare i tñc in ſpñalibz n̄ pñt. in
tpalibz ho pñt in terris ſibi ſubiectz mediate l'
immediate. **I**mo de iur' ipe ſol' pñt in toto im-
perio. **D**ñ reges i alij pñcipes q recognoſcūt
ipatozē i dñm de iure nō pñt l'riare qz l'riatō ſi
cūt i fame iſtitutō i ſil'ia vñr reſuata ſoli pñ-
cipi. ſec' ſi eēnt pñcipes l'ciuitates n̄ recogno-
ſcētēs ſupiorē. nā iſti hñt tñtā prātē qñt h3 ip-
atoz in ipio ſuo. ad b. d. c. p venera. in. x. ilup
i ſac glo. ibi i. x. recognoſcat. ex qd pñs q rex
frācie de iur' n̄ ē exēpt' a romano ipio l3 inno.
dicat q de iure ſi ē pape. i nō ipio. hoſt. ho i3
pamū qz oēs pñcipes ſeculares dñt recogno-
ſcere ipatozē in dñs vt in. c. adrian'. l' rñ. diſ.
i ex b dñt q reges iſpame. anglie. i frācie. tenē-
tur de iure obedire ipatoz i3 de facto n̄ obediāt
Nūqd aut peccēt nō obediēdo. i nūqd potue-

runt pñciterē i iperū. reſpectu pñcīptōis ſen-
tit q nō. niſi pñcīptiſſent paſſiue. i. nomie ro-
mane ecclē. reſpectu pñi dñt q forte excuſant
a pñtō. interi dñt ipatoz nō exigit ab eis obia-
ſiē in ſili notat in decimis. i cñ b dñt tranſit i
d. c. p vene. io. an. l3. d. an. dñt poſſe defendi. q
iſti pñcīptiſſent i ipium. nā plures pñt eē im-
peratores. qucadmodū qñ plures eligūt in di-
ſcordia. i de pñuerudie vterqz miniſtrat vt no-
tat gl. in cle. romā. de iur' iur'. **E**t panoz. putat
q iſti pñcīptiſſent pñt pñciterē iura iperū in eo-
rū regnis. ad b ſacit qd notat io. an. in. c. cum
epō de of. or. li. vi. vbi dñt q pñt' inferior epō
pñt pñciterē iura epalia in certa pte dioceſis.
Sz q pñcīptiſſent pñt pñciterē vt ipe non ſit
ſub ipio. nō videt b poſſibile in iur'. qz ſine poſ-
ſeſſione pñcīptio nō pñcedit. ſz qd nō pñt poſſi-
dere ſe ipm. i iō l3 papa vel alius potuiſſet pre-
ſcribere i impatozē tñ actiue nō pñcedit pñcīpti-
prio. **A**ut vult l'riare in terr' ecclē i tñc n̄ pñt
idē i fortius dñm de hñte ab eo prātē
Et ex pñcīptiſſent pñt correlative inferri qd papa q
ad terras ecclēſie poteſt legitimize tam quo
ad tpaia. qz qd ad ſpñalia. qd ho ad terras ipñ.
pñt qd ad ſpñalia i3 nō qd ad tpaia. vt etiā volui-
t bar. in autē. ex pñlexu. d. de ince. nup. i hoc
niſi ex maria i ardua cā. vt dñt panoz. nā tñc
eēnterr' impñt poſſet l'riare qd ad tpaia. ſcō i
ſertur q impatoz l' alius ab eo hñtā prātē non
pñt l'riare qd ad ſpñalia. i iō nec ad ordines nec
alia ſpñalia admittent' vt eē vlt bar. vbi ſup.
nec eēnterr' l'imi in dñio illoz qd nō recogno-
ſcūt ipatozē. qñt ad ea p qd fieret alteri pñudi-
cū. puta ad ſucceſſiōz bonoz ab inteſtato. vt
notat in. d. c. per venerabilem.
Utrum aut comites palatini hñtes pote-
ſtatem l'riandi ab impatore. poſſint l'riare in
preiudiciū agnatorum. **D**o. an. in. d. c. per ve-
nerabilem. dñt q non niſi pater i agnati pñen-
tiant. quia l'ec poteſtas tanqz alteri preiudicia-
lis eſt reſtringenda. vt. l. i. §. ſi quis a pñcīpti-
ſſent. ne quid in lo. pu. Sed panoz. in. d. c. per ve-
nerabilem. dicit forte inſpicienda verba po-
teſtatis. collate. **E**t vbi ſimpliciter eſſet data po-
teſtas. credit q poſſent l'riare etiā in pñudi-
cium agnatorum quemadmodū impator
quia in hac legitimatione. iura non faciunt
mentionem. niſi de patre. quia agnatis nō pñ-
iudicatur. niſi reſpectu iper'. Sed poſſet dici q
quando iſtis comitibus ſimpliciter eſt conceſ-
ſa autoritas legitmandi. q poſſunt legitima-
re etiā in preiudiciū agnatorum. **E**t hoc
qd ad filios naturales tñ. **S**ecus in ſpuris i
alijs ex dñnato coyru niſi expñſe concedat ſac-
qd notat io. an. in addi. ad ſpec. in titu. qui. ſi.

sint le. vbi dicitur quod si spiritus dupliciter. scilicet ex parte
virozato et in se matritata impetrata papa. vel
ab imperatore rescriptum litiatiois quod non vult. si non
expressit vtrumque. **¶** Quid si pater fecit legitimam
in filium naturale post testamentum. An rumpat
testamentum. Dic quod sic. quia filius factus rumpe
ret. ut in autem. si quod mulier. **¶** De fa. san. ec. et
arrogatus rumpit ad hoc facit in fili. q. mo. te. i
hr. in principio. hec **¶** Ita. de bel. **¶** His promissis
Quero de solennitate adhibenda in actu legi
timatiois. Dic quod primo de qualitate litiatiois
referari principi. ut puta quod est incestuosus vel
adulterinus. vel incestuosus et adulterinus si
mul. aliter autem litiatio esset subrepticia. ut dictum
est. Et tunc dicitur quod omne tacitum. quod expresso pri
ceps non ita de facili cessasset litiatiois. huius ipsam
viciare. ad h. cap. postulasti. de rescriptis. Et p
hoc dico. quod si huius fratres litiatiois et naturales in
petrauit legitimatiois. et non fecit mentionem quod haberet
legitimos. non vult legitimatio quod princeps non
solet litiare. quoniam legitimandus huius fratres litiatiois.
vel saltem non ita de facili. ut sentit iohannes. an. in addi
ti. spe. et. de suc. ab inte. Secundo requiritur. quod legi
timandus consentiat. et hoc vult bar. in. l. in iuri.
ff. de his qui sunt sui vel alie. in. vbi concludit
per illam legem quod pater non potest litiare filios bastardos.
ipsis in iuris. Idem dicitur de naturalibus. natus ex co
cubinis. hoc dicitur. nisi filius sit infans. ut. l.
inlemus. **¶** De eman. l. Et est rō s3 ludo. ro.
quod non potest liber homo natus alterius subici po
testati. **¶** Sed pone quod filius scit prem impet
trare suam litiatiois. et non dicitur. An habeat pater
tente. Fuit alia magna quod. Et contra teneba
tur quod non. quod in iudicialibus. taciturnitas non
habetur pater consensu. S3 dicitur est verum gl. est singu
laris in. l. in adoptioibus. ff. de adop. Item oportet
quod pater consentiat. ut in autem. q. mo. na. effie.
sui. §. generaliter. De agnatis dubitatur utrum
debeant vocari et consentire Panoz. in. d. c. per
venerabilem. recitat. Jac. de bel. sentire quod sic
Alias non valebit in preiudicium eorum. S3 dicitur
contra teneri oppositum. ut notat iohannes. an. vbi sup
Idem bar. in. l. galus. §. et quid si tunc de li. et
po. unde panoz. concludit quod aut pater vivit. et
satis est quod pater consentiat. adeo quod etiam ag
natus ab intestato iste legitimatus succedet. nam
princeps qui abstulit istis bastardis ius agna
tionis et cognationis. potest eos restituere
sine alterius iniuria ad ius nature primeiunum
ut in. d. §. generaliter. Si vero pater est mor
tuus. tunc aut pater disposuit. ut iste legitima
retur. et tunc non est necesse vocare agnatos.
ar. in autem. Item si quis. **¶** De naturali. l.
aut pater nihil disposuit. Et tunc est opus ut

vocentur agnati quibus hereditas paterna acq
ta est. ar. l. i. et. h. ff. de nata. re. Alias non valeret
rescriptum legitimatiois. seu saltem non haberet regres
sum ad bona paterna. hec vera nisi princeps
ex certa scientia veller litiare. agnatis non voca
tis. ut notabiliter dicit bar. in. d. §. et quod si tantum
Potest enim princeps ex certa scientia restituere in
integrum cum preiudicio alterius. ad h. fa. q. d. notat
in. l. h. **¶** De sen. passis. et. l. in cause. ff. de mio.
Adde predictis quod notat panoz. in. c. referent
te. q. si. sint le. quod papa dispensando super infirmitate.
pater etiam dispensat super litiatiois filiorum. etiam res
pectu hereditatis. Et hoc intellige de filiis pater ea
genitis. quod ut dicitur idem panoz. in. c. tanta. q. si. sint
le. Si incestuosus dicitur infirmum pater dispensari
onem ecclesie. non tamen filij ante geniti legitimam
tur. nisi aliud dicatur in dispensatiois. **¶** Vtrum
is quod papa legitimat possit in episcopum promoueri.
An. gof. et host. dicunt quod non quod cum hoc indulgentia
sit odiosa. est restringenda. extra de consan.
quod dilectio. Et ideo ad personatus et alias digni
tates minores episcopatu tantum est extendenda. ex de co
ces. pre. dilectus. idem asten.

¶ Nunquid autem is quod papa legitimat simpliciter.
et in foro communi intelligatur legitimatus quo
ad dignitates. An. gof. quod non. Sed host. dicit quod
sic quod talis est prinde ac si ab initio fuisset ex
legitimo matrimonio natus. h. n. facit lex mortua. d.
ca. tanta. Multo fortius lex viva. ff. de consti.
prin. beneficiis. Sic enim simpliciter restituitur ad
omnia restituitur. **¶** De sen. pas. l. i. Sic simpliciter
litiatus intelligitur de ad omnia litiatus esse de pri. qua
circa hoc asten. li. viij. **¶** An autem filij pater biteret
rozu possint saltem succedere matri. Dic per Pan
noz. in. d. c. p. venerabile de mente gl. quod filij pater
biteret dicuntur adulterini. Et sic inferunt quod
matri succedere non possunt. quod tales nati ex dānato
coyui repelluntur ab hereditate patrum. ut in
autem ex plexu. **¶** De incest. nup. Idem dicit de na
tis ex alijs clericis constitutis in sacris. quod pater
dit etiam si sint nati ex unica concubina clerici.
ut notat bar. in. l. si gener. ff. de his qui ut indi.
quod concubinatus est specificiter dānatus in clericis
ut extra de coha. de. p. totum.

¶ Si dubitatur per quod de natus ex clericis non constituitur
in sacris beneficiis. bar. in. l. in concubinato. ff. de
cu. format. q. i. terminis. Pater quod clericus in mio
ribus ordinibus constituitur retinuit concubinam et ea ha
buit filios pater ea eam duxit in uxorem. An filij le
gitimantur et dicitur quod hi. malum disputant hanc. q. et
tenent quod non legitimantur. quod coyui concubinari i clericis
et totum reprobatur a lege ut in autem. de sanctis
episcopis. §. clericos. vbi non possunt dici filij natura
les nec per quod non litiatur per quod non matrius Jo. an. po

nit istam. q. in mercu. in regula sine culpa. et
facit mentōz de dicto Richardi. Et determinat
Primum p regulā. q. ex quocūqz coitu sint na-
ti. dummodo potuerit esse vxorius. si consen-
sus affuisset legitimantur psequis matrimoniū.
um. Secus si tunc nō poterat esse vxori. bar.
aut distinguit. an ille clericus sit beneficiatus
vel ne. Sed tñ hoc nihil facit d. opi. io. an. q. a
dato qd ille clericus in minoribz esset benefi-
ciatus. nihilominus si dixeret teneret mīmo-
nium. Et sic filij ante nati legitimarent p. d.
.c. tanta. Et p. p. d. c. am regulam patet. q. si
sarracenus habuit filiū ex xpiana. et postea ef-
ficiatur xpianus. et cū illa d. hat. nō ppter hoc
filius legitimatur. q. tpe natiuitatis nō po-
terat esse mīmonium. vt in. c. cane. x. viij. q. i.
Idem dicit vñ. in natis ex coitu incestuoso.
q. licet postmodū d. hat. matrimoniū p. dispē-
satōz ecclesie. nō tñ filij an geniti līmanē. q. a
tunc nō poterat esse mīmonium. obstante im-
pedimento sanguinitatis vel affinitatis. m.
si aliud dicatur in dispensatōe. et sic panoz. in
.d. c. tanta. cōcludit. q. vbi coitus nō poterat
esse vxorius obstante impedimento p. petuo
nō rēouibili sine dispensatōe ecclesie filij nō
legitimantur psequis matrimoniū. ¶ An autē
quis possit petere se p. nunciari līum. inno. cō-
cludit q. nō. nisi ad aliquē effectū. vt puta. si a-
gitur de successione. et impuratur sibi q. nō est
līum. tñc pōt petere p. nunciari se līum. vt i.
.c. i. q. si. sint le. Vel si distamatur de illegitiate
Idem Panoz. in. c. cām. qui. si. sint le.

Impedimentum primo cōiter. Circa
impedimenta mīq. Primo agemus
de impedimento in genere. Scdō de i-
pedimentis in spē. q. in vñbo p. nent. Error.
conditio. votū. cognatio. crimē. Cultus dispa-
ritas. vis ordo. ligamen. bonetas. Si sis affi-
nis. si forte colpire nequibz. ¶ Nec socianda
vetant p. nubia iuncta retractant. Ecclesie ve-
ritū. nec nō tps feriaz. Impediunt fieri per-
mittunt facta teneri. ¶ Que impediunt mī-
monium iā d. ctum. Rñ. xij. sunt q. impediūt nō
solū matrimoniū d. xñ. sed ec dirimunt d. ctus
q. p. nentur in tribz p. nent. et intelligat
q. dirimunt p. tractū. si p. cesserunt mīum. Si
autē veniunt post mīum nre factum. vt affini-
tas vñ crimē et hñdō. nō dirimunt p. ter vnus
scz votū religionis cū effectu. qñ q. d. cto mīo
hñ carnalē copulā ingredi religionē. et de
conuer. diu. vez. r. c. ex pte. el. ij. et de spon. co-
mīsum. Et p. ceteri tñ d. vñqz ad p. fessionem
nam ante nō dirimuntur. ¶ Quid autē d. om si
q. s. aliquā mulierē cognouit carnalit. et postea

d. hat cū ea p. vba de pñti. Sz p. d. ctum matri-
monium eā nō cognouit carnalit. nūq. pote-
rit alter eoz intrare religionē. qd est pulchra
et de facto his diebz accidit. Rñ. p. q. sic. nō
obstante tali copula p. cedere. Primo p. c. vez.
r. c. ex publico. r. c. ex pte. ij. de puer. diu. que
quidē capla dicit. q. an p. sumatōz mīq. alter
p. iugū p. intrare religionē. et nota illud vñ
p. sumatōz q. d. importat p. letiōz. illud autē qd
p. let aliquod opus vñ seq. et nō a. cedere. Se-
cundo in cām p. dicto. iste nō incurrit bigamiā
etiā dato q. talis mulier fuisset prius ab alio
viro cognita. et q. vide supra bigamiā. vbi iu-
ra requirunt q. ad incurrendā bigamiā. nō
sufficit q. q. s. p. tractat cū corrupta. nisi post tñ
p. tractū matrimoniū sequat copula carnalis
Idō g. sufficit a. s. Ad b. ec. fac. c. veniens. de
spon. vbi copula p. cedens nō facit trāfire spō-
salia d. futuro in matrimoniū. si bñ copula se-
quens. ¶ Quid autē si sponsus cognouit spon-
sam violententer. nūq. poterit sponsa intrare re-
ligionē inuito sponso. Dubiuz facit. q. effectū
sunt vna caro. h. violententer. in b. sunt varie opi-
niones. io. an. in mercu. in regula. Ea que cō-
tra. de re. iu. in. vi. vñ sequi opinionē bar. bñ.
qui tenuit talem sponsam cognitā posse ingre-
di religionē. sponso inuito. ne tñ quens sit
melioris conditōis q. sapiēs. itē nō vñ cōcas
se corpus suū. ex quo inuita fuit cognita. Pa-
noz. in. d. c. vez. vñ ad p. ter hñc opi. Quidaz
tñ distinguunt. q. si est sponsa de futuro potest
trāfire ad religionē. nō obstante carnis copu-
la violenta. Si autē est sponsa de pñti. nō potest
tranfire contradicente marito. Idō opinionis ē
d. onal. et rōd. q. vñr valde equa.

¶ Quid autē si vir vxorem suam. quā nōdum
cognouit tradidit adulterandā p. sanguineo p-
prio inuitam. An possit postea contrahi vñ vo-
luntatē religionē ingredi. Rñ. nichar. in. q. rto
distin. x. xv. dicit q. attenta iur naturalis eq-
tate et viri iniquitate et p. siderato q. corruptō-
nis vxorij vir ē p. cipalē cā p. illā corruptōz acq-
siuit vxor tātā p. tātē i corp. viri. vt p. tra ei. vo-
luntatē religionē nō possit intrare. vñ ex eo. q. co-
p. san. vxor. c. discretiōz d. de qdā muliere q. nō
dñ a viro cognita. ab eo fuit tradita inuita con-
fā. viri. q. cū ipa inuita p. cubuit. et q. cito fuit red-
dita libtati. fugit ab eo et se prior viro restitui
postulauit. qd ii monita vt p. nentia fuet. ad b.
i duci nō potuerit. vir prior cogat redire ad ip-
sam et maritali affectōe tractat. ¶ An p. suscep-
tōz sacri ordīs dissoluāt sponsalia p. p. tracta
de pñti rñ. gl. i. ca. q. votū d. voto et voti re. li.
vi. Et q. hodie est approbatū p. constitutionē

Iohannis que incipit antique, s. sponsalia de
 pñi nō dissolui p receptōz sacri ordinis. p. c.
 ex pte. el. q. de uer. coniu. Et si dicerem con
 trariū. iam non esset equalitas. qz iam duplici
 remedio posset vir dissolvere sponsalia. et mu
 lier vnico. qz pp fragilitatem sexus mulier et
 dines recipe nō pñt. et sic hēs cāum in quo lacer
 dos pñt hē vxore. Secus tñ esset dōm. si esset
 solū sponsalia de futuro. qz tñ p susceptōz sa
 cri ordinis dissoluerentur. **¶** Que sunt uia q
 impediunt mñm dñi. sed tñ nō diuimūt cō
 tractum. Rñ. Primo qd sunt duo pñca in. v.
 .x. i. phibitio ecclesie et sps feriatū. Itē sunt
 quedā crimina. de quibz hñ. j. Impedimentū
 viq. Itē impediunt mñm dñi. sponsalia. q
 sunt prius cū alia pñca de q. j. sponsalia. Itē
 catheismus. de q. j. impedimentū. vi. Itē im
 pediat votū simplex. de quo. j. impedimentum
 quarto. **¶** Vtrū aliq cōsuetudo impediāt ma
 trimoniū dñi. vñ diuimat pñca Rñ. panoz. i.
 ca. sup. eo. de cogn. spū. q aut pñtudo habi
 litat alis inhiles p ius canonici. puta vt i ter
 tio gradu possit mñm pñahi. vñ vt frater pos
 sit contrahere cū sorore spñali. et non vñ cōsue
 tudo. et vt tex. in. d. c. sup. eo. Idē tñ hñ. qua
 si pñtudo nō fit rationabilis. cū sit p omnes
 honestatē. ex q infertur pñtudinē a papa nō
 approbatā non posse tollere impedimentum
 publice honestatis. qz nō vñ pñtudo p hōne
 statē ecclesie. vt in. c. cū de corē. de vi. et hñ. cle.
 aut pñtudo inhilitat alis habiles. vt in filiis
 duoz pñm. p quoz neutriū tñentū ē ad cō
 paternitatem. et tunc. aut hñ solū pñtudo. vt
 impediāt. nō vt dirimat. et vñ ar. d. ca. sup. eo.
 Aut hñ vt dissoluat coniugiū. et si ad sps. valz
 vt dñt innocē. in. d. c. sup. eo. Nā peccatē dñe
 do pñtudinē patrie. xxx. q. v. c. aliter. Aut
 hñ vt dissoluatur in ppetuū. Et si est approba
 ta p papā. salcē tacite. vñ vt pñtatur in. d. c. lu
 per eo. fin lecturā. hñ. Aut nō apper de ap
 probatōe pape. et vt hñ. velle pñtudinēz nō
 valere. dñt em cāum. d. c. sup. eo. nō esse exten
 tendū. hñ panoz. putat oppositū. vñ cū pñtudi
 ne pñtatur scandalū. Nñ sic papa pñt ius dis
 uinū interpretari. et addere. et diminuere. vt no.
 inno. in. c. q in ecclesiā. de consti. vt dictū ē
 supra. Consuetudo. ita et pñtudo. vt no. idē
 inno. in. c. fi. de consue. itē videmus q pñt
 tudo. q generat scandalū inhilitat quez ad
 mñm dñi spñale. vt in. c. cū olim. de cle. diu.
 ergo pari rōe dñt posse inhilitare ad mñm
 carnale. ad hñ fac qd no. gl. in. d. c. sup. eo q
 est singularis. qz si in aliq loco esset hodie con
 suetudo. vt in quinto gradu nō possit contra

hi matrimoniū. et ex actu generaret scandalū
 q nō valeret mñm dñi. hñ. c. nō dñt. de sang.
 hoc pñtatur. et pñt esse dupl. rō. Prima. qz hñ
 consuetudo concurret cū iure antiquo. nec cō
 setur sublatā p ius nouū. ex quo nō reprobāt
 p illud ius. et pñt se cū scandalū. Scda. ita
 tio colligitur ex pñctis. qz pñtudo cōtinēs
 in se scandalū ex pñtōe. pñt inhilitare alis ha
 biles. sed vñ a pñcipio nullū iussit impediri
 tñ. tunc solū scandalū supueniens non posset
 dissolvere mñm dñi. vt dñt gl. in. d. c. sup. eo.
 quā notabis. qz pp scandalū non est receden
 dum a veritate iuris diuini. vt in. c. q. de op.
 no. nñ. hñ panoz. in. d. c. sup. eo. Vide ad pñ
 dicta q notat idē panoz. post gl. in. c. qd sup. de
 constan. q consuetudo inhilitans pñt esse rōa
 bilis. inhilitans vero nō. qz prima est inducta
 ad caritatem ampliandā. vt hñes potius pñant
 cū extraneis. qz cum consanguineis. Sed in
 scdo cāu pñtudo est contra bonos mores. et
 contra bonū caritatis. eo q relaxat pñtiones
 inter pñanguineos. Consuetudo autē pñtatu
 rum. vñ legē nutriendē bonos mores. nō valet
 vt in. c. fi. de pñt. et no. bar. i. l. omnes populi
 .ff. de iusti. et iure. opio tamen hñt. vt cōior et
 securior. vt dñt asseñ. li. viq. tit. xviq. dicens. q
 Der. sibi ipi apte pñtatur in duabz suis gl. i. c.
 .i. et i. c. sup. eo. de co. spi. nā in. d. c. i. dñt q si sit
 consuetudo. q si hat pñtū eius generet ex hoc
 scandalū. non tñ dirimeret pp hoc matrimo
 niū iā pñt. in. d. aut. c. sup. eo. dñt q si sit scan
 dalū magnū alibi. q tales cōiugant vel re
 maneant pñcti nō soluz impediēt inter eos
 contrahi matrimoniū. sed ec dirimeret iam
 contractū Sed asseñ. dñt q magis est ad asseñ
 tiendū prime gl. et hñ op. est. Du. et Hof. Pro
 q facit singulare dictū hñt. q tollerabilis est
 aliq pñtatura hñm copulatos dñmtere fil
 q sic coniunctos contra statuta dei separe ex
 tra de test. hñ. Pro hoc ec facit singularis teozis
 ca dñt hñ. q vñt qz mñt pñt gl. mñm dñi
 um soluunt. nec ius expressum adducit. si in
 ueneris aliquē hoc. scribentē pñm. s. mñm
 nō debere dissolui. seqris eum. Ad hoc facit qd
 notat panoz. in. ca. si vir. de co. spi. q vñ agit
 de mñm sustinendo. singularis opinio est pre
 ferenda comuni. Qd bene notabis. nisi comu
 nis opinio haberet quasi tertium pro se.

¶ In alijs autem vñt hoc. in aliquo articulo
 sūnt variū sequenda est opinio humanior. id
 est rationabilior. et equior. Si vero vñt q
 opinio est rōabilis. est sequen plurimoz iudi
 cum fm hñt. et Der. Ad hoc bonus tex. in fili
 xix. dist. in canonicis.

Quid si ecclesia precipiat alicui coniugii cohabitare cum altero et ille cui precipitur scit esse impedimentum. Rñ. fm hug. in bñ cau qñ ad reddendū debitū nō tenet obedire tñ in cohabitacōe et necessario exhibēde obedire dñ.

Quāto ante matrimonium sit inquirendū. an sit aliqd impedimentū. Rñ. dñt in ecclesiis bñna publice p pñros pñd. vt. j. ppetentē rerminū q scit impedimentū pponat. et si apparuerit pñabilis pñectura p copulam futuram interdicit expresse tñec pñter qd fieri debeat. Alit si pñerent sine bannis. Alit post pñtōs et extiterit impedimentū. vt puta gradus pñbiti. tunc filiū dicent illegitimi. et nō excusabuntur pp ignorantia pñtū. de bñ tñ. j. Sacerdos qñ q tales pñtōes inhilere pñtēpñt vt regularis q intēre pñsumpñt pñtēpñt ab officio suspendat. Qui vero falsum impedimentū malitiose obiecerit. canonicā nō effugiet vltōs extra de clan. despon. cum inhilicio In aliquibz vero locis nō fiunt hñc banna. s; solū pñuntur sponsalia solēniter et publice. multuz ante matrimonium. et interim pñt manifestari an sit impedimentū. Nunquid autē peccet reges. principes et milites. q pñt hñdie sine bannis. Rñ. astēñ. li. viij. ti. xij. de mente roñ. dic q nō peccant mortaliter. vbi nō est pñtēpñt. eorū mñmonia banniri. Et qd dñ in. d. c. cñz inhilicio. nō extendit ad mñmonia nobiliuz q in ecclesia nō pñtēpñt banniri. fm etiam host. nō est necesse banna proponi. qñ qñ vroz vocat a remotis. et publice mittit nñcios Sic em̄ in facie ecclesie dñt pñtēpñt mñmonia. necerit pñtēpñt dicte pñtōis. Tutius tñ ē vt i ecclesia pñtēpñt publice hñdie in hoc cau.

Sed nunquid regulariter hoc sit pñceptū scz q hñmōi solemnizatio fiat in pñtēpñt mñmonio. Rñ. astēñ. de mente roñ. q banna et solemnitates pñdicte pñtēpñt dimitti nō debent sine causa. et q hoc facit. peccat mortaliter. et hoc vñ fm pe. qñ illi nō sunt ignari iuris. maxie vbi ecclesie pñbitio cōiter suat. Secus autē si sunt iurij ignari. ex cā aut pñt dimitti s; hñ. puta qz forte vir est senex. et erulescit pñtēpñt cñz tanta solemnitate. aut accipit ignobile. cñ ipse sit nobilis. Alit nobile. cñ ipse sit ignobil. et timer eius pñtes vel forte diu manserunt. si cut vir et vroz. Et erulescunt mñ adhibere solemnitate bannoz et bñdictōis nupñialis. Cre dñtur autē q in talibz possit ex cā pñtēpñt dispensari. nec sufficit dispensatio minoris pñati. qdā tamen quo ad bñdictōis nupñiaz dicunt q cā rationalis esset euitatio fornicatōis. vt qz pñtēpñt nō possit maxime vir qz diu pñtēpñt erat

matrimonium. et non potest ducere vroz qz vroz habere non potest. tunc videretur q possent sine tali benedictione se adinuicem cognoscere. Et hoc nisi esset scandalum in patria Idem dicendum esset si terra esset interdicta vel hñmōi. De hoc vide supra. vñtēpñt.

Sed quero an mortaliter peccent cōiuges totiens quotiens alter ab altero erigit debitū sine causa rationabili ante benedictionē nupñtalem. Respondetur q non. nisi prima vice. nisi nouo contemptu hoc faceret.

Queritur an dispositio dicti capituli cum inhilicio habeat locum in sponsalibus de futuro Rñ. panoz. in. d. c. cum inhilicio. dñt vñtēpñt. concludere ex mente littere idem esse dicēdū nam sponsalia in multis casibus transeunt in matrimonium ipso facto. vt in. c. is q. de spō. Ideo ne occurrat difficultas contra prohibitionem ecclesie debet etiā in sponsalibus adhiberi hñc solemnitas facit. l. o. fo. ff. de spon. vbi dñ q prohibito matrimonio. videntur pñbita sponsalia. Ex quo nota q contrahentes sponsalia clandestine peccant. et q iudex loci potest illa interdicerē.

Quid in laicis pñstantibz pñtiam mñmonij clandestinis. vñtēpñt. dicunt vt refert panoz vbi supra q ex verbis lñe nō comprehendunt sed ex mente sic. Est q eis imponenda pñtia. si cur et clericus. peccat qñ tā ipi pñtēpñt clandestine. qñ intereñtēpñt siue sint clerici. siue religiosi. siue laici. **P**ñtēpñt autē hñc edicta dñant proponi in multis ecclesiis. rñ. panoz. vbi sup dñ q si volentes pñtēpñt. et eoz antiq traxerūt moram incerta pochia. satis est in illa ecclesia edicta proponi. Si vero in diuersis pochijs traxerūt morā. tñ in diuersis ecclesijs debent proponi. vel in locis publicis. puta. in pñtēpñt atōibz vñtēpñt possint pñtēpñt in noticiā eoz. qui de i pñtēpñt inforati sunt. vñtēpñt refert abb. q qui dñ epi bñtēpñt. vt forensis nō admittat ad contrahendū mñmonij nisi hñtēpñt lñas testimoniales sui pñati. et ē valde optimū bñtēpñt fuare. Nam sepe pñtēpñt q hñtēpñt vroz in pñtēpñt suis se pñtēpñt ad pñtēpñt remotas. et ibi tñtēpñt matrimonij pñtēpñt. In multis tñ locis nō seruatur hñmōi tñtēpñt. Et pñtēpñt bñtēpñt. nunqd dicat clandestinū matrimonij. Rñ. panoz. vbi supra de mñtēpñt Jo. an. in addi. Sp. e. t. et **O**ldra. pñtēpñt. q dñmōi mñmonij sit dñtēpñt in facie ecclesie. non pñt mñmonium appellari clandestinum. Et l; bñtēpñt ecclesia. suamatur multipliciter. vt notatur in. capitu. fi. ne. pñtēpñt. vi. suas. tñ in pñtēpñt sumit ecclesia pñtēpñt pñtēpñt fidelitū. pñtēpñt qñtēpñt mñtēpñt.

fm patrie consuetudinem non clandestine contrahere sed in facie ecclesie.

Et hoc h3 panor p indubitato. vbi nō est consuetudo q mittant edicta. s3 vbi esset consuetudo. dubiū ē vtrū h3eat locū pena. d. c. cū inhibitiō. Si quis dixerit in facie ecclesie nō pmissis istis denuntiatiōib3. credit tñ q nō. h3 gl. in. d. c. cū inhibitiō. sentiat dñi. q3 pena est apposta d. dñtes clandestine. et nō d. dñtes edictis nō pmissis. et nō pōt dici clandestine. ex q in facie ecclesie nemie. phibente corrauit maxime. cū illud sit officii sacerdot3. et nō dñtius.

Quid autē dicat infimoniū clādestinū. glo. in. d. c. cū inhibitiō dñt q tripliciter dñt infimoniū clādestinū. Primo cū nō hñt testes extra. e. c. q. Scdo qñ nō fit cū solēmtate. q h3. xxx. q. v. aliter. Tertio qd fit d. tenore3 h3 pñtōis v3 nō pmissa denuntiatiōe. h3st. aut vltra predictos tres modos dat rām generale dicens q infimoniū dñt d. phibitō3 ecclesie generale vel spēale explicitā. vel tacitā. dñt clandestinū et h3 locū pena. d. c. cū inhibitiō. Quid si q3 audiuit pñtū impedimentū eē inter se et vxorē. nun qd tenet inq̄rere. rñ. fm. x. b. si audiuit a fide dignis. et nō i suspectis. cū nō debeat esse negligens sue saluti. tenet inq̄rere. als eīct affectata ignorantia q nō excusat. et si accipiat phabile opinionē de dicto alic3. nō d3 erigere debitiū. h3 reddere teneat. Secus si ita inuenit. s. q3 esset impedimentū. tñc em nec eriget nec reddere d3. fac. c. inquisitiōi. de sen. exc. pōt q tale impedimentū audit a viro fide digno. etiā iurato aut pñe suo. aut a pprio sacerdote. aut publica fama. nō ita tenet credere. q peccet mortaliter. si nō credat sed venialiter. Sic eē peccare pōt q nimis de facili credit.

¶ Nunqd aut peccat sacerdos. v3 alius qcunq3 sciens impedimētū. insinuando hoc alteri coniugū. vel ambob3. v3 alter alteri. rñ. fm. x. b. si phari non pōt. dñendo agit indiscere. nisi credat q audiens parus fit in hac preptoriū phlo obedire. Si vero possit phare et sciat hoc sacerdos pochialis. vel alter coniugū tenet solē miter ad diuortii agere. nisi de consensu velit cohabitare tanq3 germani. hñc cāum h3s supra Confessio secundo.

¶ Impedimentū. q. s. de errore pñone. sciē dum fm dir. li. i. q. error in infimoniū est qdruplex. i. fortune. q̄litar3. pñone. et pñtōis. Error fortune. vtpote cū putatur diues et ē paup et cōuerso. nō ipedit infimoniū. Silt nec error q̄litar3. v3 cū putat nobilis. et est rusticus vel q duc in vxorē meretrix. vel corruptā. quā putabat castam. v3 virgi

nē talia matrimonii nō impediunt. xxx. q. i. error. Error vero pñone est. v3 si credā contrahere cū gemina et dñam cū bēta. et hic nullum est matrimonii. Nec hoc pcedit ex pñtōe ecclesie. sed ex sui natura. cū in infimoniū consensu liber desideretur. errat de spon. cū locū. ita q sine ipso cetera frustrant. de spon. tua. q3 erroras nō consentit. ff. de iur. o. audi. l. si p errorem Sed ad h3 vt error impediāt infimoniū neces se ē ex pñtōe ecclesie. q3 is q errat h3eat aliquas noticiā pñone. cū q dñre intendit aut per visum. aut p famā. aut p auditū. q3 penitus incognitū nec amorē. nec consensum dirigere possumus. vñ si quis pñtatur in personā abñtem non sibi notā. quā putat esse pñtē. cōstat q nō consentit in pñtem. sed in illā quā pñtem eē putat. Et sic de ficiente consensu. deficit et infimoniū. q3 errare est aliū p alio accipe. xxx. q. i. in quib3. Ideo o3 q aliquā noticiā pñone habeat. als nō errat in ea. sed decipitur in pñte3 de quo ponunt hoc tale exemplū. Quidam rusticus galicanus iuit ad quandā mulierē romanā dicens. se eē filiū regis anglie. et contrahit cū illo. credens eē filiū regis. et dicit q tenet matrimonii. q3 nō errauit. sed potius decepta fuit. vel nō fuit error pñone. sed q̄litaris Sed certe dñt h3st. qñ vbiq3 terrarū h3eatur noticiā regis anglie. talē p famā. v3 q hic fit error pñone. nec in pñtem pñonā. sed in pñonam filiū regis anglie consentire v3. qd non refert vtrū noie pprio. vel alio equiualeuti nomief Sed si in generali diceret se eē filiū regis vel comitis et nō diceret cui. tñc nō esset error pñone. sed fortune. aut qualitaris. qui non im-pedit. d. s. error vel etiā si specificauit. n3la tatmen habetur noticiā patris vel filiū. Et de pñtōis quod notat. Thomas in quarto. distin. xxx. q. error nobilitatis in q̄tum hñmōi non euacuat matrimonium. sicut nec error qualitaris. Sed si error nobilitatis. vel dignitatis redundat in errorem persone. tunc impedit matrimonium. vnde si consensus mulieris feratur in istam personam directe. Error de nobilitate ipsius non impedit matrimonium. Si autem directe intendit consentire in filiū regis. quicunq3 sit ille. tunc si alius presentetur ei quam filius regis. est error persone. et impedit matrimonium. Et eodem modo videtur dicendum. si quis dicat se primo genitum. et non est. Et hoc est singulare dictum.

¶ Pñone quis consentit in aliquē qui ē mortuus. et alius pñtatur sibi loco eius. An talis error impediāt matrimonium. Rñ. dir. fm io. q. sic. q3 cum ille non sit in rerū natura non est

ibi ergo est error p[ro]pone.

¶ Quid si aliquis h[ab]eat tres filios et quedam mulier consensit in maiorem. postea p[ro]utatur minor. nunquid tenet matrimoniū cū minore. R[ati]o. d[icitur] fin io. q. nō. xxix. q. i. §. his ita idē Ray. et Hostien.

¶ Impedimentū tertio. de errore conditionis. s. seruilis. Talis est error s[ecundum] d[icitur] li. i. impedit matrimoniū p[ro]trahendum. et dirimit d[icitur] eum. si ignoranter p[ro]trahatur. q[ui]a si scienter p[ro]traheret. non dirimeret contractum. Hoc autē intellige q[ui]a est error veteris additionis. Secus autē q[ui]a est error v[er]itatis melioris s[ecundum] host. et inno. Et ideo licitū est seruū p[ro]trahere etiā d[omi]ni d[ic]t[ur] b[e]n[e]dicto. extra eo. c. i. S[ed] d[omi]ni non debent propter hoc seruīt[ur] debitis de fraudari. ut ibi dicitur. Si t[ame]n liber postq[ui]am p[ro]traxit sciuit eius conditionē. et eam postea carnaliter cognoscat. tenet matrimoniū. ut in. ca. si quis ingenuus. et c. si femina. xxix. q. ii. et c. p[ro]posuit. extra. eo. **¶** Sed nunquid error conditionis lib[er]tatis. vel ascripticie. vel originarie impedit matrimoniū. sicut et conditionis seruilis. R[ati]o. s[ecundum] fin. et b[e]n[e]dictum. non. q[ui]a omnes tales sunt lib[er]i. licet ad quasda[m] op[er]as plus ceteris teneantur. Qui dicantur ascriptici et originarij. vide infra. Seruus primo

¶ Quid si quis ignoranter contraxit cum ancilla. quam d[omi]n[us] viro ignorante postea manumittit. et ipse cognoscit eam post manumissionē queritur an possit eam dimittere. R[ati]o. s[ecundum] fin d[icitur] li. i. q. sic. quia nullum fuit matrimonium. q[ui]a semper ei se p[ro]misit ex primo consensu qui nullus fuit. Idem Host. et Hostien.

¶ Quid si d[omi]n[us] ancillam tanq[ua]m liberam alicui tradidit. vel tacuit scienter. Dic s[ecundum] fin d[icitur] vbi supra. q[ui]a intelligitur ei lib[er]tatem dedisse. idē Hostien. et Bernar.

¶ Quid si liber contraxit cum ancilla ignoranter. et illa durante ignorantia contraxit cū alio non ignorante conditionem eius. R[ati]o. s[ecundum] fin. et b[e]n[e]dictum. tenet matrimonium cum sc[ilicet]do. cum nullā fuerit primum.

¶ Quid si libera contraxit ignoranter cum seruo et postea scita seruitute. nihilominus vult esse cum eo. et ille vult discedere. R[ati]o. d[icitur] fin io. et b[e]n[e]dictum. q[ui]a non est matrimonium. tamen ipse debet compelli. ex quo ip[s]a cū eo vult esse.

¶ Quid si quis contra rit ignoranter cum ancilla. sed postq[ui]am sciuit exigit ab ea debitum. nūquid postea poterit ab ea separari. R[ati]o. s[ecundum] fin. et b[e]n[e]dictum. Si ex his que prius audiuit. habuit p[ro]babile op[er]e de seruitute eius. et nihilominus exigit debitum. non p[otes]t eam relinquere. Si vero ha-

buit opinionem leuem et temerariam. tunc si obstante q[ui]a exigit debitum. poterit. cum veritate certius sciverit separat[ur] petere. ar. capit[ul]i inquisitioni. de sen. exc. Nam dubitans p[er] ignorantem habendus est. et de condi. inde. l. fin.

¶ Quid de illo qui mouit questionem conditionis contra v[er]o[rum]em. et illa lite pendente. petat debitum. R[ati]o. d[icitur] in. iij. disti. xxvi. de. q[ui]a si copula sequitur certam cognitionem in li[ber]o de seruitute alterius. tunc s[ecundum] fin omnes siue p[ro]misceatur cum ea per compulsionem ecclesie. siue non. Illa copula semper ratificat matrimonium in cōspectu dei. si illa p[ro]mixio sit affectu matrimoniali. Si autē affectu fornicario quis non ratificet in cōspectu dei. ratificat t[ame]n in cōspectu ecclesie. Si autē copula sequitur p[ro]babile p[re]sumptō[rum] siue fiat ad p[re]ceptum ecclesie. siue non. semp ratificat matrimonium. si facta sit affectu matrimoniali. nisi alter diu[er]s[us]. q[ui] est conditionis seruilis. prius a suo cōsensu p[re]i[us]tino recessisset. Si autē facta sit affectu fornicario. m[atrimonium] nō ratificat in cōspectu dei q[ui]s uis ratū p[re]sumeretur. s[ecundum] iudiciū ecclesie. Si autē copula sequitur leuē suspitō[rum] et temerariā cui credi nō d[eb]et. t[ame]n s[ecundum] fin oēs. ei nō p[re]iudicat etiam ad mandatū ecclesie. turbans. n. p[er] ignorantem h[ab]endus est. b[e]n[e]dictum et b[e]n[e]dictum. sed b[e]n[e]dictum. in. d. c. p[ro]posuit. et hosti. in sum. d[icitur] q[ui]a ad mandatū ecclesie in p[re]dicto. sc[ilicet]do cāu p[otes]t p[ro]noscere sine p[re]iudicio. ut ex primo cōsensu ei coniugatur q[ui]a diu[er]s[us] stat p[er] finiam de impedimento p[re]dicto. et si querat q[ui]a affectu. host. de. q[ui]a coniugali nō tam q[ui]a lib[er]t[ati]a. nec tamq[ui]a seruā. sed tamq[ui]a illam cui mouet q[ui]o fuit iuris. et sic euentus iudicij d[e]cl[ar]abit v[er]u[m] cogat eā retinere vel ne. Sed p[er]ano. in. d. c. p[ro]posuit. v[er]o tenere opinionē r[ati]o. q[ui]a et q[ui]a credit illā eē seruā. mouēdo sibi litē. non d[eb]et eā aliq[ui]o mō agnoscere carnaliter. q[ui]a d[eb]et ne cessario q[ui]a ex aliq[ui]o affectu eā agnoscat. Si v[er]o r[ati]o p[ro]m[iss]a. m[atrimonium]. Si fornicario. peccat mort[ali]. nec p[er] p[re]ceptū ecclesie d[eb]et v[er]ire d[eb]et si az p[re]scia iuste i[st]a formatā. ut i. c. l[ic]et. d[icitur] resti. spo. et de p[er]ano. q[ui]a h[oc] op[er]e. ē inno. io. an. Tan. et m[ul]ti alij. l. host. seq[ui]t[ur] v[er]ia op[er]e. gl. s[ecundum] b[e]n[e]dictum. astē. in. lib. viij. de q[ui]a host. i. d. c. p[ro]posuit. corrigit suū prius dictū. et sic v[er]o seq[ui]t[ur] op[er]e. inno. et se. q[ui]a v[er]o cōis.

¶ Impedimentū. iij. s. de impedimento voti. D[icitur] votū de p[er]n[et]ia ipediat m[atrimonium]. R[ati]o. dupl[ic]i[ter] ē votū. q[ui]dā ē solenne q[ui]d sit p[er] susceptō[rum] sacri ordi[is]. aut p[er] p[ro]f[ess]ionem p[re]ssam vel tacitā factā alicui de religionibus approbatis. Et tale votū impedit matrimonium contrahendum. et dirimit contractum.

Quoddam est votum non solenne. s[ed] simpl[ic]e

Et hoc si fiat de nō dīendo, vel de castitate et
hīc nō impedit matrimonii dīendū. et quāto
manifestius est emissus, tanto maior pñia de
betur transgressori tñ nō dirimit matrimonii
contractū extra eo, quod votūz li. vi.

¶ Quare autē votū solemne dirimat matri/
monii, nō autē simplex, cū apud teñ nō min⁹
obliget vnū q̄ aliud, qz violatio vtriusq̄ idu/
cit peccatū mortale, vt in. c. rursus, qui cle. vel
vo. dic. fm̄ panoz. in. d. c. rursus, qz hoc fac cō/
stitutio ecclesie, et iō ibi dicit gl. qz hīc sō eccle/
sie nō esset, teneret matrimonii dīctū a reli/
gioso, vel p̄pitero seculari, et cōter toc. hīc se/
cuntur. Nā vt hōst. dicit de iure diuino, qdaz
persone prohibentur ad dīendū matrimonii
um, vt in. c. lfas, de restitū. spo. inter quas vo/
uens phibitus nō repitur. Vnde oīz dicere,
qz aut ecclesia errat in fūando matrimonii,
post votū simplex. Alut qz etiā hodie possit sta/
tuere, vt matrimonii contractū post solem/
ne votum teneat. Nam si vtrūq̄ equalit ob/
ligat apud deum, sicut fūatur in simplici, ita
posset fūari in solemni, nec est dōm qz eccle/
sia errat, quia non longe esset ab heresi. xxiij.
.q. i. hīc est fides. **¶** Quid oīz intelligi qz votum
simplex impedit matrimonium contrahendū
hīc. fm̄ ray. in tantū impedit, qz si iste qui fecit
tale votū p̄ ea p̄stitit iuramentū alicui qz eā
duceret, tēlet votū implere, et agere pñiam de
iuramento illicito, d. c. rursus, idem hōst. qz si
primo iurauit, et postea vouit fm̄ hōst. et gos. i.
hoc casu p̄ueniet iuramentū. Potest tñ intra
re religionē, extra de spon. commissum, nec tene/
tur prius erequi iuramentū fm̄ panoz. in. d.
ca. commissum, qz in contrahendo matrimonii
Intelligit si res in eodem statu p̄manerit vt
in. c. q̄admodū, de iureiurā. Sed hīc non per/
māsit in eodem statu. Nā si post matrimoni/
um contractū p̄ verba de pñi. l. intrare religi/
onem, sponsa inuita, vt in. c. q̄. et c. ex publico
de conuer. coniu. Fortius hoc fieri poterit per
sponsalia de futuro, qz turpius eicitur, qz non
admittitur hōspes, d. c. q̄admodū, nō ob. ca.
commissum, qd vult, qz qui primo iurauit cū ali/
qua dīre, si vult religionē ingredi, tēlet p̄io
dīre vt iuramentū seruet, qz fm̄ panoz. dīre
est de p̄lio, et nō de necessitate, et cō filiū sit ne/
notetur p̄iurus quo, ad vulgi opinionē, qz si
post tale votū p̄trahat p̄ verba de pñi. nō pōt
vxoze cognoscere sine peccato mortali, qz ad/
huc potest intrare religionem.

¶ Quid autē si quis p̄traxit sponsalia de futu/
ro, et postea vouit p̄nentiā, nūquid teneatur
ad votū, d. an. in. c. veniens, qui cle. vel vo. vt

velle qz votū castitatis sit fortius, et sic qz spon/
salia solantur per tale votū quod etiam sentit
gas. Sed dñi apte sentit hōst. in. d. ca. rursus
Dicit em̄ qz si votū p̄cedit sponsalia, nō valēt
sponsalia, vt ibi. Si autē sponsalia p̄cedunt vo/
tum, tunc p̄pellitur vouens, aut solemnizare
votum, aut p̄ficere sponsalia, et hīc opinio vte/
tur verior. Nam cū sit orta obligatio sponse nō
vt qz in ip̄ius p̄iudiciū possit vouere castitatē
hīc panoz. in. d. c. veniens, idem dīrec.

¶ Sed q̄rit de. q. notabili, pone, quis iurauit
vel vouit, qz nūq̄ agnosceret aliquā mulierem
Et postea ducit vxorem, bene tenet matrimo/
nium. Sed nunquid peccat cognoscendo, re/
spon. gl. in. c. de viduis, xxvj. q. i. refert quos/
dam dicere qz prima vice peccat, sed postea nō
Et ideo dicunt, qz post votū simplex, pria vi/
ce cognoscens vxorē peccat, qz semper pecca/
ret cognoscendo, tale matrimonii illicitū eēt
Sed directoria, lib. i. distinguit, qz aut querit
de voto simplici emissio post matrimonii con/
tractum, et tunc erigere non potest, sed reddere
tantum quod non erat in eius, sed mulieris po/
testate, vt in. c. quidā, de conuer. coniu. Et ratio ē
quare erigere non potest, qz nihil inde maius
sequitur, quod illud votum remoueat. Alut qz
ritur de voto p̄cedente matrimonii, et tūc dic/
qz licet peccet prima vice, potest tamen postea
erigere et reddere. Et ratio est quia bonū ma/
rimonii remouet quicquid est dñum matri/
monio, qz fortius vinculū, qz sit simplex votūz
.d. c. rursus, et d. c. qz votū, Et sic p̄ hanc disti/
ctōz dīrec. concordat opinionēs que vident con/
trarie, idem pōt dici de iuramento quod d vo/
to, Et sic hales conclusiue ex hac opinione, qz
ille qui vouit vel iurauit ante matrimonium
peccat prima vice erigendo mortaliter. Dein/
ceps potest reddere et erigere sine peccato, ri/
char. tamen in. iij. dist. xxviij. ar. vj. q. i. tē/
net indistincte tam de vouente post matrimo/
nii qz etiā ante, qz nullo modo pōt erigere, et
hīc opinio videretur tutior, Et bona cautela eēt
petere dispensationē ab ep̄o. **¶** Vtrū autē talis
simpliciter vouens qui contraxit teneatur con/
tinere mortua vxore, hīc, cōis opinio toc. ē qz
sic, qz per matrimonii prius dīctum votū non
erat ablatū, sed solum erecurio voti.

¶ Sed pone qz ambo qui fecerant votum ca/
stitatis simplex dīant simul, nunquid tenet
matrimonii. hīc. io. xx. vj. q. i. de viduis, re/
net qz non. Alij vero cōiter dicunt qz sic, sed
neuter poterit erigere nec reddere. Alio mō/
poterunt erigere vel reddere si ambo fecerint
votum post matrimonii. Lñ etiā in dicto ca

si consulendū esset eis. ut petant dispensatiōz
ab epō maxime ubi timeretur de incōnven-
tia amboꝝ vel alterius. Sed pone amboꝝ no-
uisse q̄ nūq̄ exigēt. Rñ. io. ubi sup̄ dīc q̄ bñ
tenet mīum. qz vterq̄ p̄t reddere. Sed qūo
cū reliquus nō exigat vterq̄ si sciat alterū in-
digere. reliq̄ dīz mīseri. et vterq̄ reddere dī-
cet. **S**z qd si q̄s vout q̄ nūq̄ redderet
si vxore eū p̄rigeret ducere. si postea dūc quid
iurū. Rñ. io. ubi supra. q̄ nō tenet tale votū
servare. qz p̄ceptū est ap̄t de redēdo.

Vter dīxens post votū simplex peccet mor-
taliter. Rñ. gas. et cal. in. c. rursum. q̄ cle. vel vo.
dīc q̄ qñ dīp̄t. aut h̄z aīm p̄sumandi mīum.
et tunc peccat mortaliter. qz facit d̄ votū. Aut n̄
habuit aīm p̄sumandi. sed respectu religiōz
intrandi aī p̄sumatōz. et tūc nō peccat morta-
liter. qz in nullo fecit d̄ votū. Et p̄ h̄ac distin-
ctiōz vñt p̄cordati opiones q̄ vñt dīre Rich.
tñ ubi supra et indistincte q̄ dīxens post votūz
p̄nientie simplex nisi certificat p̄ spm̄ sanctū
sit q̄ deus sic ordinabit q̄ nūq̄ seq̄t carnalis
copula. peccat qz alia iura p̄hibent tales d̄p̄t
ec̄ si ille q̄ vout intendat religiōz intrare ante
mī oī cōsumatōz. et hoc p̄hibitiū est ad vitan-
dū piculū fractiōis voti. Periculū eīz esset ne
p̄ d̄p̄t illū mutaret. p̄positū qd aī habebat
et ad vitandū p̄fusiōz alterius p̄iugis q̄ qdam
modo p̄funderet. si alter p̄iunx cū eo mīum
renueret p̄sumare hec richar. et hec opio vñt eq̄
fima. et iō tenenda. Et credo q̄ talis peccaret
mortaliter. **E**t circa tñ qdēz sup̄positam vñt
An h̄is votū simplex castitatis. si postea con-
trahat p̄sumare sine peccato mortali. Quidā
dicunt q̄ si dīrit aīo nō p̄sumandi. h̄z intrandi
religiōz sed postq̄ dīrit mutat p̄positū et al̄ exi-
git vebitū reddendo nō peccat mortaliter. nec
ec̄ mutando p̄positū peccat mortaliter. qz illud
p̄positū nō erat firmatū sub voto. et sic poterit
esse q̄ post votū simplex castitatē. q̄ dīrit ma-
trimoniū p̄sumare p̄t sine peccato mortali. se-
cus si fecisset votū r̄lionis. qz h̄z possit dīere si
ne pctō mortali cū p̄posito nō p̄sumandi. nō
tñ poterit p̄sumare sine mortali qz aī p̄suma-
tōz p̄t illud implere sed nō sic in p̄dco cāu qz i
religiōz talis nō tenet intrare. et nō intrās te-
nem reddere exactus. tñ ex dictis richar. su-
pra p̄p̄tatio h̄ op̄i. q̄ vñt valde piculosa.

Queritur de. q. q̄ndiana. An ep̄s possit di-
spensare in voto p̄nientie. Rñ. richar. in. nūq̄.
dist. xxviii. dīc q̄ in votis maioribz c̄mōi sunt
voti p̄nientie r̄lionis. et crucis. sol̄ papa di-
spensare p̄t. et h̄z Spe. in. ti. de leg. dicat ep̄s di-
spensare posse circa votū simplex ad b. c. et nūq̄

ens. q̄ cle. vel vo. Pan. tñ ibi dīc. q̄ extra cāuz
d. c. ep̄s nō p̄t dispensare. Imo talis cāusest
ita arduus et dubius q̄ multi dicunt ec̄ papa
nō posse. Et tria fuerūt q̄ induxerūt papaz ad
dispensandū circa illā mulierē. P̄rio fuit per-
turbatio mentis. qz voti emisit. nō inspirata
sed in fraudē sponsi. Sc̄do p̄p̄ mai' piculum
evitandū. qz mulier videbat incōnvenēs. Ter-
tio qz erat iuuenis et suspecta. Et sic papa ac-
cepit idoneo debitoꝝ qd potuit. hodie tñ p̄p̄
uagantē. Si r̄n. que incipit. et si dīfici greḡ est
excoīcatio late finie d̄ dispensantes in voto ca-
stitatis vñt r̄lionis. et iō amplius de istis nō est
disputandū. **Q**uid aīc si q̄s vout nō nube-
re. An ep̄s possit dispensare. Dīc q̄ sic. naz
p̄m arch. f. in sum. Aliud est vouere castita-
tem. Aliud vouere nō dīpere mīum. qz. se-
cundus. f. vouens nō dīpere. fornicando non
frangit votū. P̄rimus vero sic. qz vouēdo vñt
vouet qd ip̄licat in alio. Itē si q̄s voueret ca-
stitatē ad r̄ps. ep̄s dispensare possit. Sec̄ de
voto p̄p̄t e castitatis. et sic intellige p̄dca.

Pone aliq̄s p̄misit castitatē respectu certe
religionis. sed nō vout oīa substantiaalia re-
gule. nūquid mīum postea d̄cū teneat. Rñ.
to. an. in. c. rursum. q̄ cle. vñt vo. ut refert pan.
ibi post multa p̄cludit. q̄ aut vout oīa substā-
talia r̄lionis. sed nō respectu certe r̄lionis. et
tūc votū dīc simplex vñt nō dirimit mīum post
contractū. p. c. vñcū de voto li. vi. Aut vout
oīa substantiaalia respectu certe religionis Ita q̄
efficaciter est obligatus r̄lionis. et tunc est cer-
tū q̄ mīum nō ēz vñt in. d. c. vñcū. Aut vout
tantū castitatē respectu certe r̄lionis. et tūc dīc
q̄ votū est solennizatū. et nō tenebit mīum se-
quens h̄z iste nō sit vere et stricte religiosus ut
qz nō obligavit se ad paupertatē et obedientiam
et h̄z p. d. c. vñcū. sed panoz. dīc se semp tenuit
se oppositū. qz illud. c. vñcū requirit ad solenni-
tatē voti. q̄ p̄fessio fiat alicui de religionibus
approbatis. Et sic q̄ quis p̄fiteat religionem
approbatā. Ita vt vere r̄liosus illi religionis.
et h̄z vñt velle tra illius. c. vñcū. hec panoz. Et si
obiciat de caplo h̄. q̄ cle. vel vo. f. de illa mulie-
re q̄ fecit votū castitatē in manu cuiusdā mona-
ci h̄z adiecto. q̄ remaneret in domo sua. cū oī
substantia sua. et non intravit aliq̄d monasteri-
ūz monialiū nec viroz. et tñ dīc ibi q̄ tale votū
erat solēne. et dirimebat mīum postea d̄ctum
p̄ talē mulierē. p̄t r̄nderi ex dictis panoz. ibi q̄
p̄missio alic̄ de substantia libz regule vñt cum
sulceptōe habit' religionis induc̄ plenā p̄fesi-
sionē et obligat q̄ ad oīa substantiaalia. p̄nt fecit
ista mulier. q̄ vt dīc ē fecit votū p̄nientie et p̄

ueriales duplicantur fm leges. qz hereditates
 nequeunt deferri. nisi de vna psona ad altera
 Idcirco curauit secularis impator singul p
 ionis. singulos pficere gradus. Sed qz nup
 tie sine duabis psonis no pnt fieri. Ideo faci
 canones duas psonas in vno gradu constitu
 erunt. d. c. ad sedē. Qualiter aut fiat pputatō
 fm canones. Rñ. fm dir. qz intransuersalibz
 lineis. si due psonae inueniunt equaliter dscē
 dentes a cōi stipite. toto gradu attinent inter
 se. 7 sic nō distant gradu. sed sunt in eodē gra
 du. xxv. q. v. pntele ergo filiū in eodem gradu
 attinent sibi. 7 filiū duorū fratru 7 hmoi qz eq
 liter descendūt. si vtro ineqliter descendunt q
 to gradu remotior illoz distat a stipite cōi. to
 to gradu attinent sibi 7 sic remotior addit gra
 dum. vñ nō sunt in eodē gradu. sed distāt gra
 du fm regulā approbatā. f. qto gradu remori
 or distat a stipite. toto differt 7 a quolz tescen
 dentiu ab eodē p aliā lineā. d. c. fi. Huius aut
 ratio est. qz rō sanguinitatis inter aliquos i
 linea transuersali. ortū hz ab illa q ē ad stipitē
 vñ philo. dr. Omnis cognata amicitia depen
 dere vñ ex pna. Et iō in linea transuersali vñ
 nus nō pte esse ppinquior aliq. qz stipiti. Itēz
 pdcā regula fm tōc. hz intelligi solū vsq ad li
 neam eqlitatis. qz post illā. quēz descendētiū
 psonaz adqcit gradu. vñ pronepos alic⁹ sicut
 tertio gradu distat ab eo. Ita ab oibz tescen
 dentibus ab eodē. vsq ad tertiu gradum. sed
 plus distat ab illis qui transcendunt tertium
 gradu. astēn. tñ. li. viij. ti. xvij. limitat dictaz re
 gulā p. c. qd dilectus. de pñan. qz hz gradus con
 sanguinitatis pputari debeat a remotiori. tam
 si consuetudo esset alicubi cōputari a propin
 quiori standū est consuetudini pp scandaluz
 euitandū. Queritur vsq ad quē gradu ma
 trimoniū hpi phibeat. Rñ. dir. vbi supra f3
 legē mosaica. is. psonae prohibentur tñ in lege
 diuina quatu aliq sibi in scdo gradu attinent
 vñ. d. Nata. soror. neptis. matertera. fratris
 7 vxor. Et patrui cōiun. x. mī pñuigna nouer
 ca vxoris que soror. puigini nata viriusqz.
 Atqz soror patris. coniungi lege vetant. Aqz
 igitur. qz scds gradus est in nepte 7 in mater
 tera. 7 in sorore pñis. q amita dr. 7 cū illis pap
 non posset dispensare. Intellige sine magna
 cā. vt. j. c. papa. Et qd dr. qz phibetur de vxorē
 fratris. Intellige si prole habuit. als f3 leges
 mosaica duci d3 ad semen eidem mortuo su
 scitandū. vt extra de diuor. t3. c. fi. idē hst. et
 extra de resti. spo. lras. Post vero sunt facta p
 hibitio vsq ad septimū gradu. d. c. ad sedem.
 Sed hodie phibitio iugalit. qrtū gradu con

sanguinitatis 7 affinitat⁹ decetero nō excedit
 extra eo. nō d3. Quid de a sceti. 7 tescen. vide
 tur qz in infinitū extendat. Ita qz fm quosdā
 Si adam viueret hodie nō posset aliquā duce
 fm hostie io. an. idē panor. in. d. c. non debet
 Et purat opionē pdcāz veniimā. cū ter. iuris
 ciuilibz. indistincte prohibeat m fūz inter a scē
 dentes 7 descendentes. vt in. l. nuptie. ff. d. ri.
 nup. Et hoc in infinitum. Et cū ius ciuile
 nō repiatur expresse correctū. 7 sit fundatum
 sup honestate maria. nō debemus ppter gene
 rale dispōem canonū directe contrariū. hic tñ
 qd propter breuē hōim vitam raro practica
 Sed gos. 7 dir. tenent indistincte. qz hodie taz
 in ascendentiū qz in descendentiū 7 collate
 ralibz quatu m gradu nō excedit prohibitio.
 qum ad m fūm pñendū. d. c. nō d3 qd loqui
 tur generaliter 7 indistincte. Et sic vñ qz ius ci
 uile sit correctū expresse. p. d. c. Sed queri
 tur. an hodie in quinto gradu 7 supra sit pñan
 gunitas. Rñ. fm Hof. 7 Hofi. qz sic qrtū ad
 ius succedendi. vsq ad decimū. gradu legalez
 p. c. ad sedem. circa principiu. de b dēm ē su
 pra. Hereditas. Nō ob. qd dr in. d. c. ad sedē
 in fi. qz vltra septimū gradu non est consang
 uinitas. Et hodie pñ dici. vltra quatu m. d. ca.
 non debet. Rñ. dir. qz nō est gradus impediēs
 m fūm. Sed bene est gradus inducens succes
 siones. An aut comittatur incestus in quinto
 gradu. Rñ. fm Hof. 7 Hof. qz nō. qz q incest⁹
 comittatur. b nō pcedit ex natura coytus. sed
 potius ex ecclie pñoe. q statuit certos gradus
 et cōstituit in eis esse incestuosum coytū. Sic
 et phibitio m fū nō ex natura m fū. sed ex con
 stitutōe pcedit ecclie. xxv. q. i. cū igitur
 Quid si aliqz dr in quinto 7 quarto gradu
 vel in scdo. fm stipites. Rñ. fm dir. valet ma
 trimoniū. qz tales attinent sibi in quinto gra
 du siue distant. v. Sed nūqd in. v. 7 primo
 possit hpi. Hof. dr qz nō extra eo. qd dilectus
 vbi sibi bene cauit lra q non fec mentionem
 de primo gradu. q immediate descendit a sti
 pite. qz cuz eo nullo mō pte esse. sed de. q. 7. iij.
 quia illud conceditur fm regulā approbatā
 extra eo. c. fi. ratio est. qz stipes et germani fi
 liū stipitis faciunt vnū 7 eundem gradus. xxv.
 q. iij. §. hac auctoritate. Sed dire. vbi supra
 expresse tenet contrarium. idem Hof.

Impedimentū sextū. De cognatione
 spūali. q cōiiter est pñnitas. Vbi sciē
 dum qz cognatio spūalis prouenit ex
 hoc qz quis pfert sacm baptismi. seu pñmas
 tōis. vel suscipit. siue tenet illum. cui tale sac
 mentum confertur.

Inter quas psonas contrahitur cognatio spūalis. Rñ. fm Richam. iij. distinc. xl. q. cognationis spūalis tres sunt spēs. scs. pater nitas pprnas. 7 fraternitas. Pria contrahitur inter regenerantē 7 regeneratū. 7 sicut i generatōe carnali duo sunt. s. p̄r 7 m̄r. sic i spūali ad ministrās sacm est p̄r. qz psonā dei representat. tenentes aut sunt sic mater qz representant psonā ecclesie. et ita inter regeneratū 7 dantē sacm d̄bitur p̄nitas spūalis. Sili inter eum 7 ipm tenentē. Si m̄ sacm tum ministrans. vel tenens baptizati sunt aliter nō qz oim faci op 7 cognationū spūalium q p sacra d̄bentur baptismus est fundamētum. sed de hoc infra. **C**ompaternitas contrahitur inter regenerantē 7 generantem itaz em sacm ministrans q tenentes efficiuntur ppatres vel p̄m̄es p̄ntum carnaliū illi q re generatur. Et qñqz transit ad vñū coniugum alio mediante aln nō. Si em alter coniū iter quos cōsummatum est m̄tum suscipit filium alio de sacro fonte. vel tenet in cōfirmatōe. aliter coniū efficiuntur compater p̄ntum carnaliū regenerati extra eo. martinus.

Fraternitas vxo d̄bitur inter regeneratū 7 carnales filios regeneratōis. Et hoc sine huiusmodi filij nati sunt an p̄p̄nitate. siue p̄ extra eo. tua. siue dicti filij sint legitimi. siue illegitimi. Secus si adoptiui fm inn. Inter has psonas prohibetur m̄tum. Inter alios nō p̄hibetur. qz istud est edictum p̄hibitorium. et omnes q nō excluduntur ac m̄tuntur. 7 hec cognatio impedit 7 dirimit m̄tum post contractum. 7 idē de sacro cōfirmatōis extra codes nedum. li. vi. vñ. d. Dirimitur frater. p̄r. at qz pater. In alijs aut sacris nulla spūalis cognatio d̄bitur. extra eo. q̄uis li. vi. Per carhe cism vxo d̄bitur spūalis cognatio. q tñ im pedit m̄tum d̄bendum. sed nō dirimit p̄ntum extra eo. per carhe cism. li. vi.

Quid si plures sunt suscipientes prohibetur ne har. de conse. di. iij. non plures. Et similiter in cōfirmatōe. vt in. d. c. non plures. si tamē in istis suscipientes bene possunt contrahere inter se. vt ponit inno. 7 Hostien.

En aut ep̄s possit dispensare vt plures possint leuare de sacro fonte. gl. in. d. c. q̄uis facit q sic. q̄ dr. q ep̄ dispensat i ius. vbi non est eis p̄hibitiū. vt in. c. at si clerici. de iudi. Cum igitur nō repiatur p̄hibitiū. vt q possit. hec ge. in. d. c. q̄uis de b vide supra ep̄s. si tñ s̄rplures. sine inia peccant. Sed io. an. 7 archid. putat q vbi p̄suetudo nō resistit. 7 fortius si assit.

stet. q illa sit levis culpa. **Q**uid si q̄s baptizatus seu tenet ad baptismū propriū filiorū. Rñ. licet docto. in hoc sint varij vt tñ sic vñm. q si vir vel mulier hoc fecit in necessitate seu pignorantia. aut per errorem. tunc p̄t exigere et reddere debitiū. Si scienter. sed ex quadā simplicitate ignorando ius in talib. tunc etiam exigere p̄t vt vñ tenere lex. in. c. si vir. eo. ti. Si aut hoc fecit in fraudē 7 ex industria. s. insidia do m̄rionio. vt sic possit vxorē priuare debito coniugali. tunc incurrat duo mala. Primo q nō p̄t exigere. Secō q si sup vixerit. mortua vxore. sine spe coniugij remanere d̄. 7 de b est tex. in. c. de eo. xxx. q. i. ibi hac cā. vt discidium fieret coniugij. 7 ibi grauis p̄nā insidiatoris in iungatur. Si aut vterqz fraudulentus fuerit fm host. neuter d̄z debitiū exigere. nec neuter subtrahere. q̄si dicat nō d̄z q̄s eoz exigere. Si tamen exigit. tenetur alter reddere debitiū et hoc est mirabile dictum. q ille nō possit exigere sine peccato mortali. 7 tñ si exigit. alter tē reddere. Et tñ host. q si nō p̄t continere de licētia ecclesie hoc est ep̄i potest petere. cū etiaz de licentia eius possit contrahere. de hoc 7 simili bus vide. j. Impedimentū. viij.

Vtrū spūalis cognatio trāseat ad nepotes Rñ. q nō. qz non habet gradus. Filia quippe mea spūalis. l̄ nō possit contrahere cum filio meo. potest tñ d̄trahere cū filio filij mei. Item pater potest contrahere cum filia spūali filij. vt notat p̄anoz. extra eo. c. vtrū. qz cognatio spūalis descendit de patre in filiū. sed nō ascendit. de filio in p̄rem. de hoc gl. in. c. i. e. t. li. vi. Itē pater spūalis licite p̄t ducere in vxorem carnalem sororē filij sui spūalis. 7 etiā filiam ei⁹. Alē etiā vxorē filij spūalis. Et ex predictis patet abrogatū esse. qd d̄r in. c. post susceptū. xxx. q. iij. vñqz ibi qz leges. Dicitur em ibi q qui ex p̄parte 7 cōm̄te fuerint nati matrimonio non possunt coniungi. quod patet ex dictis esse falsum. **V**trū vxor 7 vir simul leuare possint puerum de sacro fonte. Rñ. Zilsen. li. viij. tit. xviij. dicit. Inter p̄rem 7 m̄rem spūalem nulla cognatio spūalis contrahitur. 7 ideo vterqz coniū x pu ep̄ simul tenere nō impeditur de necessitate. sed ex quadā honestate. Quando vxo vterqz coniū x simul tenet duplex cognatio spūalis contrahitur in vtroqz. vna directa p factum surm. altera indirecta p factum alterius. Nec est hoc inconueniens. sicut nec q vna mulier alicui consanguinea simul 7 afinis inueniatur. **V**trum aliquis successiue possit h̄re in vxore duas p̄ntes. Rñ. patet ex dictis. supra. q si prima tua vxor tenuit tñ

hūm alterius. anq̃ tu misereris ei. poteris ha
bere illā alteraz. Si vero tenuit postq̃ a te fuit
cognita nō poteris scdm̃ h̃re. Et q̃ p̃p̃ ei?
factus es. Si aut̃ alia mulier tenuit filiū ṽro
ris tue. quē te alio viro habuit. Illa mulier ē
mater ṽrozis tue. sed tua nō siue illa tenu
erit ante q̃ inter eos esset carnalis copula si
ue post. Ideo potes illā habere. Et filiū filiū tuū
quē de alia genuisti si ab aliquo suscipiatur
tunc suscipiens est p̃p̃ tuus non autē ṽrozis
tue. vnde si cāus tue mortis euenerit. suscipi
ens posset contrahere cum illa que fuerat tua
ṽroz. Ratio aut̃ p̃dictorū fm̃ rich. vbi supra ē
q̃z si q̃m̃ ad contrahendū p̃p̃ritatem. con
iuges inter quos p̃sumatū est m̃m̃ cōicet si
bi suas actōes. nō tñ suas passiones q̃z b̃ indu
ceret nīm̃ onus et piculosū m̃fionio. Et dici
tur quis cōicare actōes suas. q̃ñ ille ēz aliquā
p̃sonā. et hanc cōicat alteri iugum carnaliter
cognito. Pari vero ēz. q̃ñ eius filiū ab alio
teneatur. vñ tenens filiū ṽrozis mee quē h̃uit
et alio viro. est comp̃ ṽrozis mee. et nō meus
Idem econuerso. vñ. x. Que mihi. vel cui?
mea natiū fonte leuauit. hec mea cōmater fieri
mea non valet ṽroz. Si qua mee natiū. nō ex
me fonte leuauit. Hanc post fata mee nō in d̃
verbalor̃ h̃re. Ambobz p̃p̃es facit actio passio
nunquam. ¶ Quero. an h̃m̃i cognatio sp̃iūa
lis contrahatur cū ocubina. Pone ex remp̃lū
h̃is ocubina leuauit p̃uez de sacro fonte. nū
quid cōcubina sua efficiatur cōmater p̃nibz
baptizati. sicut dicimus in ṽroze. Rñ. panor.
in. c. in artinus extra. eo. de mente archi. et io.
an. concludit q̃ non. Et ēz q̃ hec est cōis opi
nio. ne ista cognatio sp̃ialis. ad illicitum coy
tum extendatur. ¶ Zñ aut̃ ista cognatio extē
datur ad filiū illegitimum ipsius leuantis seu
baptizantis. Doc. dicunt q̃ sic vt refert pan.
vbi supra. Et videtur tex. in. c. fi. extra eodez.
¶ Vñ ille qui baptizauit aliquā p̃posito q̃ sic
laycus vel in minoribz ordinibz possit contra
bere cum illa. Rñ. nō q̃z est eius filia sp̃itua
lis extra eod̃. nedum li. vi. Similiter nec ille
quē p̃esbiter baptizauit. potest ducere filiū
carnalem ipsius p̃esbiteri extra eodē. ca. fin.
nec filius p̃esbiteri potest illam ducere quā
p̃esbiter ille baptizauit. Et idē de crismante
leuāfirmanate dicendum per predicta.
¶ Sed queritur de. q. notabili. et quotidiana.
Pone vñ in predicto cāu laycus aliquē bap
tizauit in necessitate vel mulier sine aliq̃ solen
nitate. Postmodū p̃dicri putantes talē nō eē
baptizati iterato faciunt eū rebaptizari. Et a
dem qd̃ fieri posset de exposito qui bis baptiza

tur aut ignoranter, aut scienter. An in ista se-
cunda re baptizōe contrahat huiusmodi cognatio
spūalis. Rñ. So. huius. q. pendet ex alia. q.
vñ an huius. scō baptizati vel cōfirmati de no-
uo accipiant characterē. Et si sic, tunc de nouo
contraheretur cognatio spūalis, als. sec. ¶ Ma-
tan. vt recitat gl. in. §. quod vero. l. xviij. disti.
dicit. q. si mulies quis ordinet p̄s buter. tor p̄
spūales ordines recipit. Idē d̄r de baptis-
mo. Aliiter em̄ q̄uo fieret iniuria sā cō. de cō.
dist. iij. ostendit. vel q̄uo diceret quibis bap-
tizari. vt de conse. dist. iij. qui bis. 7. c. eos
Item cū dicatur accedit verbū ad elementū
et fit sacm. i. q. i. tetrahe. ergo quotiens dictū
tur verba illa apponitur elementū. fit nouū
sacm. Sed gl. ibi t3 d̄rium dicens q. ibi non
iteratur nisi vñcio exterior. Et hanc opi. dic
gl. ibi esse veriorē. gl. tñ in. c. ij. de apostā. vt te-
nere opinionē tan. panoz. tñ ibi d̄r gof. tenet
q. ex iteratōe nō imprimetur nouus character
nec in veritate offuscatur primū sacm. seu ca-
racter iam impressus. Sed offuscatur seu iu-
ria fit quo ad sim facientis. qz q̄rum in se su-
it intulit iniuriam sacramēto. Et tenēdo istā
opinionē q. vt verior. nulla cognatio spūalis
contraheret. als. secus ¶ An aut lauantes crīs-
ma post cōfirmatōz contrahant cognationē
spūalem. Rñ. nō. Ex quo nō interfuerūt i ac-
tu cōfirmatōis et cōfirmatus nō est leuāt p̄
ip̄os. ¶ Vtrū filiū duoz opatrū possint matri-
monialiter copulari. Rñ. sic. Siue sint geniti
an opnitate. siue postea. excepta solū illa per-
sona. p. quā opm̄tase est contracta q. nūq̄ po-
test copulari alicui filiorū sui patris spūalis.
xij. q. iij. sup. his et extra. e. c. i. nisi cōsuetudo ec-
clesie q̄scandalum generaret. aliter se h̄et. vt
d. c. i. De hoc dictū est supra. Impedimētū
primo. Et nota fm̄ richar. vbi supra q. nō so-
lum est attendenda cōsuetudo ecclesie pzo-
prie. sed etiā metropolitane vel aliarū circūpo-
sitarū. Idem tenet gl. in. c. sup. eo extra eo.
¶ Quid si quis p̄st sponsalia de futuro et iur-
rata t3 ad baptisimū filiū sponse. An dissoluāt
sponsalia. Rñ. fm̄ host. q. sic. Sicut et propter
affinitatē subsecutā. idem d̄ret.
¶ Queritur de. q. notabili. Maritus post co-
gnitōz carnalē vxoris leuauit puerū de sacro
fonte. Ita q. vxor est effecta mater spūal' ipi-
us. Deinde morit maritus. et illa transit ad se-
cunda vota. Et ex scōo marito h3 filiam. an il-
la possit contrahere cū illo puero. Rñ. De. i. c.
nēdum eo. t. li. vi. resert to. an. tenuisse bono-
nie. cū de facto ista. q. ibi accidisset. q. sic. quia
ista phibitio est ex orbisane. et nō rep̄itur ex

presum sed solum prohibito repitur in cōiungē leuantis inq̄tū velle contrahere cū p̄re leuati vel p̄re. vnde nō dī addi iste cāus. s̄m enī licet sit eadē rō. q̄ sufficit q̄ nō repitur exp̄sum nec repitur iste cāus exp̄sum p̄ scribentes. nec p̄ luministas. Sed ge. dicit se tunc tenuisse oppositum. q̄ satis est in iure exp̄sum saltē sub regula generali. v̄z q̄ filij duorū p̄patrum. p̄ quorū alterū tueritū est ad p̄p̄ritatem non possunt contrahere vt extra. e. ca. i. s̄ negari nō p̄r. quin illa fuerit filia carnalis matris sp̄ualis illius. ex q̄ erat mater sp̄ualis mediante marito. Et sufficit q̄ cāus rep̄at i ge. nere licet. nō rep̄atur in spē hec ge. Iste cāus non est totaliter certus. Et ideo ante factum p̄stet teneri opinio. ge. sed post factum opin. d. an. et hoc p̄r regulā h̄st. positam supra. Sim pedimentum primo. **¶** Queritur de alia. q̄. q̄ iudiana. Nunquid p̄ procuratōrē possit contrahi p̄p̄ritas. Bar. dicit. io. an. vt refert panoz. in. c. veniens. extra eo. disputando tenuit q̄ sic q̄ r̄z quilibet actus p̄r explicari p̄r procuratorem nisi exp̄sse sit prohibiti a iure vt in. l. i. §. vlt. ff. de p̄cu. et in regula p̄r q̄s de re. iur. in. vi. Sed nullibi hoc sp̄cialiter ph̄reitur s̄ cetera. io. an. in dicta regula p̄r q̄s. in mere. d̄t q̄ non. Et fundamentū suū principale ē sup. c. de his. et c. ad limina. xxx. q. i. vbi v̄r r̄q̄ actus cor̄p̄alis. idēz arch. in. c. i. eo. n. li. vi. panoz. aut in. d. c. veniens. dicit q̄. d. p̄ceptoz suus. car. tenuit opinionē. mar. et ad iura allegata in d̄r̄n. B̄n. q̄ loquuntur q̄n q̄s p̄ se v̄t h̄ere istā cognatōem sp̄ualē. Quo cāu n̄ sufficit sola p̄ntia nisi sustentet p̄uē seu euz t̄gar t̄pe sacri. et concludit panoz. q̄ an̄ factū fr̄ada est opinio. io. an. vt nō admittatur q̄e p̄ procuratōrē sed p̄ factū p̄z sit i opinio d̄ria. bal. aut in. l. p̄ mortē. ff. de adop. t̄z opinionē ioh. an. idēz bar. in. l. gallus. §. forsitā. de lib. et po. Et dat rōz. quare h̄mōi comp̄ritas nō possit contrahi p̄ procuratōrē quā vide supra adop̄rō que est singularis. et fac ad multa Sed presupposito. q̄ nō possit d̄r̄i p̄ procuratorem. nunq̄d saltē d̄patur cū ip̄o procuratore. panoz. vbi supra refert. io. an. in dicta regula tenuisse q̄ sic q̄ re ip̄a. Ipe procurator interuenit et h̄z nō it̄ tenderet se obligare. t̄m multoties extra. id q̄d agitur nascitur obligatio vt in. l. si is. §. ff. de iur. et ob. Contrariā opinionē tenent Fedi. consilio xv. Et istā opinionē putat panoz. v̄tiorēz q̄ vbi n̄ est consensus alterius nō nascit̄ obligatio vt in. l. in oibz. et in. l. consensu. ff. de act. et ob. Ipe ibi deficit animus et intentio q̄ in huiusmodi factis requiruntur. vt in. c. q̄. ex eo.

¶ Nec obstat iura allegata per ioh. an. vt notat ge. in. d. c. nedum q̄ dicta iura bene probant. q̄ sepe aliquid inducitur extra id quod inter dicitur. **¶** Sed illa locuntur q̄n i. Bar. autem obligandi se. et sic nō deficiat aius licet error fuerit in materia. Hic aut̄ defuit aius et intentio que repiuntur. in h̄mōi factis vt dictum ē ex quo p̄r inferri q̄ si aliquis tenet filiū alterius quē credebat ene filiū v̄nius cum quo intēdebat contrahere. q̄ nō contrahitur p̄p̄ritas illius. cum sit filius alterius. et ita t̄z anch.

¶ Nunquid aut̄ vniuersitas possit contrahere istam compaternitatē. nā sepe ciuitates cōstituant syndicos ad h̄os actus. panoz. vbi sup̄. refert Fedi. in dicto consilio. xv. consuluisse q̄ non. Nam nemo qui non est baptizatus p̄t alium tenere in baptismo vt no. in. c. in baptisinate. de conse. di. iij. Sed vniuersitas nō habet animam ergo non est capax huius cognitionis sp̄ualis pro hoc caplin romana. §. vniuersitatem. et c. si snia de sen. exc. li. vi. Sed panoz. credit posse attemptari. vt ip̄i constituentes syndicum efficiantur compatres. quia dispositio concepta in vniuersitate resoluit̄. vt concernat singulos de vniuersitate. si ac̄ nō cadit in vniuersitatē. vt res nō careat effectu. Iste est tex. notabilis qui facit ad mltā i. d. ca. si snia. et c. nouerit. et c. graue. de sen. exc. d̄. vbi exd̄icantur singuli statuētes contra libertatem ecclesiasticā licet statuāt nomie vniuersitatis. Opinio t̄m sed. vt v̄tior p̄ predicta.

¶ Quero. an̄ contrahat p̄p̄ritas si leuās nō respōdet archi. dicit. q̄ sic vt probat̄ tex. in. d. ca. nedū. qui loquitur de sciipiente. v̄n p̄r de rat sciipientem non responsionem h̄. contra et dicit io. an. q̄ pro h̄st. facit. vt sicut in baptizante requiritur verbum sic in leuante q̄ debet respondere de conse. di. iij. paruuli. s̄ nec d̄z anuere. sed debet dicere volo. ita vt sit emis sa cautio. et hoc inferitur q̄ sicut murus nō potest baptizare. Ita nec puer n̄ tenere. vt. d. c. paruuli. Nam respōsio pertinet ad celebritatem sacramenti. de conse. dist. iij. cum pro paruulis. Sed archi. dicit. q̄ Bu. intelligit illud verbum. celebritatem pro solemnitate. Ad eī omnia que dicuntur vel fiunt in celebritate sacramentorum sunt de ip̄orum substantia. Substantia autem baptismi est aqua et forma euangelica. i. q. i. de trax̄. Sed ge. vbi supra reducit predictas opiniones ad concordiam dicens. q̄ aut leuans nihil respōdet verbo vt signo et tunc procedit opinio h̄st. Alut n̄ respōdet verbo sed signis. et tunc procedit opinio. Archi. q̄ aut̄ nutu vel signis dicatur quis loq̄.

facit de spon. cum apud. Multi tamen sumi-
ste tenent. q. responsio patrinor. non fit de sub-
stantia. q. ad p.ritatē d.endam. Sibi nec sig-
na vel natus. De tactu vero secus. Dicunt
em. q. nō efficitur patrinus nisi tangat puerū
vel teneat dñi baptizatur. vel leuando de sacro
fonte vel tenendo ad p.ritatē. h. nō rñdeat.
¶ Quid aut. si teneat. et non respondeat cum
alijs patrinis intendens p. hoc facere ne ppa-
ter efficiatur. vt sic possit cū minorē peccato po-
stea cognoscere matrem pueri. vel eā ducē i
viorē. Ista est alia q. a p.cedentib. Dubius
facit. q. vt dictū est in h. mōi sacris ad hoc vt in-
ducatur obligatio. requiritur aius et intentio
volentis se obligare. sicut in baptizante et bap-
tizato. et h. vt voluisse p.ano. in. c. ij. extra eod.
Quod verū ē in tenente vel leuante. Secus
tñ ē in baptizante. Et de h. vt cāus fm ē in
ca. fi. extra eo. vbi habet de quodā sacerdote. q.
et debito officij baptizabat et nō hēbat animū
d.endi istā compaternitatē. Et d. p.ano. i. d.
ca. fi. q. d.rium ibi deciditur. Nā ex q. fecit eum
xpianū. effectus est pater illius spūalis. velit
ergo nolit eius pater est. sicut dicimus in p.ē
carnali vbi cōsideratur factū et nō volūtas qd
ergo dicimus ad cāum n.ēm. Cāus v. dubius
tamen summiſte vñr tenere q. talis efficitur
comp. ex q. ipe tenet puerū vel tangit. et facit ea
que agit vere p.ritus. h. non intendat esse p.ri-
nus nec rñdeat. **¶** Quid aut. si leuans nō tan-
git puer sed litum. q. est inuolutus. an d. hat
p.aternitatē ē. ar. h. tenet q. sic p. ter. in. c. q. u.
eo. t. li. vi. q. d. accesserint. et sic nō requirunt
ctus pueri. idem io. an. et d. hoc esse verū. si in
linteo tenetur puer dum baptizatur. idē ge. i.
d. c. q. u. s. Idem tenet d. r. que etia. d. r. q. si
multi tñ lintea circumq. et puer ponit in me-
dio. Et ideo suscipiunt eum in linteo. h. suffic-
fm eum. **¶** Vtrū aut. in plurib. actib. facit mē-
talib. requirantur diuersi patrin. h. n. In ca-
thecismo. baptismo et p.ritatē. vnus et idem
patrinus esse pōt si necessitas cogit. sed nō est
p.uerudo romana quin potius p. plures actus
singuli suscipiant. de conse. di. iij. in cathecis-
mo. **¶** Vtrū religiosus possit fieri p.ritus vel
compater. h. n. p.hibet ē abbatibus et mona-
chis puerū de baptismo suscipe aut baptizare
et h. mōi. xvi. q. i. placuit. de conse. di. iij. non li-
cet. Idem intelligendū est de oib. religiosis.
Non em. licet religiosis omnes facere p. fa-
miliaritatē que solet inde provenire.
¶ Vtrū ille qui non est baptizatus possit ali-
que suscipe in baptismo. h. n. t. b. et p. et i. h.
tenent q. nō. q. talis non est membrū ecclesie

Et ideo siue de facto. siue necessitate leuat vt
tenet. seu etiā baptizat nō d. hit aliquā cognat-
ionem spūalem. ex quo nō est baptizatus. et
baptismus est fundamentū h. mōi cognatōis
spūalium. gl. aut. in. c. in baptismo. de p. se.
dist. iij. dicit q. baptizans contrahit compa-
ternitatē secus suscipiens. quā. aut. de laudu.
in suo sacramentali tenet totum oppositum.
gl. dicit. n. q. baptizando non contrahit cō-
paternitas suscipiendo sic. Et rō diuersitatis
est fm eum. q. qui ministrat. iura alteri. scili-
cet spūsancti exercet. et partū ponit de suo. vt i.
c. aliud. et in. c. cū tñ. de p. se. di. iij. et in. d. ca.
in baptismo. Sed qui suscipit. multū de suo
ponit. quia vice sua hoc facit. Et hanc opionē
vt tenere gl. in. c. i. xxi. q. i. q. glo. cōter appo-
batur a tōc. Et ideo d. r. archi. f. p. glo. illā. q. si
baptizatus teneat filiū nō baptizari. seu infi-
delis. q. bñ contrahit compaternitatē. et iō
si iudeus baptizetur. oritur compaternitas in-
ter leuantes iudeū baptizatū. et parentes et ec-
filios iudei baptizari et filios lenantie. Et iō
si pater infidelis veniat ad baptismum nō po-
test d. here cū ea que filiū sum in baptismo p.
tenuit. **¶** An aut. nō p.ritus baptizando. l.
suscipiendo in baptismo. vel tenendo in con-
firmatōe contrahit h. mōi cognatōem. h. n. q.
sic. si est baptizatus. h. male faciat.

¶ Expedimentū. vñ. de p.ritatē legali
que fit p. adoptōem. Vbi sciendū q.
per adoptōem pueniunt tres spēs le-
galis cognatōis. Prima est ascendentiū et de-
scendentium. q. attenditur inter patrem ado-
ptantem. et filiū seu filiā nepotem vel neptem
et h. mōi adoptatos. Et hec indistincte i. pedit
m.rium. qm pater adoptator nō potest contra-
here cū filia adoptiua. nepte et h. mōi. xxi. q. iij.
ira diligere. etiam post emancipationem. In
str. de nup. §. ergo. Secunda species est colla-
teralium. scilicet inter filium meum natura-
lem et adoptiuum. Et hec impedit matrimon-
ium q. diu durat adoptio. vel sunt in eiuſdem
patris potestate. Ea vero soluta. s. morte p.ris
vel emancipatiōe filij naturalis. vel adoptiui
non impedit extra co. c. vnico. si quis q. vult fi-
lium suum naturalem tradere in virum filie
adoptiue. remedium est. vt emanciper filiam
adoptiuam. vel conuerso. Ita dicit ter. in. c.
per adoptionem. xxi. q. iij. Tertia species ē q. si
legalis p.ritas inter patrem adoptantem. et
viorē filij adoptiui. et hec p.hibitio introduc-
ta est ratiōe reuerentie. Similiter inter filium
adoptiuum. et viorē patris adoptantis. et
hec iterum omni tempore impedit matrimon-
ium.

um qm̄ pater adoptato? nunquā potest con-
trahere cum illa q̄ fuit vxor filij adoptiui. etiā
post emancipationem. ff. de ri. nup. l. adoptiu.
Similiter filius adoptiuus post mortē patris
non p̄t d̄here cū vxore patris adoptantis. vt
d. l. adoptiuus. etiam sine ante mortē fuisset
emancipatus. vbi. **P**one. Aliquis coram
vicinis seu honestis viris recipit aliquē in fili-
um. nunquid ex ista adoptione impediatur m̄i-
monium. Et nunquid filius acq̄rat iura legi-
time adoptari. Rñ. panoz. in. d. c. vnico de mē-
te l̄ost. dicit q̄ nō. qm̄ non seruata forma cor-
ruit ex toto ipe actus. Debet em̄ adoptio fieri
coram magistratu r̄c.

Quero nunquid p̄s biter possit l̄ie adopta-
re. rñ. panoz. vbi supra de mente l̄ost. sentit q̄
sic. nec ob. insti. de adop. §. Sed et illud qz lo-
quitur in castratis et in spadonibz. qui natura-
liter generare nō p̄t. vñ sic nō p̄t h̄re filios
naturales. ita nec adoptiuos. qz ista cognatio
legalis est inducta ad instar carnalis. vñ imi-
tatur naturā in q̄tū p̄t. hinc est q̄ nisi q̄s p̄-
cedat adoptari. xviij. annis. i. plena pūberta-
te. non valet adoptio. vt dicta insti. §. mino-
rem. Sacerdos vero de facto generale p̄t et na-
turaliter vide tñ ad p̄dca quod notat athen. l. i.
viij. t. xix. de mente l̄ost. q̄ ille. q̄ nō p̄t gene-
rare pp̄ defectū nature. non p̄t adoptare. Se-
cus si non posset generare pp̄ aliq̄d accidens
supueniens. vñ castratus. i. caste natus. i. na-
turaliter frigidus nō p̄t adoptare. Sed h̄ado
qui cū gladio testiculos amisit. p̄t. qd̄ est no-
tandum et declarat precedentia.

Utrū cognatio legalis transeat ad nepotes.
i. filium filij adoptiui. rñ. Asten. vbi supra q̄
sic. l. pp̄ cohabitōez. nec tñ p̄pter hoc huius
modi cognatio h̄z gradus. qz in eodem gradu
attinet pater filio et nepoti.

Utrū adoptiuus q̄ nō transit in p̄tē ado-
ptantis possit contrahere cū filia naturali legi-
tima patris adoptantis. rñ. Asten. vbi supra
dicit huius tenere. xxx. q. iij. In principio. q̄ ado-
ptio que nō est arrogatio. nō impedit m̄fium
inter filios. Inno. etiam vñ in hoc p̄sentire

Arrogatio vero impedit tū in durat sed
ea soluta nō impedit. Sed panoz. vbi sup̄ d̄t
q̄ cōter tot. et spe. eo. ti. tenent q̄ nō. Et con-
cludit panoz. q̄ inter filios naturales adoptā-
tis et adoptatā nō p̄t consistere m̄fium. q̄ q̄ a
adoptata non tranferit in p̄tē adoptantis
qz nihilomi⁹ filia est durante illa adoptōe. h̄
etiā r̄z gl. in. d. c. vnico. quod indistincte loq̄t̄
de adoptōe nō distinguendo inter arroganz
et adoptatum. Item qz et si nō transeat tal in

p̄tē adoptantis. acquiruntur tunc ei qd̄
iura ex adoptione. q̄ dissoluntur per emanci-
pationē. l. de adop. l. pe. **U**trū filius alic⁹
naturalis et legitimus d̄here possit cū filia mu-
lieris arrogare a suo p̄re. Rñ. athen. vbi supra
q̄ sic. Cum em̄ mulier neminez h̄eat in p̄tē
sua. filia filie arrogare transire nō p̄t in p̄tē
arrogantis. Et ideo nul a cognatio orta ē in
ter ipm̄ et illā ex arrogatiōe matris sue. ff. de
adop. l. si pater. Nō possit tñ talis d̄here cum
filia viri arrogati a suo p̄re. si habebat eā in po-
testate sua qm̄ fuit arrogatus. idem l̄ost

Utrū filij adoptiui possint contrahere inter
se. Rñ. athen. vbi supra q̄ sic sicut notat Bug.
xxx. q. iij. Ita. Sic et sp̄iales filij alic⁹ inter se
d̄here possunt. et etiā sp̄iales cū adoptiuis p̄-
gl. in. d. c. vnico. qz si inuenitur phibitum
fm̄ vero h̄ost. distinguendū est inter arrogan-
tos et adoptatos pp̄rie dictos. Nā inter om̄-
nes illos qui sunt in p̄tē adoptantis phibē-
tur nuptie celebrari. vsq̄ ad gradū per legem
prohibitus. Et ideo inter duos arrogatos ab
eodem non potest contrahi mat̄rimonium.
sed inter duos adoptiuos filios eiusdem pa-
tris adoptantis potest contrahi. Ber. et Dire.
videntur tenere indistincte primam opionē.

Quid si adoptiuus durante adoptione cō-
trahat matrimoniū cum filia legitima adop-
tantis. nunquid matrimonium soluetur. Re-
spon. quidam dicunt q̄ non. eo q̄ impedimē-
tum est temporale vt notat glo. in. d. c. vnico.

Et huius opi. est inno. vt refert panoz. in.
d. c. vnico. Sed ipe tenet opinionem contra-
riam quaz dicit sequi comuniter doc. et Spe.
Nec obstat q̄ impedimentum sit temporale
quia licet illud impedimentum sit tem-
porale. fm̄ se. inducit tñ p̄petuum effectum. Et p̄mit
exemplū in gl. in. d. c. vnico. f. q̄ iste nō p̄t lo-
die contrahere cum hac coniugata. cras viro
mortuo poterit contrahere cum ea.

Utrum filius adoptiuus contrahere possit
cum filia legitima patris adoptiui. Rñ. pan.
vbi supra dicit q̄ non. vt q̄ admodum filius
illegitimus non p̄t contrahere cum sorore
carnali legitima. vel cum alia consanguinea.
Ita nec cum filia adoptiua. sicut nec etiam cū
filia sp̄iali. Sed athen. et Drū. ex eo q̄ filius il-
legitimus non est in p̄tē patris. et nō p̄t col-
lulari filie adoptiue patris. concor. Bo. inno.
Birch. et x. d. et h̄c vñ comunior opinio.

Utrū inter matrē adoptantē et p̄rem adop-
tati. siue m̄fem. aliqua cognatio contrahatur
Responso secundi in Thomam. et Pe. nulla.
De materia adoptionis et arrogationis. vide

supra. Adoptio.

Impedimentū viij. De impedimen-
to criminis. Sciendum q̄ quedā cri-
mina impediunt matrimonium d̄p̄dū
sed non dirimunt d̄ctum. et sunt. vij. Primus
est incestus. extra de eo q̄ co. san. c. i. Scdm
est de illo qui interfecit p̄prias vxorē. xxxij. q.
scda ad monere. et c. interfectores. Tertiu cū
quis rapuit sponsam alterius. xxxij. q. ij. statu-
tum. Quartu qū quis insidiando m̄fionio p̄
p̄riū filiū de sacro fonte suscepit vt posset vxorē
priuare debito coniugali. xxx. q. i. de eo. de b̄ di-
ctum est supra. Impedimentū. vi. Quintum
qū quis interfecit sacerdotem extra de pe. et re-
mi. qui p̄s biterū. et ibi panoz. in verbo conui-
tus. d̄t fin vñā exp̄s̄tōez. q̄ interficiēs sacer-
dotē nō impeditur d̄here. nisi prius sit uicē
in foro contentioso. Sextū est solemniter pe-
nitens. xxxij. q. ij. de his. et c. antiq̄. Septimū
cum quis monialem scienter in vxorē accepit
xxxij. q. i. h̄i vero. Si tñ timeretur de incōn-
ficia d̄s eis ep̄s concedere l̄niam nubendi. Tam-
ē. h̄i. sufficit l̄nia p̄p̄i sacerdotis. Imo
de consuetudine non fuatur iste rigor peten-
di l̄niam. Idem monal. Archi. tñ. f. et pe. de
pal. in. iij. ponunt p̄dictam opinionē. s̄ ma-
gis declinant in h̄ac. vj. q̄ sine dispensatione
non licet inuoluto aliquo dictorū criminum
contrahere vel debitū petere. nisi ep̄s dispen-
set. Nec valet consuetudo in contrariū. nisi cō-
staret q̄ ep̄i longo tpe hoc scientes dissimula-
rent. atq̄ d̄rū facientes peccant mortaliter. et
de his sepr̄ extant. h̄. Pres biterū. vxoremq̄
necans. natq̄ patrūsus. Incestus raptor. so-
lemnis nec sociantur.

Que sunt crimina que dirimunt m̄fioiuz
iam contractum. rñ. solum duo. Primu m̄f
vxor fuit machinata in mortem alterius con-
iugis. vt ip̄ius efficiatur vxor et cum effectu oc-
ciderit virum. vel econuerso. Scdm si uiuen-
te vxore dederit fidē alteri vt illā duceret mor-
tua vxore. vel econuerso. Sed p̄ declaratōe p̄-
dictorū panoz. in. c. i. de eo q̄ du. in ma. d̄t q̄ u-
ra vario mō loquuntur. S̄ cōcludendo verita-
tem d̄t. q̄ aut solūmō p̄cessit adulteriū. et non
impedit m̄fium seq̄s. vñ alio nō interueniē-
te. q̄ s̄ p̄t ducere in vxorē illā. quā p̄i polluit
in adulterio. vt est tex. in. c. significasti. de eo q̄
du. in ma. Aut q̄s d̄rit cū muliere. sup̄stite pa-
ma vxore. nec ad alia fuit p̄cessum. et solū con-
tractus m̄fū. nō impedit m̄fium d̄hi mortua
vxore. et idē esset si nō d̄risset de p̄nti. s̄ d̄disset
fidē de d̄pendo p̄ mortē coniugis vt ē tex. in. c.
h̄. de eo q̄ du. in ma. aut cū d̄ctu m̄fū fuit m̄x
ū adulteriū. et tñc aut fuit cū ignorāte. et tunc

p̄t inter eos esse m̄fium p̄ mortē coniugis vt ē
cāus in. d. c. i. Et intellige s̄. q̄ sup̄inducta to-
to tpe an̄ mortē vxoris prime ignorauit. si aut
certiorata de vita prime coniugis permisit se cog-
nosci ab illo. nō p̄t amplius eū h̄re in m̄fū
Ad h̄. d. c. h̄. Et sequuntur toc. in. d. c. i. Idē
per omnia d̄m est quando p̄cessit fides de
ducendo secundam sequuto adulterio. Quo-
v̄ro ad machinatōem. toc. varie sentiunt. s̄
panoz. placet opinio io. an. quam ponit in. ca.
h̄. de conuer. in h̄. q̄ aut intercessit in mortem
machinatio vniūsq̄. Et tunc non requiritur
adulterium. vt patet per illum tex. Aut solū
intercessit machinatio vniūsq̄. puta. quia ma-
ritus interfecit vxorem suam. vt duceret Ber-
tam in vxorem Et tunc requiritur adulterium
precedens ad impediendum et dirimendum
tale matrimonium d̄ctum. Si aut nō interces-
sit prius adulterium. licet impediatur m̄fium
d̄hi. nō tñ dirimū d̄ctum. hec panoz. in. d. c. i.
Sed pone q̄ adulter dedit nudā p̄missiōē
adultere de d̄pendo p̄ mortē mariti. nunquid
mortuo eius marito tenebit matrimonium in-
ter eos. Quidam dicunt q̄ sic. vt refert rich.
in. iij. dist. xxxv. quia cum p̄hibitorū sit edī-
ctum de matrimonio d̄pendo. quicumq̄ non
p̄hibetur. p̄mittam admittitur. Non autē
inuenitur in iure prohibitum adulterium con-
trahere cū adultera post mortem mariti. nisi
viuente marito fidē dederit. vel iuramentum
fecerit de cōtrahendo. vel nisi alter eorū i mor-
tē mariti ad h̄ fuerit machinat⁹. Alij d̄nt d̄ri-
um. q̄ illud idē p̄culū v̄t causari ex tali nuda
p̄missiōe cū adulterio p̄ q̄ fuit p̄hibitiō facta.
Est q̄. p̄. sollicitat Ber. Et illa consenti-
at sibi. tali pacto. q̄ ip̄e per fidē p̄mittat. mar-
tinē et ip̄ius Berthe consanguineę. q̄ post mor-
tem viri eius accipiet in vxorem illam de qua
consulet ei. Martina intendens et probabili-
ter credens q̄ Martina ei consulet de ip̄amer
Bertha cui p̄e. consentit et postea perficiens il-
lud. quod promissit. Bertram. de consilio Mar-
tine post mortē viri berthe. in vxorē accipit mō
queritur. Vtrum illud matrimonium teneat
respondit Alsten. q̄ non. quia Bertha scīs q̄
ille si daret sibi fidē postea nō posset eaz h̄re in
vxorē fraudulenter fecit illā p̄suasiōē et frau-
dē nemini p̄ocinari. Si tñ Bertha predictam
p̄missionē pcurasset. nō intendens sup̄radic-
tam fraudē. sed potius q̄ p̄e. vtiliorem et bo-
norabiliorem vxorē haberet. Si de consilio
Martine vxorē accipiet. et q̄ accipiendo vx-
orem de consilio martine p̄ mortem viri sui
sibi solaciofior esset. matrimonium inter eaz
et p̄e. contractum teneat Idem richard.

Pone qd viuentem legitimam coniuge. qd de
dit fidem scda et eam non cognouit. Deinde
mortua iuge nō illā cui fidem dedit sed aliā
duxit in vxore. Et constāte illo scdo mñio
cognouit illā cui primo fidē dederat. Nunqd
mortua scda vxore pñt trahere cū illa cui fi
dem dedit constante primo mñio legitimo
et cognouit eam pñtante scdo. Rñ. pano. in. c.
si quis extra de eo qd du. in mñiuz refert io. an.
ibi tenere qd nō. qz verū est dicere fm eū. qz
stante mñio legitimo dedit illi fidē et eam
cognouit. vñ fm mñium nō hz remouere im
pedimentū facit. l. singula. ff. si cer. pe. **S**ed
Cal. et Trin. cuius opi. panoz. putat x. rōez.
qz dñendo cū scda vñ recessisse a fide illi data
et pñs nunc repitit solum adulterium qd nō
hz impedire mñium. vt in. d. c. significasti itē
iura induxerunt impedimentū. ne ppter spē
contrahendi mñium inducatur machinatio i
mortē alterius. qd tō hic cessat. ex quo mortua
prima noluit contrahere cū illa cui fidē dede
rat. **Q**uid si quis occidit maritū adultere. nō
aio vt vxorē illius hēat. sed in bello vel cāu vñ
odio. Rñ. nō dirimetur mñium scdū. nisi ad b
interfecerit. vt eā duceret ex de ouerfi. infi. ca.
laudabile. **S**ed qd si qd pcepit mādauit. cō
suluit interfici. et interfectus est. Rñ. fm. x. b.
et hu. Idē est ac si interfecisset. S; si nō mādauit
nec cōsuluit. h; pñs fuit interfectus ratiū ha
buerit. dñm qd h; als in maleficijs ratiū habitio
retorrahāt. rñ nō pp b dirimie mñiuz. seqns.
Lau. et Ber. de b vide pulchre. supra. c. ex cōi
caroz. **S**ed qd si aliq; dñt cū aliq; quē crede
bat liberrū et solutū. et mortua vxore prima cog
noscit scdam inscia de prima vxore. nūqd rati
ficat mñium. Rñ. ber. inno. et host. qd nō qz licz
ista crederet eū libz. rñ ligatus erat. et in prio
sensu qd nullus fuit. intelligit p durare silem
cāum hēs supra. Impedimentum tertio.
Quid si ab initio fuit ignorans. postea pri
ma viuentem fuit certificata. Rñ. fm lx. nō de
bet pati qd a viro cognoscat. **Q**uid si mor
tua prima. anq; scdam cognouit. ducat terti
am. Rñ. fm gos. et Bo. qd dñ cū tertia remane
re. quis postea cognoscat scdam extra de eo qd
du. in ma. c. veniens. Nullus em̄ fuit cōsens
hīr cū scda. lra viuentem. et sic nō pñt impedire s
sensum terre. hec dir. **Q**uid si tertiā duc cū
iā cognouisset scdaz p mortē prime. rñ. s; lx.
qd cū ipa scda ignoret mortē. et mñiuz prie. cū
tertia remanebit. ar. de cōi. ser. c. pposuit idē
dir. **Q**uid si scda mulier agat dñz. et durat
re iudicio cōtrahit cū alia. rñ. fm asseñ. et ter
tia erit vxor. si aliud impedimentū nō subit qz

scda nō censet vxor nisi ex nouo consensu. d.
. c. veniens. **Q**uid si cū. x. inscia dñt prio
viuentem. rñ. fm host. qd prima vxore lra mor
tua et ignorantia durante potest gratificare
cui voluerit qz quācūq; certificata de morte
prioris prio cognouerit p mortē lra. illā te
nebit. d. c. veniens idē dir. **S**ed qd lra itel
ligitur inscia. rñ. fm hostiē. qñ h; iustā cām ig
norandi vt qz vir de remotis veniens asseret
bat se nō hēz vxorē extra de spon. cū in aposto
lica. Ideo aut inscia nō committit adulterium
qz non committitur sine volo. ff. de adul. l. pe.
Quid si vxor adulterans de lra viri. nō tñ ab
eo coacta possit ab eo quo ad thpū et cohabitōez
dimitti. rñ. fm richar. in. iij. di. xxv. qd vxor
adulterans de lra mariti. si ab eo non cōpellit
nec p metū. neq; alio modo. propter tale adul
terium potest qstū ad cohabitationē et thp
a viro per iudiciū ecclesie dimitti. ar. extra
de eo qui cognat. consan. vxo. sue. c. discretōne
vbi dicitur qd vir vxori adulterium non potest
obicere. qui eam adulterandam tradidit pser
rim inuitam. per hoc em̄ qd dicit pserim inuis
tam vñ dare intelligi. qd si ad hoc nō fuisset tra
dita inuita. qd vir illud adulterium sibi obice
ret posset. Sed contra richa. expresse est panoz. in
. d. c. discretōz vbi dicit qd ibi est casus apert
qd maritus non potest vxori obicere adulteri
um si ipse fuit cā adulteri. h; vxor fuerit spōra
nea. **P**az dictio pserim p prie sumpra ponit
idem in cāu dñio. vt notatur in. c. auditis d ele
cti. et in. c. qm̄. vt lit. non ore. Et dat panoz. ex
emplū de quodā egrotāte ad cuius pces vxor
pcurat cū medico. Et concludit qd talis vir nō
pōt vxori adulterium obicere ex qd ipse fuit cā
idē tñio. an. Addit tñ panoz. qd aut vir fuit cā
immediata istius adulteri mulieris. et tñc nō
pñt sibi obicere adulteriū. Alut fuit cā mediata
puta qd vxor deferra a viro comisit adulteriū
et tñc nō suffic sola occasio. qz est nim; remota.
Quid si vxor possit petere debitum a mari
to qd eam tradidit adulterandaz cōsanguineo
mariti. rñ. fm richar. vbi supra qd aut illa mu
lier fuit a consanguineo mariti cognita p co
actionem absolutam. et sic nullū factū est
preiudiciū mulieri. d. c. discretioez vbi ha
berur qd sine culpa sua non debet suo inñ priua
ri. Alut per coactionem que est per metum ca
dentem in constantem virum. tunc mortalit
peccauit et in estum comisit. Et redo tamen qd
in detestationem iniquitatis viri. mulieri nō
est interdictum a viro debitū petere et vir pe
tenti tenetur reddere.

Si autē nō fuit inducta nisi p leuē metū creto
q non est sibi licitū debiti petere. Si vir petat
non tenetur reddere qz p̄ ei illud adulterius
obicere. **¶** Vtrū autē vir possit ab vxore predi
ca petere debiti. Rñ. fm rich. vbi supra. q
non p̄pter sc̄am affinitatem inter ipm et
vxorem de sua voluntate et p̄cepto. Et ip̄o ad
hoc eam cogente. vñ nō minus videtur sibi p̄
iudicare illa affinitas q̄ si cōcubuiſſet cū con
sanguinea vxoris sue. qz nec hoc faciendo tm̄
p̄iudicium vxori fecisset. q̄tum sibi fecit ip̄az
in uitā proprio consanguineo adulterandam
tradendo. **¶** An autē vxor possit denegare ma
rito incestuoso petenti debiti. Rñ. panor. i. c.
transmisſe. de eo q̄ co. vxor. refert loit. dicere q
sic freta auctoritate dñi. rr. rñ. q. i. c. dixii. Dic
tū q̄ si vxor semel petiſſet debiti. tenetur postea
reddere quasi videat̄ reconciliatio facta. Sed
to. an. et. d. car. tenent oppositū. et melius fm̄
panor. nā in cāu. isto nō priuatur exactōe debi
ti. p̄templatōe vxoris. sed p̄ auctoritatē deli
cti. Ideo nō p̄t sibi hanc penā remittere. nec
etiam exigendo debiti vñ sibi velle remittere
¶ An autē incestus cū consanguinea vxoris im
pediat m̄ritum. Rñ. fm̄ rich. vbi supra q̄ talis
incestus nō soluit vinculū m̄ritū. tm̄ incestuo
sus amittit ius petendi debiti ab vxore. attē
nente illi. cū q̄ comisit incestū. extra de eo qui
co. consan. c. i. Et etiā ab vxore nō attinente
illi. cum qua comisit incestū. d. c. transmisſe te
netur tm̄ reddere debiti. Post mortē tm̄ vxor
non licet sibi aliud matrimoniu. **¶** H̄re. d. c. i.
et. d. c. transmisſe. Dispensat tm̄ cū eis. si eēnt
iuuenes. Et si dicatur. cū maius peccatū sit co
gnoscere consanguineā propriā q̄ vxoris. q̄re i
cestus cū consanguinea pp̄ia nō impedit m̄ritū
moniu. nec ex actōz debiti. Rñ. rich. q̄ nō tan
tum iniuriatur m̄ritio maritus p̄ incestū cū cō
sanguinea pp̄ia. q̄ cū consanguinea vxoris.
Nec p̄ incestum cū consanguinea p̄bit affinita
tem cū vxore. sic contrahit p̄ sc̄dm. Et iō non
sic priuatur iur̄ petendi debiti ab vxore cogno
scendo consanguineā pp̄iā. sic consanguineaz
vxoris h̄c richa. Et sic ex dictis eius ellic̄it q̄
nec etiā committens incestū cū consanguinea
pp̄ia p̄hibetur matrimoniu contrahere. si
cut nec prohibetur exigere debiti. idem arch.
f. Similiter si quis cognosceret affines vxor
poterit erigere. ac eē possit post mortem vxor
p̄bere matrimoniu. **¶** Queritur nunquid pos
sit dispensari cū incestuoso sup̄ ex actōe debiti
Respondet hoc. dicunt q̄ sic. vñ refert panor.
in. d. c. transmisſe. Nam si ecclesia dispensat.
vt possit p̄bere de nouo. vt notatur in. d. c. i. foz

rius poterit dispensare. vt post sc̄dm possit ex
igere. Et b̄ subsistente cā. puta iuuenis h̄c
panor. idē videret etiā vbi alias timet̄ de i
continentia. et loquitur de ep̄o. qz de papa non
esset dubitanō. et sic p̄t fieri r̄la generalis. q̄
tam in incestu. q̄ in voto vel in h̄mōi. vbi tie
retur de in continentia q̄ ad exactōem debiti.
ep̄s p̄t dispensare. **¶** Et ex p̄dictis infert pa
nor. vñ mirabile in. d. c. discretōz. q̄ marit
et vxor sunt affines. et nihilomin⁹ exerceſ ma
trimonium ad petitōz illius qui nō fuit affini
tatis conscius. **¶** Vtrū liceat viro vxorem ad
ulteram. occidere. Rñ. hoc p̄t contingere dupli
citer. Primo mō. qz p̄ iudiciū iudicis. pcurat
occidi. et b̄ h̄ facere amore iustitie. nō luor vñ
dicte. Sc̄do mō. qz extra iudiciū occidit eā. vñ
fac occidi. et b̄ nunc q̄ fm̄ legē diuinā. h̄z autē
leges ciuiles. patri h̄ occidere filiam in adulte
rio deprehensā. h̄z nō marito. h̄z forte vñ ma
riti sit maior. vt in. l. nec in ea. ff. de adul. q̄ lex
reddat rationem diuersitatis. Dicit em̄. Sc̄do
autē patri. non marito mulierē et oēm aduſez
pmissum est occidere qz plerumqz pietas pa
terni nominis consilium p̄ liberis capit. **¶** Et
tertiū mariti calor et impetus facile deſeuiens
fuerat reſtenandus. et ex illa lege infert̄. q̄ q̄
p̄t interficere. multo magis p̄t interficere et i
ceſare et verberare. Quod facit ad statuta. q̄ p̄mit
tunt aliq̄s occidi impune. et vide bar. in. l. qd
ait. ff. de adul. vbi dicit. q̄ in aliquo loco est
statutum. q̄ liceat. viro occidere adulterū de
prehensum. cum vxore sua. et non solum h̄z pa
tri occidere adulterum. si inueniatur in ipsa
turpitudine. sed etiam si inueniat̄ in rebo ve
neris. p. l. qd ait. supra alle. et glo. singulari ibi
dicit. q̄ res veneris sunt antecedenſia ipſum
scelus. s. apparatus colloquia. locus p̄stitutus
coniunia. basia. tactus. Nam ab ip̄is. ar. sce
leris indicitur. vñ de vñ et alloquium. tac
tus post oscula factū h̄c gl. ex qua glo. Bart.
d̄t q̄ st̄ate p̄dco statuto. certe itelligit̄ de p̄hen
sus in adulterio si repiat̄ cū vxore i camera in
p̄dictis rebus veneris et nota illa talia p̄p̄o
ria veneris. qz pilla et p̄ alia verisilia p̄bat̄ ad
ulterū. et ex illa. l. qd ait bar. infert. q̄ in ma
leſic̄is d̄t fieri incōtinenti. qd sit vno. ip̄etu. h̄z
duret p̄ horas illa rixa. de b̄ vide supra singu
laria. ex cōicatione. xvij. et. capi. Vos. vide eti
am bar. in. l. impator. ff. de sta. homi. vbi dicit
q̄ patri licet interficere filiam adulteram eti
am pregnantem. Ita tamen patri licet occide
re in hoc casu. vt adulterum occidat. et filiam
suam secum in domo sua vel domo viri vt. d.
lege. Quod ait. et lege nihil. ff. de adulteris.

et sic in vno releuat' et in alio grauatur. nec cu-
ratur hoc cau' viri q' occidit sit vilis nec ne vt
notat *l. y. in. l. i. gratus. l. e. r.* Secus in eo q'
occiditur a marito. o'z em' q' sit vilis conditio il-
l' et inuetus in rebo vneris in tomo ppria sua.
vt. *ff. e. l. marito.* Et sic d' intelligi. *v. l. i. gracc'*
Hec vera nulla denunciatōe p'missa. als sec'
vt notatur in auren. si q's. *l. e. vbi. l. y.* Et q'
post denunciatōz maritus p't occidere adulte-
rum ec' si nō inueniat eū in rebo vneris. dum
modo sit vilis p'sona als nō. Nā si nō vilē p-
sonam inuentā in actu vneris nō h' occidere
minus licebit p'per colloquiū et denunciatōz
que ter in scrip'tis fieri debet in p'tia trū testi-
um fidedignoz et postmodū si maritus inue-
nerit adulterū cū vxore sua in tomo sua. vel
vxoris vel adulteri. aut in popina. aut in sub-
urbis sine piculo eum p'mat.

Impedimentū nono. De dispictu. *f.*
qū fidelis contrahit cū infidelē. vt in
deo vel pagano. Et inter istos nō pōt
esse m'rimonium. Spōsalia tñ pōtēt fidel' cū
infideli contrahere sub p'ditōe. vt si infidelis
conuertatur ad fidē. *xxviij. q. i. caue. r. cap. se.*
hec dire. Sed nunquid inter xpianos disp-
cultus impedit m'rium. Rñ. *fm. l. i. h. l. q. non*
q' p't esse m'rium inter exco'icatū et catholicum
et gl'ic'q's hereticū et apostatā. vel fide bapti-
zatū. Hoc apte colligitur ex dicto. *c. l. caue idē*
dir. Si tamen aliquis cathecuminus. sed nō
dum baptizatus cū aliq' baptizata d'heret nō
esset verū m'rium *fm. ray.* Vtrum inter in-
fideles possit esse m'rimonium. Rñ. *fm. l. i. in*
ter infideles pōt esse m'rium. inq'm est ordia-
tum ad plē scōm p'fectōz nature. Nō aut' iq's
tū est ordinatū ad ipam scōm p'fectōz g'e Et
ideo m'rimonium quidē est. s' nō p'fectū. vñ d'
infidelis cognoscens vxorē nō peccat. si prop-
ter bonū prolis. aut illius fidel'. q' tenet vxori
debitū reddat. Vñ d' iun' conuersus ad fidē
possit remanere cū vxore infideli nolente con-
uerri. *fm. l. i. in. iij. di. xxxi. x.* Fidelis con-
uersus potest cum infideli remanere sub spe
conuersionis. si eam in infidelitate obstinatā
non viderit. et bñ facit p'manendo. Et de h' est
consilium apostoli. *i. ad cor. vñ.* Non tamē te-
neris. sed pōt dimittere eam. etiam si ipa ve-
litei cohabitare sine contumelia creatoris. si
conuerri non vult.

Quid si iudei vel pagani contraxerunt cum
consanguineis scōm ritus suos. nunquid post
conuersionem poterunt remanere. rñdeo *fm*
l. i. x. Si contraxerunt in gradibus diuina lege
prohibitis. *leui. xviij.* tunc siue vterq's siue al-

ter ad fidē conuertatur non possunt in tali ma-
trimonio p'manere. Si autem contraxerint in
gradibus prohibitis per statutum ecclesie pos-
sunt p'manere. si vterq's conuertatur. vel si v-
no conuerso. sit spes de conuersione alterius.

Quid si infidelis qui conuertitur habeat
plures vxores. rñ. *fm. l. i. x.* non fuit verū m'ri-
monium nisi cū prima quia erat contra le-
gē nature. vñ si talis cū oib' vxoribus conuer-
t' pōt cum prima cohabitare et alias d' abice-
re tanq' penitus extraneas. Et si prima con-
uerri nolet. non propter hoc est m'rimonium
cum aliqua istarum. sed potest cum aliq' istaz
de nouo contrahere *fm* modum qui in seque-
ti. *s. dicitur.*

Quid si infidelis repudiata p'ia vxore. ali-
am duxerit et conuertatur. rñ. *fm. l. i. x.* d'm q'
repudium vxoris est contra legem nature vñ
de infideli non licet repudiare. Et ideo si con-
uertatur postq' ipse vna repudiata alterā dux-
it. Idem est iudiciū de illo qui plures simul
vxores habebat. quia tenetur primam quam
repudiauerat accipere. si conuerri voluerit et ali-
am abicere. vt dictum est supra. *s. proximo.*

Quid si ipa conuerri voluerit. rñ. *fm. l. i. x.*
Si ipa infidelis vult cohabitare viro infideli si-
ne contumelia creatoris. et sine hoc q' ad infideli-
tatem inducat. potest quidem vir fidelis
ab ea discedere. sed discedens. non potest ali-
am accipere. Si autem hec vxor infidelis no-
lit ei cohabitare. vel non sine contumelia cre-
atoris. aut si ad infidelitatem pertrahere nitat'
In his tribus casibus. vir fidelis discedēs po-
test alteri per m'rimonium copulari.

Quid aut si maritus fidelis conatur ducere
vxorem ad aliud delictum preter heresim nū
quid vxor possit petere leperationem quo ad
mutuam cohabitationem. Inno. in. *c. quesi-*
uit. de diuor. tenet q' sic. Et idem tenet in. *ca.*
primo. de adul. licet. glo. in. c. vxor. xviij. q. i.
teneat contrarium. Panor. autem in. *v. cap.*
quesiuit. dicit q' si nō potest compelli ab ista i-
solentia. poterit fieri leperatio. nam presump-
tio est c'dā infidelitatis. si p'sistit diu' in d'p'do
iugē ad delictū nec ab hac p'uitate p'p'ci possi-
fit. **Q**uid aut si leper' m'rium iter fideles p-
pter fornicatōz spūale. nūq'd innocēs sit ablo-
lut' a redditōe debiti carnalis. q'dā tenet q' nō
h'z m'a mutua fuitute. d'm t'z l'osti. et meli' q'a
h'z rps excepit fornicatōz n' tñ d'ist'nt iter car-
nale et spūale vñ laueze fidei debem' ec' intelli-
gere de spūali. et nota b' d'm h'z panor. vbi sup'
q' i materia p'ali d'bbū generale iteli' g'it l'ar'
so mō si dispositio tendit ad fauorē fidei.

Prius autem propter vitium sodomiticum commissum a marito, possit vxor petere separationem matrimonij. Quodmodum adulterij. Inno. de q. n. Nam pp nullum crimen separari dicitur mñus quo ad thronum, nisi pp crimen adulterij, nisi maritus ad illud peccatum trahere velit vxores. Sed hu. 7 lau. tenent oppositum. 7 io. cal. 7 d. an. dicunt q. nomine adulterij seu fornicationis comprehenditur ois illicitus coitus. xxij. q. vj. nō solum xxij. q. iij. c. in eretice. Et hanc opinionem pa. noz. in. c. maritus de adul. putat vxorē. Nā maior in iuria infertur infonio ex nephādo crimine q. naturā q. ex erie naturaliter commissio. de hac materia vide supra. **D**iuortium

Sed nunquid liceat viro ad fidem versore ore exite in infidelitate emittere votū continentie. Rñ. fm th. Si post ouersionem viri sit aliqua pbabilis spes de ouersione vxoris nō dicitur vir votū continentie emittere, nec ad aliud matrimonium transire, q. vxor difficilius conuerteretur, sciens se sic priuatā esse. Si autem nō sit spes de ouersione. p. ad ordines sacros vel ad religionem accedere, prius requisita vxore q. ouertatur. Et tunc si postq. vir sacros ordines acceperit vxor conuertatur, nō est si bi vir suus reddendus, sed dicitur sibi imputari, q. in penā tarde ouersionis sue priuat viro suo.

Quid si alter coniugum ouertatur, ples quem dicitur sequi. Rñ. fm th. Si proles puenit ad etatem psecram, libere poterit sequi pntē, quē voluerit. Si autem in minori etate, tūc dicitur dari fidem, nō obstante q. indigeat mñis obsequio ad educationem. **Q**uid si vterq. coniugum tpe dñi matrimonij erat fidelis, nunc autem labitur in infidelitatem. Rñ. fm ray. Alter nō potest trahere nec distinguo vtrum interuenit copula carnalis vel non. Nā in vtroq. casu tunc fidelis tenet continere. **P**rius infidelis vni ritus possit contrahere cum infideli alterius ritus. Rñ. fm th. p. nisi pp aliqd ius possem eoz phylat. q. tunc cultus dispitas impedit matrimonium.

Ospedimentum. rñ. De violentia, siue metu. Vbi sciendum primo, q. violentia siue metu ex sui natura, ec sine constitutione ecclesie, mñium excludit q. excludit consensum, siue q. mñium esse nō p. extra d. spō. c. cū locū. Et nota p. declaratione pñcoz 7 huius capituli, q. differentia est inter metum et coactionem. Nā metu pprie fm inno. est, quando pter violentiam corporalem seu captōz, metus in fertur. Coactio vero est, qñ fit cū captura, seu violentia corporali. Die autem est maioris rei i petus, q. repelli nō p. ff. qd me. cā. l. d. **O**ter autem est instantis, vel futuri piculicā, iusta mentis trepidatio. **P**rius coactio impedit ma

trimonium. Rñ. duplex est coactio, qdas absoluta q. fit p vim. Et ista nō hz consensum ai. in quē nō cadit coactio, sed p. esse coactio ad copulam carnis, vel aliud extrinsecū, ad qd trahit psona inuita. Et talis coactio qñ nō p. sentitur in matrimonium, nō efficit illud. Quedā autem est coactio pditionalis. Et ista fit p metū qñ, scilicet quis p. sentit timore alicui mali. Super q. sic distinguunt. Nā duplex est metus. Quidā cadit in pstantē virū, 7 iste excludit matrimonium extra eo. plati. 7 c. ad audientiam. 7 ex de spon. veniens el. q. Quidā vero metus ē i sufficiens, s. qui nō cadit in pstantē virū. Et iste non excludit matrimonium, ff. eo. neq. timores.

Quis autem est metus q. cadat in constantes viz. rñ. q. duplex. Primus metus mortis, secundus cruciatus corporis extra eo. cū dilectus tertius metus stupri, 7 qñtus futurius. d. l. ne q. timore. Et ibi addit. q. idē est de metu vinulorum. Secus de metu infamie, seu de rationis, s. q. nō pprehendat sub aliquo pñco rum. Addendo q. non visent vtrū predicta q. tuor hant, siue in persona propria, siue liberoz vt in. l. isti quidem. ff. eo. Siue vxoris. vñ. p. Exulare metu hos posse puta, quia nefcis. Stupri siue status, verberum atq. necis. Nota tamen glo. in. d. cap. cum locum que ē mñtum notanda, q. minor metus exulat mulierem q. masculum, quia fragilior est ratione sexus. Ideo dicendum q. ex parte mulieris requiritur metus, qui potest cadere in constantem mulierem.

An autem teneat matrimonium si mulier contraxit ex imperio, vel precibus principis. Glo. singularis in cap. si. qui de. vel vouen. iñ cto tex. dicit q. regis vel principis imperium inducit iustum metum. In contrarium tamē facit. l. si. l. quod me. causa. Jo. andree. dicit q. si rex consuevit tyrannice tractare non parentes suis preceptis seu precibz 7 tunc satis probatur iustus metus. Quod no. singulariter fm panoz. in. d. c. h. Et idem sentit bar. i tractatu de tyranno.

An autem mñium sit nullus, si interuenit metus vel coactio qui possent cadere in constantem virum. Glo. communiter tenuerunt q. in pñco casu. Ipso iure, matrimonium est nullum, vt recitat Panormi. in. d. cap. cum locus quaz dicit esse communem opinionem doctorum. p. ter Lar. qui in cap. abbas quod me. cā. dicit. q. mero iure tenet, licet veniat ad rescindendum actione quod merus causa per regulam generalem quia omnia que fiunt per metum tenet. Sed panoz. dicit, q. semper secutus fuit opinio nem comunē pro hoc videretur tex. appert. i. c.

significauit. de eo. qui du. in ma. vbi tenet fm
mrium. nō obstante primo p metū dīto. nul
la pētra relāssione prioris. ad hoc facit. d. ca.
cum locū. du dī q plena debet securitate gau
dere. Nam verbū dī. de sui natura importat
necessitatem. vt dī gl. in cle. attendentes. de
sta. re. **¶** Quare autē rē teneant q sunt p me
tum nō sic in mrio. Panor. post gal. dī q in
mrio repiuntur tria bona. s. fides. proles. et sa
cramentū. q oīa merus intercedens hz exclu
dere. Nam primo matrimoniu est sacramen
tum. qz significat vnionē inter xpm et ecclesiā
vñ sicut xps voluntarie assumpsit carnē hūa
nā. Ita et mrium illā vnionē significans. de
bet esse voluntariū. vt signū cōrīdeat signa
to. scdo merus impedit p creatōz solobis. qz p
pter displicentiā nō intendūt ad pcreationē
prolis. tertio est q bonū fidei. Nam pp me om
et inuitas nuptias de facili iuges labuntur i
aqualitē. et sic in summa oīa clamāt libratez.
¶ An autē in captiuitate positus. et l in carcere
possit contrahere mrium vide sup accusatus.
¶ Quid si mulier post p̄sensu coactū mox
trahit in tomo mariti. Rñ. s. d. q si mē q al
legat metū steterit p annū et dimisiū cū ma
rito. aut etiā minori tempore. dum tñ tñ sit q
iuxta arbitriū boni viri presumendū sit p cō
sensu. nō dī postea audiri. extra de spon. ad id
vbi hētur ex illo tex. q mrium p vim p̄tractū
cohabitatioē spontanea conualecit. Et loquitur
de quadā muliere. xi. annor. q p suū nutri
ciū cū dī theotomico fuerat tradita. et ibi p̄p
dicit q q̄uis. xi. annos hñs ab initio iura fu
isset tradita et retinēs. tñ et postmodū p annū
et dimidiū sibi cohabitans p̄sensisse vñ ad ipsū
est cogenda redire. nec decetero recipiēdi sūt
testes. vbi dicit panor. fm. hosti. q licet i tex
fiat mēto de āno cū dimidiū. tamē non est.
necessaria tāta cohabitatio. qz ibi narratur faci
ti cōigentia. sed sufficit si pueniat ad etatele
gitimā. et captata oportunitate fugiēdi. nō fu
gerit. nec requiritur copla carnalis. vnde ex q
sponte cohabitauit cū viro videt approbasse
mrium. p b. c. vnicū. de despon. impu. li. vi. u
dex tñ hz p̄siderare q̄ntatē mox et opportuni
tatē fugiēdi. et si inter i intercessit copula. omī
nō p̄sumit p p̄sensu. nisi p̄bare p vi extorta
vt i. c. p̄sultatōi. de spon. et addit dī. q b̄ veruz
nisi añ et post carnis copulā reclamasset. qz tūc
nō ēt sibi audientia denegāda. d. c. p̄sultatōi
S3 vbi nō appareret de reclamatioē. p̄sensisse
p̄sumit in fauorē mrii si carnaliter cognita fu
it. Sic intellige. extra q ma. ac pos. c. in sup vñ
h. Et fuge cū potens. ne p̄sensisse putens. Si

tñ talis coacta fuerit p vim absolutā. siue me
rum sufficientē. nō est mrium. Sed si nō suf
ficiens fuerit. tñ c in iudicio quidē exteriori p
sumet p mrimio. Si tñ vere nō p̄sentit non
est mrium. **¶** Quid autē si tñ dāt cām matri
monio an teneat. gl. in. c. cū dilectus. qd me.
cā dī. qz matrimoniu. hz tol' det cām p̄cui.
S3 panor. dī b̄ limitandū nisi tantus et tal' es
set volus. qz hñisset tollere p̄sensu. et fac p hoc
. c. cū locū de spon. et inno. in. d. c. cū dilect'. p
glo. illaz singulare. q quotidie alt' dī. qz tol' q
nō cadit in p̄stare virū. nō hz impedire religi
onis ingressum. **¶** Et de tali loquit ibi tex. se
cus vbi iterueniret volus. qui perniciūmos ha
beret fallere. qd nō. et fac p limitatioē eorum.
que dicta sunt supra. **¶** Quotium. s. In causa
falsa habeat viciare religionis ingressum
¶ Quid si ad consensum coactus apponat iu
ramentum. Rñ. fm p̄e. tale iuramentum i
foro quidē iudiciali. dicitur non fuisse obliga
torium. tamen in foro conscientie consulen
dum est q impleat iuramentum. vel saltē per
superiorem impetret absolutōz.
¶ Quid cōsensus coactus. ex parte cogentis
faciat mrium. Rñ. fm dī. q non. qz mrium
claudicare nō p̄t. Si tñ postmodum p̄sentiret
esset mrium. dum modo cogentis adhuc i suo
p̄sensu maneret. Secus si mutauit voluntatez
¶ Virū p̄t possit cogere liberos ad p̄ndum
Rñ. non p̄t. nec generaliter. nec in sp̄ali cūz
aliqua. qz in mrimio requirit cōsensus ma
xime liber. Non tamen pp hoc p̄ntes temere
iurant mrimonia filiorum. qz ex natura ipsius
contractus intelligitur ista conditio. s. si liberi
p̄senserit. et ipi p̄ntes obligantur ad inducen
dum eos extra de spon. ex l' is. el. q. iuncta gl.
¶ Impedimentū. xi. De impedimēto or
dinis. Quid facit impedit et dirimit
mrium seqns extra de voto q votum
li. vi. alias non. Sed vt perfecte habeatur ma
teria huius capituli. qñ. s. alter iugū p sit in
trate religionē vel p̄moueri ad ordines l' vo
uere. Dic fm panor. in. cap. i. de puer. coniu.
post io. an. et cal. Aut em matrimoniu nō est
consummatum. aut sic. Primo cāu aut alter iō
iugū vult intrare religionē p̄fite dō. et tñc
p̄test etiā inuita vxore. vt in. ca. verū et ca. ex
publico extra eodem. aut vult vouere crinen
tiā seu intrare monasteriū et nō p̄fiteri et tñc
non p̄t inuita coniuge vt in. d. c. ex publico
Aut vult p̄moueri ad ordines. Et comuniter
tenetur q nō p̄t inuita vxore. vnde in hoc cāu
magis defertur religioni. quā ordini quia per
ingressum religionis soluit mrium nō pluma

tñ nō autē p susceptōz sacri ordinis. vt hētur i
 extranaganti. Jo. xxij. q. incipit. antequē. si ve
 ro infirmum est pūmari. Et tunc aut volūt vo
 uere continentia. statu nō mutato. 7 pñt. Et ta
 lia infirmita dñt sanctora. vt in. c. qd deo pari
 rxiij. q. v. Aut alter tñ vult vouere. 7 pñt sui
 pūditū. nō autē in pūditū alterius coniugis.
 vñ nō pñt erigere debitū sed tenet reddere. Et
 si alter pñt alteri. nō obligat pñtens f3
 innocēt. q. minus possit erigere nisi etiam
 ipse vouisset. Nam si ambo vouerunt. nō tē
 amplius alter alteri reddere debetū. vt in. d. c.
 qd deo 7 notatur in. c. carissimus. extra eodez
 Aut volūt mutare statū. Et b multipliciter
 Aut maritus vult effici ep̄s. Et tñc requit q
 vxor intret religionē. etiā si nō sit suspecta de
 incontinentia vt in. c. sane extra eo. Et est cas
 sp̄alis. Aut vult p̄moueri ad ordinē. Et tñc
 si vxor est suspecta de incontinentia d3 intrat
 monasteriū. als aut si nō sit suspecta. suffic q
 voueat continentia. remanendo in seculo. vt in
 ca. coniugatis extra eo. aut vult intrare religōz.
 Et tñc si alter comisit adulterium pñt etia eo
 inuito. vt in. c. agatosa. rxiij. q. ij. qz comittē
 do adulteriū pñt dñt ius qd hēbat in altero. q
 ad iururā fūctū. aut alter nō comisit adulte
 riū. 7 tñc aut intrat i. morante. aut sciente 7 d
 dicente. aut eo dissimulante. aut pñtente per
 metū. aut p̄tolūz. Itē aut pñtente simplicitē
 aut consensit. vñt continentie emittēdo. Prio
 cāu qñ intrauit altero ignorat. pñt. pñt reuocari
 ad petitiōis ignorant. vt in. c. pñt et eo. si vero
 altero sciēte 7 dñcēte idē dñt vt in. c. qdā est
 eo. Idē si alter sciuit 7 dissimulauit vt i. c. cō
 luit extra eo. si tñ in vita nō reuocauit. nō pōt
 fm Cal. p̄ mortē remanēt in seclō. pñt
 exire monasteriū. vt in. d. c. cōsuluit. 7 iac dicit
 cal. in casibz p̄cedētibz sequētibz. in qbz pñt hē
 ri reuocatio. Si em̄ nō reuocat in vita coniugis
 nō pñt ingressus post illi mortē exire monaste
 riū qñ cessauerit cā q inualidabat. illi ingres
 sum. 7 b tene. l3 inno. in. d. ca. qdā variauerit
 aut alter pñt inuit. 7 tñc fit reuocatio ad
 ipi petitiōz. vt i. c. accedēs. extra eo. Idē si cō
 sensit p̄tolū. ar. capli veniens extra eo. si vero
 pñt sponte ingressui alterius nō tñ emittē
 do vñt continētie tñc sunt op̄iones. Nam qui
 dam. vt abb. 7 inno. in. d. c. qdā volūt. q si re
 manens in seculo est iuuenis. d3 ad petitiōz ip
 sius. ingressus reuocari. Cal. tenet q solum
 ex officio iudicis. qd pñt panoz. nā pñt ad con
 sensu renūciat iuri. qd hēbat in altero nō g
 bz ampli actōem. sed iudex ex officio suo. ne
 comittat adulteriū p remanentē in seclō edu

cet illū de monasterio. Et c. v. adie panoz. q hoc
 cāu ille sit verus religiosus. rxiij vxor pñt
 vnde post mortē vxoris colm. pellitur ad redeū
 dus ad monasteriū suū. Et t credit q si dñs
 lñiam est iuris conscius. q tunc non fiet ista
 reductio. qz dādo lñiam. tacite videtur vo
 uere vt notatur in iuribz si ipz allegaris. Aut
 consensit ingressui alterius p̄mittendo conti
 nentiam. Et si est sc̄er. potest intrare religi
 onem. vnde remanebit in seculo. 7 alter rma
 nebit in religione vt in. c. cū sis. 7 in. c. vxor a
 tus. 7. c. ad apostolicā extra eo. Aut remanens
 in seculo est iuuenis 7 suspectus de incontinē
 tia. 7 tunc non d3 supior part alium ingredi ni
 si alter quoqz religionē ingrediatur. Sed si de
 facto ingredit 7 ingressus fm omnes. qz pro
 fessio coniugis non est de substantia pñt
 nis alterius. vt in. c. significauit. extra eodem.
 Idē 7 fēde. Sed remanens in seculo ex q ē
 suspectus vouit compellitur ingredi monaste
 riū. vt in. d. c. significauit. sed an teneat pro
 fiteri. In b sunt op̄iones inno. 7 q non cogi
 tur pñt. sed debet includi in monasteriū
 vt arceatur a vagatōe. qz vltra propriū con
 sensum non compellitur quis profiteri. rxiij.
 q. i. integritas. Post. tenet contrarium. quia
 non est licita comunio in monasterio profess
 forum cum non professis. Item quia vouen
 do. tacite se obligauit ad religionem ex quo n
 potest stare in seculo sine suspitione incontinē
 tie. io. cal. dicit satis eque posse di stingui. q
 aut vouit intrare religionem 7 compellit pro
 fiteri in. d. c. agatosa. aut simpliciter vouit cō
 tinentiam. dādo licentiam marito de iurā
 do. monasteriū. Et si erat iuris conscius cō
 pellitur profiteri. rxiij. q. v. qui vxorem. aut e
 rat iuris inscius. Et fit talis q ignorantia iur
 eum excuset. puta miles. mulier et agricultor
 non compellitur profiteri sed esse in monaste
 rio. aut non erat talis. 7 tunc compellitur pro
 fiteri. Id quod dixi in muliere. quidam nō ad
 m̄tunt. quia mulier non excusatur ab igno
 rantia iuris vltra masculos. nisi in casibz a iu
 re expressis. vt est tex. satis notabilis in. l. fi.
 .l. de iur. 7 fac. igno. Panormita. tamen plus
 placet dictum Cal. ar. dicti. c. i. extra eodem.
 et eorum que supra dicta sunt Nam videm
 q mulier solummodo dādo licentiam non
 compellitur continere. vt. d. in. c. i.
 Secus in masculo vt. d. capitu. qui vxorem.
 Nam ille textus. non dicit q maritus ibi no
 uisset continentiam. sed q solum permittit in
 trare monasteriū. Et per hoc com
 pellitur etiam ipse intrare. Ex quo est iue

nis et suspectus de incontinentia, hoc panos. in. d.
capitulum. Nota panos miranum in dicto cap.
quidam quod si quis intravit religionem et etiam postea
do vxore inuita, et ei fuit postea restitutus, non
compellitur, mortua vxore monasterium intrare
miserum in sperare non debet, si tamen contraheret, et miserum
hunc peccaret mortaliter, si tamen in vita vxoris non re-
uocaret, non potest post eius mortem exire ut dicitur est
supra. Et qui infert panos, in. d. c. quidam. glo. ibi
male dicitur, eo quod dicitur istum peccare, si non postea vo-
tum post mortem vxoris. Nam votum fuit nullum re-
spectu ingressus monasterium, cum tunc non haberet ha-
bilem plenius ad te obligandum. Requiritur et
go. presentus de nouo, et hoc opus, plus plus pano.
quod opus, d. an. quod dicitur tunc esse tenere quod miserum
istius contractum post mortem vxoris, non est quod licet
hoc votum dicat simplex tamen est quod fuit determinat-
um ad certam religionem approbatam, ut solenniza-
tum, et sic potest limitari secundum eum, c. vnicuique, de vo-
to li. vi. ut intelligatur de voto oio simplici non
determinato ad certam religionem. Sed si non placet
panos, q. d. c. requiritur ut votum solenniter per
professionem tamen vel expellam. Et sic requiritur
quod iste vouens sit effectus religiosus, sed in ca-
su nostro, votum istius respectu professionis fuit
ut nullum nec fuit effectus religiosus. Illis papa
mandasset post mortem vxoris eum debere compelli
ad repetendum monasterium, ut facit extra, eo. d.
ex pre. Secus tamen dicitur si vxor dedit licentiam
marito, ut intraret religionem. Nam tunc teneret
ingressus ut dicitur est. Si vero vxor non dedit
sed dissimulauit, non maritum reuocauit. Merito
post mortem vxoris non potest maritus redire ad
seculum. Sed in primo casu vxor contradixit et
reuocauit maritum, et sic soluta fuit obligatio si
qua erat cum monasterio. Et quod votum ex consti-
tutione ecclesie est annexum ordini ut in. d. c. vni-
co. Queritur utrum oes ordinari etiam coniugati te-
neantur ad istud votum. Respondeo, secundum dicitur, li. i. quod dis-
crepantia est inter ecclesiam occidentalem et orientalem.
In hoc quod in duobus conueniunt, et in du-
obus differunt. Conueniunt primo in hoc, quod utri-
que possunt contrahere miserum in minoribus ordini-
bus constituti. xxij. di. si quis. Secundo conueni-
unt, quod nec apud nos, nec opus grecos in sa-
cristis ordinibus constituti possunt contrahere miserum.
Nec poruerunt a se apostolorum. Et si contrahant
non est miserum. Id patet ex. vi. sinodo, quod iorie
te fuit celebrata et regulam statuit eis. xxi. dist.
nicena, et d. c. si quis, et lxxij. di. cum in preter-
rito. Differunt autem greci a nobis quod ipse siue
sint coniugati, siue non, promouentur ad sacros
ordines non promissa continentia. xxi. dist.
quoniam. Sed occidentales nunquam promouent nisi

promissa continentie tacite vel expresse. et videtur
dist. c. i. Secundo differunt, quod orientales in sacris
ordinibus constituti licite vtuntur in fimo contra-
cto ante sacros ordines. Sed in sacris ordini-
bus contrahere non licet extra de clericis conti-
nencia cum olim. Occidentales vero non possunt sperare
miserum ex quo sunt in sacro ordine extra de cle-
ricis, c. i. Quare greci non peccant non ob-
stante continencia, licet sint christiani et sub po-
tate papae, qui vna cum concilio voluit dictis
grecis et aliis indicere continentiam. Dicuntur pa-
nos, de mente hoc, in. d. ca. cum olim, quod papa
approbavit, tacendo mores eorum quod ex quo illa
lex non erat de necessitate salutis, non fuit re-
cepta ab istis grecis per longa tempora papa sciens
et transgredientes non puniente. Illa lex, non
habuit eos pro hoc facit quod notat gl. singu-
laris in. c. quod circa, de consensu, quod tolerantia et dis-
simulatio principis in actu de iure prohibito, in-
ducit diuersionem. Et hoc intelligit, d. an. quod
do constitutio papae a principio non recipitur ipso
papa sciens et tollente, et tunc tolerantia ex-
cusata peccato. Si vero a quibusdam a principio
recipitur, a quibusdam non, tunc tolerantia non
excusat a peccato. Sed panos, limitat hoc dic-
tum quando maior pars populi recipit. Nam
tunc minor pars peccat. Secus e contra. Et ex hoc
nota pulchram troncā quod vbiunq; lex gene-
ralis recipitur in usu a certo genere personarum,
ab alio vero non. Ad recipientes non peccant,
saltem per longa tempora, ad hoc, iij. dist. leges. Secus
dicitur, si in eodem genere personarum maior pars reci-
pit. Nam minor pars, non videtur tunc excusabilis per
taciturnitatem superioris, sed potest habere locum
quod dicitur extra de preben. cum iam dudum. Vbi
multa per patientiam tolerantur. Et hoc etiam
am potest colligi alia teorica, quod etiam lex precepti tol-
litur si moribus vtentibus non recipitur sed a lud sen-
tiat host. Sed intellige dictum hoc, quod est lex prin-
cipis, inducens ex natura sua peccatum ex di-
uentione, ut quod contrahit cum lege diuina. Alia
lo, notabilis dari potest, ut dicamus quod papa etiam
cum maiori parte concilii, non potuit indicare con-
tinentiam certo generi personarum post primo
tionem, eis resistentibus, quod continentia est res
que potest peruenire, impari autem non. xxij. q. i. re-
gras. Fuit etiam indicere vitam valde arri-
orem et strictiorem clericis, promissa contraho-
ra. in. c. gesta. lxxij. dist. et in regula, quod oes
tangit de re, iuris, li. vi. Et ita est, nam ecclesia
orientalis non emisit, sed nec admisit votum
continentie, et non se voluerunt obligare vo-
to nec voluerunt approbare, ut. d. ca. nicena.
An autem clerici occidentales teneantur

ad continentiam ex voto, vel ex assue ecclesie.
gl. singularis in. d. c. cū olim dicitur fīm vin. q. vi
bi clericus in ordinem p̄mōtōe exprimit votū
tenetur ad illud. Et si papa dispensaret in h
contra votū dispensaret. Si vero nō exprimit
Si p̄mōuendus est iurispit̄us. eodē mō tē
Si vero iuris inscius nō tenetur ex voto sed
ex assue ecclesie. Et si papa dispensat cū tali nō
intelligitur contra votū dispensare. sed cōtra
assue ecclesie. vnde nō dispensat q. aliq̄s i
sacro ordine contrahat. Illud tamen verum
est q. ex assue ecclesie introductus est. vt q. ad
sacros ordines p̄mōueri vult. prius p̄nenti
tiam debeat p̄ntereri ep̄sc̄p̄e. xxviij. dist. nullus.
Aut tacite ea dis. diaconi. Eo em̄ ip̄o q. aliq̄s
p̄mōuetur ad sacros ordines tacite vt voue
re continentia si etiā si nulla fiat mentio d. vo
to p̄nentie hęc gl. Et q. gl. p̄t inferri ad decisi
onē h. q. nunquid hodie ecclesia possit statuē
vt clerici possint contrahere m̄r̄um quemad
modū faciunt greci panoz. in. d. c. cū olim dicitur.
q. sic. Et dicit q. h. est indubitātū penes euz re
spectu posteriorū qui nō sunt obligati ex voto
tacito vel expresso. Et sic intelligit gl. notabi
lem in. c. que ad p̄peruam. xxv. q. i. Nam con
tinentia nō est clericis secularibus de substan
tia ordinis vt dicit inno. in. ca. placet de p̄uer.
coniū. Nec est de iure diuino al̄s greci pecca
rent nec eos assuetudo excusaret. Et credit pa
noz. q. pro bono aīaz esset salubre statutu q.
volentes p̄tinere relinquerent voluntati eoz
et nolentes cōtinere possent p̄bere q. ex p̄p̄e
tia teste p̄rariis p̄r̄us effectus elicitur ex il
la lege vt nō vident sp̄ialiter. sed maculant
illicito coitu. cū grauisimo eoz peccato vbi
cū p̄p̄ia vxore esset castitas. d. c. nicena.

Indementū duodecimo. De impe
dimento ligatōis v3 q̄n est alteri cōiū
gi colligatus. Si quidē alligatus vro
ri ea vivente. al̄i accipe nō p̄t. Al̄s adulterū
comittit extra de spon. duo. c. licet. Sed nec an
tquo tempore potuit. nisi diuina reuelatione
et iusticiā. vt in p̄f̄archis. de diuor. gaudem⁹
Quid si vxor credat virū mortuū et contra
hat cū alio. h̄n. fīm no. p. d. an. in. c. in p̄sen
tia. et c. dñs de sc̄bis nup. q. ad hoc. vt ex ule
mulier a peccato suffic q. verisimiliter credat
maritū mortuū. Et fīm ray. hoc cāu filiū si q̄s
suscepit indicabuntur legitimi. Sed q. ad hoc
vt ecclesia de iusticiā p̄bendi requirit apertior
p̄batio vt in. d. c. in p̄ntia. hoc est vt mulier re
cipiat nunciū de morte viri Et sic fīm. d. an. in
ecclesia nō dat auctoritates p̄bendi nisi certifi
catum fuerit de morte viri. Si tñ verisimiliter

credebat virū mortuū mulier excusatur a pec
cato. et hancopi. d. an. vt sequi inno. in. d. c. to
minus. h. panoz. in. d. c. in p̄ntia sit dñus. vñ
etiā gl. singularē. xxviij. q. q̄. in summa q. dicit
q. si mulier credit maritū suū mortuū et p̄ntia
tam cām credendi licite pōt contrahere. si at
dubitat de morte viri et dñt. h. nō debeat con
trahere tenetur tñ reddere debitū petendi. sed
ip̄a nō p̄t. exigere. et hoc cāu vir p̄t eam refutā
propter adulterium cū nō habuent p̄bables
causam mortis sue. Sed si auduit eum. mor
tuū. licet p̄ salūm r̄m̄orem. et tunc nup
sit vir non potest eam de tali adulterio accusa
re. nisi ip̄a procurauerit ipsūm r̄m̄orem. ff.
de adul. l. miles. §. mulier. Idem tenet dñe.
li. i. Quod est valde notandum. Et quesit dif
ferantia inter scientiam opinionem. et dubita
tionem vide supra. Confessio primo. Si tam
ip̄a mulier post contractum matrimonium.
certificata sit de vita prioris viri. tunc non d̄
exigere. nec reddere debitū. Si autē credat ex
leui et temeraria credulitate. tunc dimissa tali
opinionē ad iudiciū pastoris sui. erigat et red
dat. vt extra de sen. ex. inquisitioni. Si tamen
prius reuertatur vel aliter sibi de vita confi
teretur statim debet recedere a secundo et redire
ad primum. al̄s adultera iudicabitur.

Sed qualiter ista mulier dicatur esse certa
de morte viri. gl. singularis in. c. qm̄ frequēter
vt lit. non contesta. ponit tres modos proban
di mortem. ad hoc vt vxor sit licitum transire
ad alia vota. Primus est per famam. Secun
dus. q. senex erat et in acie fuit nec redit. vel
si recepit literas illoz cū quibus militauit. Et
de repu. autentica hodie. His cāibz p̄sumit
q. sit mortuus. Et si contrahit credens ita eē
excusatur ab adulterio etiā si vivat propter ig
norantiā. xxviij. q. q̄. cum per bellicam. Hodie
tamen dicitur. q. nō debet contrahere nisi p̄rio
certa sit de morte ip̄ius vt in. d. c. in p̄sentia.
et d. c. tominus. Sed tamen satis certum est
de illis. dñt gl. per h̄mōi violentas p̄sumptio
nes. post q̄ aliquanto t̄p̄e duxerit expectandū
sc̄s per annum. vt in dicta autentica hodie. et
pro glo. facit qd̄ notat bar. in. l. si quis ita. ff. de
testa. tu. vbi dicit. q. quis dicitur esse cert⁹ q̄n
habet vehementem opinionem de aliq̄ re.
An autē fama sufficiat ad contrahendum ma
trimonium. d. an. dicit q. aut est de longinquo
et tunc videtur sufficiens maxime. cum mari
tus fuerit longo tempore absene. Aut dicitur
mortuus in vicinis partibz. et sola fama nō su
ficit. Panoz. aut in. d. c. in p̄ntia dicit. q. licet
opinio. d. an. videatur in ultum equa tamē iū
v

dirio suo resistit multum. d. c. in presentia dñi
requirit certum nuncium. Nam fama p̄ore
dit ex auctore incerto ⁊ plerumq; salaci. ⁊ etiā
in persona nuncij. debet inspicī qualitas perso-
ne. ⁊ virum deponat per verba vñsimilia. naz
agit ut non de modico pr̄iudicio absentis. ⁊
in dubio hec materia reliquēda esset arbitrio
iudicis. vt diligenter omnib; consideratis cō-
sideret vtrum de morte sit facta cernificatio. ⁊
iō per predicta pater. q; hodie de iure canonico
non est seruanda solemnitas illius autem. ho-
die vbi dicitur q; si maritus dicatur mortuus
in bello. ⁊ facere vroz per se. vel alium adire dñe
belli. ⁊ facere recipi super hoc dicta aliquorum
Et si deponunt mortē dñi vroz expectare p̄ānū
⁊ postea contrahere. Aliter dñs p̄t puniri de
adulterio. In Lan. pbi. ⁊ Hof. dñt non esse
necesse. sed satis est fin eos q; de morte mari-
ti p̄ter vere vel vñsimiliter. puta q; nauis in
q̄ erat maritus. passa ē naufragium ⁊ oēs dñt
mortui. Idē sentit vi. dicēs q; nō solū p̄ nū-
cium sed ec̄ p̄ fias ⁊ alias p̄bōes p̄t mlti certi-
ficari. Nota tñ q; p̄ q̄rācūq; abfinitatem marito-
rum nō dissoluit inuim dñi p̄ verba de pre-
senti. ec̄ si ignoretur de vita vel morte eorum.
ac ec̄ p̄currente iuuenili etate p̄iugū. Sec⁹ in
spon. alio de futuro. vt in. c. de illis. de spon-
s. nec q; p̄sumit mortuus. h̄ hira diligenti inq̄-
sitōe ignoret vbi sit. nā q; p̄sumit viuere pos-
se. p. l. annos. vt in. l. h. l. de sa. sanc. ec.

Quid si primo reuerſo. mlti p̄mittit se cog-
noſci a ſcdo ſcienter. nūq̄d p̄i⁹ p̄pellit ipaz rel-
cipe inuitus. Dg. dr q; nō. ſiue faciat b̄er iur
ignorantia credēs ſibi licere. ſiue ſcienter.

Quid si dñt cū aliq̄ credēs virū ſuū viue-
re. q̄ de vera mortuus est. nūq̄d est m̄iūm rñ.
Dg. diſtinguit. q; ſi illa credebat ſibi licere ⁊ p̄-
traxit cū alio. p̄iō mortuo m̄iūm eſt. Si nō
credebat ſibi licere. nō ē m̄iūm. q; nō marita-
li affectu. ſed in adulterio ſibi copulauit ſm
idē de illo q; p̄rit cū aliq̄ quā putabat p̄ſar qui-
neā ⁊ nō erat. Alī tñ dñt m̄iūm eē in b̄cāu
nō diſtinguēdo vix dñtes credāt ſibi licere
vel ne. hanc vltimā opi. ſeq̄. dir. li. i. Idē iō.
⁊ archi. ⁊ h̄ q̄dā intelligūt vep̄ niſi p̄ſet q; con-
iunx credens in p̄dimentū eſſe. nō intēdebat
contrahere. nā ſi non ſit intēſio. non eſt matri-
monium extra de ſponſa. tra.

II De p̄dimentū. xiij. De publice hone-
ſtatis iuſtitia. Quid ſit. rñ. ſm l. h̄ m̄
in. iij. diſt. xli. eſt p̄pinq̄uitas ex ſpon-
ſalib; pueniens. robur trahens ab ecclie iſti-
tutione p̄pter eius honeſtatē. **Q**ñ aliq̄ iter
ſe ſponſalia p̄terunt nullus. de cōſanguinitate

ſponſi p̄t h̄ſe ſponſam illā in vrozē nec aliquā
de cōſanguinitate ſponſie. p̄t h̄ſe ſponſum illū
in vix. extra de ſp. n. impu. p̄tinebat extra d
ſpon. iuuenis. ⁊. c. ad audientiā. Et durat hec
prohibitiō vltq; ad quartū gradū iſ op̄ cōſangui-
necoꝝ. extra de ſp. n. c. ſponſam. vbi dñt pan.
q; hoc procedit tam in ſponſalib; de futuro. q̄
etiā de p̄ſi. ⁊ ſortius ſm dñc. Nam maior
honeſtas eſt. vt nō ducatur ſponſa de p̄ſi. cui
qua vinculu; matrimoniale dñctum eſt. q̄ ſpō-
ſa de futuro. Sup̄ueniente vero carnis copla
inter eos oritur aliud vinculu;. ſ. affinitatis.
vnde omnes cōſanguinei mariti ſunt affines
vroz ⁊ reuerſo. extra de ſan. q; ſup̄ his.
Et durat hec vincula etiā poſt mortem al-
terius. vt in. c. i. e. l. li. vi. Siſ ergo cauus ma-
xime in impetranda diſpenſatione. Nam quā-
do oritur publica honeſtas. ſine affinitate qñ
q; affinitas ſimul cum honeſtate publica. vix
ex dictis. Quādoq; affinitas ſine publica ho-
neſtate. vt ſi cōtra ſponſalia. ſeu matrimoniu;
quis cognoscat mulierem. Nam inter eum ⁊
cōſanguineos mulieris affinitas oritur ⁊ es-
uerſo. vt in. c. diſcretionē. de eo qui co. ſan.
vt. Nec oritur hoc cāu publica honeſtas.

In autem in diſpenſatione ſit faciēda mē-
tio ſpecifica de affinitate ⁊ publica honeſtate.
vbi ſimul coincidunt. In vero ſufficiat facere
mentionem de affinitate. Dñ. panoz. in. c. nō
debet. de conſen. concordando op̄iniones dic-
ti q; ſi publica honeſtas neceſſario comprehendit
dñt ſub affinitate. ſatis eſt de affinitate ſeciſ-
ſe mentionem. Et ſic procedit glo. in. d. c. nō
debet. Exemplum. Si in petro diſpenſatiō
vt liceat mihi ducere vrozē cōſanguinei mei
deſuncti. non obſtante affinitate in tertio gra-
du. nam ex quo ſeci mentionem q; fuerat vx-
or cōſanguinei mei. conſequenter ſeci men-
tionem de publica honeſtate. Et ſic per conſe-
quentiā vñ ſublata virtute diſpenſationis. ſi
vero non conprehenditur ex narratione xbo-
rum. vt puta in petraui diſpenſatiō. vt liceat
mihi ducere. l. vrozē ſi obſtāte q; ſit mihi af-
finis in tertio gradu. non valet diſpenſatio ſi
vltia affinitatem erat publica honeſtas. ex q̄
de ea non ſuit facta mentio expreſſe vel tacite.
Nam affinitas p̄t contrahi ſine matrimo-
nio. vt dictū eſt. Nota tamen antiqui⁹ fue-
rūt due ſpecies huius iuſtitie publice honeſta-
tis. vna que contrahatur ex ſecūdis nuptiis
xgi. Petrus habebat vrozem quo mortuo ei⁹
relicta cum alio contraxit. prole nata de ſe-
cundo viro. obz nulli. cōſanguineo p̄i⁹ vi-
ri poterat coniungi. et hec ſpecies eſt hodie ſub

lata de medio. d. c. nō d3. Alia est que dicitur
ex sponsalibus de futuro. de qua dictum est sup.
et hec remanet. ¶ Quid si sponsalia de iur nō
tenuerunt. Rñ. si sponsalia fuerint pura et cer-
ta. etiā si fuerint nulla rōe consanguinitatis. as-
sinitatis. religionis. singulitatis. aut alia quic-
rōe oritur publice honestatis iustitia ad diri-
mendū sequētia sponsalia vel infamia nisi
fuerint nulla rōe consensu. ut puta. qz ambo ul-
trius est infans vel furiosus extra de spon. ca.
unico. li. vi. Et quibus hēs qz monachus p̄ i-
pedire consanguineos suos ne dñant cū aliqua
consanguineaz cū qua ipse monachus contrax-
it sponsalia de facto. Nota etiā p̄. de pal. limi-
tantem id quod dictum est de defectu consensu
qz hoc r̄ qñ defectus consensus est apparet
ut in pueris et amentibus. Secus esset quan-
do esset latens. sicut in illo qui contrahit non
animo contrahendi sed recipiendi. qz tūc ori-
tur publice honestatis iustitia. qz ecclesia insti-
tuit istud impedimentū propter apparentiaz
honestatis. Et nō impedit. qz de intentōe nō
potest sciri. Nota etiā gl. singularē in. d.
ca. unico. qz licet supueniens assinitas dissol-
uat sponsalia de futuro. Si supueniens tñ iusti-
tia publice honestatis. ipsa sponsalia nō dissol-
uit et merito. scda em sponsalia tolluntur p pu-
blice honestatis iustitiam ex primis inductas
non ergo ex scdis potest esse honestas q tollat
prima sponsalia.

¶ Quid aut si sunt nulla ratione consensus
in is qui habent etatem legitimam de contrahē-
bendo sponsalia. An inducant publice honesta-
tis iustitiam. Dic fm io. de san. li. i. particula
viij. Distinguendo. qz aut sponsalia dcta sunt
ante septennium. Et sic non generant publice
honestatis iustitiam. Sed de hoc. j. Aut sunt co-
tracta post septennium. et tunc aut consensu de-
ficit ut in furioso vel ebrio. Et tunc non gene-
rant publice honestatis iustitiam. Si aut non
deficit consensus. Et tunc aut sunt pura et cer-
ta. ut si dicatur accipiam vnam de filiabus tuis
Et tunc nō generant r̄. ut etiā gl. i. c. unico
Aut sunt pura et certa. et tunc generant. aut sūt
conditionata. et tunc. aut apponit honesta con-
ditio. et tunc non generant nisi post eventum
conditionis. et hoc fm gl. ibi nisi interueniat i-
terim carnalis copula. aut apponitur conditio
inhonesta. et tunc aut est contra substantiam.
et tunc non generat. Aut non est d substantiā
matrimonij. et tunc generat. qz talis conditio
habetur pro non adiecta fm hosti. et io. an.

¶ Quid autem dñm qñ apponitur conditio q
inest ipi infamio siue sponsalibus. puta si deo

placuerit. vel ecclesie. vel si possum te de iur ha-
bere uxorem. Si post contractum impedimen-
tum et sponsalia soluta contrahat sponsalia pu-
re cum alia prioris consanguinea. An teneat
ante secunda sponsalia ut q nō. qz conditio q
insunt non faciunt legatum conditionale. fr.
de condi. et. l. l. conditiones. Sed io. mo. et io
han. an. in. d. c. unico. dicunt qz infamio contra-
ctum cum prioris consanguinea tenet. Et sic
cum prima non est contracta publica iustitia
licet conditio ista intelligatur etiam si nō ap-
ponatur. tamen quando non exprimitur consen-
sus purus remanet. conditiones em. tacite nō
faciunt obligationem conditionalem. d. l. con-
ditionalem. ff. de l. primo. si ita legatū. idēz
panoz. in. c. significasti. de elec. ubi per istaz. l.
si ita dicit qz si relinquo alicui. l. si volēs lega-
tum est conditionale. Secus si relinquo sim-
pliciter. Et tamen illa conditio si volēs. tacite
inest legato. cum legatarius possit repudiare
legatum. Nam quando relinquo. si volēs su-
spendo virtutem legari in eventum condicio-
nis. unde non acquiritur legatario. nisi decla-
ret voluntatem suam. ut ibi. Sed cñ simpli-
citer sit relictum. acquirit legatū. etiā ignorā-
ti. h. p̄ditteretur conditio si voluerit acceptare qz
tūc conditio est pura. et nō condicionalis. Hāc opi-
nio. etiā r̄ dñ. li. j. Idem io. de san. monal. et
hosti. ¶ Donec qz frater meus Iaco. aliquam
desponsauerit. nūqd impeditur dñre cū consan-
guinea illius. Archi. ut tenere qz non. si locus
patens est. Hāc taliter desponsans. nullo mō
consentire intendit. g r̄. ¶ Quid si sponsalia
sint facta sub conditione. et pendente conditio-
ne vir cum alia consanguinea illius contra-
hit per verba de presenti. Rñ. scda veteri rema-
nere quia ex sponsalibus conditionalibus sic ex
non habentibus consensum et incertis. nō ori-
tur publice honestatis iustitia. d. c. unico.

¶ Quid si duo infantes vel unus maior sep-
tennio. alter minor. dixerunt sponsalia ipi vel
parentes pro eis. Rñ. Si facti maiores septē-
nio per cohabitatiōem mutuam. seu aliter ver-
bo. quia post septennium ad invicem vocant.
se sponsos vel facto. ut quia post septennium.
secum iacet. vel eam osculatur. ut sponsus vel
his similia. p̄ que liquido appareat qz in eadē
voluntate perduraverunt. sponsalia tñ nūale
sunt. al's non. Nam ab initio nulla fuerunt
ex defectu consensus. Et ideo non inducunt
publice honestatis iustitiam. extra de despon. impu. si
infantes li. vi.

¶ Quero pro declaratione predictorum. An

ad contrahenda sponsalia futura requiratur, vñ annus completus. Rñ. glo. in. c. Juuenis. de spō. vñ sentire q̄ discretio suppleat etatem. 7 panoz. ibi dī. q̄ dictā gl. cōter sequuntur vñ. Archi. ec sequendo dictā opi. dī q̄ si proxim⁹ septennio plus intelligit. q̄ pluerunt intel ligere nouennes nō vñ ratio quare nō debeat malitia supplere etatem in proximo septēnio quo ad sponsalia. Sicut supplet prudētia i cō tractu matrimonij. Sed panoz. in. d. c. Juue nis. dī q̄ hoc nullo iure pbat vñ in. c. lras. et in. c. accēssit de despon. impu. vbi ter. loquitur de. vñ. anno completo. Et bene faciunt illi ter q̄ etas ista pueniri nō possit. alīs papa distin x illi. put fecit in minore. xij. annorum. in. ca. continebatur. de despon. impu. p hoc etiā facit .d. c. si infantes. quod loquitur de minore septēnio non distinguendo. an malitia suppleat. vel ne. Et panoz. ad hoc dat talem ratiō nā vbi requiritur certa etas respectu discretiōis. nō p̄t prehēniri. vt p̄z in etate ad efficiendū tes tamentū. vt in. l. q̄ etate. ff. de testa. nec ob. se cundū panoz. d. c. Juuenis qd multū facit p alia opinione. Nam ille ter. fundauit se sup dubio attemptatus qz forte attemptauit. rē. Nam puellam istam iam traduxerat ad do mum. Item ter. fundat se super honestate. ec clesie. qz illa dicebatur coniunx istius. vñ hic fuit contractum matrimonium per verba de pñti. licet de facto. Sed cāus magis dubi⁹ est s̄m panoz. si fuerunt contracta sponsalia cum minore septēnio. 7 interuenit temptatus. l̄ saltem sit dubium. vt qz secū cohabitabat spon sūs. Et vñ q̄ hic oritur publica honestas. ex quadam honestate. tñ hoc iure non probat. p̄c panoz. vñ qz opinio est probabilis. Et iō. vñ quilibz amplectatur opinionez quā maluerit.

En ex sponsalibz que pntes pro filijs pule ribus vel impuberibz contrahunt filij obliget Rñ. si consenserunt expresse vel tacite. vel si p sentes fuerunt. nec contradixerunt. obligant 7 in eis oritur publica honestas. Idem dōm si abites fuerunt. 7 postq̄ sciuerint ratificaue runt tacite vel expresse. Et ex sponsalibz factis a pñtibz. filij non obligant. nec oritur publice honestatis iustitia. d. c. i. infantes.

Opedimentū. xij. De affinitate. et contrahitur affinitas etiam per forni cariam copulam. extra de eo qui. co. cō san. vr. lue. c. discretionem.

Quid est affinitas. Rñ. s̄m lōst. est proxi mitas. siue atinentia vnius p̄ione ad aliaz p ueniens. ex carnali copula. omni carens parē tela. s. p. se. licet per accidens aliter esse possit.

qz per accidens potest licite 7 illicite permisce ri consanguinitas consanguinitati. 7 affinitas affi nitati. 7 consanguinitas affinitati vt in incestu loth cū filiabo 7 Caroli magni cū sorore cū q̄ genuit Rolandū filiū 7 nepotem. Et ipe p̄t et auunculus qz frater matris. l̄c p̄. de pal. qui etiam addit. q̄ affinitas est tanti vinculi. ad dō q̄ si resurgeret frater meus qui fuerat vxoratus q̄uis ipe non sit maritus amplius ipius mu lieris. tamen illa mulier est mihi affinis. vñ 7 in patria erunt consanguinitates 7 affinitates. Et ideo panoz. in. c. fraternitatis. extra de tri. querit nunquid Lazarus resuscitatus recupe ret vxorē 7 filios 7 alia bona. Idem querit. an prius baptizatus resuscitatus iterū debeat bap tizari. Idem de ordine 7 p̄fessione religionis Item si aliq̄ reliquerunt ecclesiis. nunqd pos sint repetere. de quo vide p gl. 7 arch. xxij. q. vñ. c. q̄. 7 per io. an. in. d. ca. fraternitatis. post Bar. bri. Et videtur concludere q̄ ea que im primuntur anime non perdidit. Et hic non est opus tractare de recuperatione. Exemplū in ordine. Baptismo. 7 alijs sacramentis in q̄ bus character imprimitur anime. Idem in p fessione. non quia p̄fessionem imprimatur ca racter. sed quia obligatio inde oritur. deo acqui ritur. In alijs vero que inhrent corpori. tenz q̄ si vere fuit mortuus. non recuperat bonā de rigore. Secus si credebatur mortuus 7 n̄ erat vt quia reperitur viuus in monumento. ideoz in casu dubij. Bar. tamen in. l. i. l. de sa. san. ec. dicit q̄ talis mortuus de iure recuperat bo nā vide. iupra ecclesia primo. 7 dic vt ibi.

Quot sunt genera affinitatis. Rñ. s̄m dir. li. i. tria sunt. Sed primum genus hodie tātūz habet prohibitionem extra eo. non debet. Sed nota quatuor regulas pro declaratione h⁹ im pedimenti. Prima est q̄ persona de qua que ritur post carnalem copulam facit primum ge nus. 7 gradum affinitatis. Iuxta gradum cō sanguinitatis inter virum 7 consanguineos. vxoris. Et inter vxorem 7 consanguineos vi ri. extra eo. q̄ super his. Secunda regula q̄ q̄ to gradu quis distat a consanguineo suo vt cō sanguinea. toto gradu distat ab eius vxore vt a marito ipsius. xxv. q. iij. de propinquis. 7. c. equaliter. Tertia regula est q̄ persona addita persone per carnalem copulam mutat genus et n̄ gradū. xxv. q. iij. hac auctoritate. Quar ta regula. q̄ persona addita persone per carna lem propaginem mutat gradum 7 nō genus. xxv. q. v. porro. vñ. verius. O utat nupta ge nus. sed generata gradum.

Qualiter genera affinitatis computentur

Reditur. **Dir.** **fm** regulas predictas. **Primus** genus sic computatur. **Ego** et soror mea attri-
mus nobis in primo gradu generis consan-
guinitatis. **P.** cognoscit sororem meam carnaliter
Et sic persona petri sociatur persone sororis mee
per carnis copulam. **Hic** ergo per carnis copulam
mutatur genus attrinente, quia alio genere at-
tinetur mihi soror mea, scilicet genere consanguinitatis
Allo. **P.** quoniam in genere affinitatis. Sed non mu-
tat gradum, quia in eodem gradu consanguinitatis in
quo ego sum sorori mee, scilicet in primo. Et in eo se gra-
du affinitatis sum. **P.** scilicet in primo. Et quod dixi
de sorore mea hoc idem intelligas de quocunque con-
sanguinea mea in quocunque gradu, quia omnes ma-
riti consanguinearum mearum sunt mihi affines
in primo genere. et in illis gradibus affinita-
tis, in quibus gradibus consanguinitatis vx-
ores eorum attrinunt mihi, quia si qua est mihi in se-
cundo gradu consanguinitatis, maritus ipsius
est mihi in primo genere affinitatis et in secun-
do gradu. Et si qua est mihi in tertio gradu con-
sanguinitatis, maritus est mihi in primo ge-
nere affinitatis, et tertio gradu. Et sic de quar-
to quia gradus computantur inter affines respectu
consanguinitatis tantum. **d. c. p. 20.** Et quod dictum
est de maritis consanguinearum mearum, idem
intelligas per omnia de vxoribus consanguineorum
meorum. Secundum genus per eandem regulam
inuenitur. **Pone** quod petrus maritus sororis
mee, qui est mihi in primo genere affinitatis,
et primo gradu, mortua sorore mea, contra-
hit cum Berta, hec Berta, petro quidam foro-
ri mee marito, per carnis copulam sociata mu-
tat genus quia cum petrus attrinere mihi primo
genere affinitatis, Berta attrinere mihi secun-
do genere, sed non mutat gradum, quia attrinere mihi
primo gradu secundo generis affinitatis, sicut pe-
trus attrinebat primo gradu primi generis cum
mortuo petro, inter me et Bertam medium olim
ibi non poterat. Et **fm** hoc contrahi tantum
ex una parte, sed aliquando contrahitur ex utroque latere
ut. **P. 7.** **O.** sunt frater et soror. **Ego** accipio.
O. in vxorem. Et sic. **P.** est mihi in primo ge-
nere affinis. **P.** accipit Ber. in vxorem. Illa
est mihi affinis in secundo genere, et primo gra-
du. Et hoc genus contractum est ex utroque la-
tere, quia uterque consanguineorum contraxit. **P. et**
O. Idem est per omnia inter vxorem meam
et maritum sororis mee. Idem inter maritos
duarum sororum vel duarum consanguinearum. Et in-
ter vxores duorum consanguineorum. Idem
pater et filius possunt contrahere cum matre
et filia, et duo cognati cum duabus cognatis, et
avunculus, et neptis cum duabus sororibus ex

tra eo. **c. i. d. c.** quod super his. **Istud** secundum genus
posui, ut primum melius appereret. Tertium non
pono, quia nullius utilitatis. Si vis videre, vi-
de **ber. in. d. c.** non debet. Et ex predictis patet
veritas multarum conclusionum. **Pone** mor-
tua vxore vir vult accipere in vxorem illam que
quidam fuit vxor alicuius de consanguinitate
vxoris prime, nunquid potest. **R.** non, per predic-
ta quod licet nullam feminam de consanguini-
tate prime vxoris possit accipere, quia ibi est af-
finitas, tamen feminam olim vxorem alicuius
de ipsa consanguinitate, bene potest accipe-
re. Et idem videtur, si ponatur similes casus ex parte
vxoris. **Item** pone. Petrus accepit Bertam
in vxorem ex qua habuit filiam, que nupsit sem-
pronio, tunc. **P.** mortua Berta vxore sua
accepit secundam vxorem, postmodum mori-
tur. **P.** et etiam filia sua vxor dicti Sempro-
nii, modo dictus Sempronius vult accipere
in vxorem illam mulierem que fuit secunda vxor
dicti petri. **Queritur** an possit. **Hec** questio
nunc accidit de facto. Et dicendum est per pre-
dicta quod sic, quia licet iste, **S.** non possit accipe-
re in vxorem aliquam de consanguinitate tue
vxoris usque ad quartum gradum tamen femi-
nam olim vxorem alicuius de ipsa consanguini-
tate bene potest accipere, ut est in casu nostro et
sic erit casus quod gener potest accipere in vxorem
mulierem que fuit vxor Socii sui, quod est
mirabile. **Item** olim quis non poterat ducere
successive vxores duorum fratrum, quia ibi in-
erat tertium genus affinitatis cum secunda,
nam duorum fratrum vxores sunt in secun-
do genere affinitatis. Sed si altera post mor-
tem mariti nupsit Sempronio, ille Sempro-
nii attrinere vxori alterius fratris in tertio ge-
nere, quia est persona addita secundo generi.
Ideo mortua vxore sua et marito alterius non
poterat olim ducere illam obstante tertio gene-
re affinitatis, et ultra impedimentum affinitatis
suberat impedimentum publice honestatis
Sed cum **fm** et tertium genus sine sublato, vide-
tur quod publica honestas tanquam accessoria sit hodie
sublata **hec** panos. **in. d. c.** non debet, vide
etiam glo. singularem ibi, que notabiliter con-
cludit, quod illa publica honestas que veniebat
accessorie ad secundum et tertium genus affi-
nitatis est hodie sublata, quia sublato princi-
pali, remouetur accessorium. Sed publica ho-
nestas que non venit sic accessorie, et in ea quod
oritur ex contractu sponsaliorum, seu matrimo-
nii cum consanguineo meo non est hodie sub-
lata cum de ea nulla fiat mentio. Et quod hoc sit
verum aperte probatur in **c. unico, de spon. li.**

sexto. Et panoz. in. d. c. non delet ex dicta glo.
 infert vnā regulam in materia extensionis q
 vbi duo sic se habent qd vnu venit psecutie ad
 reliquum. vno sublato vel mutato. etiam cō
 secutuū intelligitur sublato vel mutato
 ad hoc t. r. optimus in. c. miramur. de ser. non
 or. De dispensatione circa istam publicā h
 nestatem. vide supra. c. inmediate preceden
 ti. Itē infertur qd relicta viri. qui fuit germa
 nus vxoris mee. vxore mea mortua pōt mihi
 esse vxor. Itē cognatā vxoris desūte. licet qd
 ducit in vxorē. Aut enim erat cognata. qz fue
 rat vxor fratris vxoris. et tūc est insecundo ge
 nere affinitatis. et sic pōt cōtrahere. Aut erat
 cognata vxoris. qz ambe fuerūt viuges duorū
 fratru. Et tūc sunt insecundo genere. Et sic po
 sunt contrahere. ¶ Quando vir carnaliter cō
 iungitur vxori. omnes sanguinei vxoris ef
 ficiuntur affines viro. et econuerso. omnes cō
 sanguinei viri efficiuntur affines vxori. et in
 eisdem gradibz consanguinitatis et affinitatis
 attinent. tamen altero genere affinitatis. Sz
 inter cognatos viri et cognatos vxoris. nulla
 ex illo matrimonio oritur autinentia. d. ca. qd
 super his. ¶ Quid si aliquis polluit aliquam
 extraordinarie. extra naturalia. Rñ. fm dir.
 qd etiam si circa claustrum pudoris hat. nō fa
 cit affinitatem. nec matrimonium consuma
 tū nisi ex consensu fiat matrimoniali et si mlt
 semen emittat. sed vir non. non contrahitur
 affinitas. Et est ad hoc ar. de frigido qui palpā
 do mulierem potest prouocare ad seminis e
 missionem. et econuerso. Et tamen non ē ma
 trimonium. vel cōmixtio seminis. Et ideo nec
 affinitas. Sed si vir emittit in membro mul
 eris. et non mulier. dubitari potest verumtā
 siue emittat. siue non. et etiam neutro emittē
 te sponsalia prius facta ratificātur propter con
 sensu et matrimoniale. qui inesse presumit ar.
 c. extraordinaria. xxxv. q. iij. dum nō sint ma
 trimonio apri vel proximi. extra de respon. iij
 pu. continebatur. Idem tenet vin. io. et arch.
 in. d. c. extraordnaria.

¶ Sed pro declaratione predictorū querit.
 An ad contrahendam affinitatem requiratur
 seminum vtriusqz cōmixtio. Rñ. panoz. in. ca.
 fraternitati. de eo qui. co. consang. refert An
 no. tenere. qd nisi tenet cōmixtio seminis viri
 qd intra claustra pudoris. non causatur affini
 tas. nec consumatur matrimonium. vnde nō
 sufficeret emilio seminis vnus. Et ponit. exē
 plum in frigido rē. Sed panoz. dicit qd comu
 nis opinio medicorum est in contrarium. scz
 vt semen mulieris necessario non concurrat

ad generationem. Secus de semine viri. Idē
 tenet Fede. de se. in consilijs suis. vbi dicit qd
 ad causandam affinitatem. seu ad matrimoni
 um consumanduz necessario non requiritur
 qd mulier emittat. sed satis est. qd vir semē sit
 cōmixtum materie vxoris. Et contrario eim
 sequeretur magna absurditas. Nam pone qd
 per annum mulier non emiserit. tamen conce
 pit ex semine viri et peperit. Absurdum eim es
 set dicere qd matrimoniu nō sit consumatum
 vel qd affinitas non sit contracta. Imo plus
 dicit p. de pal. in. nū. qd sine copula potest cau
 sari affinitas. si fiat seminis receptio. Sic di
 cunt quidam de antichristo. qui nascetur semine
 transfuso per demonem incubum et succubuz.
 Idem dicunt quidam medici de quadaz mu
 liere que impregnata est ex semine transfuso
 dum balnearetur in balneo. vbi mali homines
 spmatisauerant. qd tunc etiam quis iua
 dat vel frangat vasa pudoris. non in ipso vase
 tamen semen effundatur. non contrahitur af
 finitas. ¶ Pone qd iuuenis deflorabit sponsaz
 et aperuit seras eius. sed non emisit semen.
 Nunquid tenet matrimonium cum secunda
 Quidam dicunt qd sic. vtrrefert Directoria.
 vbi supra. quo ad rei veritatem vt notat Jo.
 in. c. extra ordinaria. Et ita deberet seruari. si
 constaret qd non spmatisauit. Sed aliter pre
 sumitur. scz qd eam cognouerit. et sic compellet
 stare cum prima. Similiter si aliquis solutus
 cum soluta apret seras. et nō spmatisaret. et
 constare posset. sanguineus defloratoris nō
 impediretur contrahere cum illa. Idē d. dñi
 si maritus deflorauit vxorem. et ante seminis
 emissionē vel intrare monasteriu posset in
 trare. hz ecclia se opponeret ex presumptōe ef
 de respon. impu. si infantes. libo. vi. vbi hoc
 etiam notat archi.

¶ Quid si moriatur persona. mediante qua
 trahitur affinitas. puta moriatur maritus l' vx
 or. vel concubina. vel concubitor. Rñ. nullo
 minus remanet affinitas que erat ad consan
 guineos eius. nec potest esse inter eos mñium
 xxxv. q. x. fraternitatis

¶ Impedimentū. xv. De impotentia co
 leundi quid sit. Rñ. fm ray. est viciuz
 anime vel corporis vel vtriusqz qd
 impeditur alteri carnaliter cōmisceri.

¶ Quot sunt species impotentie. Rñ. secundū
 Ray. Sunt principaliter due. Nam alia est na
 turalis. vt impotentia pueri. vel frigiditas scilicet
 sen etiam frigiditas complonis. Aut artatio
 mulieris. Alia non naturalis. sed accidental
 vt castratio vel maleficium.

¶ *Utrum naturalis impotētia impediat ma-
trimonium. rñ. illa que est in puero. vel puel-
la impedit ad tempus. qz q̄diu inest. non pōt
contrahere. extra eo. qd̄ sedē. vbi hētur. qz im-
potens ad copulā. est impotens ad matrimo-
nium contrahendum. Sed illa naturalis im-
potentia. que est in frigido. si est p̄petua impe-
dit m̄tium d̄xendum. et dirimit d̄ctum ex eo.
laudabilem. Illa tñ que est in sene nō impedit
qz h̄z habitum qñz reducibilem ad erectiūz
aut s̄ilio medicor. aut artificio. Et iō d̄t glo.
in. c. nuptiarum. xvij. q. i. qz nemo est adeo se-
ner quin calere possit natura vel artificio qd̄ n̄
est in frigido. vel in puero.*

¶ *Quid si vir nō est oīo frigidus. sed vel mē-
brum nō erigit seu diuersimode ineptum est
Ita qz nō p̄t vrozī cōmisceri. vel statim sp̄rgit
semē et h̄mōi. rñ. fm̄ host. Si potest iuuari me-
dicinis planū est qz tener Aliter exspectandū
est triennium. et postea forsan separi poterit si
cur poterit naturaliter frigidus. Expectatō ta-
men triennij fienda est. nisi per prius possit d̄
impedimēto cōstare. de b̄ triennio vid̄ sup̄. diuoz.*

¶ *Utrum caliditas impediat sic frigiditas. re-
spondit athen. qz caliditas sup̄ sua vir p̄t eē im-
pedimentū p̄petuū. Si tñ inueniret qz p̄ triē-
nium copulam impediret carnis. iudicaretur
perpetuū. qz tñ frigiditas magis et sepius im-
pedit. tollit em̄ nō tñ cōmixtionē seminū. h̄z eē
rigorē membror. qz sit cōmixtio corporum. iō fri-
giditas magis ponit impedimentum qz calidi-
tas. ¶ Quid si mulier d̄t virū impotentem p̄-
pter defectū membri. rñ. fm̄ host. vir est inspi-
ciendus per honestos viros. sic de muliere ar-
ta. Si vero alleget excessum membri. d̄t host.
qz papa est consulend. Quidā tñ dicunt hoc
casu idem d̄m. qd̄ de arta q̄ p̄t d̄xere cum vno
et non cū alio. Dicit em̄ Aluicena. qz m̄l̄ qñqz
non est arta. sed vir eius non vuenit ei. vnde
vterqz indiget permutacione*

¶ *Quid si vir h̄z mēbrum multū carnosum
rñ. host. se audiuisse ab expris. qz h̄ic p̄t eē in-
sta causa dirimendi m̄tium. Itaz in h̄mitas
ellefancie occasio posset esse qz reddit etiam. na-
sum grossum. i. membrū. Et hoc ip̄e hostiē. de
facto fuit express. vt ip̄e dicit*

¶ *Quid si quis nō p̄t copulari cū virgīe. sed
cū corrupta sic. rñ. fm̄ t̄bo. in. iij. p̄nt medic
naliter cū aliq̄ instrumento claustra pudoris
frangi nec b̄ eīset d̄ naturā. qz nō fieret ad de-
lectatōz. sed ad medicinam.*

¶ *Quid si quis mouet ad pulchritudinem. et nō ad
turpem. rñ. fm̄ t̄bo. h̄mōi ab h̄piano mulieris
non est causa naturalis. sed accidentalis. et iō*

idem iudicium est qd̄ de maleficio. de quo. j.

¶ *Quid si vir sciat se frigidū et ineptum et ta-
men scienter contrahit cum aliq̄. rñ. fm̄ ray. si
mulier vult colubitare. nō p̄t ab ea recede-
re. ar. extra de eo. qui du. in ma. c. i. et extra. e.
consultationi. et q̄s tanq̄ vrozēs h̄re nō possunt.
habeant vt sorores. Et idem dicendum
si mulier sciens se esse artam d̄xit cum aliquo
quia si vir colubitare vult. non poterit illa di-
scedere. ¶ Quid si aliquis scienter d̄xit cum
arta. rñ. fm̄ inno. teneat cum ea stare. vt fra-
ter et soror. Si tamen contrahat cum alia re-
net m̄tium. Quis primam vt sororem tenere
et alere teneatur. Et eodem modo si qua m̄l̄
scienter contrahit cum frigido vel impotente
et idem d̄m. si frigidus et arta scienter d̄xerit.
¶ Utrum artatio mulieris sit semper impedi-
mentū d̄cti matrimonij. rñ. fm̄ ray. Si absq̄
periculo potest subueniri beneficio medicine vt
per futurum vsum viri p̄portionari non impe-
ditur matrimonium. contrahere extra eos. ex
l̄ris. Si vero non potest aliquo modo subue-
niri. sine graui periculo. certe sepabitur vide
de hac materia supra diuozium.*

¶ *Quomodo constabit qz illa que fuit sepe-
rata a primo propter artitudinem sit facta r̄o-
nea ei per vsum cum secundo. rñ. fm̄. s̄. b̄. per
iuramentum matronarum. Et quibz inspicie-
tur ipsa vel forsitan vterqz.*

¶ *Quid si fiet si reddita primo cognosci non
possit. rñ. fm̄ hosti. remanebit per triennium
cum ipso. quasi presumatur maleficiatus et si
interim eam cognoscere potest. cum illo stabit
abs̄ elapso triennio restituetur. secundo sine
spe qz iterum reddatur primo h̄z gl. ray. d̄t r̄erit
qz ista restitutio potest fieri vsqz in infinitū*

¶ *Sed nunquid possit contrahi matrimoni-
um cum illa que est arta. sed per incisionem
potest fieri apra. rñ. secundum. s̄. b̄. dicit hu.
qz non credit nisi facta incisione. qz si ante in-
cisionem ducat eam. tunc si facta incisione ad
huc duret primus consensus sufficit ad m̄ti-
monium. Si vero non duret. vt si de nouo cō-
sentiat in eam aut non carnaliter cognoscat
eam potest ab ea recedere. et aliam superduce-
re. qz si nolit pati incisionem. non est cogenda
maritime cum timeatur periculum.*

¶ *Pone qz est vni arta. et apra alteri. nunq̄d
potest contrahere. rñ. secundum. s̄. b̄. qz sic cū
illo cui potest sine periculo cōmisceri. cū alio
autem non tenet matrimonium*

¶ *Utrum impotentiam colpeundi quando est
propter impedimentum accidentale. puta p̄-
pter castrationem. an possint contrahere. rñ.*

v illq̄

Pano. in. c. quod sedē extra eo. de mente voc.
dicit q. ipado viroq. testiculo carens. non po-
test contrahere mīum. Secus aut si careat
vno tantum. Et sic pōt intelligi. l. si serua. §.
si ipadoni. ff. de iur. totum. Et vide gl. in. ca.
hi qui. xxxij. q. viij. q. tractat de eo qui hz virgā
erectam. sed non potest emitte seimen pro-
pter impotēmentum naturale vel accidentale
Et tenet ibi gl. q. talis potest matrimonium
contrahere. cum possit mulierem puocare. sz
coniungetur teneat contrahi. qd putat pan.
venius quia ex quo non potest generare. pōt
vix dicere. Ego volo esse mater. vt extra. e.
capi. accepisti. Et propter hanc rationem di-
cunt aliqui. vt recitat richard. in. iij. de sene. q.
si esset talis frigiditas rōe senectutis. q. nō lo-
modo iuvari posset nature vel arte. Idem eē
dōm sicut de naturali frigiditate. quia tal cō-
trahendo se obligaret ad impossibile.

De impotentia vero coheundi ppter ma-
leficium. Dic vt supra Diuortium.

Mitū aut maleficium. per aliud maleficiū
fit tollendum. Rñ. fm Den. de gan. in quolz
quinto. q. maleficia virtutem nullam. aut effi-
cātiā habent ex natura ppria. sed cuncta q
apparent fieri compositis maleficijs. imedia-
te fiunt a demonibus. vt hoies decipiant. Et
ex quadā pactione eorum ad quos pertinent
omnia molimina artium magicarum. Nec
debet homo eis fidem adhibere q. aliquid ex se
agant. Et ideo pntiosum est ea facere. vel cō-
siliū prestare. quēadmodū illicitū m est ido-
laticū comedere. Licet aut pntiosum sit o-
peribus superstitionis communicare. catholicz
tamen est destruere opus superstitionis seu de-
mōis. Et in hoc ei cōtrariari Et sic dico q. lici-
tum est maleficium deponere. sicut licitū est
idolaticū mēlophacham prohibere Et etiā vt
curetur infirmus maleficiatus. Non tamen
credendo. q. virtute illius maleficij morbo ille
contingat. hoc em esset infidelitatis. Sed q.
fiat ex pactōe demonū ex diuina permisione
quia non pfluuerunt fm pactōz suam malefi-
cium de rare nisi constante illo maleficio.
Idem Sco. in. iij. Et ex pdictis vt concludē-
dum. q. licet maleficium tollere per aliud ma-
leficiū dummodo fides nō adhibeat. vel forti-
legia vel in cantatōes non fiant. et hec nota.
De hoc vide infra. Maleficiatus.

Impedimentū. xvi. De mīionio con-
tracto ī interdēm ecclesie. Sciendūz
q. mīum ī interdēm ecclesie vel iu-
dicis scitū hz contrahi nō debent tñ scitū non
dirimunt. Imponenda est tñ pñentibz pñia

et separari debent. tunc co. noscā de cā interdi-
cti extra eos. per totū. Nota etiā q. sponsalia
scitū cū aliqua per verba de futuro. cum inter-
dicto ecclesie nō hñt dirimere mīum postea
cū alia scitū per verba de pñti. extra eo. ca. ij.

Quid aut si papa interdiceret omnibz ge-
neraliter. vt nō pñant mīum. An teneat ma-
trimonia postea contracta. Dic ex notatis p
Car. in. cle. vnica. de re. pñu. vbi quo ad spi-
ritualia matrimonia pcludit ex illo tex. q. tan-
ta est pñas pape q. reddit spñalia mīa mōia
nulla. Quid aut de carnali vt si dicat papa o-
retenus. Nolumus q. contrahatis. Et si con-
traheritis. pronunciamus nullū. Dicit lan-
dul. q. si voluntas pape est rationalis nō te-
nebit matrimonium. quia potuit inhabilitare
eius voluntati datur q. ad hoc. f. inhabilitatez
personarum. Et hoc dicit se tenuisse per. c. ad
dissoluendum. extra de respon. impu. Idem
dicit Landul. de sacramento penitentie. quia
hoc sacramentum pendet a dispositione eius.
hec car. Idem Directoria libro primo dices
q. vbi voluntas pape rationalis ē iusta in p-
mulgatione legis efficaciam matrimonij im-
pedit. vt patet de impedimento publice hone-
statis. Nam in sacramento matrimonij perso-
ne legitime quo ad talia spñalia. sūt omnino
in dispositione pape. Et idem in sacramento pe-
nitentie. vt notant voc. in. d. c. ad dissoluendū
vbi hoc notat inno. et hosti qui addit q. idem ē
etiam si oretenus vna voce. sine aliqua consti-
tutione hoc prohibeat. Secus dicit in sacramē-
tis. in quibz materia non spectat ad dispōs
pape. sicut aqua in baptismo. panis et vinū in
eucharistia et sibi. q. in illis voluntas ei q.
tuncq. expresse. efficaciam sacramenti nō
posset impedire debita materia et debita forma cū
itēōe pcurrentibz. De hoc per hu. xvij. vi.
nullum facit quod notatur de pñe. q. to vide
supra. Confirmatio sacramenti. Idem host.
in. c. rna. de respon. duo. dicens q. interdictū pa-
pe est fortius q. matrimonium non consuma-
tum. cum super illo possit statuere ad libitum
vt in. c. ex publico. de pñe. conu. gl. tñ in. d. c.
ad dissoluendum. singulariter dicit q. mīus
scitū contra interdictū pape. etiam cūz clau-
sula decreti irritantis. tenet tñ nre. alio im-
pedimento non supposito. Idem videtur te-
nere Anno. sentiens aliud esse in sponsalibus
f. q. irritantur. Et fm hosti. pñt pñcordati opio-
nes fm direc. li. i. Sed matrimonio nō. et sic
intelligo opinionē. x. et gof. Alij aut distin-
guunt inter clām generales et spēcialem. vt pri-
mo cāu nō irritet mīum scdō sic. Et q. cōstat

de intentione pape. Panor. aut in. d. c. ad dist.
soluendū distinguit. q. aut interdū pape ha
bet perpetuam cām. p. b. b. t. o. s. i. s. 7 d. p. p. t. u. a. f. i. n.
gl. in. d. c. tua. q. n. non est restricta ad certū tē
pus puta si p. b. i. l. e. t. aliquid fieri p. p. t. e. r. m. a. l. u. m.
quod inde sequi p. r. u. e. l. p. b. i. l. e. t. m. i. r. u. m. p. r. o. p. t.
p. l. a. n. g. u. i. n. i. t. a. t. e. m. v. e. l. q. u. i. d. s. i. m. i. l. e. t. u. n. c. v. e. r. o. d. e.
h. r. e. cām t. p. a. l. e. m. q. n. cā est restricta ad certum
tempus. puta p. r. o. b. i. l. e. t. m. i. r. o. n. i. u. m. p. p. t. e. r. v. e.
n. e. r. a. t. o. s. d. i. e. i. Q. u. a. n. d. o. a. n. t. h. z. p. p. e. r. u. a. c. a. u. s. a. z.
t. u. n. c. m. i. r. u. m. e. s. t. n. u. l. l. u. m. Q. u. i. v. e. r. o. t. p. a. l. e. m. t. u. c.
m. a. r. i. t. o. n. i. u. m. t. z. 7 t. e. c. r. e. t. u. d. y. r. e. f. e. r. r. i. a. d. f. a. c. i. l. i.
v. t. s. i. c. d. u. r. a. n. t. e. cā. d. e. b. e. a. t. m. a. r. i. t. o. n. i. u. m. s. e. p. a. r. i.

Impedimentū. x. v. q. d. e impedimen
to feriaz. Sciendū q. t. p. e. f. e. r. i. a. r. i. c. o. n.
t. r. a. p. i. p. n. t. s. p. o. n. s. a. l. i. a. 7 e. t. i. a. m. i. r. u. m. q. d.
f. i. t. s. o. l. o. c. o. n. s. e. n. s. u. s. 7 t. r. a. d. u. c. t. i. o. v. r. o. z. i. s. n. u. p. t. i. a. z.
s. o. l. e. m. n. i. t. a. t. a. 7 c. a. r. n. a. l. i. s. c. o. p. u. l. a. p. h. i. b. e. n. t. u. r. f. i. n.
m. o. n. a. l. i. n. t. i. t. u. l. o. t. e. m. i. r. o. n. i. o. m. I. d. e. p. a. n. o. r. i. n. c. a.
c. a. p. e. l. l. a. n. u. s. d. e. f. e. r. v. b. i. d. i. c. q. n. u. p. t. i. a. l. i. a. c. o. m. m. u. n. i. a.
s. e. u. n. u. p. t. i. a. l. e. s. s. o. l. e. m. n. i. t. a. t. e. s. 7 s. o. l. e. n. e. s. t. r. a. d. u. c. t. i. o.
n. e. s. 7 c. a. r. n. e. d. i. n. i. r. i. o. p. h. i. b. e. n. t. h. i. s. d. i. e. b. u. s. f. e. r. i. a.
t. i. s. h. m. i. r. u. m. c. o. n. t. r. a. h. i. p. o. s. s. i. t. o. m. n. i. t. p. e. e. c. q. d. t. a.
g. e. s. i. m. a. l. i. p. b. g. l. n. o. x. x. i. i. q. i. i. i. h. i. n. c. e. t. i. a. I. d. e.
c. a. n. e. c. v. r. o. z. e. m. d. u. c. e. r. e. c. a. c. a. 7 q. v. b. i. s. i. m. p. l. i. c. i.
t. e. r. d. e. n. e. c. v. r. o. z. e. d. u. c. e. r. e. E. t. s. i. c. s. i. m. p. l. i. c. i. t. e. r. n. o.
p. r. o. b. i. l. e. t. s. o. l. e. m. n. i. t. a. t. e. m. s. e. d. e. d. u. c. e. r. e. s. a. d. t. o.
m. u. s. E. t. p. e. r. b. i. n. f. e. r. o. q. n. o. s. o. l. u. h. e. c. p. h. i. b. i. t. o. p.
c. e. d. i. t. i. n. v. i. r. g. i. n. i. b. u. s. s. e. d. e. c. i. n. v. i. d. u. i. s. q. e. t. i. a. s. i. n. e.
s. o. l. e. m. n. i. t. a. t. e. n. o. d. e. b. e. n. t. c. o. n. i. u. n. g. i. v. i. r. i. s. b. t. e. m.
p. o. r. e. n. e. c. d. u. c. i. a. d. t. o. m. u. m.

Que aut sunt ista t. p. a. f. e. r. i. a. t. a. q. ad nuptias
Die primū esse ab aduentu. v. s. q. ad ep. b. i. a. m.
s. e. d. i. n. a. l. x. x. v. s. q. a. d. o. c. t. a. u. a. p. a. s. c. e. v. t. i. n. c. n. o. n.
o. z. x. x. i. i. q. i. i. i. t. e. r. t. i. u. a. p. r. i. m. a. d. i. e. r. o. g. a. t. o. n. u. m.
v. s. q. a. d. o. c. t. a. u. a. m. p. e. n. t. i. x. **I** d. e. q. d. a. n. t. i. n. i. p. l. a.
d. i. e. o. c. t. a. u. a. z. p. a. s. c. e. 7 p. e. n. t. i. x. s. i. n. p. r. i. a. d. o. n. i. c. a. p.
i. p. a. f. e. s. t. a. p. o. s. s. i. n. t. n. u. p. t. i. e. c. e. l. e. b. r. a. r. i. v. e. l. d. i. h. o. l. t.
d. i. c. i. t. q. n. o. p. b. l. i. a. i. n. c. c. a. p. e. l. l. a. n. e. s. t. d. e. f. e. r. i. s.
d. u. i. d. e. p. o. s. t. o. c. t. a. u. a. s. p. a. s. c. e. s. n. o. i. n. o. c. t. a. u. a. q. u. i. a.
t. e. r. d. e. p. o. s. t. s. e. p. t. e. d. i. e. s. p. o. s. t. p. e. n. t. i. x. **I** d. e. e. m. e. s. s. e. t.
s. e. p. t. e. d. i. e. s. p. o. s. t. f. e. s. t. u. s. i. i. n. d. o. n. i. c. a. s. e. q. u. i. t. f. e. s. t. u. n. u.
p. t. i. e. c. e. l. e. b. r. a. r. e. n. t. u. r. **E** t. n. a. n. t. i. n. c. l. u. d. a. t. u. r. o. c.
t. a. u. a. e. p. b. i. e. s. i. c. u. t. i. n. c. l. u. d. u. n. t. u. r. a. l. i. e. p. r. e. d. i. c. a. t. e. o. c.
t. a. u. e. h. o. l. t. d. i. c. i. t. q. d. u. r. a. t. v. s. q. a. d. o. c. t. a. u. a. m. e. p. i.
f. a. n. i. e. i. n. c. l. u. s. i. u. e. **I** d. e. a. n. d. i. c. i. t. q. l. i. c. e. t. h. o. c. m. u. l. t. o.
r. u. m. l. o. c. o. r. u. m. a. p. p. r. o. b. e. t. c. o. n. s. u. e. t. u. d. o. n. o. n. t. a. m.
v. i. d. e. t. u. r. i. u. r. e. p. r. o. b. a. r. i. v. n. d. e. s. a. t. i. s. p. u. t. a. t. q. p. o. s. t.
p. r. i. m. u. m. d. i. e. m. l. i. c. i. t. e. c. o. n. t. r. a. h. a. n. t. u. r. n. u. p. t. i. e. c. u.
i. n. d. c. n. o. n. o. p. o. r. t. e. r. n. i. l. i. l. d. i. c. a. t. u. r. d. e. o. c. t. a. u. a.
Nam si voluisset dicere de octaua. expressisset
s. i. c. u. t. e. x. p. r. e. s. s. i. t. i. n. c. i. d. e. t. r. e. u. 7 p. a. v. e. l. d. i. x. i. s. s. e. t. i.
p. l. i. **N**on ergo recedemus a l. r. a. 7 m. a. r. i. e. p. o. s. t.
f. a. c. t. u. m. n. o. n. d. e. b. e. n. t. c. o. n. t. r. a. h. e. n. t. e. s. i. u. d. i. c. a. r. i. c. i.

pabiles. Et stādū est consuetudini. q. est optia le
gum interpretes. Cessante aut consuetudine. tene
da est opio. **I** d. e. a. n. v. z. q. t. r. a. n. s. a. c. t. o. s. e. s. t. o. e. p. b. i. e.
d. u. m. t. r. a. t. n. u. p. t. i. e. l. i. c. i. t. e. c. e. l. e. b. r. a. r. i. p. n. t. **N**ota e. c.
f. i. n. a. r. c. h. i. f. q. f. e. s. t. a. f. i. n. n. o. n. i. t. v. e. t. e. r. e. l. e. g. e. a. v. e.
s. p. a. i. n. v. e. s. p. a. m. c. e. l. e. b. r. a. n. t. u. r. t. u. i. n. s. e. p. t. u. a. g. e. s. i.
m. a. e. s. t. h. o. c. s. i. b. i. p. r. o. p. r. i. u. m. q. a. b. d. i. c. a. t. c. a. n. t. i. c. a. l. e. t. i.
c. i. e. **I** d. e. i. n. c. i. p. i. t. t. u. i. n. v. e. l. p. i. s. s. e. d. i. n. p. l. e. t. o. r. i. o.
E. t. i. n. p. r. i. m. o. p. t. e. r. m. i. t. t. i. t. u. r. a. l. l. a. v. n. v. s. q. a. d. c. o.
p. l. e. t. o. r. i. u. m. e. x. c. l. u. s. i. u. e. l. i. c. e. t. c. o. n. t. r. a. h. e. r. e. S. e. d. o. f. f. i.
c. i. u. m. a. d. u. e. n. t. u. s. p. r. o. p. r. i. u. m. p. e. r. f. e. c. t. e. i. n. c. i. p. i. t. i. n.
v. e. l. p. i. s. s. a. b. b. a. t. i. p. r. e. c. e. d. e. n. t. i. s. v. n. d. e. e. x. t. u. n. c. n. o. n.
l. i. c. e. t. c. o. n. t. r. a. h. e. r. e. **I** n. d. i. e. b. u. s. v. e. r. o. i. n. a. l. i. q. s. n. o. n.
s. o. l. u. m. v. e. s. p. e. y. m. o. c. o. m. p. l. e. t. o. r. i. u. s. s. u. n. t. t. e. t. e. m. p. o. r.
r. e. p. r. e. c. e. d. e. n. t. e. p. s. e. l. o. q. u. e. n. d. o. l. i. c. e. t. p. e. r. a. c. c. i. d. e. s.
s. u. p. e. r. u. e. n. i. e. n. t. e. m. a. i. o. r. i. f. e. s. t. o. n. i. l. i. l. f. i. a. t. d. e. i. l. l. o. p.
p. l. e. t. o. r. i. o. v. e. l. s. o. l. u. m. m. e. m. o. r. i. a. i. n. v. e. l. p. i. s. t. a. m. e. n.
i. n. o. m. n. i. b. u. p. r. e. d. i. c. t. i. s. e. s. t. c. o. n. s. u. e. t. u. d. o. o. b. s. e. r. u. a. n. d. a.
v. n. d. e. i. n. m. u. l. t. i. s. t. e. r. r. i. s. e. t. i. a. m. d. e. n. o. c. t. e. p. s. u. n. d. a.
i. n. v. i. g. i. l. i. a. a. d. u. e. n. t. u. s. 7 l. x. x. n. u. p. t. i. a. s. f. a. c. i. u. n. t. s. i.
s. i. p. o. s. t. m. e. d. i. a. m. n. o. c. t. e. m. f. a. c. i. e. n. t. e. s. e. s. s. e. t. c. o. r. r. u. p. t.
t. e. l. a. q. z. a. m. e. d. i. a. n. o. c. t. e. m. o. z. e. r. o. m. a. n. o. n. o. r. i. n. c. i.
p. i. t. v. t. f. f. t. e. f. e. r. l. m. o. z. e. v. n. d. e. s. i. c. u. t. n. u. l. l. a. c. o. n. s. u. e.
t. u. d. o. e. x. c. u. s. a. r. e. t. i. n. m. a. n. e. d. i. e. i. s. s. i. c. n. e. c. p. o. m. e. d. i.
a. m. n. o. c. t. e. s. i. c. e. r. t. e. p. e. c. c. u. m. e. s. s. e. t. q. z. d. s. a. n. c. t. o. r. u. c. a.
n. o. n. e. s. d. i. x. e. n. t. e. s. e. c. n. u. p. t. i. a. s. i. s. t. t. p. i. b. u. p. h. i. b. i. t. i. s.
d. e. l. e. n. t. p. u. n. i. t. i. i. n. q. d. e. l. i. q. u. u. n. t. i. v. t. v. s. q. a. d. t. e. m.
p. u. s. s. e. p. e. n. t. n. i. s. i. s. i. p. i. c. u. l. u. m. i. n. c. o. n. t. i. n. e. n. t. i. e. **S** a.
c. e. r. d. o. s. a. u. t. q. d. e. d. i. t. b. n. d. i. c. t. o. s. h. i. s. g. r. a. u. i. p. e. n. a. l. y.
a. r. b. i. t. r. a. r. i. a. e. s. t. p. u. n. i. e. n. d. o. n. o. a. n. t. e. s. t. m. o. r. t. e. e. x.
i. g. e. r. e. t. i. b. u. t. p. i. b. u. a. b. v. r. o. z. e. p. a. r. i. t. e. b. n. d. i. c. t. a. f. i. n.
d. e. t. e. p. a. l. Q. u. i. e. c. t. z. q. h. i. s. d. i. e. b. u. s. n. o. n. h. d. i. x. e.
m. i. r. o. n. i. a. p. v. e. r. b. a. d. e. p. n. t. i. q. z. i. s. t. e. d. i. c. t. u. s. d. e. l. e. t. f. i. e.
r. i. i. n. f. a. c. i. e. e. c. c. l. e. s. i. e. **I** n. f. a. c. i. e. a. u. t. e. c. c. l. e. s. i. e. n. o. n. v. t.
f. a. c. i. e. n. d. u. m. s. i. c. n. e. c. b. n. d. i. c. t. i. o. n. u. p. t. i. a. l. i. s. c. r. e. d. i. t. t. u.
a. r. f. q. i. n. b. s. t. a. n. d. u. s. s. i. t. c. o. n. s. u. e. t. u. d. i. n. i. **I** t. e. m. 7 s. i. f. i. t.
m. o. r. t. a. l. e. c. o. s. u. m. a. r. e. m. i. r. u. m. h. i. s. d. i. e. b. u. s. t. u. p. r. i. a. z.
c. o. p. u. l. a. i. t. e. r. r. e. c. o. g. n. o. s. c. e. d. o. s. i. p. e. c. c. a. t. m. o. r. a. l. i. t. e. r.

Impubes coiter d. puer. j. xij. et de respō. ipu. e. r.
l. r. i. s. n. o. b. a. r. i. n. l. t. a. l. i. s. **E** t. d. e. h. i. s. q. v. t. i.
d. i. q. z. i. m. p. u. l. e. r. e. s. n. o. s. i. n. t. i. d. o. n. e. i. t. e. s. t. e. s. i. m. a. s.
l. e. h. i. c. q. s. v. t. l. i. n. t. e. s. t. i. m. o. n. i. u. m. f. f. d. e. t. e. s. t. i. h. o. c. e. v. e. p.
a. d. p. l. e. n. a. p. h. a. t. o. e. m. s. e. d. a. d. i. n. d. i. c. i. u. b. n. p. n. t. e. r. a.
m. i. n. a. n. **E** t. s. i. c. n. o. t. a. q. d. o. c. m. i. m. p. u. l. e. r. i. s. e. s. t. s. u. s. t.
c. i. e. n. s. i. n. d. i. t. u. m.

Incarceratus. Vtrū condemnat ad
mortem 7 incarcerationis possit licite ab
ire si tps 7 loci hēat. **R**ñ. f. i. n. d. e. n. t. i.
d. e. g. a. n. q. u. o. l. i. b. e. r. o. n. o. n. o. q. l. i. c. e. t. d. a. n. a. t. o. m. o. r. t. i.
e. s. s. u. g. e. r. e. s. e. d. n. o. n. c. a. r. c. e. r. e. m. f. r. a. n. g. e. r. e. v. t. p. u. t. a.
s. i. i. u. d. e. r. d. a. m. n. a. t. u. m. d. i. m. i. t. t. a. t. i. n. c. a. r. c. e. t. e. s. i. n. e.
v. i. n. c. u. l. i. s. **E** t. n. e. g. l. i. g. i. t. f. i. r. m. a. r. e.
c. a. r. c. e. r. e. m. **T** u. n. c. a. b. i. s. q. o. m. n. i. i. n. i. u. r. i. a. i. u. d. i. c. i. s.

qui nullum ius habet in substantiam corporis
potest corpus suum abducere. quemadmodum
si quis scepiat agrum suum non licet quicquam
transire per agrum illius. scepiem rumpendo. si
tamen scepiis non fuerit. licitum est per agrum
transire. et quod plus est si precipiat ei iudex.
ne carcerem ereat. si tamen non oporteat quod
vincula. aut carcerem dirumpat. vel quicquam
simile faciat. in quo circa ipsum ius habeat. In il
lo ei obedire non debet. Et si fugit iudex iure ne
sibi igne imputet. De hoc vide supra pulchra
capitula. Accusatus.

Incendarius est qui auctoritate pro
pria civitatem. villam. mansum. lege
tem. totum vel arbores incendit vel si
milis. igne appositus ex odio vel vindicta. rursus
q. ultima pessima. et rursus q. q. cum devotissima
Sed quid si incendium sit ortum in vico. vel
civitate. Et causa defendendi edificium meum
visum edificium vicini mei. nunquid teneor
hanc distinguendo. Aut erat iustus metus ne
ignis occasione totus vicini mei. meum edi
ficium conbureret. puta. quia iam ignis pue
nerat ad totum vicini mei. vel iuste et proba
biliter dubitabam. an perveniret. quia forte
tempus ventosum erat. tunc non teneor ei. ff.
de incen. ru. nau. l. i. §. ex incendio. neque enim da
num dare videor equepiuris edibus. ff. quod
vi aut clam. l. si alius. §. est et alia Et quis non
perveniret. iuste tamen putabam ignem pue
turum. Et ideo nihil a me potest repetere. ff.
ad legem acquir. l. si quis fumo. §. quod dicitur
Aut non fuit iustus metus. puta. quia adhuc
non pervenerat ignis usque ad totum vicini
quam destruxi. nec iuste dubitabam tunc tene
or ad simplum damnum sibi hosti.

Sed pone quod vicini dubitantes de igne. pe
tunt quod talis totus destruaturnumquid debet to
tus emendari vicino a vicinitate. hanc. quod sic
ex summa equitate. unde consulendum est iudici
ut hoc ex officio suo fieri faciat. ar. ff. ad. l. rodi
am de iactu. l. si laborante. et hoc est equissimum
De materia incendiarioz et effractorum.
vide supra. Absolutio primo.

Indulgentia quid est. Dic quod est pene
relaxatio. quam deus iuste pro culpa pro
prijs facere debuit de thesauro eccle
sie. ad divinam iustitiam soluendam. sumpta. Vi
dit in precepta diffinitione. relaxatio pene. ad diffi
rentiam relaxationis de precepto. quod fit per gratiam dei in con
tritione. Et sic gratia formaliter lauat in contritione. de
ante effectum dimittit culpam. de precepto. di. i. c. de rebz
Et quod inferat. quod nulla indulgentia directe potest esse
a pena et culpa. hanc vulgus sibi affirmat. nam culpa vis

recte dimittit in contritione et confessione. et propter hoc
dicunt quidam. quod ecclesia nunquam potest uti illi fori
ma. ut. si. dicat indulgentiam dari a pena et a cul
pa. quam si tali videretur fore videretur evacuari sac
ramenti confessionis. quod esse non potest. de necessitate
salutis. quod esset contra omnem theologiam disci
plinam et. §. c. ois. de precepto. et remissis.

Quis potest concedere indulgentias. hanc. ff. de
in. c. quod aut. et. c. cum ex eo. de precepto. et re. Prior pa
pa qui habet plenariam potestatem. et cui thesaurus eccle
sie. ex meritis christi et martirum et aliorum san
ctorum aggregatus. est commissus. potest indi
gentias facere cui vult et quando. causa tamen
erit legitima. Archiepiscopus quoque licet non sit iu
dex ordinarius omnium de sua provincia. ut
dictum est supra. Archiepiscopus. potest non solum
in diocefi sua. sed etiam in tota sua provincia
indulgentias concedere. dummodo non ex
cedat statutum concilii generalis. extra de precepto.
et re. nostro.

Quantam autem indulgentiam concedere possit
prelatus ecclesiarum citra papam. rursus. panos. in
d. c. cum ex eo. ex illo ter. concludit quod in dedi
cationibus ecclesiarum dimittat possunt concedere
re annum. Sed pro alijs quibuscunque causis
non possunt concedere ultra. xl. dies. Et si te
neas. quicquid dicant alij. Et sic omnes pre
lati cuiuscunque dignitatis sint. non possunt co
cedere indulgentias. nisi ut dictum est. Et li
cet littera loquatur generaliter de prelatis non
tamen intelligas de inferioribus episcopis quod
inferiores prelati non possunt concedere indul
gentias. quia hoc est dignitatis episcopalis.
ut est ter. singularis in. capitulo. accedentibus.
de ex. pre.

An autem electus. et confirmatus in episcopum
non consecratus possit concedere indulgenti
as maxime si non sit sacerdos. et sepe ista questio
accidit in legato apostolico non presbitero ho
stien. in. d. c. accedentibus tenet quod si est pre
sbyter potest concedere alijs sacerdos. Jo. autem cal.
post Thomam. tenet quod etiam si non sit sacerdos
hoc possit. Et hoc idem in legato. Idem panos.
quia concedere has indulgentias procedit ex
dispensatione bonorum ecclesie. et sic ex iuris
dictione. ergo isti possunt. cum habeant iurisdi
ctionem. licet non sint consecrati. in episcopos
vel sacerdotes. ut in. c. extranimita. de ele. Et
per peccatum non tollitur predictis potestas
ista quod tamen ab ecclesia tollerantur secun
dum ray. et hostien. Inferiores tamen prelati
possunt concedere participationem bonorum
congregationis sibi commisse. nam hec partici
patio fit per mutuam caritatem.

Quid si ep̄s vel archiep̄s excedit indulgē-
tiam ultra p̄dictam taram nunquid salteꝝ va-
lebit pro numero dierum. quā p̄nt dare. Rñ.
Be. in. c. fi. de pe. 7 re. li. vi. fm 10. mo. dicit. q̄
talis indulgentia est omnino nulla per ter. q̄
dicit. Ita tamen q̄ statutum generalis concilii
h̄ nō excedas ergo v̄ p̄as cor̄ limitata ita
tum q̄ si excederent. p̄atē nō haberent. Et
sic totū videretur factū ad illo. qui p̄atēz nō
habet ergo non valet. Idem hu. Jo. an. dicit
q̄ valet vsq̄ ad summā. q̄z hoc est quedā libe-
ralitas. Et in his 7 tonatōibz dicimus q̄ va-
lent pro parte vsq̄ ad l̄tium modum. 7 in reli-
quo non. Hanc op̄inonē videtur approbare
panoz. in simili de quinquagesima ep̄i. aut cē-
tesima. de quo vide supra. Donatio primo.
Pone q̄ ep̄s dedit. xl. dies indulgentie suc-
cessor eius iterū dat. xl. dies. An viraq̄ vale-
at. Rñ. Be. vbi supra ex mente 10. an. in addi-
tōibz. Spe. d̄t q̄ nō. q̄ per talem multiplicari
onem posset veniri extra conciliū cū ex eo. sup̄
allegatū. **A**n autē tales indulgentie p̄cesse
p̄ legatos 7 alios prelatos sint p̄perue. Rñ. gl.
singularis in. c. fi. de of. le. d̄t. q̄ indulgentie q̄
sepe ligati p̄cedunt subuenientibz ad reparatōz
pontium. vel loci religiosi. durant post h̄m̄tas
legatōz quēadmodū 7 eoz statuta. etiam si in
eis cōtineat pena excoicatiois. Idem d̄t d̄ in
dulgētōibz alioz p̄lator. Et hoc est contra m̄-
tos credentes indulgentias reuocari p̄ mor-
tē p̄cedentis. **Q**uid autē de reuocatōe indul-
gentie. An noceat ante certificatōz. Exemplū
olim p̄ papā Calistū p̄cessa fuit indulgentia
plenaria oibz q̄ dabant subsidiz 7c. Postea
p̄ succēssorem fuit reuocata. nunquid illi q̄ ex-
burauerunt pecunias suas illo intermedio tē-
pore. puta a die reuocatōis 7 noticie. An ha-
buerint dictā indulgentiā. dic fm 10. an. c. i.
de concess. p̄. li. vi. q̄ sic. Et ge. ibi d̄t. q̄ talis in-
dulgētia valet quousq̄ certificati fuerint illi
quibz concessa est. nisi in dicta reuocatōe esset
clausula de reuoc. vel quid simile p̄ q̄d expresse
appareret de voluntate pape contraria Ita q̄
vellet q̄ a die bullatōis non amplius valeret
q̄d tñ cōiter nō fit. **Q**uid autē d̄m̄ e contra
An priuilegium summa vires statim euz
papa cōcessit illud. puta papa concessit alicui
priuilegium vt nō possit excoicari vel h̄m̄oi
An censetur adēpta p̄as ordinario p̄ tale pri-
uilegiū. Be. vbi sup̄ refert q̄sdā dicētes q̄ sta-
tim bullato priuilegio. Et hoc quidā itelligūt
q̄n q̄s p̄ se v̄ p̄curatore ad hoc datū impetrat
talē indulgentiā q̄ excoicari nō possit. Nam
ex q̄ p̄currit voluntas p̄cedentis indulgentias

7 impetrantis statim habet efficaciam. etiam si
tales ius h̄ntes in priuilegio. hoc ignorent.
q̄z possent esse plures. Et si papa in priuilegio
diceret p̄m̄ per se vel per nunciū. prohibemus
omnibz nequis eum excoicet. idē esset. Stati-
m̄ effectū h̄z. q̄ concurrunt voluntates p̄dic-
te. Si vero nec p̄ se. nec p̄ nunciū quis impe-
trat talem indulgentiā. sed papa p̄prio motu
vel ad instantiā alterius dicunt q̄ nisi appa-
reat de voluntate cōtraria concedentis p̄m̄
legatus nō gaudebit beneficio indulgentie nisi
si postq̄ ad eū puenierit. Idē v̄ tenere innoē.
7 host. Et hoc faciunt ad ea que dicta sunt sup̄
excoicatio. vi. in. fi.

Quid autē si in consecratōe ep̄s 7 archiep̄s
concurrant. 7 quibz dat annū. Rñ. d̄t. li. i. fm
hosti. dicit. q̄ comprouinciales habebūt an-
num. Subditi vero ep̄i biennium.

Nunquid autē p̄cedens indulgentiā h̄bit
eam si facit ea propter que concedit. Rñ. d̄t.
refert q̄sdam t̄xoz. tenere q̄ sic. idem vin. i. d̄.
.c. cum ex eo. Ad hoc faciunt notata. p̄. 10. in
.c. per venerabilem. qui si. sint le. vbi princeps
potest legitimare filios suos. non tanq̄ pater
sed tanq̄ princeps. Et sic gaudet priuilegio.
quo ceteri participes gaudent.

An autem vnus possit alteri indulgentias
mereri. Rñ. non potest. nisi p̄cedat ex inten-
tione dantis. vnde posset si indulgentia fieret
hoc modo dicendo. q̄ ille qui facit vel pro quo
fit habeat talem indulgentiam. Et ratio ē fm
t̄xoz. q̄ h̄ proprium opus possit quis per intē-
tionem cuiusq̄ voluerit applicare. Et sic cum
satisfactō sit p̄p̄riū op̄. poterit q̄s cui voluerit
p̄ intētiōz suā applicare. 7 sic p̄ alio satisfacē
Indulgētia aut nō ē p̄p̄riū opus sed ei q̄ dat
indulgētiā. q̄d opus ip̄e applicat p̄ intētiōz ad
hunc vel illū q̄ sic fecerit 7c. Et p̄ p̄as nō pōt
q̄s h̄ac intētiōz ad alterū transferre. Quid si q̄s
faciet pl̄ies in die illud pp̄ q̄d indulgentia est
cessa. vel cū vadit ad locū vbi indulget remi-
sio. nūqd h̄bit toriens indulgentiā. q̄riens va-
dit. Rñ. aliq̄ dicit q̄ q̄n indulgentia ad d̄ter-
minatum tempus datur. vt cum dicitur.
Quousq̄ iuerit vsq̄ ad tale tempus ad eccle-
siam talem. habebit tantum de indulgentia.
Intelligitur tantum semel. Sed si aliqua ec-
clesia sit perpetua indulgentia sicut in ecclesia
beati Petri est indulgentia quadraginta die-
rum. tunc quotiens aliquis vadit. toriens in-
dulgētiā consequitur. Et huius sententie
est thom̄. fm vero innoēti. 7 Siml. in Spe.
quando indulgentia consistit in visitatione a-
licuius ecclesie. tunc pro qualibet vice qua q̄s

ad ecclesiam vadit, indulgentiam habebit.

Sed quid de his qui deferunt multas litteras episcoporum, et legunt omnes in uno loco asserentes quod talis episcopus facit talem indulgentiam et talis tales, nunquid prodest confitenti. Ita quod omnes indulgentias capiat, habet, finem dicit, quod non sed illi tamen qui iubet episcopo indulgentias facienti, nisi forte et is qui confert, habeat in iura a suo iudice, quod tales indulgentie illi possint, autem, extra de foro, significasti, vel iure confessio et indulgentie, quod possit per tales indulgentias redimere penam, extra de penitentia, et re, quod dicitur, ubi panis dicitur quod turissimum est et valde expediens, ut volens peregrinari, et visitare loca pia, habeat licentiam a proprio iudice, et gratiam precipiendi indulgentias alienis, hoc tamen intellige de indulgentiis concessis ab alio, quam a papa. Nam respectu papae quilibet est subditus, ut in canonibus cuncta per modum iurisdictionis, hoc etiam ubi nisi in indulgentia esset restricta ad habitatores certi loci, que tamen sic confiteri non conceditur, sed generaliter.

Quibus possint indulgentie, habet, finem hosti, possunt tantum vivis et non mortuis, sic enim membrum corporale putridum, vel resecatum, vel mortuum non potest nutriri, vel vivificari cibo corporali, sic nec membrum spirituale, cibo isto spirituali. Ideo excommunicatis, hereticis, et schismaticis hereticis, non possunt orationes, nec ieiunia, nec elemosine, nec indulgentie quod ad effectum spiritualium, nutritivum, sed nec mortuis possunt haberi remissiones, licet alia suffragia ecclesie proliant quod caritas sola predestat in purgatorio. Cum finem spiritum. Sit in omnibus fidelibus opus, de penitentia, dist. 4, caritas. Sed preterea clavi non habet ibi locum, per dictum quod non, richardus, in, ubi dist. 22, ubi quod et. An valeant indulgentie excommunicatis in peccato mortali. Et sic concludit quod non hac ratione, quod non potest fieri remissio peccati, manente culpa, et ideo cum indulgentias non remittat excommunicatis in mortali peccato culpa, non remittit eis per indulgentias aliquid de pena. Bona tamen facta in mortali disponunt de communi ad penam, et illa mediante ad suspensionem remissionis peccatorum per divinam misericordiam, quo tamen ad exentes in purgatorio debet haberi, quod illi qui sunt in purgatorio, cum ecclesia militante aliquo modo communicant in pena. Cum triumphante in impenitenti peccando, tamen cum vtriusque in caritate, et ideo quod coniuncti sunt cum militante ecclesia per caritatem magis ratio auxilio indiget, quod non sunt in statu in quo possint penam assumere voluntariam, per quam cicerone ad mitterent ad visionem beatorum. Ideo ecclesia pro eis iuvare, committendo eis merita vivorum non tamen per modum auctoritatis vel iudicii, per quod directe iuvant illi, quibus directe possunt indulgentie, et

per penam soluit quod, quod de facto accidit de indulgentia plenaria concessa olim, per Alexandrum papam prius et matrem de functionis fratrum minorum, si qui in purgatorio repiebant. An valeat dicta indulgentia. Dic per penam quod sic penam committentis bonorum spiritualium ecclesie. Et sic indirecte, non autem directe per viam auctoritatis seu iudicii quod sic illos nec ligare nec absolvere potest.

Vtrum ille cui iniuncta est penam, vivit, annorum et postea consecutus est indulgentiam. Septem annorum teneatur postea agere penam illam, habet, quod non tenetur amplius penam illam agere dum tamen peccatum omnino per contritionem dimissus sit quod pro omni peccato mortali duplet pena de letur, scilicet eterna et temporalis de penitentia, dist. 1, si peccatum. Sed per contritionem pena eterna dimittitur, seu in temporalis commutatur, de penitentia, dist. 1, verbum. Temporalis vero per satisfactionem, ut in, dist. 1, si peccatum, et per istam penam quodlibet cuius satisfaciatur ecclesie, dum non recipiat ecclesia iustitiam, et absolutus est, et ideo, quod, quod dicitur, nec tamen amplius de necessitate ieiunare, ut bene probatur in, dist. 1, quod aliter, ubi dicitur quod per tales remissiones energat penam satisfactionis et panis, ibi reprobat opinionem dicentium quod habendi indulgentie possunt quod ad penam hic iuvare, dum non sacerdos quod prius indulget penam habet cedat, ut possit pensare penam cum indulgentia, aliter secus, sed hoc opinio nimis restringat preterea et effectum indulgentiarum, nam cum hoc indulgentia perficitur ex thesauro ecclesie, et preterea habet papa pensandi, de predestat quod papa cedit, et alius platus habens ad preterea, non non est necessaria licentia sacerdotis, licet sit consilium ut habeatur licentia.

Quid valent iste indulgentie, habet, finem gregorius. Dies, et tempus, quod tantum valent quantum sonant, 23, xl, dies indulgentie valent quantum, xl, dies penam per taxandem factam, siue a iure, siue a sacerdote, siue a iustitia divina. Dies enim isti siue anni, non sunt anni celi, nec purgatorii, sed mundi, et sicut in mundo, xl, dies penitentiae plus valent perficienti cum maiori fervore, quam valeant alteri. Ita, xl, dies indulgentie plus valent, illi qui cum maiori caritate vel reuerentia quod tate, accedit. Sciendum tamen quod aliquando indulgentie sonant numerum dierum, ut quando dicitur, Quicumque ierit et, habeat, xl, dies de indulgentia. Aliquando sonant numerum annorum, ut cum dicitur, Quicumque ierit et habeat duos annos et. Aliquando sonant partem peccatorum, ut cum dicitur, Quicumque ierit, vel sic fecerit habeat suorum peccatorum tertie vel quarte partis remissionem. Aliquando sonant plenariam remissionem.

Si indulgentie sonant numerū dierū, tūc ta-
lis indulgentia debet sic intelligi q̄ si alicui
eiset .xl. dies de penitentie iniuncti .xl. dies de i-
ndulgentia. Ip̄am penitentiā euacuant. Et sic
si quis tenebat ieiunare .xl. diebus habita indū-
gentia .xl. dies nō tenet amplius ieiunare.
Ita em̄ d̄r in forma l̄ap̄ .xl. dies de iniunctis
sibi p̄iis. misericorditer relaxam. Si sonāt
numerū annorū. tunc similiter intelligendū ē
v̄z q̄ p̄iam in p̄fessione vnius anni iniunctā
vnius annus indulgentiā soluit. Et si d̄r po-
namus. tanta mihi nō fuit assignata p̄ia. vt
cōiter sit. Quid dōm. Dico q̄ tibi in purga-
torio recompenfabis ac si illā fecisses. tibi in-
iuncta fuisset. vñ posito q̄ quis p̄ decenniu in
purgatorio a in vita habuisset. certe solū p̄ tri-
ennium in purgatorio puniretur. q̄ q̄d semel
fuit relaxatū. amplius a xpo nō repentur. Si
aut̄ indulgentie p̄t̄ peccatorū sonant. tūc tan-
tum valent ac si quis p̄iam illius p̄tis suorū
peccatorū fecisset. Et si talis in gr̄a recederet.
manifestū est q̄ in purgatorio. nisi p̄ residuo
puniretur. Si plenaria indulgentia sonāt. cla-
rum est q̄ ei plenaria pena relaxatur. t̄ si in
illo instanti moreret̄ absq̄ additōe noue c̄p̄e
p̄culdubio si fuisset peccator maximus ad ce-
los euolaret. Hora tñ p̄m aug. de anch. put
recitat arch̄. f. in summa. q̄ quatuor sunt que
faciunt retardare ne statim euolent. non ob-
stante. q̄ in l̄ris papalibz dicat plenariā indū-
gentiam cedimus. Pr̄mū est forme indul-
gentie taxatio. vt si dicat. Tibi indulgentiā plena-
riam oīum peccatorū tuorū de p̄ia tibi iniuncta
indulgemus. tunc si moreretur. nō statim euo-
laret. si maior sibi p̄ia fuerat iniungenda. Et
vigore indulgentie nō sibi remittitur. nisi p̄ea
iniuncta a confessorē. Pro illa ergo parte pene
que sibi debebat iniungi in foro penitentie lū-
et in purgatorio. Secundum est alicuius pec-
cati om̄ssio per obliuionem vel ignorantiam
scilicet q̄ non fuit de eo confessus. Et hoc pre-
cipue videtur habere locum. quando dicitur ī
forma indulgentie q̄ habeat remissionē oīm
peccatorū. de quibus corde contritus et ore cō-
fessus est. quia non valet quo ad peccata non
confessa. Sed de hoc infra. Tertium est alicuius
mortalis peccati. post consecutionem indū-
gentie. perpetratio. De illo enim licet confite-
arur. t̄ satisfaciatur. non tamen habet indulgen-
tiam quo ad illud sequens. Quartum est cul-
pe venialis in expurgatio. idest quia decidit cū
aliquo peccato veniali. de quo non est contrit⁹
sed h̄us in affectu eius. stant em̄ venalia cū

gratia t̄ non potest remitti pena remanēte c̄p̄
pa. vnde indulgentia. quo ad talia quibus est
affectu fixus. non valet. Sed si ista non impe-
diant. cū alijs que concurrere debent. puto. q̄
papa a tota pena t̄ culpa absoluerē potest. ita
q̄ talis euolabit.

Sed que sunt alia que cōcurrere debent ad
huiusmodi indulgentias consequendas. dic
q̄ quatuor requiruntur. Duo ex parte dan-
tis. S. auctoritas. t̄ causa rationabilis. Alia duo
ex parte suscipientis. S. q̄ sit in statu merendi
et vt faciat illud pro quo indulgentia datur. t̄
ob defectum huius vltimi indulgentie nō va-
lent. is qui libenter faceret illud pro quo in-
dulgentia datur. sed non possunt. e x quo indū-
gentia datur sub hac forma. vt faciat. vel det
hoc vel illud. vt puta. est indulgentia m̄i cert⁹
temporibus plenaria. his qui porrexerint ma-
nus adiutrices. licet fratres minores t̄ alijs re-
ligiosi nihil habentes illuc accesserint t̄ deuotissime.
non consequentur illam indulgentiā virtute talis
priuilegi. Quid ergo haberent facere in hoc casu.
vt et ipsi dictam indulgentiam consequantur.
Delet facere vt alius pro eis aliquid tribuat.
Et hoc nota

Et per predicta patet quid sonat remitti tibi
vñm annum de p̄ia iniuncta. Nam iste ē
sensus secundum Inno. t̄ Host. i. tanto m̄o
punieris in purgatorio. q̄tum esset. si vno an-
no cōi. egisses p̄iaz in hac vita. Nec propter
has generales indulgentias. non minus de-
bes agere penitentiā in hac vita. Quis de ne-
cessitate si tenearis. tū quia nescis. vtrum sa-
cerdos iniunxerit tibi penitentiā quam de-
bueris. Nam hodie vir iuste imponitur. cum
pro quolibet peccato mortali. septēnis penitē-
tia debeat. x. r̄ij. q̄. h̄. hoc ip̄m. Et cum illud
quod non est purgatus in hac vita. debeat pur-
gari in purgatorio. fatuus est t̄ simplex. q̄ ibi
dem huiusmodi indulgentias non reseruat.
cum si ip̄ae reseruaerit tot diebus quot hic re-
misse sunt. sit minus in purgatorio puniend⁹
q̄ fuisset. Sed illis tantum profunt. quibz dñ
viuerent facta fuit remissio. Et hoc intelligas
de p̄ricularibz remissionibz que fiunt per papā
vel alios inferiores dicentes. tantum de iniū-
cta penitentie relaxamus. Secus de generali
t̄ vniuersali. p̄ quā oīs satisfactio remittit̄ q̄ a
solo papa fieri consuevit. idem d̄r. Et hoc
de papa intelligendum est. quando in tali r̄is-
sione generali non refert se ad p̄iam iniunc-
tam sed absolute t̄ generaliter remittit. Alias
secus secundum Augu. de anch. arch̄. f. v̄
dictum est.

In autem isti dies sunt viles vel continui Respon. panos. post hosti. extra de pe. 2 re. cum ex eo. dicit q. dies debent esse viles. Annus vero est fin q. inungitur in pnia. hoc est q. si deo ieiunare in anno p. xl. dies. licet interpolatum vt q. forte qualibet septimana deo ieiunare semel. valet indulgentia. xl. dierum ad tollendum omnes istos. xl. dies. vnde non currunt quoti die. sed sunt viles. De anno vero sic intellige deo agere penitentiam p. annum. quilibet q. sit illa pnia. puta ieiunando p. annum. semel in septimana. tollit iste annus p. hanc indulgentiam annalem. Ita q. indulgentia anni. non diuitur p. dies. sed valet respectu anni integri. prout penitentia est annalis. **Q**uerit de. q. quotidiana. An indulgentia de illa vere penitentiis et peccatis. p. illis q. fuerunt peccati semel in anno. et hnt ppositum p. hntendi. et contritio de peccato preterito. Rn. fm panos. in. c. ois de pe. 2 re. q. sic. **N**am isti dicunt vere penitentes. ex quo hnt contritio. et vere peccati. ex quo fuerunt peccati tpe determinato. et hnt ppositum p. hntendi. Nam contritio est illa. q. multum opatur apud deum. Ideo car. in. cle. 1. de reli. 2 re. sanctor. vbi etiam queris de alia. q. quotidiana. Dat indulgentia p. tota octaua corporis p. interesse in ecclesia. Quid si ob multitudine populi oes non pnt intrare ecclesia. sed p. populi audire diuina extra ecclesia. An tales habebunt tale indulgentia. vt q. non p. p. dca. q. ex quo indulgentia est data sub hac forma. dicitur x. at qui audierint in ecclesia. gl. soluit q. si gaudet hac indulgentia. Pau. dr. q. si ex necessitate celebrat extra ecclesia subreptorio gaudebunt p. res indulgentia. Concludit tñ q. propter verbu. in ecclesia. tutius est tenere q. non sufficiat bonis interesse extra ecclesia. dr. tñ. q. si ppter turbam oes non pnt ingredi ecclesia. stantes extra ambitum murorum. gaudebunt indulgentia. q. sufficit voluntas intrandi. et q. p. eos non stat per regulam Imputari.

Querit autem vicini ecclesie. vt clerici vel religiosi illius loci vbi indulgentie concedunt. consequantur tantam indulgentiam. q. tam remoti. Rn. q. sic. q. remissio non p. portionalis labori sed meritis. que dispensant. sed qui plus laborat. de merito plus acquirit. Nota tñ fm astē. q. ppter indulgentias. vniuersi non obsequia regularis. q. religiosi magis merentur religionē seruando quo ad p. m. vite eterne. q. indulgentias exquirendo. licet minus quo ad dimissionem. pene quod est minus bonū. nec iterum p. indulgentias dimittuntur pene iniuncte in capitulo. q. ibi agitur quasi forum iudiciale.

magis p. niale. vnde non sacerdotes qui dog. capitulum tenent. sed absoluunt a pena iniuncta. vel debita p. peccato in foro penitentiali.

Sed queritur de. q. quotidiana. Pone quidam habet priuilegium a papa. q. semel possit absolui plenarie in articulo mortis. Et fecit absolui postea libatus est. An virtute dei priuilegiū possit iterum in alio articulo mortis absolui. Rn. archi. f. in summa dr. non putet alius quis q. quando semel in articulo mortis fuit et usus fuit tali gratia. q. postea in alio articulo mortis vti valeat. nisi papa latiore auctoritate daret. q. dat. q. ponit in articulo mortis dimittat semel. Et ita responsum fuit q. euz in concilio constantien. a sanctissimis viris. Nec mirum q. priuilegiū de indulgentiis tantum dat. q. tñ sonat. non autem extendi de vltra.

Querit indulgentie faciente sunt pro subdiacono spali. Rn. fm rich. q. p. spali principaliter non debent dari spalia. Nam cum dant indulgentie pro ecclesiis. vel hospitalibus constructis non dantur vt in illis spaliis sitat sed propter utilitatem spualium consequentem Et ideo non dantur pro spaliis nisi in quibus ordinantur ad spalia.

An autem pro edificatione pontium licitum sit dare indulgentias. Dic fm panos. in. d. c. quod autem. q. quando pontis fit. aut reficitur in aliquo loco piculoso vbi peregrini et pauperes sepe pariebantur mortis periculum in transitu. tunc licitum est. al. secus.

Dicunt cruce signatus. qui moritur antequam iter arripiat. habeat indulgentiam. Rn. secundum l. w. Forma priuilegiū consideranda ē.

Fidelis vtrū liceat cum infidelibus cōicare. Rn. fm rlx. qui in fide firmi sunt ita q. ex eo cōicatione cum infidelibus sparatur magis illorum conuersio q. bonum subuersio non sunt p. hibendi cōicare cum infidelibus. Simpliciter autem infirmi p. hibendi sunt. ne sine magna necessitate cum eis conuersentur.

Querit cum infidelibus sit disputandum. Rn. q. nulli laice persone hoc disputare de fide cum infidelibus p. text. in. c. quicumq. de hereti. li. vi. vbi sic dicit. Inhibemus quoque nec cuius laice persone licent publice vel priuatum de fide catholica disputare qui vero contra fecerit. ex cōicationis laqueo innodetur. gl. in. x. laice. forte intendit de laico ad modum vltimorum q. illatos laicos vocant. Quid enim est dicere q. ruralis clericus disputando de fide catholica non incidat in hanc penam et doctor doctorum. laicus incidat. Tamen sufficit ita esse scriptum Et solum duo sunt christianorum genera.

Clerici et layci. xij. q. i. Duo sunt.

Inquisitio sciendum quod tribus modis principaliter procedit ad aliquem de crimine per accusatorem. denunciatorem. et inquisitorem. Et quidem quomodo debeat fieri accusatio vide supra. Accusatus et accusare. Ad denunciatorem vero an debeat procedere caritativa admonitio. Dic fin rich. in. iij. distin. xix. ar. iij. quod peccatum primum aut est publicum. aut secretum. Si publicum non est necesse secretam monitionem procedere denunciatorem. de pe. 2. re. c. manifesta. Et illud Lp. v. peccantes coram omnibus argue. Si autem est secretum. tunc distinguendum. quod aut tardatio denunciationis eius probabiliter vel esse in notabile noverunt primum corpus. seu spirituale. vel si aliquis tractaret occulte quod civitas hostibus traderetur vel oculus homines auerteret a fide vel moribus. aut non immineret tale periculum. si sic festinandum esset procedere ad denunciationem nec est necessarium expectare quousque procedat secreta monitio quod magis cauendum est de crimine boni corporalis spiritualis rei publice. quam fame ipsius peccatoris. si vero peccatum est occultum. nec per tardationem denunciationis immineret tale periculum adhuc distinguendum est. quod aut probabiliter creditur per peccatorem et signa peccatoris et alia quod probabilitatem possunt generare. quod hoc circa eum per secretam monitionem non proficeret. sed ille magis exasperaretur contra corrigentem et per monitus subterfugiam quereret. vel corrigi non posset. tunc non debet secreta monitio procedere denunciatorem. aut speratur quod secreta monitio proficeret ad ipsum quod sperandum est. nisi per signa probabilia contrarium videatur. Et tunc dico quod ex precepto diuino debet secreta monitio publicam denunciationem procedere non tamen est necessarium. vel procedat secreta denunciatorem qui sit soli prelo maxime quando denuncians ad compellitur per sui prelo obedientiam. Et si frater ad secreta monitionem se corrigat. debeat resistere a publica denunciatione. Et sic intelligitur quod dicitur. q. v. accusatio ubi dicitur. quod si aliqui sacerdotes aut secreta monitionem lacerare accusant vel infamare presumserint excommunicentur. si. n. possum sine de crimine spiritualis boni illi quod corrigo et coram custodire famam fratris teneor ex precepto dei famam ipsius non ledere quod periculosius quod est in temporalia et multum utilis ad spiritualia et multum tior in famie a malo retrahunt. et homines quando se infamatos considerant. magis sine freno peccant. non tamen propter fratris correctionem factam per secretam admonitionem teneor resistere a secreta denunciatione prelo fida quod valet ad precauendum si a recidivo nec est fame fratri per iudicium. si talis est prelo alius esse debet. si tamen per signa valde probabilia et presumptores

quod si violentas crederet quod ex illa denunciatione fratrem correctum infamare vellet tunc crimine occultum fratris iam veraciter correcti sibi denunciatorem non deberet per richardum. Ad inquisitorem vero procedere debet fama publica vel clamorosa insinuatione. nec inquisitio debet fieri nisi procedat diffamatio a viris honestis non malivolis non semel sed pluries. et per hoc causam declarat de secum dum non per hoc. in. c. q. liter et quando el. q. de accus. q. q. da est inquisitio generalissima. vel quando prelatum inquit super statu totius prouincie. vel in. c. ro. de censu. li. vi. Et in hac non est opus infamiam procedere. ymo tunc quod anno generale inquisitionem facere. Queda est inquisitio generalis vel quando inquiritur super statu ciuitatis castri vel loci. Et tunc esse non exigitur quod infamia procedat ad hoc. c. 1. de of. or. facit. l. congruit. ff. de of. p. si. Et ita per hoc. quod si iudicatores rectorum qui indicant capitulum et eius membra. pura prelate capitaneum et eius officiales possint contra eos inquirere in genere de delictis commissis per eos in eorum officio. si precedente fama publica vel clamorosa insinuatione. Et ita de consuetudine fuerit. Queda est inquisitio specialis qui sit ad certam personam et si sit non ad penam imponendam sed ex debito officii. vel matrimonio carnale non debet per aliquod impedimentum. vel ut non promoueat quis ad prelaturam seu non confirmetur electio si reperitur promouendus viciosus. et etiam non erigitur infamia quod ut dictum est non agitur ad penam. et sit ex debito officii. Idem cum iudex inquit cum mero et puro officio et non ad institutionem alterius. ut i. d. ca. i. Et per hoc sint cauti rectores terrarum quod ad hoc ut ab eis non possit per copia diffamatio si cum formant inquisitiones dicant hoc est inquisitio quam facit talis ad tale ex suo officio. Quia ista specialis inquisitio sit ad penam imponendam. et tunc si ad denunciatorem publici officialis. non est opus quod infamia procedat. in. l. ea quod de. de accus. 2. c. preterea. de testi. co. Sed tamen non denunciant hoc causam nisi si notoria. alio non creditur denunciatoribus de quod de. Familia. Quia sit inquisitio specialis infamia referente. Et tunc si proceditur contra prelatum secularem non debet fieri inquisitio nisi procedat tanta infamia quod sine scandalo non possit tollerari. ut in. d. capitulo qualiter. Si autem sit inquisitio contra priuatum secularem non requiritur scandalum vel periculum. Sed satis est infamiam clamorosam precessisse. si autem sit inquisitio contra subditum regularem et si agitur ad penitentiam seu ad correctionem. tunc non est necesse seruare ordinem possum in dicto capitulo qualiter. sed de plano et sine strepitu per procedi. ut i. c. reprehensibilis de ap.

Si vero contra prelatū regulare, tunc aut contra abbatē, aut contra priorē puenialem, vel aliu hūm curā auctoritate epi. Et tunc debz ordo suari p sitis in. d. c. qualiter, sed non ad regnem. Debet tñ suari aliquis ordo. Hic ei remouetur ordo q ad sublimitatē nō q ad veritatem. Si d aliu regulare ob iurium, tñc non seruatut iste ordo, qz pōt remoueri ad libitum abbatis ab administratōe, vt in. c. cū ad mōa/steriū, de sta. mo. Item fallit fm qdā, vbi inquisitio fit pūte parte, et non opponente se diffamata esse, vel diffamatiōem pcessisse nō lte vt in. c. ij. de accu. l. vi. Item fallit vbi inquisitio format d pcessum cum en. vt in. c. i. de confessis. l. vi. In criali vero in quo iudex procedit ex necessitate officij, nō est necessaria diffamatio qd est notandū p inquisitiōibz q fiut hodie p rectores terrarū. An sit necesse diffamatiōem pcedere. Nam si de necessitate officij inquirere tñr, nō est necessaria diffamatio. Sed si inqunt ex voluntate nō necessitate, tunc si inquirunt ad pētiōz alterius, necessaria est diffamatio. Si vero ex mero officio, vel ad denunciatiōz publici officialis, nō ē necessariū diffamatiōez pcedere vt dictū est.

An aut inquisitus teneat de oibz rñdere veritatē de quibz fuerit interrogatus, distinguendū est fm p. de pal. in. iij. Aut certū est q iudex inquit de crimine in cāu in quo pōt de iure et tunc tenetur hō sibi dicere tam de se, qz de alio, qz mentiri in iudicio est mortale. Aut certum est q ipse iniuste inquit, vt puta qz nō pcessit accusatio, nec denunciatio, nec clamorosa insinuatio, nec infamia illius, nec factū est divulgatū, nec denunciatū in generali, nec in pēali, tunc em nō tenet, nec de se, nec de aliq, alio rñdere, qz ille in hoc nō est suus iudex. Et fm lu. ro. in suis singularibz, talis pcessio sine indicij pcedentibz nō v3. Sic ēc inditia, si supueniant post qdōnē habitā illā pcessionē nō cōsumant, vt dictū est supra, pcessio iudicialis

An aut pfitens pprū delictum debeat interrogari de alijs cricis. Rñ. bar. in. l. repeti. ff. de questi. distinguit, q qdā sunt delicta, q nō committuntur principaliter in offensa vel odium alie, s3 p pcomodū committētū, vt falsare monerā, seu eam fabricare. Itē latrocinia facit Nam latrones nō cdiunt aliqū, sed diligunt es alterius. Et in isto cāu pñt interrogari de factis vt pbat in. l. diuus. ff. de custo. reo. et in. l. prouinciarū, ff. de ferijs. Quedā sunt delicta q committunt principaliter in odiū offensi Et in istis confessio de se, nō debent interrogari de alijs, vt in. l. repeti. et l. vltima. ff. de acc.

Fallit in cāu. l. prius. ff. ad fil. Et fm pand. in. c. i. de pfe. ec fallit in crimine lese maiestatis Et ex pdictis inferri bar. q fures possunt interrogari de socijs, et de receptatoribz et filijs, ar. dicte. l. diuus. Rñ pdcōrū est qz qñ delictū committitur in alterius iniuriā, est q alios paccusare, sed nō ita in delictis q nō committuntur principaliter in alterius iniuriā. Ideo magis p mittitur iudici inquirere. **Q**uero. An fama faciat plenā fidē. Rñ. bar. in. l. de minorē. ff. de questi. refert Dy. et Ly. tenere, q fama cū vno teste faciat plenā pbatōem in civilibus non in criali bus in quibz requiruntur et batiōes luce clariores. Sed sibi vt vōm q quedā sunt i quibus sufficit famā sic esse, h in veritate sic fit, et tunc sufficit pbatio fame, vt. l. barbari. ff. de offi. pto. Quando q requiritur pbatio veritatis, q ita fit. **E**t tunc qdā sunt in quibus ipsa fama seu cōis opinio facit veritatē et induc Et tñc sufficit pbatio fame, vt. l. i. §. i. ff. de flu. Facit. l. cū telanionis. §. asinā. ff. de fun. istru. Quedā sunt in quibus ipsa fama seu cōis opinio non inducit veritatē, et in hoc dico q si quidez est fama pbata solū ex voce populi, nō pbata aliqua psumptōe ex qua dicta fama et opimio trahat originem tunc q ista nō probat, s3 magis dicit vana vox populi, q nō est audienda. Sed h nō plet tñ adiuuaret probationez iam factā vt. l. iij. §. eiusdem. ff. de testi. Si vero ista fama esset pbata q traxit originē ex aliis quibus psumptōibz lte pcedent ut tunc dico q in quibusdā cāibus facit plenā pbatōez vt puta in causis bencioribus vel modici pē iudicij. Sed an faciat semplenam, ita q prolet cum vno teste. Dico q debemus considerare illa inditia et illas psumptōes ex quibus fama trahit originem qualiter vrgant. Et h3 qualitates illas dicam istam famā facere semplenam pbatōem vel nō facere. Ita d3 in telligi gl. in. l. excusantur. §. i. de excu. tu. et d. l. iij. Et ex b3 rñc hābeo etiam ppendere vtrū fama sit sufficiens inditium ad tormenta vel non hec, bar. vide etiam cum eo. tit. in. l. ex ltero, vbi dicit q licet minor non possit torqueri, vt ex eius dicto aliqui condemnentur, vt ibi potest tñ torqueri vt ex ei dicto sumat inditium pp qd veritas inquiratur. Torquebit autem ferula vel zona, et notatur in. l. talis prima gl. ff. de his qui, vt indi. Nota etiaz pand. in. d. c. i. q illud quod dicitur, q vnus testis facit inditium sufficiens ad torturam, debet intelligi in teste integro.

Inscriptio. Qui accusat aliquē debet se inscribere. i. ad penā rationis. si nō pba uerit se obligare. ut sup. Accusare.

Primū inscriptio semper sit necessaria. Rñ. qñ crimē nō opponit directe p. modū accusatōis vel renunciatōis. sed p. modū exceptōis. ut cū obijciat accusatori vel testi ad hoc ut ab accusa- tione vel testificatōe repellat. vel electo. ut a p. motione excludat. nō est necessaria inscriptio. Sed si obijciat iam cōfirmato. puta. in cōsecra- tione. obijciēs debet se obligare ad penā exordi- nariā ad arbitriū iudicis circa vinculū inscri- ptionis. nā electus crimine sic p. bato p. dit qd p. electionē et cōfirmationē ei fuerat acquisitū sed prius habita nō amittit. ex de accu. sup. his et. c. qualiter et qñ. el. ij.

Interdictū primū. Quid sit. et qñ sunt eius species. Quo ad primū dic qñ in- terdictū est priuatio quo ad aliqua ec- clesiastica per sententiā iuris vel iudicis facta. Quo ad secundū dic qñ due sunt species. s. loci aut p. sone. Interdictū loci aut ē generale. aut speciale. aut p. ticulare. Et sili mō diuidit inter- dictum p. sone siue hōis. Et de quolibet istoz est dicendū. Interdictū loci generale dicit. non tñ qñ regnū vel puincia interdicta. sed etia si ciuitas. vel villa vel castrū vñ. solū interdicta extra de rer. sig. cū in p. tibus. qz dicit generale qñ ad locū illū. cū nullus excipiat. ut ibi di- cit glo. Et cū interdictū terra alicui? dñi intel- ligitur de ea que est sua qñ ad dñum iurisdictio- nale. Et multo fortius si terra illi? dñi esset sim- pliciter et absolute p. pria. Itē intelligit de ter- ra. quā habet ab alio in feudum. vel emphyteo- sim. Itē intelligit de terra que p. inet ad ipm dñum rōe totis vxoris. qz marit? cōstante ma- trimonio. est dñs totis vxoris. Itē intelligit de terra sibi pignozata. si p. ferens dicit. Inter- dico terrā quā talis tenet. Secus si dixerit. In- terdicto terrā suā fm Jo. an. Itē si talis dñs cuius terra interdicta habet terrā in diuersis p. uintis. vel diuersis locis. Si habet eā p. parte et p. diuiso. oēs ille p. res subiacent interdicto Sed si p. diuiso sectus. ne innocēs puniatur. Si aut postea dñs acq. rat nouā terrā. talis ter- ra nō subiacerit interdicto. nisi latoz s. nie exp. res fisset. vel intenderet tam de ea quā habebat. qz de ea quā habiturus esset. Si aut vendit terrā interdictā. vel p. dit eam. nō p. pter hoc tollit in- terdictū. cū onus rei trāseat cum ipa re.

Nunquid autē ciuitate interdicta. sint ciues eius interdicti. Rñ. qñ p. pter delictū dñi vel re- ctoris est ciuitas interdicta. ciues eius qui cul-

pabiles nō existūt nō sunt interdicti. dum nō et ipi. p. pter dñm. vel rectore eis puniendū. nō fuerint interdicti vñ poterūt in alijs locis non interdictis interesse diuinis. c. si snia. extra de sen. ten. excō. li. vi.

Quid de hōibus nō interdictis venientibus aliunde ad terrā interdictā. nunqd ibi poterūt audire diuina. Rñ. Alieñ. vbi sup. de mēte hō. dicit. qz nec poterūt celebrare nec audire diui- na. qz loco interdicto. intelligit oibz interdictū ibi audire diuina. nisi sup. hoc sint priuilegiati. puta. si accipientes signū crucis p. subsidio ter- re sancte. vel quiuis aliq. Et hoc nūc est exp. res fm de priui. licet primo Rñso. li. vi.

Interdictū autē loci speciale seu p. ticulare di- citur. qñ vna certa ecclesia vel etiā plures cer- te ecclesie nō oēs alicuius ciuitatis supponunt interdicto. ut extra de sen. ex. si ciuitas. li. vi. Et intellige. qz nec in capella nec in cimiterio eccle- sie interdicte cōtingit p. t celebrari. nisi put a iure p. mittit vel sephri. Secus si nō sint ei cō- tigua. vñ cōtigua sunt. quoz vltima se cōtingūt Sciendū etiā qz interdicta ecclesia. nō p. pter hoc intelligit clerus illius ecclesie interdictus. vñ licite. clerici illius ecclesie celebrare possent in alia ecclesia. ar. li. vi. de priui. p. exemptionē et sili interdicto clero alicuius ecclesie. non p. pter hoc intelligit ecclesia interdicta. vñ aliq. cle- rici licite celebratēt in ea fm Jo. an. in dicto c. si snia. Itē qñ interdicta clerus alicuius loci nō ex hoc intelligit p. pta illius loci interdictus. quia hec sunt diuersa. Et cōuerso d. c. si snia. Et fm Jo. cal. appellatōe cleri. intelligit cōri- neri nō solū p. motos ad ordines. sed etiā reli- giosos. cōuersos et cōuersas. qui ita sunt ad ec- clesiā translati. qz de populo p. prie dici nō p. nt. xij. q. i. duo sunt.

Interdictū autē p. sone siue hōis. aliud est ge- nerale. aliud est speciale siue p. ticulare. Bene- rale est. qñ interdicunt hōies regni vel puincie ciuitat? vel ville vel castri. etiā vnius tñ. ar. d. c. cū in p. tibus. Aliud est enī interdicere locū tantū. Aliud locū et hōies loci. Si enī locus est tantū interdictus. hōies loci qui nō dederūt cau- sam interdicto. a libi p. nt audire diuina. et eccle- siastica recipere sacramēta. Si vero locus et hō- mines loci sunt interdicti. nō p. nt alibi nisi in casibz exp. res a iure. ut colligit in. d. c. si snia in tex. et glo. Particulare vero vel speciale in- terdictū hōis. qd p. prie dicit suspensio est. qñ suspenditur vel interdicuntur certa p. sone vel etiā am incerta. ut cū dicit. Qui fecit sic vel sic. sit interdictus ipso facto. Et isti quocūqz vadunt

semper sunt interdicti, nisi absoluantur, vel nisi in interdictum sit ad tempus, unde interdicti siue generaliter siue specialiter siue singulariter, non possunt exercere aliquem actum qui pertineat ad ordines, aut celebrationem diuinorum. Alias essent irregulares vel suspensi secundum quod infligitur pena violentum interdictum, ut infra dicitur.

¶ Et autem homines interdicti sunt vitandi ab alijs. Rñ. de hoc dicendum est sicut de excommunicatis et suspensis, videlicet, an sint notati et expressi interdicti vel ne, sicut dicitur in concilio Basiliensi.

¶ Pone quod homines alicuius loci sint interdicti, nunquid si quis ex eis se transferat ad aliud domicilium remanebit interdictus? Rñ. Alstñ. quod sic donec infra saltē circa eum relaretur. Si tñ iudex non intendebat ligare subditos illius domini, nisi quod iam essent sub domino eius, tñ cito desinunt esse sub dominio eius desinunt etiam esse interdicti nec egent alia relaxatione speciali secundum quosdam. Io. tamē cal. tenet indistincte, quod si domicilium transulerint, non amplius sint interdicti. Item absentes ignorantes excusantur, et de cle. exco. ad postolicę. Item populus non interdictus si fiat de populo interdicto, efficitur interdictus secundum Cal. Item si interdictus populus, vel vniuersitas, collegium vel commune alicuius loci, non intelligitur per hoc locus ille interdictus secundum Io. an. in. d. c. si finia, quod aliud est interdictum loci, aliud vniuersitatis vel collegii, poterit ergo celebrari alia voce in illo loco ut prius, interdictis tñ exclusis, et poterunt admitti omnes qui non sunt de populo illo, secundum Io. cal. licet hoc dicitur Io. an. pcedat de iure scripto, tñ prestare videtur occasione periculi. Audientur enim voces publice celebrantium ab interdictis, et per hoc vitipendere censura ecclesie, unde si uidentur esse clerici, ut tali interdicto durante abstinere a publica celebratione. Item si existens de populo interdicto, vel vniuersitate, si banniat simpliciter et non ad tempus, cessat interdictum, quia non censetur amplius de vniuersitate vel populo illo, sed confiniatus vel relegatus bene permanet interdictus, quia adhuc censetur de corpore vniuersitatis secundum Cal. Item si talis de populo vel vniuersitate interdictis ingrediat monasterium post professionem indubitanter potest ordinari, quia desinit esse de populo totaliter. Sed ante professionem consilium est quod non ordinetur, tali interdicto durante, si tñ fuerit ordinatus, putat Io. cal. illam ordinationem tenere. Item de absentibus tempore late finie, interdicti, et de presentibus non consentientibus, sed contradicentibus aliorum culpe propter quam latus est interdictus, an ligentur. Io. an. refert quosdam religiosos tenere, tales non ligari, etiam quo ad ecclesiam, quia absens et ignorans ex maleficio, non

obligatur. Sed dicitur quod isti non ponderant, quod perna interdicti etiam puniuntur qui non peccauerunt de spon. non est, unde tenet absentes et contradicentes ligari quod probat dicta de re, si sententia.

¶ Et per idem dicitur per. Quid de mulieribus que viris contradicunt in quantum possunt, et nihilominus dicendum quod sint interdicte, licet ferantur. Io. de deo dixisse contrarium.

¶ Quid autem de impuberibus. Ad hoc fertur Io. de deo respondisse, quod si sint volucapaces. Item dicendum de eis quod de alijs, quia etas illa est plena malicijs et mendacijs, extra de relic. pue. c. pueris. Si vero non sunt volucapaces, audire possunt diuina in locis alijs non interdictis, in terra vero interdicta non, quia non est eis a iure concessus. Item si talis absens est de alia ciuitate vel populo, licet gratiose receptus fuerit in ciuem vel popularem populi interdicti, ut facilius veni, et forte ibi nunquid abitaui credo quod cum tali populo interdicto talis intelligatur interdictus. Item habitantes in ciuitate non ciues, nec de populo illius, non includuntur interdicto illius vniuersitatis vel populi, ut in. d. c. si finia. Si tñ etiam locus esset interdictus, in eo non possent audire diuina, sed extra locum illi sic secundum Cal. Item si interdictus locus sub appellacione regni, prouincie, ciuitatis castri vel ville, suburbia, et continentia edificia loci illius interdicta intelliguntur, de sen. ex. si ciuitas. li. vi. etiam si dicta suburbia et continentia edificia in nullo essent subiecta dicto loco interdicto, vel vniuersitati. Si tñ pferens interdictum habeat iurisdictionem spirituales in dictis suburbijs, si autem non haberet iurisdictionem, licet de iure scripto non videantur interdicta dicta suburbia, tñ ponderato ratione dicte de re, si ciuitas. Posset dici quod etiam tunc intelligantur interdicta, non ab homine sed a iure, extra de senten. exco. nup.

¶ Quid autem intelligatur nomine suburbij, aut continentis edificij. Rñ. Io. de deo dicit, quod intelliguntur illa que sunt infra ultimam portam ciuitatis, et faciunt cum ciuitate publicas functiones, et vocantur ad concilia et homines. Be. autem in. d. c. si ciuitas, dicit quod dicuntur burgi extra et prope ciuitatem, in quibus domus sunt contigue. De hoc dicit quod suburbia dicuntur domus per quas est iter rectum eundi ad ciuitatem vel locum, et continentia autem edificia sunt domus circa ciuitatem non intra suburbia. Et non directe introducetes ad ciuitatem. Glo. tñ in. d. ca. si ciuitas, dicit, quod arbitrio iudicis est relinquendum que dicantur continentia edificia, nec tunc loquitur de contiguis. Et sic secundum hanc glossam, iuncto tunc, possumus dicere, omnia illa dici continentia edificia, que sunt ita prope ciuitatem

uitatem. q̄ in illis celebrando viliſſimenduntur
cenſura eccleſiaſtica. pura. q̄ q̄ſi ita. comode
ibiuenire poſſent. ſicut ſi nō eſſet interdictū.
Secus vbi nō cōtineret. ppter hoc eccleſiaſ-
tica cenſura. Item ciues habitantes conti-
nuo extra ciuitatem et ſuburbia et cōtinen-
tia edificia. interdicto populo vel ciuibus ciui-
tatis. Intelliguntur et ipſi interdicti etiā vbi
cūq̄ habitēt. ex quo ponunt ciues. vel de vni-
uerſitate interdicta. ſm Lal. Item nobiles
Marchiones. Comites et barones. et h̄mōi
habitantes in tali ciuitate. ſi ſunt de populo in-
terdicto. vel de dicta vniuerſitate. Qd̄ p̄t̄ ex
hoc. q̄ ſubeunt onera et h̄nt honores. ſicut aliq̄
ligant ſinia interdicti. Et idē ſi p̄ priuilegium
eſſent exempti ab oneribz. Sec⁹ aut̄ ſi eſſent
ſui iur̄. vel ex cōſuetudine. vel ex priuilegio im-
periali. Ita q̄ dicte vniuerſitati. tanq̄ de eius
corpe in nullo p̄ciparent ſm Lal.

¶ Quid aut̄ ſi ciuitate interdicta. aliq̄ ſanctiſſa
cere poſſit. An in eis interdictū intelligat re-
laratū. Rñ. Tan. dicit q̄ ſic. S; Doſt. dicit q̄
nō. q̄ ſic rigor eccleſie diſſolueret. Hoc idē te-
nent Ber. Jo. et Anno. et de p̄. et re. q̄d i te.
p eo q̄ ibidē h̄c cōcedit. ſpecialiter ſumentibz
ſignū crucis et pegrinis. ergo hoc intelli-
gitur. phiberi alijs. ¶ Quid de cruce ſignatis
cōtra hereticos. q̄ h̄nt ex priuilegio. q̄ tpe in-
terdicti i terra interdicta p̄nt admitti ad diui-
na. nūq̄d ſi nō contradicūt p̄t̄ri et cōſiliarijs. ha-
lebūt illi priuilegiū beneficiū. Rñ. ad hoc fert̄
Jo. de deo diſſe. q̄ tales q̄ cōtradiceret p̄nt.
et nō cōtradiciūt. oſentire vident̄. Et ideo nec
ad diuina. nec ad ſepulturā eccleſiaſtica d̄nt
admitti. Si tñ de taciturnitate poſtea toleant
et cōtradiciūt. reuiſit eor̄ priuilegiū p̄ de-
cre. et de ſen. ex. duobz. a ſano ei⁹ intellectu.

¶ Quid aut̄ ſi ccedat alicui ſingulari p̄ſone
vt cōmitti ep̄o et h̄mōi. q̄ tpe interdicti poſ-
ſint celebrare vel audire diuina. An eius ſa-
miliares domeſtici ad audiendū cū eo et cele-
brandū ſibi diuinūz officiū licite admittant̄.
Rñ. q̄ ſic. dum nō ſint ob iſtaz cauſam in
fraudē aſſumpti. vt p̄t̄ in. c. ſi. de ver. ſig. li. vi.
Sec⁹ aut̄ de familiaribz alicui⁹ cōuentus ſeu
collegij illius. extra de priu. c. licet. li. vi. Illi
enī nō d̄nt admitti niſi ſint p̄uilegiati. Rō di-
uerſitat̄ eſt. q̄ in primo caſu priuilegiū illud
poſſet eſſe inuile. q̄d eſſe nō d̄t. et de priu. in
his. In ſecdo aut̄ caſu puenienti⁹ p̄t̄ p̄ ſe. ſine
familiaribz celebrare diuina Et iō priuilegiū
eſt reſtringendum.

¶ Sed q̄d ſi in cōuentu ſunt tñ tres. et duo
infirmi. nūq̄d terci⁹ celebrare poſſet cū ſami-

liari. Rñ. Do. in. c. q̄d nōnullis. de priu. dicit
q̄ ſic. ne priuilegiū inutile eſſet. ad inſtar ei⁹
q̄d de p̄ſona dicit ſingulari. in. d. c. licet. In-
tellige tñ q̄ hoc nō cōcedit illis familiaribus
qui cederunt aliquo mō cauſaz interdicto. vt
in dicto. c. licet. §. vltimo.

¶ Quid ſi interdicat familia alicui⁹. nūq̄d
clerici de ei⁹ familia erūt interdicti. Rñ. Roſ.
q̄ ſic. niſi ſpecialiter excipiant̄. Idem aſſen.

¶ Quid ſi interdicant doctores oēs alicui⁹ ci-
uitatis. An intelligant̄ interdicti clerici q̄ ſūt
doctores. Rñ. q̄ nō. ſm no. p̄ glo. i. d. c. ſi ſinia
et bene p̄ no. §. Clericus primo.

¶ Interdictū ſecdo. ſ. q̄ ad eius effectū.
Sciendū primo. q̄ in loco ſu poſito
eccleſiaſtico interdicto ſm antiq̄ iura
nulla p̄mittebant̄ eccleſiaſtica officia celebra-
ri vel audiri. et de p̄. et re. q̄d in te. et de ſpon.
nō eſt. niſi ſemel in ebdomada celebrari. cau-
ſa cōficiendi corp⁹ xp̄i. de ſen. ex. p̄mittimus
S; p̄ noua iura extitit moderatuz. de ſen. ex.
alma. li. vi. p̄ iſtū modū. q̄ ſingulis diebz in
tali loco poſſint in eccleſiis et monaſterijs miſ-
ſe et alia officia celebrari ſicut prius. Sed cū
his q̄ttuor additionibz. ſ. voce ſubmiſſa. ianu-
is clauſis. nō pulſat̄ cāpanis. excōticator̄ in-
terdictis excluſis. vñ p̄ q̄dlibet hor̄ q̄ttuor de
p̄ ſe. ſi nō ſeruet̄. etiā alijs tribz ſeruatis viola-
tur interdictū. et eſt irregularis ibi. ſic celebrās
vel aliq̄d agens alicui⁹ ordinis. vt in officio
ſuo. puta. ſi pulſatis cāpanis celebrat̄ vel etiā
ſi alia voce tñ et h̄mōi ſm ho. Jo. an. et Lal.
Itē ſi clericus in loco interdicto facit tñ vñ
p̄dictor̄ alijs celebrantibz. puta. ſonat campa-
nas. vel aperit ianuas eccleſie et h̄mōi. credo
ip̄m irregularē. q̄ p̄cipat in crimine crimino-
ſo de ſen. ex. nup. Sec⁹ ſi facit alterū p̄dictor̄.
vt celebrent diuina. que tñ nō celebrant̄ de fa-
cto. cū irregularitas requirat actū p̄fectū. Non
tñ ſm glo. in. d. c. alma. q̄ ſi h̄mōi eccleſie vñ
monaſteria eſſent ſpecialiter interdicta. tunc
nullo mō poſſet ſibi celebrari diuina. etiā cū
moderatōe. Si tē idē dicendū in q̄ttuor ſolē-
nitatibz. de q̄bz infra. q̄ ſi eſſet aliq̄ eccleſia ſpe-
cialiter interdicta. nullo mō poſſent ibi cele-
brari diuina. nec alia nec ſubmiſſa voce. Et i
his duobz caſibz pauci aduertunt.

¶ Vtrū aut̄ p̄dicta phibeant̄ ita in eccleſiis
exemptis ſicut nō exemptis. Dic q̄ ſic. et ita
ſeruabūt ſicut faciūt alie eccleſie. celebrando
ſm modificatōz cap. alma. niſi h̄mōi eccleſie
eſſent interdicte ſpecialiter vt dictū eſt. Itē
nota q̄ dicta moderatio interdicti et effectus
interdicti nō h̄z locū in interdicto populi ſeu

vniuersitatis. nō expōso loco in snia interdi-
 cti. quīs enī et illud dicat interdictū genera-
 le. tñ de re. alma. cū sua moderatōe loquit̃ de
 interdicto generali loci. vt ciuitatis. castri.
 ville. regni et hñdī. Nota tñ q̃ interdicto lo-
 co generaliter vel specialiter. aut singulariter.
 nō sunt interdicti. hōies vel clerici talis loci.
 vñ extra illa loca pñt audire diuina et sepeli-
 ri. si ibi elegerint sepulturā. qz nō sunt inter-
 dicti nisi fuerint in culpa. Itē laici q̃ nō sunt
 interdicti. nō pñt admitti ad diuina que cele-
 brant cū dicta moderatōe in loco interdicto.
 nisi sint sup hoc specialiter priuilegiati. De
 cleri. vero extraneis seu alibi bñficiatis. An
 possint admitti in ecclesia sita in loco interdi-
 cti ad celebrandū. Arch. tenet q̃ nō. Jo. an.
 dicit q̃ hoc est dubiū. Et sic videt̃ tenere dñra-
 nū. qd̃ contrariū Jo. cal. pbat p multas rōes.
 Et idē dicendū de religiosis. Itē tā canonici
 q̃ clerici ecclesiarū. in quibz distributōes q̃ti-
 diane tribuunt illis q̃ intersunt hōis. si nō
 veniūt amittūt eas sicut amitterēt si nō esset
 interdictū. d. c. alma. Itē misse nō ouentua-
 les seu peculiare celebrari possunt tempore
 interdicti in ecclesijs conuentualibz. seruata
 moderatōe p̃dicta. qz licz Jo. mo. in. d. c. al-
 ma. teneat q̃ monachus celebrās missam pe-
 culiare in ecclesia sua interdicta a iure vel ab
 hōie sit irregularis. tñ Dir. etiā tenet p̃mū.
 Itē p. d. c. alma. errat moderatio circa inter-
 dictū. vicz. in festiuitatibz natiuitatis. resur-
 rectōis. pent. et assumptōis beate marie. Itē
 p̃dictis q̃tuoꝝ festiuitatibz addita est solēni-
 tas corp̃is xp̃i p extrauagantē Martini. v.
 in q̃ interrumpit̃ interdictū seu suspendi vi-
 detur in q̃b oibz cōcedit̃ vt cāpane pullent̃.
 et ianuis ap̃is. alta voce diuina celebrent̃ in
 locis interdictis. excoicatis exclusis. sed inter-
 dictis admissis. Itā tñ q̃ illi ppter q̃s placū
 est interdictū altari nō appropinquēt. nō ob-
 stantibz quibz cūq̃ priuilegijs. q̃ reuocant̃ p
 dictā de re. alma. q̃ tñ de re. respicit priuile-
 gia p̃terita et nō futura. **¶** Quid ergo si aliqui
 sunt priuilegiati. q̃ tpe interdicti celebrare
 possint in suis festis. nunqd̃ aliq̃ celebrare pñt
 in eoz ecclesijs. Rñ. In. et Do. in. d. c. vt pri-
 uilegia. q̃ nō si sit eis priuilegiuz psonaliter
 datū. puta. Cōcedimus vobis q̃ possitis ce-
 lebrare. Pñt aut̃ si nō sit psonaliter datū. pu-
 ta. Cōcedimus vt in vñs ecclesijs celebret̃.
 Nota tñ q̃ frēs minores p priuilegiū alexā-
 dri. qd̃ incipit. p reuerētia. tpe generalis in-
 terdicti pñt iugit̃ festiuitatibz beati fr̃s.
 Antō. et beate Clare. et octo diebz immediate se-

quēb vna cū religiosis et clerici secularibz q̃
 tñc in eoz ecclesijs conuenerint ap̃is ianuis. ex-
 coicatis dūtarat exclusis. diuina officia solēnē
 celebrare. dum mō idē frēs minores. ac etias
 idē religiosi et clerici cām nō dederint inter-
 dicto. nec id eis et alijs cōingat specialiter in-
 terdicti. Itē frēs minores hñt ex mari ma-
 gno Sixti. iij. vt possint recipere ad diuina frēs
 et sorores tercij ordinis beati Fran. necnō p
 curatores. et negocia gerētes vtriusq̃ sex⁹ di-
 cti ordinis. ac beate clare. Itē nota q̃ illud qd̃
 dictū est de dictis q̃tuoꝝ festiuitatibz. intelli-
 gi d̃z de vna die tñ p q̃libet festiuitate. Vñ
 toc. querūt qñ incipiat talis dies. Et q̃tū ad
 principiū diei p̃cordant quasi oēs. s. q̃ incipit
 in vñs vigiliis. Sz q̃tū ad finē archi. tenet
 q̃ terminet̃ in cōpletorio festiuitatis inclusi-
 ue. qz in bñficijs est larga interpretatio faciēda
 Jo. an. in. d. c. alma. dicit q̃ terminat̃ in vñ
 l̃peris ip̃ius festi. Et sic excludit cōpletoriū. q̃
 opinio etiam placet Cal. Item notandū. q̃
 in p̃dictis festiuitatibz nō p̃licite dari corp⁹
 xp̃i in loco interdicto. nisi sicut et alijs diebz.
 s. infirmis decedentibz. de sen. ex. responso. et
 idē dicendū de extrema vinctōe fin archi. s.
 q̃ nō est danda istis diebz. Itē et si in dictis
 festiuitatibz. honestius sit saltē q̃tū ad princi-
 palē missam. q̃ in ip̃a ecclesia celebrat̃. de ip̃o
 ap̃rio festo dicere. q̃ id est inductū in honore
 ip̃az solennitatis. Et ideo de eis celebrandū.
 Pñt tñ et alia missa dici q̃ de ip̃o festo. Item
 in dictis festiuitatibz credo q̃ pñt aqua solē-
 niter benedici. et aspho fieri. panes et fructi
 bñdici. et laicis etiā interdictis ministrari. quia
 ista de se nō phibent̃ tpe interdicti. et ip̃oz be-
 nedictio est officiū diuinū. qd̃ generaliter in
 p̃dictis festiuitatibz p̃mittit̃ fin Cal. Itē in
 festo assumptōis virginis sp̃ tpe interdicti nu-
 prie pñt solēniter bñdici. qd̃ alijs diebz tpe in-
 terdicti nō p̃t fieri fin Do. Et hoc ideo. qz ta-
 lis benedictio p̃tinet ad diuinū officiū. qd̃ illa
 die p̃mittit̃ solēniter celebrari. De alijs tri-
 bus festiuitatibz nō oportz q̃rere. qz in his fe-
 stiuitatibz phibent̃ celebrari in oī loco. et ab
 oibz fidelibz Itē in istis festiuitatibz pñt vir-
 gines et altaria cōsecrari vel benedici. et calices
 et paramēta et abbates et abbatyile. qz hñdī
 bñdicationes nō sunt sac̃a pprie. sed orōnes
 et certa officia fin Cal. Itē dictis diebz in lo-
 co interdicto vtruz possint admitti mortui ad
 ecclesiasticā sepulturā. Jo. an. putat q̃ nō. li-
 cet multoties fuerit contrariū obseruatū. Sed
 Jo. Cal. dicit. q̃ licz videat̃ temerariū resistere
 opi. Jo. an. maxie cū nō viderit p aliquē

contrariū scriptū. tñ nō obstat interdictio. putat pō. lē publice et solēniter mortuos sepe liti. vbi aliud nō obstat. qz est specialiter aut noiatim interdictus. Aut qz fuit in culpa. vel ad hoc dedit cōsiliū. auxiliū vel fauorē. **S**one tur ad hoc dicens. qz p generale interdictum phibet ecclesiastica sepultura. qz ipa accedit ad diuinū officiū. nā cū officio diuino dīferri funus ad ecclesiā. rñ. q. q. q. diuina. S3 officii diuinū pmittit hīs diebus solēniter celebrari. ergo rē.

Ipe interdicti. et si phibita sit administratio sacramentoz. illud tñ habet multas exceprōnes. **I**n primo excipit baptisina nō solū puuloz. sed etiā adultoz. et de sen. ex. qm. li. vi. Et fm Cal. si qd baptizaret in ecclesia interdicta specialiter. nō incurreret irregularitātē. q̄uis si honeste alibi posset fieri melius esset. Itē excipit cōfirmatio. de sen. excō. rñso. Itē excipit pnia. nō solū morientū sed etiaz sanoz. diuinis nō fuerint excōcati. q̄ nō possunt admitti nisi in morte. et exceptis illis ppter quoz culpā vel tollū lata est snia interdicti. vel pbuerint auxiliū cōsiliū vel fauorē. nisi primo satisfecerint. vel de satisfaciendo dedērint idoneā cautionē. aut si hoc nō pnt nisi iurauerint qz cū puerint satisfaciēt. et ad satisfaciōnē faciendā pillos qui tenent. dabunt cōsiliū auxiliū. et p posse laborabūt. nec ppter aliqd pdictoz fieri d3 relaxatio interdicti. d. c. alma. Itē carceris nō q̄ pcedit baptisimū p fieri. qz pmissio baptisimo intelligunt pmissa et cetera. Itē pmittit cōfectio crismatis i die cene. q̄ vtendū est in baptisimo et cōfirmatōe. et eo. rñso. Itē pmittit eucharistia dari de ceteris. de pe. et re. qd in te. Sanis etiā dāna tis ad mortē dari p tpe interdicti. qz censet tunc in articulo mortis. Sed laicis et clericis nō interdictis. sed loco interdicto suppositis. an possit dari eucharistia pterqz in mortis articulo. dubiū est. Exceptis tñ psbyteris mis sam celebrantibz. cū forma seruata de re. al ma. Celebrantes enī tenent sumere corpus xpi. De alijs ergo dicit Cal. trepido ferre sententiā. cū viderim generaliter religiosos suis fratribz et sorozibz vel monialibz. quatū curam gerūt. tpe interdicti indifferēter cōcedere eucharistie sacra. S3 quo iure faciāt. ipi discernāt. cū contrariū videat de iure scripto. In edictis enī pmissorij certoz casuū. qd nō inuenit expresse pmissum. subiacet regule phibitue. vt in cle. exiui. de ver. sig. Lñ ergo sit pmissum tpe interdicti specialiter corpus xpi inq̄stū dicit viaticū. i. inq̄stū dat de ceteris. bus. ergo rē. De. aut in. d. c. alma. dicit qz de

ricis ecclesie interdite p̄t cōcedi corpus xpi. qz nō est eis phibita picipatio sacramentoz. nec diuinorū officiorū. qz pnt secrete celebrare. et sic sumere corpus christi.

Vtrū autē debeat dari corpus xpi secularibus. quibz cōcedit audire diuina p. d. c. alma Archi. in. d. c. alma. dicit qz nō. licz aliq dicāt cōtrariū. **V**trū p̄gnantibz a p̄opinquā tibus p̄cipossit dari viaticū. **P**anoz. in. c. qd in te. de pe. et re. refert Jo. an. sepe in facto dubitāt. S3 sibi placet qz nō dicant de cedere. et sic qz eis dari nō debeat. Sed panoz. dicit. qz d3 cōsiderari q̄litas mulieris et ei cōsuetudo vt sic. vbi vtrūqz similiter dubit. refert de morte. sit locus indulgētie. d. c. qd in te. al3 secus. Cal. tñ tenet opi. Jo. an. Idē p oia putat de intrātibz mare. vel bellū campestre. vel obsessis. et facit qd no. de offi. oz. pastoralis. in glo. Itē cū portat eucharistia ad infirmū. d3 portari cū pulsatione campanelle. et lumine pcedente et alijs cōsuetis. qz cū aliqd pmittit vbi aliud nō apparet. intelligit fore pmissum. fm qz iū disponit fieri et vsus obseruat. **P**oterit autē dari tale viaticū infirmo in pntia stantū et venientū. vt pmissio intelligat fm cōditionem status psonae infirmæ.

Extrēma vero vinctio incōtānter est phibita tpe interdicti. S3 an clericis vel religiosis tpe interdicti sit exhibenda. Rñ. panoz. in. d. c. qd in te. dicit fm toc. cōiter qz nō. licz in facto quidā nō aduertāt. **N**ā ibi ex duobz tene gatis cōcedit vñū dūmtaxat eis. viz sepultura. ergo videt aliud tene gātū. Idē Cal. q̄ etiā in hoc intelligit in clericis nō interdictis. licz de loco interdicto etiam posito qz seruauerint interdictum. **S**ed nunqd officii rēcomendatōis aie sit pmissum. Rñ. Cal. dicit qz sic. qz videt annerū sacramēto pnie. **S**atru moniū vero i dicto tpe pmittit. qd p̄trahi p̄ quocūqz tpe p legitimū cōsensum viri et mulieris. etiā si cōtrahentes essent interdicti fm Inno. S3 solēms bñdictio nuptiarū fieri nō p̄t. fm Do. etiā si aliter tñ vir et mulier esset interdicti. et in loco nō interdicto fieret. Idē Cal. Panoz. in. c. nō est. de spon. de hoc dubitat. et ideo in hoc tenēda est p̄s tūior.

De sacro autē ordinis. sciendū qz null⁹ ordi cōferri p̄t in loco interdicto clericis vel laicis. Et rō est. qz phibent ecclesiastica sacra ministrari ibi exceptis q̄busdā casibz de q̄bus iste nō est. vt in. d. c. nō est. Si etiā p̄p̄s est interdictus. cū ppter hoc nō sit clericus interdictus poterit clerici illius loci ex locū interdictū ad ordines pmoueri. ab eo tñ qui hoc de iure possit. Itē si locus tantū est interdictus. licet ibi

nullus valeat ordinari. laici tñ qui nō fuerūt
 culpabiles extra locū interdictū. poterūt ordi-
 nari. nisi ppter delictū vniuersitatis lata fuit
 let snia interdicti in loco. qz tñc nullus de di-
 cta vniuersitate. posset ordinari fm cal. Idē
 panoz. in. d. c. nō est. Sedis tñ dicit. qñ pso-
 ne essent interdicte. qz tñc quocūqz se cōferāt
 Interdictū sequit easdē psonas. Addit etiaz
 vñū singulare. q ex necessitate poterūt etiam
 laici ordinari in loco interdicto. sicut de conse-
 crōe crismatis. arguit tex. in. c. qm. de sen. ex
 li. vi. cū nō fiat baptisimus sine eo. qz ex q cō-
 cedunt aliq sacramēta. q nō pñt cōferri nisi p
 clericos. ergo indirecte pmittit ordinatio cle-
 ricor. S; sine necessitate. nec clerici nec laici
 poterūt ordinari in loco interdicto. Sed alibi
 ordinabunt. si ipi nō sūt interdicti. vdictū ē.
Ite tpe generalis interdicti denegat laicis
 ecclesiastica sepultura. etiā si pñiam egerint
 fm Inno. in. d. c. qd in te. Rō est. qz interdi-
 cti sunt tales etiā si peccatores nō fiat. xvij.
 q. iij. mīroz. Sed et illi interdicti q tunc ab-
 solunt ab aliq excoicatione. remanēt tñ ad
 huc interdicti. tñec soluat interdictū. Et si
 in morientibz interdictis apparuerint signa
 pñie. et postmodū fuerit solutū interdictum.
 tñc talis corp a exst apud ecclesiā transferēda
 Et si apud ecclesiā stante adhuc interdicto.
 sepeliri fuerint. nō erūt postmodū exhuman-
 di. cū ad eū statū venerit res a q incipe potu-
 it. Et p hmoi interdictis cū penituerint. licz
 mortuaria recipe. ac p eis orandū est. Et si
 nō penituerint. nec p eis orandū est. nec mor-
 tuaria recipiēda. lxxvij. di. c. fi. Cleric; vero
 q in tali generalitate nō sunt interdicti. non
 negat ecclesiastica sepultura. Ita tñ q fiat si
 ne pulsatoe cāpanarū et cessante oi solēnita-
 te. vt in. d. c. qd in te. Et qd ibi dicit. cū silen-
 tio. nō videt hoc intelligendū de silērio fune-
 ralis officij. qz cū cōcedat qd maius est. s. di-
 cere horas et missam submisit. et de officio fu-
 nerali cōcedi videt. Et sic poterunt sepeliri cū
 officio sine nota dicto. Et sic fm moderatiōz
 dicti. c. alma. fm Feñ. in dieb. in qbus pōt
 publice celebrari. pñt sepeliri cū cāpanis et a-
 līs cōsuetis. **Q**uid aut si ecclesia sit specia-
 liter interdicta. nunqd clerici poterint ibi se-
 peliri. Rñ. panoz. in. d. c. qd in te. refert quos-
 dā tenere q nō. Do. vero tener pñam. quia
 tñ valer generale q ad oia. qñum speciale q
 ad quedā. Sicut ergo pmittit sepultura in lo-
 co generali interdicto. Ita pmittit in spe-
 ciali. Jo. an. in. d. c. qd in te. tenet pñam. qz
 text; ille loquit de generali interdicto. Et pa-
 noz. videt qñtio dubia. Nā p opinione Jo.

an. facit d. c. qd in te. q in duplici loco spsal
 cit mentionē de generali interdicto. Itē tunc
 subest rō. qz nisi posset sepeliri in cimiterio a-
 licuius ecclesie. tñc oportz eū sepeliri extra ci-
 miteriū in cāpis. S; p ōria opinione facit. c.
 vt priuilegia. de priuile. Itē qz posito genera-
 li interdicto. qlibet ecclesia censet interdicta.
 valde equū esset dicere. q in speciali interdi-
 cto possint clerici illius ecclesie ibidē sepeliri.
 sed alij nō. cū habeāt in loco ecclesias nō inter-
 dictas. **P**rtū cōfratres q ex pñlegio re-
 ligiosor quozū sunt cōfratres admittunt ad
 diuina. possint sepeliri in ecclesia interdicta.
 Rñ. q nō. licet in alijs ecclesijs libere possint
 eligere sepulturā. et de priuile. c. vt pñlegia.

Prtū priuilegiatus tpe interdicti super ad-
 missionē ad diuina et receptōe sacramentorū
 possit sepeliri in cimiterio. Rñ. fm Cal. q sic.
 Et idē videt dicendū etiā si solū esset priuile-
 giatus sup auditōe diuinor dñtarat. non fa-
 cta mentōe sacramētor p regulā. Cui cōica-
 mus viuū et mortuū. Itē qñ aliq ecclesia est
 interdicta singulariter. si qd est interdicta p-
 pter delictū clericor tñ. vel qz sunt solara. tñc
 pñt prophanī i alia ecclesia nō interdicta eli-
 gere sepulturā et audire diuina. Sed si sit in-
 terdicta in penā pñi. etiā si multi ex eis nō de-
 liquerūt. sed forte vniuersitas vel magna ps.
 vel forte. qz reliquit dñs. et in hoc puniūt. tunc
 parochiani nō pñt in alia ecclesia eligere se-
 pulchrā. etiam si non sit interdicta. nisi forte
 ex priuilegio fm Inno.

An aut laici tpe interdicti possint sepeliri i
 cimiterio p epm nō bñdicto. licz sit deputatū
 ad sepulturā. Jo. an. dicit. q oportz q sit loc-
 ad vsus cimiterij p epm bñdictus. Idē Jo.
 cal. q dicit q hoc oportz fieri. qñ ad penam
 excoicationis. q ponit in cle. eos. de sepul. De
 hoc vide sup. Excoicatione. rxxvij. Itē sepe-
 liendo extra ecclesiā et cimiteriū interdictas
 psonā l nō interdictā. s; in loco interdicto cū
 officio diuino. clerici illud officij celebrātes
 sunt irregulares. S; sine officio diuino bene
 pñt interdicti extra ecclesiā et cimiteriū sepe-
 liri. nec eni debent corpa remanere inhumata
 fm Cal. Et si laici de facto sepeliūt i cimiterio
 clerici peccant. dando eius crucem et aquam
 benedictam et incensum.

Interdictū tercio. De pena nō seruā-
 tis interdictū. Primo. si clericus est.
 est ista fm Do. qz sciēter celebrās in
 loco interdicto. vnde cūqz sit. efficit irregularē
 et suspensus ē. et de cle. ex. mi. postulatis. et de
 sen. ex. is. q. li. vi. Itē talis nō pñt eligi nec eli-
 gere d. c. is. q. Itē nec pñt postulari. et de post.

pre. c. i. **I**te qui nō seruat interdictū remouē
 dus est ab officio d. c. postulastis. Si autē ta
 lis sit religiosus et ad nullū ordinē ordinat⁹.
 Et si irregularitatē nō incurrat. q. nō est exp̄s
 sum de iure. nam de cre. is qui. agit de sola irre
 gularitate. q. pcedit ob celebrationē diuinorū
 et executionē ordinū. poterit tñ aliter puniri.
 Et idē videt⁹ dicendū de moniali. nō seruāte
 interdictū. q. libet tñ hō. s. religiosus et religio
 sa si nō hñt ordinē nisi violāt interdictū. sunt
 ineligibiles actiue et passiue. Nā si nō hñt or
 dinē clericale. rōe tñ status ip̄orū habēt offici
 um celebrādi diuina fm cōditionē ip̄orū. vñ
 violādo interdictū. illā penā incurrerēt. cuius
 sunt capaces. purus vero laicus violās inter
 dictū. q. uis irregularitatē nō incurrat vel su
 spensionē fm Inno. grauiter tñ peccat. et pu
 niendus est pena arbitraria p ecclesiasticū iu
 dicē. Itē oīs qui sciēter celebrat in loco inter
 dicto. siue psonis interdictis a iure vel a iudi
 ce. vel recipiēs publice interdictos ad diuina
 vel sacra vel sepulturā. etiā si nō sit irregula
 ris. est interdictus ab ingressu ecclesie. et de
 priui. c. ep̄or. li. vi. Et si in ea se ingerit in offi
 cio suo sit irregularis. de sen. excō. is cui. li. vi.
 Nota tñ q. cōcedit ep̄is et alijs supiorib⁹ vt
 vbi libet possint cū altari portatili celebrare et
 celebrari facere. et audire diuina q. uis sit in
 terdicta terra. ciuitas vel castrū. seruato tñ qd
 dictū est sup̄. Januis. s. clausis. et. vt in. c. h.
 de priui. li. vi. Et si libet priuilegiū hñt fr̄es mi
 nores et p̄dicatores. vt et de priui. c. in his. Et
 notat glo. in. d. c. h. Si tñ esset interdicta ec
 clesia. vel alius locus singularis. tñ secus. qz
 nec ep̄us nec fr̄es p̄dicti possent ibi celebra
 re fm Jo. an.

Quid autē si q̄s celebrat in loco nō interdi
 cto. nec ip̄e est interdictus. sed tñ psonis in
 terdictis. Rñ. nō est irregularis. est tñ ei inter
 dictus ingressus ecclesie et. d. c. ep̄or. Idem
 fm Fed̄i. qñ admittunt laici aliunde venien
 tes ad diuina in ecclesia nō interdicta. existē
 te in loco interdicto generaliter vel specialit̄
 Itē nota. q. clericus licz nō sit interdict⁹. tñ
 si exerceat aliquod deputatum certo ordini in
 loco interdicto. nisi fm qd p̄mittit a iure. est
 irregularis. hoc tñ intelligit Fed̄. verū. qñ pu
 blice et palā more solito celebrat. sicut dicim⁹
 de excō. cato. vel interdicto sicut prius celebra
 te. Sit existētes interdicti. si exerceat aliqd de
 putatū certo ordinis. sunt irregulares
 c. is qui. et. c. is cui. de sen. ex. li. vi.

Quid autē si talis clericus exerceat ea q. nō
 sunt deputata certo ordini. Rñ. panor. in. c. q.

de de. ex. et in. c. h. de ex. p. vbi pcludēdo dicta
 doc. dicit. q. illi incidit in irregularitatē non
 seruādo interdictū. q. exerceat aliqd deputatū
 alicui ordini ecclesiastico. et hoc faciūt tanq̄
 clerici. siue sint p̄byteri siue in minorib⁹ si
 diaconus diceret euangelii. vel subdiaconus
 ep̄lam. vel acolitus exerceat officiū suū tanq̄
 clericus. oēs efficiunt irregulares. vt in. d. c. q.
 Secus autē vbi exerceat aliqd nō deputatū cer
 to ordini. vt cantās rñforia vel dicēs psalmos
 nō officiās principaliter ecclesiā. forte hoc in
 telligit panor. si esset ebdomadari⁹. qz tñ in
 curreret irregularitatē. Sec⁹ autē si dicat offi
 ciū vt q. libet alius. nā tunc nō efficit irregulari
 tas fm Inno. Si si suspensus vel excō. catus
 vel interdictus sine apparatu diceret ep̄lam
 nō incurreret irregularitatē. de q. vide. j. Itē
 regularitas sc̄do. Idē si p̄dicti exerceat aliqua
 q. sunt iurisdicōis. vñ tpe interdicti nō est ir
 regularis aliū excō. catus vel absolū. dum
 mō nō absoluat tanq̄ sacerdos. et cū solenni
 tate q. habet in. c. a nobis. el. q. de sen. ex. hñmōi
 enī nō sunt phibita tpe interdicti. nec ea ex
 ercens tpe excō. catus efficit irregularis. hec
 panor. Idē tenet Inno. do. et Huil. dur. Et
 sic ex dictis panor. videt⁹ dicendū si interdict⁹
 vel suspensus exerceat hñmōi iurisdicōnalia. nō
 cū dicta solēnitare nō efficiunt irregulares.
 alio secus. nec sequit⁹. pñt absoluerē ab excō. c
 catione. ergo etiā poterūt absoluerē cū solēni
 tate illa. qz illa solēnitās potius est de iusticia
 q. de necessitate. Interdicti autē suspensi et
 hñmōi sunt impediti ab executione ordinū. vt
 et de de. ex. per totū.

An autē in benedictōe aq. strahat irregulari
 tates. Rñ. fm Inno. q. sic. qz est annexa ordi
 ni. de cōle. vi. i. q. aqua. qñ. s. interdict⁹ clericus
 Bageret. Si si nō est ip̄e interdict⁹ ex eo q. fa
 cit talē bñdictionē aq. in loco interdicto. ser
 uata moderatōe. q. tradit⁹ de alijs officijs non
 incurrat irregularitatē. Alqua autē bñdicta nō
 d̄z aspgi laicis loci interdicti a sacerdote. Et B
 p̄terq̄ in q̄ttuor festiuitatib⁹. de q. b. in. c. al
 ma. Si tñ aspgeret. putat Jo. cal. q. nō esset
 irregularis. Per bñdictōz autē mēse etiā ab
 interdicto clerico. nō strahit irregularitas.
 qz nulli est ordini deputata.

Ab bñdictione etiā quā s̄suerūt ep̄i vel alij p̄
 lati itinerādo obuiantib⁹ eis i sua diocesi da
 re. dixerūt quidā tñtū esse in loco interdicto ab
 stinere. Si tñ strahat. nō erūt irregulares.
 Qd putat Jo. cal. verū de simplici bñdictione
 Sec⁹ d̄ solēni. ad quā p̄mittit. Sit nomē dñi
 bñdictū. talis ei bñdictio cōpetit ep̄o rōne oia

Et iij

dinis. xcy. bi. ecce. **De benedictōe autē cali-**
 cis vel pamētoꝝ. vel corporaliū. vel candelabrū
 in festo purificatōis. vel cinerū in die cineris.
 vel oliuariū in festo palm. az. Vocal. dicit nō
 posse fieri a clericis interdictis l' nō interdictis i
 loco interdicto. nisi seruata moderatōe. q̄ tra-
 dit de officiis diuini in d. c. alma. Et idē dicit
 tenendū de facientibz officiū p baptismo in
 sabbato sancto. l' p pfectōe crismatis in cena
 dñi. vel p anniuersario defuncti. **Bēdictio**
 etiā pere ⁊ baculi pegrinoꝝ videt esse pcessa.
 cū nō sit phibita fm hōd. Itē de purificatō
 ne post pñi. dicit Jo. cal. q̄ nō p̄t mlier post
 pñi introduci i ecclesiā in loco interdicto p sa-
 cerdotē cū psalmis in ordibz solēni introdu-
 ctōne. Alis incurreret irregularitatē. qz illud
 est officiū diuinū. ordinū clericali p̄p̄es. Sz
 sine officio. facta solū p̄p̄e vt moris est. p̄re-
 rit mlier intrare p se. Itē i loco interdicto. et
 interdictis ⁊ excoīcatōis p̄t p̄dicare verbū dei
 ex de sen. ex. rñso. Et p̄t etiā interdictis fieri cō-
 fessio general' in fine p̄dicatōis. qz fm eū nō
 videt officiū diuinū. Sz fm aliq̄s ista nō est
 bona rñso. qz hoc etiā p̄tinet ad ordinē. vñ si
 talis faciens esset interdict' efficeret irregulari-
 tas. Sz nō licz. qz sic p̄nia oībz cōcedit. Ita et
 absolutio. siue generalis siue p̄cularis. Itē
 p̄t p̄dicatōe cāpana pulsari. qz cū dicta pul-
 satio sit signū ⁊ pambulū act' p̄missi. vt h̄z ge-
 neralis cōsuetudo. intelligit et ip̄a pulsatio p
 uisū fm l. al. Promissis vero ⁊ h̄zis cano-
 nicis dicēdis. nullo mō dñt pulsare cāpane
 tpe interdicti. Alis incurreret irregularitas.
 Exceptis q̄tuor festiuitatibz. de q̄bz. s. etiā si
 cāpane ip̄e essent ex ecclesiā ⁊ p̄cul ab ea. nō
 licz p̄dicat' pulsare. alis fieret fraus legi. nec
 etiā quas cāpanellas licz pulsare tpe interdi-
 cti p̄ diuini officiis celebrādis. Itā phibitio
 pulsatōis cāpanaz tpe interdicti. vtiq̄ etiā mi-
 nores cāpanellas includit. cū de facto son' au-
 diat' extra muros. ⁊ interdū satis p̄cul. vñ ta-
 les sibi caueāt ⁊ sufficiet eis. q̄ aliq̄ signo. pu-
 ta. tabula p̄ssint conuenire ad diuina eoz. Sz
 pulsare cāpanas tpe interdicti p̄ h̄zis. non si
 candis. puta. iij. vi. ix. et h̄mōi. nō credo licitū
 laicis. sz clericis nō credo s̄ licere. licz enī de fa-
 cto celebrēt diuina. tñ ex q̄ dicto tpe solēt diui-
 na celebrare. p̄sumeret verisiml' q̄ p celebra-
 tōne diuinoy sonaret. Fateor tñ p̄pter h̄mōi
 ip̄os nō incurrere irregularitatē fm cal. Pul-
 sare autē campanā p̄ aue Maria in sero vel in
 mane tpe interdicti. nō iducit irregularitatē.
 Itē pulsare cāpanas p̄ ostēsiōne l' p̄ aliqua
 tñ. l' in aduētū alicui' plati ⁊ h̄mōi tpe inter-
 dicti. nec laicis nec clericis phibet fm l. al.

Consultuit etiā q̄ itinerātes p̄ loca interdicta
 si sunt duo vel plures. q̄ nō dicāt h̄z as cano-
 nicas in via. qz ex q̄ ab alijs audiri p̄nt. dicit
 ip̄e q̄ nō audet dicere q̄ s̄ facere possint sine
 violatōe interdicti. Sec' si esset vnus solus. qz
 ita submisit dicere posset q̄ nō audiret. Sed
 Alstē. li. viij. ti. rvi. de mēte Ber. et Jo. i. c. qd
 nōnullis. de p̄uile. dicit q̄ nō h̄z interdictis. et
 multo magis nec excoīcatōis audire ex ecclesiā
 diuina officia q̄ dicunt' in eccia. q̄ vero dicūt
 in tomo l' in via. nō phibent audire fm q̄sdā
 vt dicit hōd. Silt nō licz clericis ita alte dice-
 re q̄ audiāt de foris. Intellige. studiose. P̄nt
 enī ita alte dicere q̄ audiāt in choro. etiā si
 sic dicēdo audirent ab extra. ar. d. c. alma. in
 s. ad iij. c. vbi p̄mittit q̄ i monasterijs mis-
 se celebrent et alia diuina officia. Et sic p̄ hoc
 dat' intelligi q̄ dñt ita alte dicere q̄ religiosi
 exñtes in choro possint audire. Et fm Alstē.
 dñt celebrare diuina officia voce remissa. i. q̄
 videant' pot' legere q̄ cātare. Et fm hō. nō
 est laicis apienda fenestra. l' hostiū vt videāt
 eleuationē corpis xp̄i. nec par extra portanda
 nec admittēdi ad offerendū post euangaliū
 Hora etiā fm eundē hōd. q̄ interdicti p̄nt i
 ecclesia orōe priuata orare. etiā si ecclesia sit
 interdicta. nisi sit sibi interdict' ingressus ec-
 clesie. Aliq̄ tñ circa dicētes officiū per viā l' ex
 ecclesiā tpe interdicti dicūt. q̄ si b̄ faciūt stu-
 diose. vt seculares audiant. sic violāt interdi-
 ctū. ar. c. fi. de p̄uile. li. vi. vbi habet q̄ etiā ce-
 lebratio diuinoy ex ecclesiā phibet tali tpe.
 Secus autē si sic dicēdo. a casu seculares trāse-
 untes audiūt. qz b̄ modicū est. Excoīcatōis tñ
 et interdictis nō h̄z audire diuina officia. q̄ etiā
 dicunt' extra ecclesiā. Itē licz clericis ⁊ laicis
 in loco interdicto legere euangeliū l' psalmos
 et h̄mōi. **Quid autē hic p̄tineat noīe diui-**
 ni officiū. Dicit p̄t q̄ solummō ordinatū i bre-
 uiario vel missali. Itē nota q̄ auditio diuino
 rñ nō p̄tinet ad certū ordinē. Et iō talia erer-
 centes tpe interdicti. nō erūt irregulares. ni
 si auctorizādo audirēt diuina. vt no. panoz.
 in. c. fi. de ex. p̄ela.

Quid autē h̄ntes p̄uilegia vt in suis festiui-
 tatibz celebrare possint et aliq̄s admittere. vt
 dicūt in. c. vt p̄uilegia. de p̄uile. possint celebra-
 re. nō seruata moderatōne. d. c. alma. Rñ. fm
 Jo. an. et archi. q̄ nō. qz eoz p̄uilegia p̄. d. c.
 alma. reuocant' q̄ ad hoc. Secus si p̄uilegia
 obtinuisset post. **An autē laici teneant' de ec-**
 clesia exire. si sacerdos recipit interdictū ad di-
 uina. Rñ. fm Bonal. q̄ nō. nec peccant au-
 diendo. sed solus sacerdos. **Quid autē si il-**
 le cui est interdict' ingressus ecclesie ingerat

se diuinis extra ecclesiam. puta. sub diuio vel
subrentorio. Rñ. fm glo. in. c. is qui. de sen.
ex. li. vi. q. nō est irregularis. qz dictū limita-
tum fm suā limitationē debet intelligi.

Quid autē si celebrat i oratorio. qd cōstrui
nō pōt sine diocesani lnia. Dic q si stricte est
oratoriū. ita q nō ecclesia nō est irregularis.
S; si celebrat in ecclesia nō cōsecrata. q p pte
de basilica. est irregularis. Satis est eni q au-
toritate pontificis sit dedicata. Itē pōtitero
celebrāte missam in ecclesia. si subdiacon' cui
est interdict' ingressus ecclesie. dicit eplaz eē
ecclesiā in illa missa. vel diacon' sic interdict'
euangelii. tales. s. subdiaconus ⁊ diaconus
sunt irregulares. qz nū est officii. qd tū in ec-
clesia principalit celebrat. cui cooan' i actu
sibi pphibito. l. di. si q sviduā. Pōt biter vero
si celebrās in ecclia admisit sciēter dictū sub-
diaconū. vel diaconū ad lectionē eplē. Euan-
gelij etiā extra ecclesiā. est irregularis. qz pti-
cipat crimini criminoso. Imo videt tale pti-
cipiū factū in ecclesia p prime dicta. S; econ-
uerso. si subdiacon' cui est interdict' ingressus
ecclesie. dicit eplaz in ecclia i missa. quā sacerdos
celebrat extra ecclesiā. irregular' ē. qz i ecclia
vere ⁊ de facto id fecit. et sic i loco pphibito. d. c.
is q. Et idē dicendū de diacono in tali casu vi-
cēte euangelij. pōt biter si autē talē celebrantē
ē ecclesiā. nō audeo dicere irregulārē. qz licz
videat picipare in culpa cū ministris. tñ nō
est dignū q p pte principale vel dignū trahat ad ac-
cessorijū. l. minus dignū. Itē nō pphibent laici
tpe interdicti dicere leranias. vel laudes suas
vt faciunt cōfraterie.

Interdictū quarto. de forma seu mō-
dō nōdī interdicti. et quō relaxet. vbi
sciendū fm cal. q cū ab hōie pferet et
ppter cōtumaciā. sp est necessaria monitio et
forma q tradit. de sen. ex. c. i. li. vi. Et sic intel-
ligit de ap. replensibilis. S; si ppter delictū
fert. nō est necessaria monitio. v. q. iij. i loco.
Cū vero a iure pferet excessum siue delictū. si-
ne monitōe sit. siue sit speciale interdictū. si-
ue generale. siue singulare. Sub hac autē for-
ma verbor pferet. Nos ppter talē causam ec-
clesiā. vel terrā talē supponim' interdicto. et
debet. si. cū in pibz. et addit etiā cōiter ecclesi-
astico. ad dñaz interdicti legalis. Pōt etias
snia interdicti ad voluntatē iudicis determi-
nari. puta. vt interdicat missam cū cantu. l. ho-
ras vel sepulturas vel hmoi. Pōt etiā iudex
ab interdicto excipere subicere qd vult. ⁊ qñ
vult. puta. qñ dñs terre est ibi pñs et hmoi.
de spon. nō est. Ad hoc autē vt obliget snia in

terdicti. sufficit eā publice p mulgari. nec po-
stea necesse est eā singulor auriō inculcare.
Sufficit etiā cū qd scit vicinos suos. maxime
metropolitanā ecclesiā recepisse sniam et ser-
uare. extra de postu. p. c. i. An autē interdi-
ctū possit ad cautelā relaxari. Rñ. q generale
interdictū pōt p. vt in. c. pñti. de sen. ex. li. vi.
S; si interdictū sit speciale ptra psonā. sic pōt
relaxari ad cautelā. ar. a ptraio illi. c. pñti. vt
notat glo. ibi. qz specialiter interdicto oia sa-
cramenta negant an absolutionē. Et sic idē est
q in excōicato. q p absolui sub p dīcōe. Hoc
tñ verū si peniter. alis nō. qz sic relaxatio daret
causam peccādi. nisi forte in casu. sicut cū ab-
solui inuitus ab excōicatione.

Dicū ep̄s vel alius possit suū interdictū su-
spendere. Videt dicendū p p dīcra q sic. Qd
tenet Lau. Tan. et Din. vt no. in. c. ad hēc. el-
ij. de ap. et. c. directe. et. c. pte rea. Dñ per
appellationē sequentē suspendat interdictū.
Rñ. q nō. nisi eius effectus sit suspensus ad
tps. qz sic pōt appellari a snia suspensa. sicut a
cōditionali. d. c. pte rea. Et hoc verū de interdi-
cto vel suspensione. nō autē de snia excōicatis
cuius effectus nunq pōt relaxari. nisi in toto
absoluat. vt in. c. cū de hēderes. de sen. ex. Hoc
idē tenet Do. in. d. c. ad hēc. Hoc etiā intelli-
ge de interdicto a diuinis et sacris et alijs spi-
ritualibz. Secus in interdicto a tpalibz. vtpu-
ta. q qd nō ingrediat possessionē. Dñ Jo.
an. in. c. is cui. de sen. ex. li. vi. restringit solum
in mere spūalibz p que ligat aia. vide eni ibi
in glo. vbi singulariter declarat hāc materiā.

Dicū pñuilegiū cōcessum a legato de late-
re. q interdicti tpe valeat celebrari. interdictū
et excōicatis exclusis. valeat pñti ad suas sen-
tētiās et suoz successor ordinarior. Rñ. q sic
nisi specialiter a successore reuocet.

Dicū papa dante lniām celebrandi in ec-
clesia specialiter interdicta. relaxet eo ipso in-
terdictū. Rñ. fm Do. q nō. Sed nunquid
ep̄s possit dare pñuilegiū celebrādi in eccle-
sia ab eo interdicta. Rñ. Ber. et de ap. ad hēc
qm. q nō. qz hoc pñnet tñ ad papā. Inno. ve-
ro dicit q licz loc' sit interdict'. pōt tñ celebra-
ri. et de lnia iuris. et de pñuilegiis. vt pñuilegia. Et
de lnia lxis. vt in. c. dilectis. de ap. qz nihil ali-
ud est interdicere. qz iterdicere celebrātes in
ea. a qua snia pōt ep̄s quos vult excipere. Sed si
psona sit interdicta l' suspēsa. nō pōt celebrare
de alicui' lnia nec pōt interdictū suspendi pso-
na suspensa. nisi p delicto alteri' sit suspensa.
Idē panos. in. d. c. vt pñuilegia. Itē nota q
qñ interdictū est latū ppter aliquos. nō pōt

seruant illud. Alij nō tenent. seruare. vt in. c. penitus. de priui. Nota tñ fm Bo. ibidē. q si ciuitas vel ecclesia est interdicta ppter aliq. id ē ppter eoz delictū. tñ licz ipi violēt interdictū. aliq tñ seruare tenent. Si aut sit positus p eoz qrela et ad eoz vtilitatē. tñ si ipi non seruāt. nec aliq seruare tenent. et sic efficit nulum. d. c. penitus. vbi panoz. qrit qñ tales dicantur violare interdictū. nunqd sufficiat vna psona. Rñ. fm toc. q nō. sed requirit q maior res violēt. seu maior p eoz. ar. in. c. fi. de pccu. Et opoz q habeat pseuerandi animū. Et b p pcepti ex actibz eoz. Et b nota q: singulare. **Q**uis aut possit relaxare interdictum. Rñ. fm Directoriā. Aut cōditor canonis referuauit sibi relaxationē interdicti exp̄sse. Et tñ ille solus p̄t relaxare. Alijs eps possit. ar. de sen. excō. nup. Aut referuauit sibi absolutionem excōicatoris late ptra singulares psonas et ex eodē delicto sequit̄ interdictū cōtra vniuersitatē vel loca plarū a iure. licz absolutionē interdicti exp̄sse nō referuat. videt̄ tñ p psequēs relaxationē interdicti sibi referuasse fm Archi. bñ. nā quoties vicū et vna radice nascit̄. cōsequēs est vt eadē lege tollat̄. l. de nup. si libertā. Facit hui⁹ similitudo rōis. Et eni excōicatorio. et interdictū noie censure cōtinentur. de ver. sig. qreni. et qd de vno dicit̄ de alio intellegendū est. Nota tñ q nullus alius minor epō p̄t relaxare interdictū a iure qd sic pbat̄. Vōstat eni q fortius et maius impedimentū seu viculū interdicti est platio seu infliccio q̄ seminis pollutio. vel sanguinis efusio. Et in qd est q magis punit̄ celebrās in ecclesia interdicta ab hōie. vel a iure. q̄ celebrās in ecclesia. semine aut sanguine polluta. Itā in p̄tmo incurrit irregularitas. nō aut in sc̄do. vt in. c. is q. de sen. ex. li. vi. S3 impedimentū seu viculū p̄fate pollutōis nō p̄t recōciliari. salte si est cōsecrata. p̄ minorē epō. ergo mul tominus et alia. Dicit̄ tñ Archi. bñ. nō placet Jo. an. hac rōe. qz de duobz supposit̄ vno solo referuato. alterū videt̄ cōciliū. Et hoc videtur placere glo. in cle. i. de hereri. Quibz tñ adde. q si interdictū esset terminatū ad certū tps a iure. tñ ante illud tps nō possit p ordinariū tolli. p no. in glo. in. c. cupietes. in. s. ceterū. in ver. suspensos. de elec. li. vi. Et q infer tur limitatio. ad. c. nup. de sen. ex. qd est valde notandū. A snia tñ interdicti vel suspensio nis ab hōie. nō p̄t inferior illo q tulit absolue re sed supior. vt dicit̄ de excōicatorōne. qz ista q ad hoc pari mō cōcurrūt. De hac materia videt̄ de. j. Suspensio.

Qualiter aut debeat fieri cessatio a diuinis p canonicos. capitula vel cōuentus. Dir. fm Jo. an. dicit q ad hoc. q fiat cessatio. necesse est ista interuenire. Primo. q hī q cessant hoc habeāt de cōsuetudine. vel a iure. vt cessare possint. Sc̄do. q vocent̄ absentes ad tractandū de cessatione. ac si de electōe ageret̄. Tercio. q de illa cessatōe tractet diligēt. Quarto. q de cessando delibet̄. Quinto. q sit manifesta offensa ppter quā cessant. Sexto. q causa sit rōnabilis. Septimo. q ante cessationē instru mento publico. vel patentibz lris. aut etico si gillo munitis. causam cessatōis exprimant. Octauo. q illud inst fm vel litteras tradant ei ptra quē cessant. Nono. q requirāt illum q emēdet opetenter iniuriā vel offensā ppter quā cessare volūt. Qd si nō fecerit. tñ locū habeat cessatio. Decimo q post cessationē vtraqz ps iter v3 arripe ad sedē apli cam infra mēsem p se vel p pcuratores. sufficienter instructos. et cōtinuatis diebz q̄ cito poterunt. sedi aplice se representēt. vt discutiāt qd sup hoc sit agendū. hīs nō seruatis. nō seruāt cessatio. Et si ps q posuit cessationē eā nō seruāt. uent. ab alijs nō seruet̄. Et si causa cessatōis fuerit iniusta. ponētes cessationē durante tpe nihil percipient. et si pceperint restituere tenent̄ et p̄t satisfacere de iniurijs et damnis. Et fm Jnnio. et Bo. causa cessatōis v3 esse notoria. q si nō esset nulla cōsuetudo pdesset. qz esset ecclesijs onerosa Et ille cōtra quē cessat̄. non v3 cōuinci ex pbabilibz. sed aptis et notorijis marie in cultu diuino tollēdo. vt notat Jo. mo. et Archi. in. c. si canonici. de offi. or. li. vi. Adde etiā p̄dictis qd notat panoz. in. c. dilectis. de ap. q dñs est inter cessationē a diuinis. et sniaz interdicti. Itā cessatio a diuinis est qd facti. nō eni est aliud q̄ suspendere oz gana ministroz. vt ibi nō celebrēt diuina. Sententia vero interdicti est qd iuris. vñ qñ supponit locus interdicto. Ibi celebrās. quicūqz etiā forensis incurrit irregularitatē. vt in. c. is q. de sen. ex. li. vi. Secus aut in cessatione a diuinis. vt volūt toc. in. c. irrefragabili. de offi. or. **S**ed dubium remanet si cessatio a diuinis est generalis. puta. respectu totius ciuitatis. Nunqd ibi celebrās sit irregularis. Jo. an. in. d. c. si canonici. cōcludit q sic. qz talis cessatio generalis equiparat̄ interdicto. p cle. i. de sen. ex. S3 d. An. dicit. forte q ex toto nō pcedit ista equipatio. Et hoc forte verius putat panoz. q celebrās i cessatōe generali. nō efficit irregularis p regulā vt nunqz q̄ irregularitatē incurrat. nisi i casibus i iure expressis

in dicto. c. is qui. Sed iure non cauetur nisi
 si in celebratione in loco interdicto. Nec ob.
 d. cle. i. quia facit equiparationem. tantum in
 illo casu. et pene non debent extendi. Nota tamen quod
 fratres minores et predicatorum habent privilegium
 quod quando in ciuitatibus vel locis ubi habitant
 contingit interdictum poni. et phiberi omnia ecclesiastica
 sacra. excepto puulorum baptismate. et
 penitentis morientium. non obstantibus quibuscunque
 quod privilegium religiosorum quibuscunque ab apostolica
 sede concessis. nihilominus tempore talis interdicti
 possunt confiteri peccata sua. et absolui. et tribus
 consuetis iuxta morem ordinis sui. sacre communionis
 et vinctis extreme recipe sacra. et diuina officia
 celebrare simul tanuis clausis. non pulsatis
 campanis et voce submissa. excoicationis et in
 terdictis ac omnium personarum que non sunt de ordine
 suo exclusis. non obstantibus phibitionibus huiusmodi.
 seu aliquibus litteris a sede apostolica impetratis vel
 impetrandis. que de ordine suo. et de hac indulgentia
 speciale non fecerint mentionem. Dono
 ritus in privilegio quod incipit. Oueritis vestre.
 Excipiunt tamen tres casus. Primus si causam
 dederint interdicto. Secundus si contingat eos
 specialiter interdicti. Tercius si ecclesia. illa ubi
 voluit celebrare est interdicta specialiter. hoc
 habent in privilegio Bonifacii. quod incipit.
 virtute conspicuos.

Inuenta. Quid sit agendum de inuen
 tis. Respondeo. quedam sunt que nunquam fuerunt
 in bonis alicuius. sicut sunt lapilli et
 gemme. que inveniuntur in litore maris. et talia
 occupantur conceduntur. Et eadem est ratio de thesau
 ris antiqui tempore sub terra occultatis. quorum non est
 aliquis possessor. nisi secundum litteras. teneat medietatem da
 re domino agri. et hoc si inuenit in alieno. non da
 ta opa. Si si data opa inuenit. totum teneat da
 re. ut in l. vnica. ff. de thesau. li. x. Et no. glo.
 in fi. de re. di. §. thesauros. Et hoc verum. etiam si
 cum voluntate domini requireret. quia etiam cum
 voluntate domini non debet querere in alieno thesau
 rum suo nomine. ut in d. l. vnica. ubi etiam patet quod the
 saurus dicitur coadunatio rerum mobilium abscon
 dita. quarum ignorans possessor seu dominus propter
 vetustatem temporis. Ibi etiam patet quod nec in suo solo
 potest quis querere thesaurum arte magica. diuinatione
 nibus vel aliis illicitis modis. aliter thesaurus
 erit fisci. De hac materia vide super. Furtum.
 Quedam vero res inuenire fuerunt de propinquo in
 alicuius bonis. Et tunc si quis eas accipiat. non a
 retinendi sed restituendi domino. non committit fur
 tum. alias fecus.

Primo emens totum pro mille. in quo postea in
 uenit thesaurum valentem. x. milia. teneat resti
 tuere venditori. Quidam dicunt quod sic. Et circa

hoc habet remedium capituli. cum causa de empt. et
 ven. Si contrarium videretur. posito quod iste thesaurus
 sit reconditus. ab ignotis domini tempore vetusto. ut
 in d. l. vnica. ergo non erat reconditus ab illo ven
 ditore. sed casus est in d. l. vnica. quod thesaurus
 reptus efficitur eius cui est solus. et iste emptor
 est dominus. ergo eius erit. Idem confirmatur. p. l. a tu
 tore. iuncta. glo. ff. de rei ven. ubi pecunia inue
 nta pro modum thesauri cedit emptori. Secus si non
 esset inuenta pro modum thesauri. ut murata in mu
 ro. quia tunc non cederet. Nec ob. quod venditor
 non vendit thesaurum. quod conceditur. tamen
 pro iura communia cedit totum mo soli.

Quid si res ab aliquo inuenta sit. que fuit a
 proprio domino habita pro derelicta. Respondeo. que habe
 tur pro derelicta occupanti conceditur. siue sit mobi
 lis et abqueat. siue immobilis. ut si ex causa de
 fundo ex eo hac intentione. ut pro derelicto habe
 am. ff. pro derelicto. l. i. Si si in mari iactauero
 res meas. non habeo pro derelicto. vide de hac ma
 teria super. Furtum.

Irrregularitas primo. de irregularita
 te homicidarum. Respondeo. que habuerint offi
 cium vindicte sanguinis. scilicet mortis vel tra
 ctationis membrorum sunt irregulares. ut dictum
 est supra. homicidium quarto. Quid si clericus
 scribat quod aliquis capiat et ex illa captione sequitur
 mors. vel truncatio. ipso tamen ignorante et facti et
 causa. Respondeo. secundum litteras. videtur irregularis. quia de
 buit suspicari hoc posse evenire.

Quid de illis clericis qui cum alijs trahunt ad
 maganellas. unde aliquis probabiliter creditur
 interfectus. Respondeo. secundum litteras. creditur irregularis.

Quid de presbytero qui misit puerum ad
 adequandum equum. monens ut cauere a flu
 mine. et tamen submersus est. Respondeo. secundum litteras. Hosti.
 hunc presbyterum culpabile esse. sicut et sacer
 dorem qui non amouit cultellum a corrigia.
 cum qua verberabat famulum. extra de homici
 diis. c. ad audientiam. hoc quidam intelligunt. et
 bene. quando de periculo pueri missi. poterat
 rationabiliter dubitari. ut quia erat infans. ut
 patet in sum. c. o. se.

Quid si aliquis clamet. latrones latrones
 Respondeo. secundum litteras. Inno. Siue sic clamet. siue aliud as
 gat. per quod potuerit intelligere. quod ex clamo
 re vel actu suo poterat sequi homicidium. irre
 gularis est. nisi faceret propter timorem cor
 poris sui. Nam si timeret quod aliquis vellet eum
 occidere bene posset clamare pro auxilio. quia
 non intendit in alicuius mortem. sed in suam
 liberationem. Idem Hosti. qui addit. Secus si
 clamaret pro solis rebus.

Quid de illo clerico. qui cum latro duce
 retur dixit. Claudite ei os. ne clamet.

nunquid sit irregularis si mors inde sequatur.
Rñ. fm x. b. q. sic. q. iuuat duceres. dādo eis
 cōsiliū. Et eodē mō si qrentibz malefactorē
 indicauit eū. nisi forte ignorauerit. et ignorā
 re p̄babilē potuit. nesciēs q. ad mortē q̄rere.
¶ Quid si cōsului amico vt occideret aliquē
 inimicū suū. Ille in cōtinēti nō fecit. sed lō
 go tpe interpolito. **Rñ.** p̄. anoz. in. d. c. ad au
 dientiā. de mēte Inno. dicēs q. cōsulēs est ir
 regularis. q. debeat reuocare cōsiliū. Et si pu
 tabat sibi a nīcū nō obtemperaturū in reuo
 catōe. debeat hoc intrināre illi p̄tra quē cōsu
 luit. et sic cauere. al̄s n̄ euadit irregularitatē
¶ Quid si clericus comodat balistā. et inde
 aliq̄s occidit. **Rñ.** si cōcessit in bello iniusto. ir
 regularis est. et eodē mō si bellū sit iustū. quia
 ars sagitadi est p̄hibita. ex de sagi. artē. glo.
 tñ ibi videt̄ restringere tex. et bñ fm panoz.
 ibi qñ bellū est iniustū. Nā data iusticia belli
 licitū ē pugnare cū quibuscūq. armis. Imo
 licitū est decipere inimicū p̄ seditiōz. parando
 infidias. vt in. c. tominus. xxiij. q. ij.

¶ Quid de eo qui ministrat ensem vel lanceā
 et inde aliq̄s moriunt. **Rñ.** fm dir. li. iij. q. si
 quis in bello ministrat balistam vel h̄mōi ad
 sui defensionē. nō ad impugnationē alterius
 dato q. balistarius occidat aliquē. dum mō
 tradēs vel ministrās nō intendat principali
 ter. q. balistarius occidat. nec credebat ip̄m
 tendere ad occidendū. sed solū q. se et sua de
 fenderet vel recu paret. nō est irregularis. l.
 vi. si q̄s viduā. Secus si alterū p̄dictorū inter
 nēuisset. In bello autē iusto etiā ad sui defen
 sionē. nō licet ministrare p̄dicta. Alioq̄n mini
 strans homicide. est irregularis. ar. d. c. ad au
 dientiā. et. c. Jōhes. et. c. h. e. xi. De hac ma
 teria vide singlaria. s. homicidiū. ij. iij. r. iij.

Irrregularis se dō. s. de illo. q. existens
 irregularis ministrat. Et primo sciendū
 fm Spe. q. irregularitas est nota seu
 impedimentū canonicū. ex facto. seu defectu
 pueniēs. quāq̄s p̄hibet ad ecclesiasticas or
 dines p̄moueri. et in eis dē ministrare. Et
 ad sciendū qñ incurrat q̄s irregularitates ex
 in debita celebratōe vel executione ordinum
 Jo. cal. ponit hāc distinctionē. Celebrās aut
 vrens officio ordinis. aut est feia vel mascul⁹
 Si est feia. siue laica. siue religiosa. nō efficit
 irregularis. q. cū nō sit capax ordinis clerical
 is. nō cadit in ea irregularitas. p̄ quā q̄s im
 pedit̄ in ordine. vel ordinis officii celebrare.
 Si autē est vir. aut furiosus. et tūc p̄ quamcūq.
 q̄s celebratōnē. nō efficit irregularis. nec pec
 cat. Idē de infante. cle. si furiosus. de homici.
 Aut est sane mentis. Tūc aut talis est laicus

vel clericus. Si laicus. et cū solenni apparatu
 alicuius ordinis celebrat. s. exequēdo actus
 alicuius ordinis. siue cōuersus sit alicui⁹ reli
 gionis. siue secularis. videt̄ q. sit irregularis
 ex de cle. ex. c. ij. Nec cū tali. vt valeat. p̄mo
 ueri aliq̄s papa p̄t dispensare. Directoria tñ
 li. iij. dic̄ q. laici p̄pter talia irregularitatē vel
 suspensionē nō incurrūt. cū nec ordinez. nec
 officii habeāt. vñ aliter puniunt̄ laici. si cōtra
 faciūt. vt in. d. c. ij. Et hoc videt̄ verius. Si ve
 ro est clericus. aut celebrat in ordine quē non
 habet. aut in eo quē h̄z. Si primo mō. hoc a
 gens in ordinibz sacris. ē irregularis. De sub
 diaconatu tñ dicit̄ x. b. q. si est in minoribus
 p̄t cantare epl̄as. dum mō sine solēnitare. Et
 addit Inno. q. hoc est licitū. qñ vest subdia
 conus. S. solēnis apparatus subdiaconi vide
 tur esse manipulus. Dicit enī De. de p̄s. in
 iij. q. tunicellā licet etiā nō subdiacono por
 tare. q. nō est ei p̄pria vestis. sicut manipul⁹
 quē null⁹ inferior subdiacono portare d̄z. hoc
 De. vñ si talis cantet epl̄am cū tunicella sine
 manipulo. et nō porrigēdo calicē diacono rē.
 Dic̄ put̄ habet. s. dispensatio. Si vero cleric⁹
 celebrat in ordie quē h̄z. tūc aut est excōicat⁹
 maiori. vel celebrās. vel officii exercēs in loco
 interdicto ab h̄ie vel a iure. Aut est suspēsus
 Si primo mō. tūc vtroq. casu efficit irregulari
 ris r̄ indispensabilis. nisi p̄ papā. de sen. ex. is
 qui. li. vi. Dicit tñ x. b. q. in minoribz cōsti
 tutus ministrādo seu exercēdo officii suū eri
 am cū solēnitare cū est excōicat⁹. nō efficit ir
 regularis. q. illa duo capitula. si q̄s epl̄s. el. i.
 et. ij. xi. q. iij. nō loquunt̄ de h̄is. Sed Idē. sen
 tit q. talis oīno irregularitatē incurrat p. c. cū
 medicinalis. de sen. ex. li. vi. Et sic non p̄t dis
 pensari nisi p̄ papā. Idē panoz. in. d. c. ij. q.
 dicit. q. h̄ec opinio est vera et cōis. q. iura lo
 quunt̄. Idē dir. li. iij. q. ad incurrēdā irregu
 laritatē. S. quo ad dispensationē. videt̄ tene
 re q. epl̄s possit dispensare fm Ray. Idē. et ar
 chi. S. panoz. in. c. clerici. de cle. ex. saluando
 opi. dicit. q. aut querit̄. nunquid per inferiorē a
 papa. possit iste talis celebrās liberari ab irre
 gularitate iā causata. Et dicit q. nō. Et ita lo
 quit̄. c. i. de re iud. in. vi. et. d. c. cū medicinal⁹.
 q. iura dñt indistincte. solū papā ab hac irre
 gularitate posse liberare. Aut querit̄ de pena
 depositōis imponēda p̄ iudicē. et tunc pcedit
 alia opinio. vt etiā episcopus dispenset cum
 parato se corrigi. ne duplici pena cōteratur.
 Si autem clericus est suspēsus. sumendo p̄
 stricta suspensionē. scz quo ad se et quo ad ali
 os. aut est suspēsus a canone aut ab h̄mie.
 Si ab h̄ie. tunc aut ignorauit ignorāns pba

bili. et tunc non est irregularis. ut in. c. aplice. de
de. ex. Aut ignorantia crassa et supina. et tunc
est irregularis. et multo magis si sciuit se su-
spensum. Et hoc quodcumque sit suspensus sim-
pliciter sine ad tps determinatum aut indeter-
minatum. etiam si rōe defectus vel infamie. puto
talē. durante suspensione. celebrantē esse irre-
gularē. nec secū posse dispensari. nisi p papā.
d. c. cū medicinalis. Si vero est suspensus a
canone. tūc aut rōe criminis aut rōe defectus
aut rōe infamie vel scandalī. Si primo mō.
tūc aut simpliciter est suspensus. et sic celebrā-
do est irregularis. d. c. si q̄s ep̄s. Aut et suspē-
sus ad tps. et tūc aut ad tps determinatum. et
sic interim celebrādo est irregularis. Aut ad
tps indeterminatum. et tūc aut cū additione to-
nec satisfaciāt. ut in cle. i. de deci. Et tūc licet q̄
dam cōtra. puto si sic suspensus ante absolu-
tionē celebrat. est irregularis. qz in hoc factus
iudicis est necessarius. ut habeat p absoluto.
Et sic cū factū hōis sit necessarium. lequit q̄ ad
suspensionē rei canō aliqd addat. Si vero est
suspensus cū additōe. tunc peniteat. ut de ele.
Sūus. et tūc equū est tenere q̄ interim cele-
brando nō efficit irregularis. qz talis suspen-
sio videt esse rei. ad quā nihil addit canō. nec
ut habeat p sublata aliqd factū iudicis est ne-
cessarium. et iō dicendū ē de eavt de suspensione
rei tū. Si scō mō sit suspensus a canone. i.
rōe defectus. tūc aut rōne defectus ordinis aut
alterius defectus. Et si rōne defectus ordinis
ut clericus p saltū p̄morus q̄tū ad ordinem
omissum. in quo si exercet officiū ante q̄ reci-
piat est irregularis. S; celebrādo in ordine
ad quē est p saltū p̄morus quē hz. nō est irre-
gularis. l. ij. di. sollicitudo. Si vero rōe alteri-
defectus. ut bigamus. Illegitimus. corpe vici-
atus. ordinat⁹ ante legitimā etatē. vel a non
suo ep̄o. hoc casu cōcordāt oēs q̄ celebrando
nō est irregularis. qz hoc nō est iure exp̄essū.
Et qz qñ curia mandat cū supradictis parti-
tibus dictos defectus dispensari. nihil dicit
de irregularitate. Stilus aut curie est atten-
dendus de cri. fal. q̄s graui. Nec obstat. q̄ or-
dinatio facta ante legitimā etatē. v̄a nō suo
ep̄o fuerit cū peccato. qz p̄ncipalis causa p̄-
pter quā dicim⁹ tales suspensos est defectus.
nō peccatū. ergo rōe defectus nō criminis. talis
cenferi d; suspensus. Et hac rōe puto q̄ licet
irregularis et celebratōe diuinor sit suspen-
sus a canone ppter hanc irregularitatē. Si tñ
al̄s nō sit suspensus a iure vel ab hoie. puta.
qz absolutus ab excoicatione et suspensione.
sed nō est secū dispensatū sup irregularitate.

vel nō suspensus cōtrahit irregularitatē. talis
nō cōtrahit nouā irregularitatē. qz nō est iniu-
re exp̄essum. Si est tercio mō suspensus a ca-
none. s. rōe scandalī vel infamie. tūc celebrā-
do nō est irregularis de cle. p̄u. c. i. S; bene
facit abstinēdo. Et per hoc infert Inno. q̄ illi
quorū crimina sunt notoria. q̄ etiā post p̄niam
phibent celebrare ppter scandalū et infamā
ut de coha. cle. c. si. si ante absoluti d; celebrāt.
nō incurrūt nouā irregularitatē. et ex allocutō-
ne quā facit Inno. videt intelligere de noto-
rio fornicatore qd p̄nā est tenere. et qd nō. in
c. i. de sen. ex. li. vi. intelligat de notorio forni-
catore ante p̄niam celebrātē. ne videat sibi cō-
trarius. tñ de rigore iuris sola p̄nā nō tollit sus-
pensionē canonis in notorio fornicatore. ut
videt exp̄essum. l. di. puenit. qz requirit fa-
ctum iudicis. ut dictū est de suspensio a canone
tunc satisfaciāt. vide de hac materia sup Cle-
ricus tercio. Et nota sim̄. q̄ irregularis ce-
lebrās. nō ppter hoc aliā irregularitatē cōtra-
hit. Alioquin toties nouā irregularitatē cōtra-
heret. quoties celebraret. Nota tñ q̄ ex p̄ce-
dentib; videt. q̄ ordinatus ante legitimā eta-
tem sit ip̄o iure suspensus ab excoicatione or-
dinis sic recepti. S; solēnes tōc. cōiter tenet
cōtrariū. viz Ray. x. archi. Alno. de bur.
Pau. de elea. et Fran. zab. in cle. generalem.
de eta. et quali. hi oēs dicūt q̄ talis nō est ip̄o
iure suspensus sed suspendend⁹. et interdicen-
da est ei executio ordinis recepti. ante legiti-
mam etatē vsq; ad legitimā etatē. Et si post
q̄ fuerit ei interdicta a iudice suo. vsus fuerit
ordine tali añ legitimā etatē erit irregularis.
Si aut nō fuerit ei interdicta. et sic v̄at ordi-
ne ante legitimā etatē recepto. nō est irregu-
laris. h̄c Archi. f.

¶ Recipiēs ordines etiā minores in maiori
excoicatione. incurrit irregularitatē indispensa-
bilē. nisi p papā. de sen. ex. cū illoz. vbi nō di-
stinguit inter ordines minores vel maiores
sim̄ Buil. dur. Recipiēs aut ordines in mino-
ri excoicatione nō incurrit irregularitatem.
quia nō est iure exp̄essum.

¶ An aut excoicatus ex ecclesiā officiās p̄lo
efficiat irregularis. Rñ. sim̄ Ri. in. iij. di. xviij
q̄ aliquib; p̄babiliter videt q̄ si excoicatus
etiā extra ecclesiā dicat horas suas officiando
p̄lm̄ i exercitu l' navi. incurrit irregularitatē
Si tñ dicat horas suas cū vno socio vel p̄lm̄.
nō tñ officiādo ecclesiā l' p̄lm̄ irregularitatē
nō cōtrahit. Quovero ad baptizandū dic̄ idē
hic. q̄ si excoicat⁹ baptizaret nō solēnter. ut
faciūt vetule i casu necitat; nō eff; irreglar;.

Quid autem si excoicatus in choro cum alijs clericis dicat officium an efficiat irregularis. Rñ. Se. in. c. cum medicinalis. de sen. ex. li. vi. dicit qd clericus suspensus de q loquit. d. c. si inter est diuini auctorizatio. v. puta. si legit et cantat cum alijs. et ultra hoc facit actum principales chori vt qz dicit capitulum et oroz. vel facit officium cum cantoribus in choro. tunc incurrit irregularitatem. Secus si auctorizatio non prestat. puta. si legit et cantat in choro. non exercendo aliquod officium chori nec auctorizando. tunc non est irregularis. Et vt plene habeat hanc materia. cludendo dicta voc. et panor. in. c. si. de ex. pre. p. dicit. qd pbyter vel alius clericus exercens aliquod officium deputatum alicui ordini ecclesiastico. et hoc facit tantum clericus. efficiat irregularis. Secus autem ubi exercet aliquod non deputatum certo ordini. unde cantans responsoria vel dicens psalmos. non officians do principaliter. sed tanquam liber alius laicus non efficiat irregularis sicut Innocentius. etiam dato qd illud esset deputatum certo ordini. tñ de consuetudine exercet per quemcumque indistincte. etiam a non ordinatis. tñ talis exercens non esset irregularis. Et per predicta per responsio. qd de ebdomodario cantore dicere antiphonas et responsoria. legente lectores. et de exercite actum minorum ordinum. nñ. et qd ad ebdomodarium. si solenniter officians ecclesiam in matutinis. vespis. vel alijs horis excoicatus. incurrit irregularitatem. et hoc est in dubitatum sicut in Alstern. Sed dubium est. quoniam iste sacerdos non solenniter officians ecclesiam. vt facit. tunc coiter ebdomodarium. tñ per predicta idem videtur dicendum. qz saltem de consuetudine tale officium exerceat per sacerdotem dñtarat. et tñ habeat dicere dñs vobiscum. qd est deputatum certo ordini. De alijs autem supradictis dici potest. qd et si officium cantoris et quedam alia supradicta. de iure sint deputata certo ordini. tñ de consuetudine quasi generaliter exercent indistincte a quocumque ordinato et non ordinato etiam a nouitijs et laicis. Et per consequens tales etiam excoicari non incurrent irregularitatem. Item sicut in Alstern. si excoicatus actum minorum ordinum etiam solenniter exerceat. cum hoc etiam per non ordinatum licite fieri possit. non incurrit irregularitatem hoc per ex predictis.

Quid autem de simplici clerico si in officio catur. Rñ. vir. tenendo qd tonsura. siue psalmistat sit ordo. tñ incurrit irregularitatem. Tenendo autem qd tonsura non sit ordo. dicit qd non. Sicut si per sbyter excoicatus vel suspensus si in officio acolitatus ministrat. est irregularis. qz per suspensionem alicuius ordinis non absoluit a minori. hoc tñ limita vt dictum est supra.

An autem excoicatus audiens diuina. incurrit

irregularitatem. Dic qd sic auctorizando. Et idem panor. in. d. c. si. dicit. qd caueat platus tpe excoicatus suspensionis vel interdicti. ne faciat coram se celebrari aut ne interfit celebratio quia tunc videtur auctorizare.

An autem excoicatus dicens officium in ecclesia cum alijs peccet mortaliter. Rñ. sicut in x. q. sic coicando cum alijs. imo etiam videtur tenere qd dicendo officium extra ecclesiam cum vno vel duobus socijs peccet mortaliter. eadem ratione. Et minus malum faceret si ab alio etiam non sacerdote faceret horas incipere.

Quid autem de suspensio a confessionibus. nunquid si celebrat ante reconciliationem sit irregularis. Rñ. sicut in Innocentio. et Jo. an. qd non. qz hoc non inuenit iure cautum. De hoc vide infra. suspensus

Denus primo. coiter iudei dicunt qd legem mosaica ad istas tenent. sic dicta a nomine principalis tribus. s. iudei qd etiam prius hebrei dicebant ab hebreis. cuius familia cultum dei tenuit. ceteris idolatria fedatis.

Quo christiani se debent habere circa iudeos. rñ. non debent cum eis comedere aut eos ad conuiuia recipere. nec cum eis cohabitare. Item phylax oibus christianis. ne in infirmitatibus suis iudeos vocent. aut medicinam ab eis recipiant. aut cum eis in balneo se lauent. vt in. c. oēs. et. c. nullus. xxvii. q. i. Et sic videtur preceptum. ita qd strauit facies peccat mortaliter. nisi probabilis ignorantia iuris est excusata. Dicit tñ Ioh. qd necessitas excusat eum. quoniam. s. alium non habet medicum. Et idem videtur quoniam non habet sufficientem. Item dicit Aug. et Ioh. qd medicinalia possunt ab eis emi. et facere per alium parari. Dicit etiam Ioh. i. d. c. oēs. ibi ad conuiuia non vocent. qd hoc intelligit si volunt discernere cibos comedendo nobiscum. Sed si indifferenter volunt vti cibis nostris. credit qd tunc licite possumus eos inuitare. et habere nobiscum in comestione imo plus credit qd in hoc casu eorum cibis vti possemus. puta. si ipsi non lent cibos suos discernere. cessante enim causa cessare debet id quod propter causam statutum est. Secus ergo si ipsi cibos nostros discernunt et vitant. quia et nos ab eorum cibis abstinere debemus. ne videamur eorum factum venerari. et etiam ne christiani videantur inferiori iudeis. Et sic concludit Aug. qd non tantum azima eorum comedere non debemus hoc casu. imo credit qd nomine azimorum quilibet eorum cibis intelligatur. Blosa etiam in dicto. capi. omnes dicit. idem esse in gentilibus. Cum et ipsi hodie cibos discernant. Licet enim gentiles non contineantur verbis edicti. vt. xi. questione. ii. capitu.

mensam. vbi dicitur. Ad mensam quippe paga-
norum si volueritis ire. sine nulla prohibitione
permittimus. hec ibi. Tamen mens et ratio non
deficit. vt patet in. d. c. oēs. Mens enim illius. c. est
qz cū apud christianos cōmuni cibis non vti-
tur. indignū atqz sacrilegū est. eorū cibos a chri-
stianis assumi cū ea que ab aplo pmittēte nos
sumimus. ab illis iudicent immunda. hec ibi.
Idē dicit glo. in. d. c. ad mensas. qz hodie sicut
nec cū iudeis. ita nec cū paganis comedere li-
cet. cū ei ipsi discernāt cibos. sicut et iudei. Nec
glo. Sic ergo ex p̄dictis patet qz opinio Aug. vi-
deretur vera. qz vbi iudei non discernent ci-
bos. licite possemus cū eis comedere. Ides de
gentilibus. Sed cū iudei hodie discernāt cibos.
peccant mortaliter xpiani. qui eos vocant ad
cōmuniā. vel si ipsi xpiani vadūt ad eorū cōmuniā
Et valde reprehendendi sunt xpiani illi. qz ad
eorū solēnitates inuitant mulieres iudeas et
ad choreas. et ecōuerso. viri christiani et eorū
vxores vadunt ad solēnitates iudeorū. Et post
modū vadunt p ciuitatē astricti christiani cū
iudeis brachio ad brachiū. Tales enī christia-
ni h̄mōi facientes rōne scandali. vident mor-
taliter peccare. Eunt tamen ad p̄dicandum
sarracenis et alijs infidelibus. cibis eorū vti
possunt. dummodo non de his que fuerunt idolis
imolata. in necessitate tamen extrema vti possunt
idolatico. dummodo non in venerationē idoli.
Item non debent admitti ad officia publica ne
occasione habeant seruendi. liij. di. nulla. xvij.
questi. iij. cōstituit.

An autē iudei possint admitti ad studia li-
terarij. et p cōsequens ad doctoratū. Rñ. Pa-
nor. in. c. i. de iudeis. dicit qz de hac. q. sepi⁹ fu-
it interrogatus. Et cōcludit. qz de rigore iuris
non p̄t intrare scholas causa adiscendi. qz. d. c.
nullus. prohibet a iudeis recipi medicinā. nec
cum eis esse in balneo. nec lauari. ppter picu-
lum corruptionis. vbi tamen cōtrahitur confor-
tium. et quedā colubatio temporalis. et qua
si momentanea. fortius ergo debet phiberi in-
gressus scholarum. vbi inter scolares nedum cō-
fortium cōtrahitur. sed etiā intrinseca amici-
cia. Item quia iuuenes habent etates moles
et defacili possent subneri ex astutia iudeorū
Cōsuetudo tamen est in cōtrarium. illud tamen
est verum qz iudei non debent doctorari. qz cum
doctoratus sit dignitas non cadit in iudeum. vt
notat Bar. in. l. h. c. de iudeis. Item nullus
potest cōgregationi iudeorū. seu alicui iudeo
vel pagano aliquid relinquere in testamento.
et si fecerit etiam post mortem iudicabitur ana-
thema. extra de hereti. si quis episcopus. xxiij.

questi. ij. sane. Hosti. dicit qz vniuersitati iu-
deorū legari non potest. l. c. l. i. Sed singulari
fortesi ad succurrendū necessitati eorum. non
ad vitandum eos. Item non debent p̄mitti iu-
dei nouas erigere sinagogas. sed antiquas refi-
cere possunt. vt. in. c. iudei. et. c. cōsult. extra
eo. vbi Panor. dicit hoc verū. ita tamen qz noua
edificatio non amittat antiquā formam. vt vix
non fiat edificium magis preciosum. vel maius
Nam vbiqz mutat p̄stina forma. videtur
nouum edificium. et cadit sub prohibitione.

Sed quid si antiqua sinagoga funditus cor-
rui. nunquid licitū sit de nouo edificare in lo-
co vbi fuit antiqua. Et potest dici qz non. quia vi-
detur omnino nouum edificium. ex quo fun-
ditus destructū est. Intelligatur iste tex. quā-
do antiqua sinagoga minatur ruinam. seu cor-
ruit non tamen ex toto.

Sed quare iudei tolerant in antiquis sina-
gogis. Rñ. panor. de mente Jo. an. qz spes est
de eorum cōuersione. Et vt facilius trahantur
ad fidē. ideo ecclesia p̄mittit eorum ritus et so-
lennitates seruare. vt in. d. c. iudei. et. c. cōsu-
luit. Item etiam in sabbatis eorum non de-
bent trahi ad iudicia. nec ipsi alios trahere. sed
nec in alijs festiuitatibus suis debent turbari.
nec sepulcra eorū obtentu forte pecunie efodi
l. c. t. die sabbato. et extra eo. sicut. Item in
diebus lamentatōis erōnice passionis non de-
bent in pblicum p̄dire. extra eo. in nonnullis.
quin etiam in die veneris sancta non debent iu-
dei tenere hostia vel fenestras apertas. extra eo.
quia sup. Irē cogendi sunt iudei et sarraceni
vtriusqz sexus. in terris christianorū vti habi-
tu per quē a christianis discernantur. d. c. in non-
nullis. Quod intelligit panor. ibi. hoc verū ne-
dum de nocte. sed etiā de die et omni tpe. Nec
debent portare signū distinctōis occulte sed pu-
blice. Non est ergo satisfactū huic cōstitutioni
si portāt illud signū sub mantello. vel implica-
tura mantelli. Sicut a multis fieri videm⁹. sed
palā et publice. vt ab omnibz discernant. Irē
cogendi sunt christianos testes recipe cōtra se
sed iudeus non p̄t ferre testimoniū cōtra chri-
stianum. extra. de testi. c. iudei.

An autem in mercimonijs christianus possit
cōmunicare cū iudeo. Rñ. fm panor. in. c.
post miserabile. de vsu. per argumentū a cō-
trario illius tex. qz christiani non peccant cō-
municantes iudeis in mercimonijs. Nam im-
penam interdictum eis h̄c communio. ergo re-
gulariter non est interdicta. sed nimia familia-
ritas et cōuersatio bene interdictum. vt extra
eo. c. ad h̄c. et capi. finali. Et ideo in dicto ca.

ad hoc, dicitur qd in familiari seruitio iudeorum christiani esse non debent, nec christianus debet se exponere seruitio iudei. p id qd contrahit familiaritatem intrinsecam cum ipso iudeo, et ideo phibet assidua morar seruitium in domo. Et due sunt principales causas huius phibitionis, vna ne propter nimiam conuersationem et assidua familiaritatem subuertantur anime simplicitas, secunda, ne iudei videantur superiores si iudeis christiani famularentur, cum potius iudei debeant recognoscere se seruos christianorum, vt est e, et si iudeos. Et sic que liber istarum rationum militat in seruitio continuo extra domum, cum et ibi contrahatur familiaritas, et tenetur quedam superioritas. Item dictus tex, ad hoc, facit mentionem de tomibus qm loqutur de nutribus sed in precedenti casu nullam facit mentionem de tomio. Intellego tamen predicta et tex, qm christianus vult seruire persone ipsius iudei. Secus videtur si aliquid edificium vel aliquid aliud fabricet in domo iudei ad utilitatem eius mercede constituta. Idem, tamen videtur tenere qd extra domum pro christiano seruire iudeo, s; in domo ipsius iudei non. Et sic videtur intelligere dictum tex, ad hoc qm in tomibus iudeorum christiani se exponerent seruitio. Sed panos putat qd alia sit mens dicti tex, s; qd extra domum non debet christianus assidue seruire iudeo, nec etiam in domo eorum licet nutrire infantes eorum, vnde ille tex, voluit equipare assiduum seruitium extra domum seruitium qd fit in domo. Et certe illa dicuntur paria, habito respectu ad causas phibitionis nam si bene oia huius materie ponderentur due predictae cause sunt principales huius phibitionis.

An autem episcopi possint dispensare, vt iudei possint habere nutrices christianas in domo. Videtur concludendum qd non, qz episcopus non dispensat contra ius, nisi expresse vel tacite permittat, maxime quia illa phibitio tendit in decus fidei. Et per hac parte consuluit, d. Car. qd placet panos.

Vtrum dominis terrarum liceat exactionem facere in iudeos. Rn. fm th. in quadam epistola ad ducissam lotharingie. Quamuis sicut iura dicunt iudei merito sue culpe seruituti sint addicti, et sic eorum res possint dominis accipere tamquam suas ita tamen qd non subtrahantur necessaria vite, qz tamen oportet nos ambulare honeste etiam ad eos qd foris sunt, ne nomen dei blasphemetur, hoc obseruandum est, vt exactionibus quas facere non consueuerunt, nullatenus pregrauentur, sed ad consuetudinem cogi possunt.

Quid si iudei nihil habent nisi vsuras, cui restituuntur ea qd male accepta fuerunt ab eis. Rn. th. vbi superius. cum ea que iudei per vsuram extorserunt non possint licite retinere, consequens est qd si vos illa ab eis recepistis, nec vos licite retinere possitis, nisi forsitan essent talia, que a vo-

bis vel antecessoribus vestris hactenus extorsissent. Si qua vero habent que extorserunt ab alijs, debent restituere illis, quibus iudei tenebant restituere, si inueniunt. Alioquin in pios vsus secundum consilium diocelani et aliorum prelatorum vel in commune utilitatem terre si necesse est, nec esset illis citius, si vos vel nouo exigeretis talia a iudeis seruata tamen consuetudine predecessorum vestrorum, hac intentione, vt in pios vsus expendantur.

Vtrum iudeus qui nihil habet pro vsuras possit puniri pecunialiter. Rn. fm th. vbi superius. qd expedit, oes pecunialiter punire, ne ex sua iniquitate commodum reportent, et maiori pena quam qui cumq; alius non vsurarius in simili casu. Item per cunia qd eis aufertur, minus ad eos pertinet, per supradictam etiam alia pena, ne ad penam sufficere videatur, qd pecunia alijs debita desinit possidere. Pecunia tamen, pene nomine ab eis ablata retinetur non potest, sed debet de ea fieri, vt superius dictum est.

Vtrum liceat recipere tomium, vel precium laboris hominis a iudeis vsurarijs. Rn. fm th. Si iudeus habet aliquid aliud quam vsuras pro accipi ab eo. Si vero nihil habet pro vsuras, tunc aut recipiens certat de damno suo vitando. Et sic accipiendo non peccat. Sicut qui a fure vel raptorum re damnificatus est, puta, per incendiū et hominem non peccaret si recuperaret ab eo damnum suum, licet ipse fur vel raptor nihil haberet nisi qd acquirum esset ex furto vel rapina, dummodo non reciperet pro damno suo in specie ipsas res alias. Addit etiam th. qd si iudeos ultro confert pecuniam, vel encensum, expedit accipere, vt pecunia sic recepta reddatur his, quibus de iure debetur.

Quid si iudei occupant totam aliquam parochiam emendo quam christianis solebant possidere, nunquid pro ecclesia, hac occasione petere aliquid ab eis. Rn. petere pro, et soluere tenent decimas prediales, et oes census et alia qd christiani de predictis soluere tenebant, extra de vsur. qto. Secus de decimis, seu oblationibus personalibus, cum non recipiant ecclesiastica sacra nec audiant diuina.

Iudeus, qd de conuersione iudeorum. Iudei nolentes, non sunt inuiti baptizandi nec ad hoc cogendi, extra eo, sicut. Siue sint adulti siue paruuli secundum panos. ibi, licet qui dam de paruulis teneant qd paruuli inuitis parentibus baptizari possint, quam opi, sentit Jo. an. et archidia. xlv. dist. qui sincera, quia cum sint iudei serui christianorum, non habent filios in potestate. Sed panos, dubitat de hoc, an, s; sint serui, imo stricte et proprie non sunt serui, imo nec ab eis possunt coacta seruitia exigi.

Quid fiet de possessionibus et bonis iudeorum seu aliorum infidelium ad fidem conuersorum.

Rñ panor. i. c. iudei. extra eo. q. iudei cōuerfi ad fidē. nō p̄dūt eorū bona. nec tenent illa di-
stribuere in paupes cōtra cōmunē opinionē
vulgariū. sed inualuit illa opinio. q. iudei vt
plurimū habēt bona ex usuraria prauitate ac-
quisita. et talia tenent dimittere. nec etiā p̄-
dunt agnationē post cōuersionē ad fidē. vñ de-
bent succedere suis attinentibz et p̄ntibz sicut
primo. **Ad** enī debent esse deterioris cōditio-
nis cōuerfi ad fidē q̄ qñ erāt in iudaismo.

An autē ecclesia peccet p̄mittēdo iudeos ri-
tus suos obseruare. **Rñ**. fm̄ Directoriā li. iij.
q. nō. q. nō approbat sed p̄mittit. **Ad** autē p̄-
mittimus nolētes cōcedimus. imo si ecclesia
eos nō tolleraret quo ad suas cōsuetudines
obseruandas videret eos ad fidē velle cogere
qđ fieri nō debet. d. c. sicut.

An autē peccēt christiani vendentes ramos
palmarū et cedros et lymoi. iudeis ac alijs in-
fidelibz. quibz vtunt in sacrificijs eorū. **Pro**
quo dubio soluendo notandū est fm̄ t̄pxo. et
canonistas. et notat Jo. an. in reglā. peccatū
q. triplex est cōcessio. siue pmissio. Quedā est
simplex tolerātia. vt quia delinquentes nō pu-
niunt. Et hoc qñq. fit p̄pter maius malū vi-
tandū. vt. c. denig. iuncta glo. iij. di. Quedā
est pmissio. nō solū penā indulgēs. sed etiam
impedimentū fieri p̄hibens. Et isto mō tole-
rantur iudei in suis ritibz p̄pter bonū spūale
quod inde sequit̄. Quedā est pmissio q. p̄stat
iuuamen vel cōsensum ad actū p̄ficiendū. et
ista nullo mō p̄t fieri. q. nō licet cōsentire ma-
lo vel p̄stare auxiliū ad faciendū malū. imo nu-
dus cōsensu. qui nullū iuuamen p̄stat ad fa-
ciendū malū est damnable. vt. in. c. felicitis.
de pe. li. vi. **Ad** o. p̄dicta p̄t responsio ad q.
sionē nostrā. **Ad** iudei peccēt mortaliter in fa-
ciendo et obseruādo suas ceremonias vt no-
tat glo. singularis. in. d. c. qui sincera. dantes
illis iuuamē ad ea faciēda. suo malo cōsen-
tiunt. Et sic peccant mortaliter. Et iā vt p̄t p̄-
dicta. ecclesia quo ad istam terrā pmissio-
nem omnino est aliena. licz quo ad secundaz
pmissionē que est auferre impedimenta tol-
leret. Secus vt dictum est quo ad iuuamen.
Ad iustofortius ergo peccant vendentes p̄-
dicta alijs infidelibz. Et hec nota.

Iudex primo. cōmuniter. Quantaz
scientiā debeat habere iudex. **Rñ**. fm̄
p̄. debet esse pius. nec debet q̄rere.
ab alijs quid enī loqui oporteat. vt in auten. de
iudi. in prin. col. vi. Et tamē etiā si illittera-
tus sit et habeat cōsuetudinē et peritiā iudici-
di. p̄rei causa cōmitti. **L. de iudi. certi iur. S.**

iudex maxime ecclesiasticus esse nō potest ni-
si sit peritus. Et hoc etiā videt̄ velle g'o. in. c.
sciscitatus. de rescriptis. Ex qua insert̄ ibi pa-
nor. q. cōtra iudicem delegatū p̄t excipi q. iu-
dex esse nō potest. q. est illiteratus. et nō ha-
bet peritiā iudicandi. Secus autē vbi haberet
peritiā iudicandi ex cōsuetudine. licz sit illite-
ratus. vt est bonus tex. in. d. l. certi iur. Et sic
fm̄ panor. nō est differētia inter iudicē secu-
larem et ecclesiasticū quo ad scientiā. Suffi-
cit enī in vtriusq. q. aut sit litterat⁹ ex peritiā li-
teratū. aut ex cōsuetudine. **Nota** tñ p̄dicta. q.
sepe cā cōmittit p̄ sedē aplicā religiosis p̄latis
q. nō habent peritiā nec p̄cticā nec theoricā iudi-
candi. vt contra tales possit excipi q. iudices
essē nō p̄nt. **Ad** tamē requirit̄ iudicē esse pi-
tissimū. cū ex defectu sciētie sibi cōcedatur. vt
possit assumere assessorē expensis p̄riū. vt in
c. statutu. §. assessorem. de rescrip. li. vi.

Utrū quis possit sup se cōstituere extrane-
um iudicē. **Rñ**. laicus p̄t cōstituere suū iudi-
cem quencūq. qui als iurisdictioni p̄est. nō a-
lium. **L. de iurisd. o. iudi. l. i. et. l. priuatorum.**
Clerici vero nō p̄nt in nō suū iudicē cōsen-
tire. nisi sit p̄sona ecclesiastica. et de consensu
episcopi sui. vt de fo. compe. significasti. et ibi
panor. **Ad** et secularis iudex nullā in eo p̄t
habere iurisdictionē. neq. in criminalibz neq.
in ciuilibz. **L. de epi. et cle. auten. statuimus.**
Adde etiā qđ notat panor. in. d. c. significasti
q. exemptus nō p̄t renunciare priuilegio ex-
emptionis. cōtra Federi. q. exemptio nō fu-
it indulta in merū fauorē exempti. sed etiam
in fauorē supioris. Et p̄ hoc insert̄ ibi panor.
q. ep̄s nō potest absoluerē a snia ex cōmuni-
cationis religiosos exemptos. etiā si renūcia-
rent priuilegio exemptionis.

Utrū iudex possit aliquē iudicare sine acto-
re vel accusatore. **Dic** q. nō. interdum tamē
infamia habet locum accusatoris. vt in. c. eni-
dencia. de accu.

An autē delegatus principis sufficiētē bene-
ficiat⁹ possit petere expensas cū p̄ficiat⁹ extra
comitilū. Et nunquid debeat p̄putare expen-
sas quas fuisset comi factur⁹. **Itē** nunquid
veniat expense vectualū et vecturarū equorū.
et similitū. **Rñ**. panor. in. c. cum ab omni. de vi.
et lx. cle. distinguit. aut loq̄mur in ordinario.
aut delegato. primo casu. ordinarius expen-
sas nec aliud petere p̄t. cum talis capiat reddi-
tus sui beneficij. vt sustineat ipsius onera. ex
cepto casu posito ibi in glo. Delegatus vero
q̄tumcūq. sit sufficiētē beneficiatus licite pe-
tit expensas. tam p̄ victualibz. q̄ p̄ vecturis

equorum et cōsimiliū. ar. d. c. cum ab oi. et. d. c. statutū. §. insup. Nā p̄dicta iura loquunt in /
distincte. Nā beneficia nō cōferunt istis cum
hoc onere. cū nō habeant ordinariā iurisdic-
tionem annexā. Ideo nō cogunt tales p̄fici
extra domiciliū p̄p̄is sumptibz. nec tenent
cōputare expensas quas fecissent tōm cū iu-
ra ista indistincte p̄mittant eis expensas. nec
iostinguūt vt faciūt in ordinario. In delega-
to aut inferioris a p̄ncipe est magis dubiū.
Blo. in. d. §. insup. distinguit. q̄ aut reputat
ad vniuersitatē causarū. Et tunc ip̄e ordina-
rius habet p̄uidere. Aut reputat ad vnā cau-
sam et ordinarius ei causaz cōmittit malitios
se. et tunc idē. Scz cessante malitia tūc ip̄e eti-
am poterit petere a p̄ribz expensas. ar. d. c.
cū ab omni. et hoc plus placet p̄noz. q̄ dictū
glosē ibi. que volūt q̄ ordinarius delegans de-
beat sibi p̄uidere.

Nanquid aut ordinarius possit petere sala-
rium p̄ assessore. P̄noz. in d. c. cum ab oi.
videtur cōcludere q̄ nō. qz ordinarius d̄z sci-
re canones in quibz versat. ad b. c. i. de cōsan.
Item quia ad hoc habet redditus vt subeat o-
mnia onera. Item nō rep̄itur iure cautum
q̄ ordinari⁹ hoc casu possit suos subditos col-
lectare. Et quancūq̄ accidere possit. q̄ causa nō
sit decedibilis s̄m ius canonicū. tamen hoc ra-
ro cōtingit. ideo p̄uideat de suo. q̄n hoc con-
tingit. Et hoc cōmuniter tenet a doc. Delega-
tus tñ licite petat salariū p̄ assessore. dum nō
fraudenter nō faciat.

An aut p̄ notario possit aliq̄s peti a delega-
to. P̄noz. vbi sup. dicit q̄ sic. vt in. d. c. sta-
tutum. §. notarios. Sz in ordinario p̄t dubi-
tari. quia ip̄e debet p̄uidere suis officialibz.

An aut iudex ecclesiasticus ordinarius vel
delegatus possit recipere a p̄ribz sportulas. sicut
p̄t iudex secularis. Sportule dicunt quedaz
vasa in quibz solent deferri munera iudicibz.
et qualia debeant esse ista munera. seu quāta
nō est lege definitū. P̄noz. vbi sup. dicit q̄
nec ordinarius nec delegatus p̄t petere dictas
sportulas. l̄cz tex. in. d. c. cū ab omni. tantū lo-
quat de delegato. Sed eadē ratio. imo fortior
est in ordinario. cū beneficia dentur eis vt ius
reddat. q̄ sit in delegato. Blo. aut i. d. c. statu-
tū. dicit q̄ s̄z leges delegat⁹ bz sportulas. s. du-
os aureos in principio. et duos in fi. vt in di-
cto autem. de iudicibz. §. ne aut. Et hoc si cau-
sa maior sit. c. aureis. Sed s̄m ius canonicū
vt p̄t p. d. c. statutū. delegat⁹ nihil d̄z habere.
cū sic generaliter loquat. Iudex tñ delegat⁹
p̄t a p̄ribz recipere esculentū. vel poculentū ex

mera liberalitate oblatū. q̄ p̄t p̄t diebz cō-
sumi possit. d. c. statutū. Idem tñ potest dici
de iudice ordinario seculari vt nihil recipiat a
p̄ribz. cū p̄pter iusticiā tenendā habeat suas
p̄uisiones. p̄t tñ ei ip̄e recipere esculentū et po-
culentū. eo mō vt dictū est.

Quid aut si iudex zelo conscientie restituit
q̄ sibi a p̄e datū fuerat. et pars ei donat. nun-
quid p̄t retinere. Blo. in. d. c. statutū. credit
q̄ sic. qz hoc ibi nō p̄hibet. sicut nec alia bona
sua donare p̄hibet. Et est rō. qz aliud est in re-
missione. aliud in donatōe. Remissio eni faci-
lius p̄sumit fraudulenter fieri q̄ donatio. qz
facilius remitteret quis m̄tra q̄ donaret pau-
ca. Sic file. ff. ad vel. l. sed si ego. vbi dicitur
q̄ senatus cōsultus veleianus mulieri interi-
cedenti succurrere voluit. nō donanti. ideo qz
facilius se obligat mulier q̄ alicui tonet. Hoc
tñ intelligendū. dum nō cōtract⁹ iste in frau-
dem nō fiat. quia tunc nō credo iudicem ab-
solutum.

An aut delegatus pape delinquēs in lega-
tione sua possit cōueniri corā ordinario loci.
Legiste hanc. q. tractauerūt in autē. qua in p̄-
uincia. l. vbi. de cri. agi. oportz. Et Jo. an. in
c. fi. de rescrip. et idem P̄noz ibi. Et conclusio
s̄m eni est h̄c. q̄ aut delegatus delinquit in p̄-
cedendo. et tunc qz solū delinquit cōtrā papā
in nō parendo mandatis eius. nō p̄t per aliu
inferiorē puniri. Aut delinquit p̄ se agēdo.
Et tunc p̄t puniri p̄ ordinariū loci. qz nō con-
uenitur vt delegatus sed vt criminiosus. Sed
Jo. an. dicit se nō credere. q̄ pendente causa
corā eo. possit cōueniri corā ordinario. saltem
vbi impediret p̄cedere in causa sibi delegata
Nā respectu illi⁹ causē dūtaxat est maior
ordinario. vt in. c. studuisti. de offi. le. l. do. tñ
in sum. dicit. q̄ rōne peccati potest puniri p̄
ordinariū. P̄noz. aut in. c. prudentiā. de offi.
tele. cōcludit. q̄ aut querit. an ordinarius pos-
sit cōpellere delegatū ad exequendū. Et est di-
cendū q̄ nō. quia nō spectat ad eius officiū. s̄z
pape. Aut querit. nunquid ordinarius possit
eū punire rōne peccati. qz cōtempnit exequi
mandatū suū p̄ioris. Et potest dici q̄ sic. quia
hoc casu nō punit eum vt delegatū. sed vt p̄-
seuerantē in crimine. Et sic cessat maioritas
Dicit tñ glo. ibi. q̄ quis nō tenet exequi dele-
gationē sibi iniunctā p̄ papā cum graui dam-
no rerum suarū. siue causa sit cōmissa cū clau-
sula impotentie. siue simpliciter. vt dicit P̄a-
noz. quia nō est verisimile q̄ papa velit artare
delegatum ad executionē mandati. cum gra-
ui periculo rei familiaris. Sed si appateret de

precisa intentione pape. tunc secus. Dicit eti
am ibi glo. q. delegat. qui debet p. fici extra
comitatu suu. p. a principio petere expensas
a p.ribus. Hoc limitat panor. quando iudex ef
ferita importes q. no possit suis expensis uti
nerare.

Quid si iudex iniuste iudicauit. Rñ. scdm
Ray. Si scienter male iudicauit. puta. timo
re. cupiditate. odio. amore. vel alia quacunq.
causa tenef leso p. se ad omne interesse. nisi
posset inducere illu p. quo tulit sententiam ad
plenaria restitutio. xi. q. iij. quattuor. Idē
fm monal. si iusta noluit dare aut iusticiā vi
dus. aut hmoi noluit administrare. Si vero
p. ignorantia iniuste iudicauit. tūc aut ex se iu
dicauit sine assessore. aut de cōsilio assessoris.
Si ex se. et ignorantia illa est crassa et supina.
q. nec p. se sciebat qd. p. muniter scire debebat
nec ab alijs curant inuestigare. tūc fm Ray.
et Ol. fm. ll. tenef leso inq. tum equū videbi
tur iudicio iudicantis. ff. de var. co. l. vlti. In
iudicio aut anime credo. vt inq. Ray. q. te
neatur ad restitutionē. vt in. i. casu. q. in cul
pa fuit. cum sciuit vel scire debuit se in iusticiē
tem. et tamē iudicare p. sumpsit. ex de iniur. c.
fi. Si autē fuit ignorantia p. habilis in eo. quia
facta debita diligentia ad inuestigandū a p.
tis. de cōsilio eor. tulit iniustam sententiā p.
iusta. siue quia materia erat variari opinio
num. Et illi fm suam opinionē quā rectā pu
tabant. cōsulerūt. excusat tūc iudex p. cipue
delegatus fm Ol. et etiā vt videt ordinarius
nil omittendo de cōtingentib. ad inuestigan
dum reueritatē. Si vero iudex hoc facit de cō
silio assessoris Qui asserbat talem senten
tiam iustā excusat. quia in eo est ignorantia p.
habilis que excusat. Danfeni assessores iu
dicib. p. p. ter sententiā eorū. vt cōsulant igno
rantibus iura. Quis enim nō possit esse eccle
siasticus iudex. nisi habeat salrē mediocrē sci
entiam. ex de elec. cum nobis. et. xx. dis. c. i. in
glo. tamē in seculari iudice. si habet cōsuetudi
nem causarum. siue p. p. tiā iudicandi. causa
cōmitti p. iura ignorantē et etiā ordinario.
L. de iudi. l. certi iuris. vbi dicitur. q. milites
p. nt esse iudices. De iudice autē delegato dicit
Ol. q. sepe est iuris ignarus. qd. etiā nouit de
legans. Sed rōe bonitatis delegat sibi causas
Et talis si sic tulit iniustā sententiā bona fide
et cōsilio p. ritorum. nō tenef ad satisfaciē
dum. Et idem dicendū videt de arbitris quo
ad sentētiā iniustas. Idē archi. f. Si vero iu
dex tulit iniustam sententiā. siue ordinarius siue
delegatus. siue arbiter. Et si erat sciēs in ne

glerit reuoluere libros. et studere in materia
vel si nesciebat p. se. et neglexit querere cōsi
lia p. rorum. etiā si esset delegatus nō excusa
retur ab obligatōe restitutōis p. rī lese. p. p. ter
iniquā suā sententiā etiā si credebatur iustam
fore fm Ray. et Ol. Item si fuit negligens
ad sumendū idoneū assessorē. q. elegit igno
rantē. aut hominē male cōscientie fm cōmu
nem opinionē. Siue hoc fecerit ex auaricia.
vt minus expenderet in salario dando. siue ex
amicicia. vt seruiret amico p. illo roganti. si
ue ex incuria. vel alia causa. non excusatur a
restitutōe. q. in culpa fuit. d. c. fi. Si assum
psit qui cōmuniter credebatur bonus vel suffici
ens vel datus sibi a superiore. Ita q. de eius
cōsilio haberet iudicare. tunc excusatur a pec
cato et a restitutōe ferendo iniq. sententiam
quā credebatur iustā ex cōsilio ipsius assessoris.
Sed ipe assessor tenef insolidū p. rī lese cōsi
lendo sententiā fore iustā si h. facit mala fide
et cōtra cōscientiā. vel etiā bona fide. s. ex cras
sa ignorantia l. negligētia. ff. qd. q. s. iuris. l. ij.
et hoc fm Bo. Ray. et Ol. Item si iudex acce
pit pecuniā. vt iudicet. siue vt bene iudicet pec
cat grauiter. cū teneat gratis officiū e. rercere
ar. riiij. q. v. c. nō sane. Pecuniā autē illā reti
nere nō pt. Sed fm Ray. tenef restituere ei
qui dedit. Hora ad predicta singulare dicitur
Bar. in. l. i. ff. de fal. q. iudex qui accepit pecu
niam. vt verā sententiā det. tenef pena falsi.
vt. l. ij. ff. de cōdi. ob turpem causam. Idē de
eo qui accepit pecuniā. vt verū testimoniū di
cat. vt no. glo. in. d. l. i. q. testes debent facere
gratis. nō ob pecuniā.

Quid autē si iudex accepit pecuniā. vt male
iudicaret. Respon. fm Ray. pecuniā sic rece
ptam tenetur restituere. non ei qui dedit cū
turpiter dederit. sed ei in cuius iniuriā rece
pit. i. q. i. iubemus. Hoc tamē verū in foro iu
diciali. Secus in penitentiali. in quo nō suc
cedit obligatio nisi ad solū interesse. et nō ad
penam. nisi precesserit iudicialis sentētia al
s pena non debetur in foro penitentie. vt dicit
glo. rñ. q. ij. fraternitas.

Quid si iudex tenetur. et nullo modo vult
iudicare et propter hoc amittit aliquis ius su
um. Rñ. scdm Raymundū. tenetur restituere
totā litis extimationem ei qui propter hoc est
lesus. rñ. q. ij. dñs. rñ. q. v. administratores.

Quid iudex possit penam reo totaliter re
larare. Rñ. scdm Tho. scda scda. q. clvñ. du
plici ratione impeditur iudex ne reū a pena
absoluere possit. primo quidē ex parte accusa
toris. ad cuius ius quandoq. pertinet vt reus

B ij

puniatur, puta, ppter aliquā iniuriā in ipm
cōmissā, et hmoi relaxatio nō est in arbitrio
iudicis, qz tenet vnicuiqz ius suum reddere.
Secūdo mō impedit ex pte reipublice ad cui
ius bonū p̄tinet qz malefactores puniantur.
S; tñ qm ad hoc est differētia inter inferiorē
iudicē et supremū, s. principem, cui est plena
rie potestas publica cōmissa. Iudex enī in se/
rior nō habet potestātē absolūendi rei a pena
cōtra leges a supiore suo impositas, sed prin/
ceps q̄ habet plenā potestātē in republica, po/
terit rei licite absolūere. Si hoc reipublice vi/
derit expedire, et passus iniuriā voluerit re/
mittere.

¶ Vtrū iudex possit penam diminuere. Rñ.
fin. do. Reo cōuicto, si in iure certa pena in/
ueniat, illa imponi d; a s. arbitrio suo cōmit/
titur. L. de vi. pu. vel pri. l. seruos, et extra de
trans. c. si. tñ in humaniorē pte d; sp̄ declina/
re, et sic mitigare, marie cum causa subest, pu/
ta, qz nō ex pposito sed casu culpa cōmissa fuit,
vel qz iniuria effectū nō habuit, vel ppter e/
tatē puerilē, aut senilē et hmoi. Et fin. l. x.
mīa iudicis habet locū solū in his que ei ar/
bitrio relinquunt. Adde p̄dictis qd̄ singulari/
ter dicit Panoz, in. d. c. si, qz iudex p̄t et debet
in penis imponendis interdū tetrahēre seu/
ritati, recedēdo a penis in iure statutis si cau/
sa legitima subest, vtrputa, qñ multitudo delin/
quentiū i est causa. Et sic sine scandalo plecti
nō p̄t. Idem vbi subest alia legitima causa,
vide glo. ibi.

¶ Vtrū iudex possit penā augere. Rñ. augen/
da est pena aliquādo ad terrore alior, qui pri/
sunt ad culpā, qz multis crassantibz opus est
exēplo. ff. de pe. l. aut facta. §. si.

¶ Vtrū iudex indistincte possit cum bona cō/
sciētia partes reducere ad cōpositionē. Rñ.
panoz, in. d. c. si, refert. Spe. dicere qz si iura p/
tium sunt ignota p̄t. Si vero iam sunt clara,
vt quia cōclusum est in causa, et sic iudici li/
quet p qua pte debeat ferre sententiā. Spe. l.
disputatōm relinquit. S; Jo. an, dicit qz ni/
si alique circumstātie suadeāt, abstinere debet
a tali cōpositōe, qz nō d; de iure vnus dare al/
teri sine causa, sed ex circumstātijs posset hoc
facere, et ceteris paribz magis d; suadere a/
ctori vincenri, q̄ reo absolūendo. Rñ. qz snia
ferenda p̄tore est mandāda executioni, et
in executōis actu posset fieri longū litigiū, q̄
rō cessat ex pte rei tñ in eo posset subesse cau/
sa, vtrputa, qz actor est pecuniosus et paratus
appellare q̄m iura sibi p̄mittent. Debet ex/
go his et similibz causis cōsideratis iudex ab

stinere vel reducere ad cōcordiam.

¶ An aut iudex debeat sequi ius vel equitatē
Rñ. panoz, in. d. c. fin. glo. si, dicit qz ius semp
est p̄ferendū equitati, etiā vult qz ppter equi/
tatē nō scriptā, nō d; iudex recedere a iure scri/
pto, qz nō debet iudex velle clementior lege vi/
deri, vt dicit tex. in auten. de iudi. §. oportet.
S; hoc, faciūt tria mēbra, qz aut neutrum est
scriptū, s. nec ius, nec eqtas. Et tñ iudex de/
bet seruare equitatē, vt in. d. c. si. Ad hoc adde
notabile verbū Inno, in. c. i. de p̄sti, qd̄ sequit
Bar, in. l. i. l. de ill. qz in his q̄ relinquit arbi/
tro iudicis, d; semp seruare equitatē, Aut al/
teri tñ est scriptū, et illud est seruandū, Ter/
cio aut vtrūqz est scriptū. Et tunc aut ius est
scriptū in genere et equitas in specie, vel ecō/
tra et seruandū est qd̄ in specie rep̄tur scriptū
qz species derogat generi. Aut ambo sunt scri/
pta specialiter, seu generaliter, et tñ cōmuni/
ter tenet qz equitas et p̄ferenda.

¶ Vtrū liceat iudici iudicare ppter pbata s
veritatem quam ip̄e nouit. Rñ. l. x. se. se. q.
lrvj, dicit qz iudex in iudicando, magis debet
sequi legitima documenta p̄ instrumēta et te/
stes et hmoi. q̄ id qd̄ ip̄e nouit tanq̄ psona
priuata. Et hac tñ priuata cognitōe p̄t priuati/
ri, vt districtius discūtiat pbatōes inducas
vt possit eoz defectus inuestigare. Qd̄ si eas
nō p̄t de iure repellere, debet eas in iudicando
sequi. Dicit etiā l. x. qz si aliquis quē scit iu/
dex innocentē, falsis testibz cōuincit vt occi/
datur, si iudex nō p̄t inuenire occasione liberā
di innotiū, debet etiā ad supiorē mittere iudicā/
dum. Si aut nec hoc p̄t nō peccat fin allega/
ta ferendo sententiā, qz nō ip̄e occidit eū, sed
illi qui eū asserūt nocentē. l. c. cor. De. et Ray.
Sed legis et canonis vident sentire p̄trari/
um. Nā ange. et Inno, in. l. a diuo pio, ff. de
re iudi. formāt hanc, qz An iudex in crimina/
libus sciens sniam iniustā exequi debeat. Et
Ange. indistincte determinat qz nō, allegādo
Inno, ita tenuisse in. c. pastoralis, de offi. del.
S; Inno, dicit distinguendū, aut talis snia
est absolutoria, et cū habeat executionē para/
tam. l. miles. §. q̄ iudicati, ff. de re iudi. et de ca.
nō tractat, aut est cōdēnatoria, quo casu, aut
est pecuniaria, aut corporalis. Si pecuniaria et
veniat applicāda fisco, exequet, et trāsbibit in
rem iudicatā sicut civilis, licz sit criminalis,
et sic habes qz pena pecuniaria dicit criminalis
qñ applicat fisco. Aut est pena corporalis afflra
corpori. Et tunc si iudex sciat causam iniustā,
seu sniaz, nō d; exequi fin Inno, i. d. c. pasto/
ralis. §. si vero, et ange. in. d. l. a diuo pio, et

Ioh. cal. in. d. §. si vero. ubi dicit. q. si iudici nō ut iudici. sed ut priuate pōne liqueat accusari innocentē esse. licet ex actis cōtrarium appareat. nō debet eū cōdemnare. sed d. de veritate inuestigare vel scribere principi. ar. l. i. §. si. ff. de questionib. Et si veritatē nō poterit inuenire. vel princeps si rescribat poti⁹ absoluat cū sciat in sua scia ipm esse innocentē. licet sit pbatū cōtra. Qd est verū. si iudex ppter talem absolutionē nō puniret aliqua pena. vel solū pecuniaria. q. tūc magis debet pari punire pena pecuniaria. q. cōsentire in mortē hois salte fm canonistas. arg. notoriū. in. c. suscepinus. de homici. Si vero iudex veniret puniendus psonaliter. potius etiā salua cōscientia. debet cōdemnare cōdemnationē erequi. q. pa ti ppiā penā corporale. q. prima charitas incipit a seipo. Et hoc opinio approbata per totos. famulos vtriusq. iuris videt tenēda. maxime cum sit valde pia.

In autē iudex possit interpretari sniaz suam postq. eā tulit. si de nouo circa eam oriet ali quod dubiū. Glo. in. c. i. de postu. p. arguit q. sic. Et in hoc tene eā menti. Sed tu vide Da nor. in. d. c. i. et in. c. ex pre. el. iij. de ver. si. ubi post Bar. in glo. in. l. ab executore. ff. de appel la. dicit. q. si est delegatus nō p. c. in litteris de offi. dele. si est ordinarius et inferior. et nō p. ut in. d. l. ab executore. ubi ter. notabilis. Maiores autē iudices pnt. et videt ter. in. d. l. ab executore. et ita d. interpretari vt nō cor rigat vel muret. sed declaret tantum. Quod tene menti.

In autē arbiter possit suā sententiā interp tari postq. eā tulit. Vide p. Spe. in. ti. de arbi. et videt q. nō possit p. ter. in. c. cum olim. de ar bi. et panor. ibi. Et p. dicit facit ad q. stionē. nunqd statutarij deputati a p. lo possint inter pretari statuta p se edita. si oriet aliqua dubi tario. Jo. an. in. d. c. ex pre. et Bar. et cōter legiste in. l. oēs populi. ff. de iusticia et iure. cō cludunt q. nō. ex quo functi sunt eoz officio. Imo etiā nec legatus p. interpretari suā cōsti tutionē postq. functus est officio suo fm pa nor. in. d. c. ex pre. Nec ob. si dicat q. eius est interpretari. cuius est cōdere. quia in veritate nō vident isti cōdidisse statuta. sed p. p. q. de dit auctoritatē. q. is dicit facere cuius aucto ritate fit. vt in. c. si diligēti. de p. scrip. Et ideo recurrendū est ad populū seu ad cōsiliū gene rale. Et intellige q. debet recurri ad p. m. seu cōsiliū. q. n. interpretatio est valde dubia. Secus si est clara et iuri cōsona. q. tunc iudex coram quo verū q. stio p. interpretari statutū. Sicut

dicimus in. l. cōmuni. et priuilegijs principis vt notat Inno. in. c. cu. speciali. de ap. facit. l. vnica. C. de p. fe. in. vr. cōstan. li. rj. ubi daf inferiorib. et cōtrorib. potestas interpretandi. Adde tñ qd notat Lud. rr. in suis singularib. p. l. paul. la. pri. de re iudi. q. iudex p. eadem die post sniam latā su. plere circa accessoria. Idē in arbitro. p. glo. singularē. in. l. q. arbi ter et si errauerit. ff. de arbi.

In autē minister peccet erequēdo sniaz iudi cis cōtra innocentē. Rñ. fm t. p. se. q. l. rj. si snia cōtinet intolerabilē errorē. minister nō debet obedire. Al. excusarent carmifices qui martyres occiderūt. Si autē nō cōtineat ma nifestā iniusticiā. nō peccat pceptū erequēdo. q. ipse nō habet discutere sniaz supioris. nec ipse occidit sed iudex. cui ministeriū adhibet. Et intelligit Ray. q. si ipse minister sciat q. cō demnatus innocēs est. nō debet erequi man datū iudicis. Secus si dubitat. tūc enī excusa tur obediedo. r. rj. q. i. qd culpa.

In autē iudex puniens principaliter ppter pecuniā peccet mortaliter. Vide. j. matrimo nium primo.

Iudex scdo. iudex ecclesiasticus ordi nari⁹ siue delegat⁹. q. cōtra iusti ciā et grauiatē alterius pris in iudicio quicq. facit p. gratiā vel p. sordes. puta. p. pecuniā. suspensius est p. annū ab executiōe officij. Et d. cōdemnari ad extinctionē litis p. quā lehit. Et si suspensione durare ingesse rit se diuini sit irregularis. et nō nisi per pa pam poterit dispensari. c. cum eterni. de re iud. li. vi.

Nunquid p. teneat cognitio ad iudicē eccle siasticū. si iudex laicus tenet malefactorē qui dicit se clericū et petit remitti ad curiā ecclesia sticā. vel ipa curia petit eū. et iudex tenegat. Rñ. ad iudicē ecclesiasticū spectat cognoscere q. de re agit spiritali siue ecclesiastica. sed d. vocari iudex secularis aut aliū cuius interest extra de sen. ex. si iudex. li. vi.

Sed quō pcedet in dicta. q. Rñ. si est no toriū q. ille sit cleric⁹. statim absq. alia cogni tione debet reddi. Q. si fama publica de hoc est vel ipse p. clerico cōter habebat. vel se pri⁹ nō gerebat p. laico. et deprehensius fuit cū tonsu ra et habitu clericali. d. etiā reddi in cōtinenti. Ad dico sine cause cognitōe. si ante cause co gnitionē de clericali. Ita tñ q. p. bandi ne cessitate. nō ipse sed aduersarius astringat. si vero ante deprehensionē p. laico publice se ge rebat. et p. tali cōmuniter habebat. etiā si tem pore deprehensionis erat in clericali habitu.

nō est restituendus quousq; fidem fecerit de clericatu. Sed tñ interim p̄cessus iudicialis quiescet. d. c. si in der.

Sed querit̄ de q. quoridiana. Donec aliq; est effectus clericus post de licitū. puta. post homicidiū. Et q̄ debet puniri. An a iudice seculari. vel ecclesiastico. Rñ. Bar. in. l. i. ff. de penis. refert D. de terminasse hāc. q. in. l. Itē vulgariū. ff. de ex. m. distinguendo. q̄ aut fecit se clericū in fraudē. Et tunc ista allegatio qd̄ est clericus. nō p̄dest. vt. l. si maritus. §. i. ff. de adul. et. l. hoc accusare. ff. de accu. Aut ē certum q̄ fecit hoc sine fraude. et tñ p̄dest sibi ista allegatio. vt. d. l. hoc accusare. §. hoc bene ficio. Aut est dubiū. Et tñ si quidē erat accusatus vel infamatus de crimine. p̄sumit hoc fecisse in fraudē. L. cor. Guido de su. et Sp. in ti. de reo. Sed Bar. dicit q̄ tora ista determinatio Dy. loquit̄ anteq̄ p̄cessus sit inchoatus cōtra eū. Sed si p̄cessus esset inchoatus tunc qd̄ iuris. Vel qd̄ si esset lata sententia. et post sententiā efficiat̄ clericus. Videf̄ ter. cū glo. q̄ nō p̄fit ista allegatio. vt. l. si q̄ postea. ff. de iudi. et. l. cū quedā. ff. de iurisdic. omni. iud. S; Jo. an. in. ca. de obli. ad rō. vt refert Bar. in. d. l. i. dicit q̄ p̄dicta sunt vera q̄tū ad executionem faciendā in rebo. Sed q̄ p̄sona possit capi et detineri in carcerib; vel de capitari. hoc fieri nō p̄t. cū p̄sona clerici sit exempta a manu iudicis secularis. Et qd̄ de clerico dicit. Idē dic de monacho seu alio q̄ regulā p̄fessionis fecit. qz q̄trum ad mundū est mortuū. vt. l. teo nobis. L. de epi. et de. Et idē cōcludit Bar. dicens q̄ iudex secularis nō p̄t punire. nisi prius de gradē. Et qz epi istā degradationē nō facerēt. Ex isto incōuenienti seq̄tur aliud incōueniens. q̄ iudices seculares cōtra iusticiā faciūt iusticiā de eis et eos puniunt. P̄dicta vera nisi facerēt p̄fessionem existētes in carcerib; vt notat Joh. an. ibi. Itē p̄dicta vera in illis qui efficiunt̄ clerici vt faciūt p̄fessionē. ita q̄ efficiunt̄ religiosi. S; in illis qui mutant habitū et efficiunt̄ bigami seu milites gaudētes. posito q̄ habēt priuilegia q̄ sint exempti a curia seculari. mutatio talis habitus sibi nō p̄dest. qz illa regula non facit eū clericū. nec religiosum. Idem Buil. de laude.

Utrum iudex ecclesiasticus possit iudicare de subditis laicor; p̄cipu. et de ipis p̄ncipibus. Rñ. Omnis christianus rōne peccati est cū de foro ecclesie. extra de iud. nouit. Idō si iudex laicus negligit facere iusticiā de subditis. p̄t ecclesiasticus iudex illū cōpellere ad te

nendū iusticiā vel supplere defectū ei. cogno scēdo de cā. et sic de illi subditis iudicare. et de fo. cōpe. et transmissa. et. c. licet. et. c. ex tenore. xxiij. q. v. administratores. et. d. c. admistratores. habet q̄ si iudex secularis ab episcopo ecclesia sticus viris cōuentus fuerit vt faciat iusticiā et neglexerit. post. i. ij. et. ij. monitionē. cōmunionē est priuatus. Et dicit ibi glo. et sic est ex cōmunicatus ipso iure.

Utrum iudex ecclesiasticus possit iudicare de infidelib; Rñ. s. m. Ray. directe nō iudicat de his q̄ foris sunt. s. aliquas eis religionis regulas apponendo. sed indirecte iudicat xp̄ianos. ab eor; cōmunionē subtrahendo. vt. supra. Iudens primo.

Iudiciū. Quid est dicere. debz p̄cedi simpliciter. et sine strepitu et figura iudiciū. Rñ. tñ nō oportet q̄ necessario iudex p̄cedere tpe feriarū ob necessitates hominū indultarū. et multa alia succedunt. vt in cle. sepe. de ver. sig. verbū sumarie. circa ordinem p̄cedendi. i. breuiter. Ita tñ q̄ totam substantiā cōprehendat. Vnde in p̄cessu nihil de substantialib; debet omitti. vñ libellus ita bñ debet esse formatus sicut cū ordinarie procedit. Itē cōtestat̄ ius. Itē sententia diffinitiuā datur. verbū de facto. intelligitur manu regia. l. ij. in prin. ff. de ori. iur. Et sic omnia ol iure solennitate. nō aut q̄ iura alterius villo mō ledātur cōtra naturalē equitatē. Verbu; ol solennitate omiā. tollit ois solennitas iuris ciuilib; Ea vero que sunt de iure gentiū. naturali vel diuino ablata nō sunt. puta. q̄ in ore duor; rē. nec poterit tollere defensionem. nec poterit examinare testes p̄te absente. s; bene poterit recipe absq; iuramento. et diebus feriatis in honore dei. cum hoc solennitas inducitur de iure ciuili s. m. Bar. in. l. filius. ff. de dona. Itē poterit vigore talium verborū admittere testes et p̄sonas a iure reprobatas. puta. relegatas vel infames. ff. de test. l. cū lege. Verbu; bona equitate et omiā solennitatibus iuris. Dicas q̄ nō d; intelligi de bona equitate. hoc est nō habito respectu ad ciuilia iura. qz hoc est cōtra. l. bona fides. ff. de pos. Sed d; intelligi. hoc est. non illis iurib; q̄ ponunt quasdā solennitates seu subtilitates. q̄ veritatē negociū nō tangūt Et ista vocantur apices iuris s. m. Bar. in. l. si fideiusso. §. que dam. ff. mādati. Negociū vero principale d; trahi p̄ iura. vnde seruandū est ius cōmune. Item nota. q̄ cum in priuilegijs religiosorū dicit̄. q̄ postpositis nullis et apicibus iuris

illud procedere possint plati ad correctiones
vicioꝝ. nō p̄ hec verba tollit. nec per h̄mōi eri-
man̄ a iure cōmuni. ad qđ omnes catholici
tenent. extra de cōsti. c. i. S; nō tenent ad ea
q̄ nō sunt de substantia iuris seu ordinis iudi-
ciarq̄. sine q̄ nō p̄cedi in iudicio cōten-
tioso. Sicut etiā cū dicit in cōstitutōib; fra-
trū p̄dicatoꝝ. q̄ electōes fiant s̄m formā ca-
nonicā alijs iur; solennitatib; relegatis. si a-
liquid dimittere cu. n. p̄cedit p̄ scrutiniū. qđ
sit de substantia forme. cassaret electio. sed ea
que nō sunt de substantia forme. vt collatio zeli
ad zeli et h̄mōi. p̄ illa verba tollunt s̄m archi-
dia. f. verbū sola reuerentia inspecta. p̄ hec ver-
ba tollit omnis solennitas iuris. et relatare
sunt oēs habene iuris ciuilib; et solū remanet
id qđ est de iure naturali. Ita q̄ error formu-
larū seu solennitātū iuris. seu earum omisio
nō nocet p̄pter illud verbū. sola. Qđ denotat
singularitatem et vnitatem. Ita q̄ sola veritas
inspicitur et nō ad aliud habetur respectus. Itē
in causis plenarijs requiritur citatio p̄empto-
ria. In sumarijs aut nō. vt notat panor. in. c.
cōsuluit. de offi. dele. Itē vbi nō requiritur ordo
iudiciarius. ineptitudo libelli nō viciat proces-
sum. de elec. c. bone. el. i.

¶ Quattuor modis pueritur iudiciū. vi. q.
iij. q̄tuor. que cōtinent in his versib; Quat-
tuor ista. timor odii dilectio census. Sepe so-
lent homines rectos puertere sensus.

¶ Irare. Quid sit. Rñ. s̄m th. se. se. q.
lxxv. iurare est tē in testē vocare. et
est actus latrē. Dñ Jero. sup. Mat.
Qui iurat. aut veneratur. aut diligit eum ip̄er
quem iurat.

¶ Vbi liceat iurare p̄ creaturas. Rñ. scđm
Id. vbi sup. iuramentū principaliter refert
ad ip̄m tē. cuius testimoniū inuocat. Secū-
dario aut assumunt alique creature. non s̄m
se sed inq̄tū in eis diuina veritas manifestat
Sicut iuramus p̄ euangelii. id est p̄ tē. m.
cuius veritas in euangelio manifestatur r̄p
sanctos qui hanc veritatem crediderūt. Alius
quoq; est modus iurandi p̄ execrationē. qñ
inducit creatura aliq̄ in q̄ diuinū iudiciū erer-
ceatur. sicut solet qđ iurare p̄ caput suū. aut p̄
filii suū et h̄mōi. q̄ aut dñs phibuerit iu-
rare p̄ creaturas. Mat. v. intelligit phibitū
ita q̄ eis exhibeat reuerentia diuina. sicut iu-
dei p̄ angelos et creaturas iurabant. Et eo-
dem modo punitur clericus iurans p̄ cratu-
ram. r̄q̄. q. i. clericū. et. c. si qđ per capillum.
Bon. aut in. iij. di. r̄r̄r̄. dicit. q̄ dñs phibet
iurare p̄ creaturas. s̄m q̄ ip̄e creature scđm

se cōsiderate in veritatis testimoniū inuocant
quia sic crederetur q̄ aliquid numinis esset
in eis. Et hoc mō esset ibi sup̄stitio. q̄ ei ultra
debitū reuerentia exhiberet. Sed iurare p̄ crea-
tura relata ad creatorē. hoc est put relucet
in ea vestigiū diuine veritatis. sic licitū est.

¶ An iurās nō necessitate. sed ioco aut leui-
tate peccet mortaliter. videt q̄ sic. q̄ facit cō-
tra p̄ceptū secundū decalogi. f. Nō as. nomen
dei inuani. Sed oīs qui necessitate cessante
vel vtilitate iurat. assumit nomē dei inuanius.
ergo r̄. Itē iuramentū v̄z habere tres comi-
tes. f. veritatem. iusticiā. et iudiciū. r̄q̄. q. i. et iu-
rabunt. Sed iurās ex ioco vel leuitate nō h̄z
iudiciū in se. i. discretā deliberationē. vt. f. nō
iuret etiā verū nisi p̄pter necessitatem et vtili-
tatem. r̄q̄. q. i. Ita ergo. Ergo tale iuramentū
est illicitū et piuriū vocat. r̄q̄. q. ij. animad-
uertendū. Omne aut piuriū est mortale pec-
catum. ergo mortaliter peccat. Rñ. ex notat
p̄ Bon. vbi supra. q̄ iurans verū. Quis leui-
tate et ioco vel h̄mōi nō peccat mortaliter. nec
dicit inuani iurare s̄m eū. q̄ inuani iurare
esset. qñ nō ad finē illū p̄pter quē principaliter
institūtū est iuramentū qđ iurasset. Finis
aut eius est cōfirmatio veritatis. vel s̄m th. i.
iuramentū ordinat principaliter ad cōfirma-
tionē dicti humani. qđ idē est cū dicit Bon.
Sic ergo quotienscūq; verū iuratur. nō inua-
num dicit iurari. Et sic p̄z so. ad primū. Ad
secundū dicit cōcedendo q̄ oē iuramentū de-
bet habere tres comites. Et si nō h̄z dicit piuri-
um. sed nego q̄ omne piuriū taliter acceptū
sit peccatū mortale. vt dicit idē Bon. vbi sup̄
articulo. i. q. iij. in corpe q̄stionis. Vbi enī con-
cludit q̄ nō omne piuriū est peccatū mortale
sicut id qđ nō est deliberatū. sicut ē in casu no-
stro. Deficit enī iudiciū vt dictū est. Si tñ iu-
ramēto desit primus comes. tunc regulariter
talis iurans dicit piurans. et tale piuriū est
peccatū mortale. Secus aut vbi iuramēto ad-
sit veritas. licz absit iudiciū. Nā tñ nō s̄p iu-
dicandū est de peccato mortali. vt. j. diffusius
dicitur. Idē tenet Panor. in. c. sicut nostris.
extra eo. vbi dicit q̄ si qđ iurat temere. i. sine
necessitate vel vtilitate seu iocose. tñ peccat
venialiter. licet hoc casu videat temere iurare
Et sic nō omne temerariū iuramentū est pec-
catum mortale. Secus si iurasset illicitū.

¶ Quid de illis q̄ iurant p̄ membra dñi bone-
sta. vt per corpus vel caput. Aut in bona. vt
faciūt ribaldi. an semper peccent mortaliter.
Rñ. p̄ declaratōe p̄dictoꝝ. et totius materie
iuramēti ponent cōclusiones quattuor. Pri

B iij

ma cōclusio, q̄ pferens blasphemā in teum
vel sanctos, s. dicendo teū non esse iustū, oīa
nō hñ disponere vel esse p̄iale, vel p̄dizorem
vel teū esse maledictū, vel sanctos et hñdī.
q̄dlibet istoz est mortale, si aduerit q̄d dicit,
et intelligit, et de male, c. statum, vbi p̄pter
grauitatē criminis d̄z imponi p̄nia publica.
Scda cōclusio, noiare mēbra tei vel beate vir
ginis, aut sanctorū vel sanctarū in cōtemptū,
vel noiendo eoz mēbra anteriora vel postero
ra, vt faciūt ribaldi, etiā peccāt grauiſſime et
mortaliter, si aduerit q̄d dicit et intelligunt,
d. c. statum, et, xxij, q. i. si q̄s p̄ capillū, Ter
cia cōclusio, q̄ piurās, etiā in cōmuni sermo
ne et extra iudiciū quacūq̄ ex causa, vel vtili
tate, vel iocositate, vel leuitate, et qualicūq̄
mō, nō solū p̄ sancta tei euāgelia, vel p̄ corp̄
christi, sed etiā p̄ fidē meā, vel si deus me ad
iuuet, p̄ virginē Mariā, p̄ crucē, p̄ aīaz meā,
p̄ sanctū Antonīū, vel cōsciētiā meā, in p̄di
ctis casibz, sp̄ est mortale, qñ aduerit se iura
re et falsū dicere, et toties quonies iurat, hec
cōclusio patet ex p̄dictis, qz talis directe facit
cōtra secundū p̄ceptū decalogi, Inuanū enī
iurat, Et sic indubitanter peccat mortalit̄ r.
Quarta cōclusio infer̄ correlarie ex p̄dictis,
q̄ si q̄s iurat p̄ mēbra tei vel sanctorū, q̄ in ho
minibz nō censent turpia vel inhonestā, vt p̄
corpus xpi, vel sanguinē eius, caput vel oca
los, vel ventrē et hñdī, vel sancta tei euangel
lia, fidē tei, crucē sanctā, p̄ sanctū Antonīū,
et quecūq̄ silia iuramēta, nō peccat mortali
ter veritate dicēdo, Hec cōclusio p̄z, qz talis
nō dicit inuanū iurare, ex q̄ tali iuramēto nō
deest primus comes et principalis, q̄ est veri
tas, dato q̄ desit iudiciū, P̄dictis in nō ob
stat, d. c. si q̄s p̄ capillū, vbi dicit, q̄ si q̄s p̄ ca
pillū tei vel caput iurauerit, si est cleric⁹ d̄z de
poni, si laicus excoīcet, Et p̄ cōsequens talis
peccat mortaliter, cū nullus debeat excoīcari,
nisi p̄pter peccatū mortale, et in dicta mem
bra nō sunt turpia nec inhonestā, Ad hoc rñ
det Bon, vbi sup̄, q̄ canō loq̄tur d̄ illos q̄ cre
debāt teū fm diuinitatē h̄re caput et capillos
et tales erūt blasphemī, aut certe cōtra illos
qui irreuerētē noiant mēbra xpi, et quodam
exquisito mō iurandi, diuidūt ipm qñ mem
bratim, Sec⁹ aut in casu n̄ro, Adde etiā p̄di
ctis q̄d no, archi, s. in sum, q̄ si q̄s, etiā cū iura
mēto p̄mittat se aliqd facturū, q̄d nō est ali
cuius importantie boni vel mali, vt mater de
verberādo filiū, vel de bibendo vel nō, et hñdī
videt venialis iuratio et piuratio, hec archi, f

Hoc intellige verū, marie si qñ iurabat hāc
bar intentionē faciendi illud q̄d iurabat, licet
post modū mutauerit intentionem aliq̄ de cā.
¶ Quid si q̄s ex imperu iurauit id q̄d delibe
rate nō iurasset, v. b. dicit q̄ d̄z seruare si lici
tū est, S3 cōtra hoc est d. an. in. c. sicut ex litte
ris, de iureiur, vbi dicit q̄ si fuit tāta iracūdia
q̄ id deliberate nō iurasset, tale iuramentum
nō est obligatoriū, Nā p̄cedūt a pari vortū et
iuramentū, vt no. in. c. i. et, q̄. de iureiur, Et
ita ibi determinat d. an. p̄ illud q̄d dicit t̄p,
q̄ in voto tria sunt necessaria, s. deliberatio, p̄
positū voluntatis, et p̄missio, ergo idē in iura
mento, Idē tenet glo. singularis, in. c. dudū,
de cōuer, cōiū, q̄ vortū factū calore iracundie
nō obligat, Et ibi tenet panoz, q̄ vbi tantus
fuit iracūdie calor, q̄ sedato calore nō fecisset
vortū, nō obligat apud teū, qz deus vult mili
tem oīno voluntariū, c. nō est, xv, q. i. ar. in. d.
c. sicut, Tñ qz difficile est talē calozē p̄bare,
seruaret in practica opi, Jo. an, qui voluit q̄
vortū factū calore iracūdie obligat, nisi esset tā
tus q̄ sapet quandā mentis alienationez ex
multo furore, Et sic intelligit glo. sup̄, Et sic
panoz, videt dicere, q̄ vbi cōstaret de ei⁹ vo
luntate, puta, q̄ sedato calore nō fecisset tale
vortū, nō obligat in foro cōtentioso, In fo
ro aut aīe stabit dicto eius Idē in sit, videt
dicere glo. in. c. ex litteris, de viroz, vbi dicit
q̄ cōfessio facta calore iracūdie nō p̄iudicat
nisi de p̄seuerātia, Idē tenet panoz, in. c. si ve
ro, de iureiur, et allegat d. an. pro hac opi, in
d. c. sicut, Et credit q̄ huius opinionis sit etiā
Jo. an, q̄ si calor iracūdie fuit tātus, q̄ illd
deliberate nō iurasset, nō est obligatoriū tale
iuramentū, qz deficit iudiciū seu discretio.
¶ Quid dicendū de iuramentis in quibz defi
cit aliis comes, puta, iusticia, an talia sint ob
ligatoria, et talis iurās peccet mortalit̄, Que
stio est pulcra, Dicendū primo, put habet p̄
Archī, in. c. si aliqd, xxij, q. iij, et p̄ panoz, in
d. c. si vero, q̄ quicūq̄ iurat se aliqd facturū
obligat ad illud faciendū, nisi illud vergat in
interitū salutis sp̄ialis vel corporalis, vel in di
spendū salutis eterne, vel in peiorē exitū, vel
cōtra bonos mores naturales, et d̄z vergere in
interitū salutis sp̄ialis, qñ obligat ad peccatū
mortale, q̄d est mors aīe, Vergit aut in inte
ritū salutis corporalis, qñ obligat ad id q̄d est
mors corporis, Dicit aut vergere in dispendiū
salutis eterne, qñ obligat ad veniale, quasi di
sponat ad mortale, et sic ad interitū salutis eter
ne, iij, casu, qñ tendit in peiorē exitū, Et hic
casus est multū generalis, et p̄t in se cōpre

pendere peccatum mortale et veniale. Et ter.
in. d. c. si aliquid dicit. tale iuramentum non ser-
uandum. Et archi. ibi dicit. qd iuramentum veri-
git in peiorē eritū sex modis. Primo. qn iura-
tur aliqd qd est mortale. Secundo. qn iuratur
aliqd quod est veniale in se. Tercio qn iurat
aliqd quod ex se est indifferēs. tñ ex circum-
stantia efficit veniale vel mortale. Exemplū
vt si quis iurauit qd nunq̄ erit negociator vl
miles. vel qd nō recipiet feudū a tali dño. vel
qd nō recipiet mutuum. vel quid simile. certe si
res venit ad casum in quo nō p̄t aliter viuere
nisi veniat p̄tra iuramentū. nō tenetur illud
obseruare. qd si a principio fuisset iste casus. iu-
ramentū fuisset temerariū. Et ideo p̄t p̄pria
auctoritate p̄trauenire. qd est notandū. Quar-
to cū iuramentū excludit opus faciendū ex
charitate. vt qn iurat qd nihil ex charitate da-
bit tali. vel quid simile. qd nō est verisile qd de-
us recipiat talia. cum ip̄e mandet opa chari-
tatis exerceri. et iuramentū nō d̄t esse iniqui-
tatis vinculū. ex eo. q̄to. Quinto. cum exclu-
dit opus de genere bonorū. vt cum q̄s iurat qd
nunq̄ erit ep̄s vel clericus vel monachus. vl
nō celebrabit vsq̄ ad mensem. vel qd nō ieu-
nabit p̄ peccatis suis in panis aqua. vel non
dicat psalmos. vel qd nō ieiunabit in licitis et
honestis vsq̄ ad certū tps. Idū. tñ notauit. xxiij
q. iij. in prin. qd talia iuramēta. s. qd nunq̄ erit
ep̄us vel religiosus et generaliter oīa in q̄b
iurat aliquid qd nō est mortale nec veniale.
sunt seruāda. Idē Bzarian⁹. xxiij. q. iij. s. ult.
S. archi. lxxxi. di. florentinū. improbat opi-
nionē p̄ter. illū. p̄ quē habet qd q̄ iurauit qd nū-
q̄ erit ep̄s. repellit ab ep̄atu. S. p̄t dici qd
nō est. quia iuramentū sit obligatoriū. sed qd
mortaliter peccauit temere iurādo. Cum autē
sint due p̄te iusticie. s. facere malū et declina-
re a bono. Sic iuramentū nō obligat ad faciē-
dū malū. ita nec obligat ad technādū a bono
cū nulla sit vtilitas in obseruatōe talis iura-
menti. Et hoc dico p̄pter obediētiā. p̄pter
quā et si nō sit faciendū malū. est tñ dimitte-
dum bonū. cuius dimissio cōpensat cū bono
humilitatis. q̄ seruatur in obediētia. Preterea.
cū dñs cōsulet opa p̄fectionis. cōtra ius quo
dammodo e. s. si uellet qd occasione iuramēti a
talibz aliq̄s abstineret. Seruo. cū excludit o-
pus indifferēs. pia intentōe p̄ deo vel p̄rio
faciendū. vt si q̄s iuret qd nō loquetur martino
vel qd nō intrabit domū eius. vel non coquet
ad furnū eius. vel ad eius molendinū nō mo-
let. vel nō vendet ei rē p̄ minori p̄cio q̄ tali.
et similia. Nō tenet iurans ad obseruantia ta-

lis iura mēti. si uult cōtrariū facere pia inten-
tione p̄pter deum vel proximū. vel s̄a rez ad
tollendū scandalum p̄rimi. cōtra quē sic iura-
uit. Vnde fin. d. xxi. in primis tribus casi-
bus. potest quilibet sic iurans propria aucto-
ritate cōtrauenire. sed imponēda est ei penitē-
tia de temerario iuramēto. in reliquis autē tri-
bus q̄bus huiusmodi iuramenta nō sint ob-
ligatoria. nec imponēda sit penitētia p̄pter
transgressionē ip̄orum tanq̄ pro mortali. nō
expedit tamē propria auctoritate cōtraueni-
re. nisi propter urgentē necessitatē. tñ p̄p̄ re-
uerentiā sacri. tñ p̄pter scandalū simplicium.
¶ Ex predictis deciditur questio. an valeat
iuramentum quod quis prestat de nō fideiui-
lendo p̄ alio. Jo. an. dicit qd aut salus p̄rimi
periclitatur nisi fideiuiueatur. Et tunc nō tene-
tur ad obseruantiam talis iuramenti. quia iu-
ramentū nō extenditur ad hunc casum inco-
gitatum. Et si tunc cogitasset. iuramentū fu-
isset temerariū. Et sic non obseruandum. Et
hoc habet panos. p̄ indubitato. in. c. si uero. de
iureiur. quia in tanta necessitate tenetur quis
subuenire proximo. lxxvi. di. pasce. imo Pa-
nos. sentit. qd tale iuramentū nō obligat. ubi
cūq̄ proximus vere indiget tali fideiuiuisione
licet nō periclitatur salus propria. etiam te-
nendo qd dare elemosinā non sit in precepto
nisi in extrema necessitate. qd licz fideiuiuissio B
casu nō sit in p̄cepto. tñ est de consilio. et est op⁹
ex pietate faciendū. p̄pter deū et amorē p̄rimi.
Sed nō p̄t quis obligari. vt nō faciat opa pie-
tatis et p̄fectionis. qd nō est uenite qd de talia
iuramēta recipiat cōtra cōsilium suū. Et idē p̄
oīa dicendū. qn quis iurauit nō mutuari pe-
cuniā eadē rōe. Et uidet innuere panos. qd in
p̄dictis iuramētis. iurās p̄t auctē p̄pria p̄tra-
uenire. ex q̄ expresse dicit. qd talia iuramenta
nō sunt obligatoria. Idē uidet innuere glo.
Ray. q̄ dicit. qd petēda est absolutio a superiore
qui huiusmodi iuramēta debet de facili relaxe-
re. vel potius ostendere obligatoria nō fuisse.
Pro p̄dictis facit singulare dictum d. xxi. in
titulo de iuramento ubi facit regulā gene-
ralem. qd ubiq̄ quid iuratur faciendū vel
vitandū. quod facere vel vitare circumscripto
iuramento esset mortale vel veniale. non est
seruandum huiusmodi iuramentum. sed po-
test auctoritate propria cōtraueniri. hoc mo-
dal. Dispensatio enim requiritur in iuramē-
to licito. aut quando dubium est an sit lici-
tum. Sed ubi constat qd tale iuramentum est
illicitum. nullo requirit dispensatio. Et satis
uidet illicitū qn est cōtra charitatem p̄rimi.

Pro hoc facit singularis thezica Inno. in. c. venerabile. de elec. q. nō solus in temerarijs iuramentis. s. etia in licitis et honestis p. quia venire corra p. auctoritate. instante neces- sitate. si supior nō possit adiri. xi. q. iij. a. n. c. s. for. Idē putat. si magna utilitas spūalis hoc exigat. S. hoc vltimū nō placet Do. q. ppter utilitatē nō est p. iurū cōmittendū. S. d. car- dinali placet dictū Inno. q. magna utilitas equiparat necessitati. vt notat idē Inno. in. c. cū oēs. de cōsti. Et Bēnā placet panoz. Et hoc qū immineret talis utilitas. p. q. supior ipm si potuisset audiri. verisimiliter absoluisset a iuramē- to. Idē tenet vir. li. ij. De hac materia vide singularia sup. Alienatio.

Quid si q. iuravit facere aliqd qd ē rei male peccati. iō cōmittit illud. Rñ. fm Guil. Du. noravit q. talis mortaliter peccat. nā im- pia ē pmissio q. scelere adimplet. xij. q. iij. i. ma- lia. vt si q. ppter hoc q. iuravit supflue come- re l. dicere verbū ociosum. supflue comedit. vel loquitur ociose. talis mortaliter peccat. non q. supflue comedit vel loquitur ociose. qd in se veniale est. s. q. transgreditur pceptū in malis pmissis rē. Quidā tñ dicūt vt x. q. sic rāli- srediēdo non peccat nisi venialiter. q. p. dicta auctoritas nō intelligit ita generaliter q. ex- tendat ad mala venialia. q. q. ad illa nō est pceptū. sed cōsiliū tñ. Idē monal.

Quid si iuramentū non possit servari sine interitu salu s. corporalis. an sit seruandum. pa- noz. in. d. c. si vero. dicit q. iuramentū nō est seruandū. qū sine interitu salutis corporalis serua- ri nō p. hac rōe. Sicut eni nō valet iuramē- tum tendēs in mortē alteri. xij. q. iij. c. i. ita et fortius. nō d. valere si tēdit in mortē p. nā vt in. c. si nō licet. xij. q. v. Glo. tñ in. d. c. si ve- ro. intelligit verū qū directe vergit in mortē. Secus si occasionaliter. Ponit exemplū i vl- tromōrano q. iurat trahere morā de mēse Au- gusti. rōne. Nā sic iurās d. iuramentū sua- re fm glo. q. si velit dicere q. licet aliqn ex tali mora. ppter intemperie aetis cōtingat ultra- mōtamis mors. tñ hoc nō sp. accidit. Et sic di- recte nō tēdit ad mortē. s. occasionaliter. S. Jo. an. dicit dictū glose verū. nisi ex imminēte infirmitate. vel cōpulsione iudicaret. sic iurās moriturus ex tali mora. qd est valde notandū. Et pbat rōe. nā ex his circumstātijs iuramē- tū apparer temerariū. iō nō est verisimile q. de- recipiat tale iuramentū p. qd creatura incur- rat mortē. Et p hoc dicerē. q. si a pitis medicus diceret fratrē cartusien. ordinis nō posse ali- ter mortē euadere. nisi p. esum carniū. q. nō

obstante regula seu voto. dederet carnes cō- medere. Sicut eni iuramentū nō ligat ppter piculū mortis ita nec votū. cū pib. passibus ambulēt. vt notat in. c. i. et. c. rebitores. et eo. et. c. licet. et. c. magne. de voto. Feri tñ q. ingf Ray. de villa noua summus medicus fecit tra- ctatum. in quo cōclufit vitam posse restaura- ri sine esu carniū. Dicit ei q. vinū mediocre marime aromaticū. et vitel a ouoz mediocri- ter molliā. q. acutissima digestione cōuertun- tur in laudabilē et multū sanguinē sunt ad hoc magis cōpetentia q. carnes. Et. certe si hoc est verū cessat primū dictū. S. vbi ex circumstā- tijs medici dicerēt Inno. pcederet dictū meū Itē posset cōtingere q. infirmo oua essent fa- tidio. Itē q. nō posset illa cape vt plures ex- istunt q. casu indubie illud esset teneū. Nā ne- cessitas excusat ab oi pcepto. vt in. c. ij. de ob- ser. ie. hoc p. noz.

In aut iurās redire ad carcerē teneat redi- re. Sic fm toc. q. si carcer erat iniuriolosus. B. est. q. iniuste detinebat. nō teneat redire. Se- cus si iuste vide hunc casum distulse sup. Ac- cūsatus. et. c. Incarceratus.

Qui sunt illi q. admittunt ad iurandū. Rñ. fm vir. vbi sup. q. ois q. est volū capax. et talis ex iuramēto obligat. sed vsq. ad. xij. annos pater p. reuocare q. cito scit. xij. q. v. paruuli S. votū religionis nō teneat statim reuocare cū scit. sed tñ ad annū et diē rradicere. dum tñ nō cōsenserit. x. q. ij. puella. Itē clericus iu- rate nō d. nec cōpelli p. nisi in sex casibus. et de elec. significasti. q. in his vers. cōtinent. Pax et fama fides. reuerētia cautio damni. Defectus veri. sibi poscūt magna cauēri. Pro pace iurare licet. xij. q. i. oē. extra de iudi. no- uit. Fama. p. fama cōseruanda p. purgationē licet. extra de pur. ca. q. tñ. Fides. p. hde veri- nenda si suspectus est in fide. de cō. di. q. ego lerengarius. Reuerētia. p. reuerētia seu obe- diētia exhibenda supiori. xij. di. quantū. Cautio dāni. p. dāno dato iurat. q. q. i. in p. i- mis. Defectus veri. p. veritate habenda l' in- quirēda vbi aliq. defunt. d. c. significasti. et. d. c. omne.

Prius si q. simpliciter iuret intelligat aliq. cōditio. Rñ. fm Do. multe cōditōes etia si taceant intelligunt. Primo intelligit. si deo placuerit. Scōo. si pape placuerit. et e. veniē- tes. q. in oi iuramēto excipit auctoritas supe- rioris cuiuslibet. extra eo. ea te. Et ppter B. Fe- deri. filio. cxi. format hāc. q. Quidā clericus sco'ar. i. minorib. filiis. existēs in studio de voluntate patris obligatus est p. iuramentū

non erit districtū lōn. nisi prius solueret de
bitū. reuocatus a p̄ead certā diē. petita licē
tia a creditore. si n̄ obtēta reddū ad patrēol' ei
piscopū. nūq̄d sit piurus. Et cōcludit. q̄ pri
mo excusat. p̄pter p̄ceptū p̄ris. ad q̄d multipli
citer ex lege. filius est obligatus ergo videt q̄
ois obligatio. etiā facta cū iuramēto p̄ filium
intelligat. saluo iure p̄ris. Et inter alias cōdi
tiones q̄s habet iuramentū ista est prior. q̄
in eo intelligit saluū ius alterius. vt et eo. c.
cū cōtingat. et. c. quāto. et. d. c. veniētes. hic ē
q̄ filiūsa. nō p̄t venire sine cōsensu patris.
excepto voto religiōis. p̄ q̄d soluit patria po
testas. etiā cū iuramēto. vt. xxij. q. v. c. pueri.
Et licet ille canon videat loqui de impuberibz
Idē est de puberibz. Nā i impuberibz obligat
etas. in puberibz patria p̄rās. Et cōcludit Fe
deri. q̄ iste scolarius excusaret a piurio. etiā p̄
pter iussum epi. Addit tñ q̄ p̄dicta intelligit
tur vera. vbi filius non p̄curauit se reuocari.
als secus tercio subintelligit. si res in eodem
statu p̄māserit. et eo. quēadmodū. ideo si q̄s
iurauit accipe Ber. in vro. si ipa postmodum
fuerit fornicata. vel supuenerit lepra. vl' alia
infirmetas incurabilis. nō tenet obseruare iu
ramentū. d. c. quemadmodū. Et ob hoc Bar.
in. l. qui seruū. de ver. ob. determinat hanc. q.
Feci pacē cū meo inimico. et p̄misi eum nō
offendere. Denū ip̄e fuit exbannitus. Et ex
forma statuti q̄s p̄t ip̄e occidere eū. an eū
occidēdo videat frangere pacē. Quidā. deter
minauit q̄ nō. ar. d. l. q̄ fuit. de s. ob. iñcta. l. si
seruū. Idē t̄z Bar. et p̄bat hac rōe. q̄ p̄mittē
do nō offendere intelligit nisi lege p̄mittēte.
vt. l. q̄ro. §. interlocutorē. ff. loca. Itē q̄ ita vi
detur facta pax. s. rebz q̄ stannbz. d. c. quēad
modū. Idē videt tenere Jo. an. in. c. frustra.
in mercu. de re. iur. in. vi. Itē p̄misi me nō
offendere sub pena. c. duca. Offendis cōsoci
um meū. i. qui me insectat gratia de fensionis
vt nihilominus tenearis. ac si me offendis
de q̄ p̄ Spe. et Jo. an. in. tiu. de pace. et treu
ga. Quarto intelligit. si seruē mibi fides seu
p̄missum. et eo. puenit. Et ob hāc cōditionē
dicit Bar. in. l. si cū venerit. ff. p̄ socio. q̄ si p̄
misi nō diuidere societate. intelligit si seruē
mibi p̄missum. Et addit q̄ ista cōuentio ha
bet etiā istā cōditionē. nisi socius sit riosus l'
molestus. Qd est vtile ad. q. q̄ pupillus nō
p̄t puocare ad diuisionē sociū. vt. l. si pupillo
rum. ff. de re. eor. Qd intelligit. nisi habeat so
cium odiosum vel molestū. Et hoc etiā facit
ad testatores q̄ sepe apponūt in testamēto. q̄
fratres nō possunt diuidere. Intelligit enim

subdictis cōditionibz. Et qñ h̄mōi p̄missio
nes obligent. vide. §. Fides. Quinto intelli
gitur si res sit honesta et possibilis. d. c. quēad
modū. et. c. quinquauallis. et eo. Sexto si iura
ueris mibi reddere pecuniam subintelligit. si
ego tibi numerauero. l. de nō nu. pecu. l. in
dubitati. Septimo si iuro dare tibi corē intel
ligitur. si nuptie fuerint subsecute. vt. ff. de iu.
to. stipulationē. Octauo. si nō immoderatus
qd p̄cipiat a superiore vel ab arbitro. vt filios
exheredare. vel vxorē expellere. d. c. quinquaua
lis. vel curiā principis nō intrare si erat cōsi
liarius vel aduocatus. extra co. veniēs. Pro
hoc facit. q̄ iuramentū nō extendit ad verifi
cūlter nō cogitata. vt in. d. c. quemadmodū
Nec obligat vltra cōsensum. facit. d. c. quin
tauallis. et. c. veniēs. Et notat panoz. in. c. cū
grā. de como. Nono. si facultas subsit. extra
co. c. querelā. et. c. breui. vbi habet q̄ difficul
tas excusat a piurio. licet fm glo. ibi nō lixet
a pena cōventionali. Decimo. si iurauit tibi
reddere. c. libras vsq̄ ad certū tps. subintel
ligit nisi iudex interdicat. ar. extra de censu. si
gnificauit. Undecio. si iuro tibi reddere gra
tū. vel vinū et h̄mōi. intelligit eiusdē bonita
tis. ff. si cer. p̄. cū quid. Duodecimo. cum q̄s
iurat factū alterius. subintelligit. q̄ ad hoc p̄
ficiē. bona fide laborabit. extra de spon. ex lit
teris. el. ij. Terciodecimo. qñ iuro tibi fidei
tate. vel q̄ nō ero tibi cōtrarius. subintelligit
nisi ius meū. vel meorū p̄tēdo vel defendēdo.
extra co. petitiō. Quartodecimo subintelligit
si ab illo cui iurauit fuero absolutus. d. c. quin
tauallis. Quintodecimo. si vir et mulier iurēt
cōtrahere. subintelligit. nisi alteri qd turpe ac
cidat et h̄mōi. vt dictū est. vel nisi p̄ alterum
ster. extra de spon. de illis vel nisi ex mutuo cō
sensu iniucē se absoluāt. etiā si essent iurata.
extra de sponsa. c. ij. Decimosexto. si iuro tibi
tanq̄ regis vl' epo. te deposito nō obligor. Idē
videt si tu tanq̄ eps iures mibi restituere pe
cuniā quā mutuaui. nā deposit' nō teneberis.
Qd credo verū si in vtilitate ecclesie pecunia
versa est. ro. q. vi. alius. Itē speciales cōditio
nes nō subintelligunt in iuramēto si nō expri
mant. q̄uis mēte p̄cipiant. xxxij. q. vi. c. vlti.
nisi vbi lex exprimit aliqd agi tacite inter cō
trahētes. tūc illud p̄ exp̄sso habet. d. l. cū qd.
Et hec vera sunt in p̄missoribz iuramētis. sed
in assertoribz iuramētis nulla cōditio subintel
ligit. et de t̄li loq̄. d. c. vlti. nō tñ dr iuramētū
cōditōale. q̄uis oēs p̄misse cōditōes intelligat
ff. de cōdi. et de. l. cōditiones.

¶ Quid aut sit iuramentū p̄missoriū. vel as

sertorū. Dic fm Ray. qd assertorū est cū iuratur de pñti aut de pñtito. puta. sic eē vel nō esse. Promissorū vero est de futuro. vt cum aliquis iurat aliqd se dicturū vel facturū.

Pone. Quidā aliq fecit iniuriā. et p illa iniuria ptebat quedā summa pecunie in iudicio. postea ppromiserūt in arbitros p iuramentum. qd pdemnauerūt eū vt exiret ciuitatem nec rediret donec alter duceret retinendū. nunqd teneb exire. Rñ. fm dir. q nō d. c. v. niens. et. d. c. quintauall. q illa est pena cor poralis. q est maior oī pecuniaria. ff. de his qui nō. infra. qd ergo. §. pena. Et hic agebat pecuniā. S; pone qd cōdemnauerūt eū ne litigaret p pcuratorē. nunqd p cōtrauenire. h. dicit q sic. qz usus pcuratoris est valde necessarius. ff. de pcur. l. i.

Sed pone q pcurator iurauit noīe dñi et piurauit. An ipe pcurator sit piur. Dic fm quosdā et bñ. q is q taliter ad iurā. cōstituit pcurator nō est piurus. licz sciēter falsum iur. cū nō intendat pprā aīaz obligare. puniri tñ dñi sit cooperator piurū. de off. vel. c. i. Is tñ in cuius aīaz prestat. incurrit piurium Et hoc nota. quia singulare.

Quid si iurauit dare. x. Et tu mihi debes alia x. nunqd possim cōpensare. Rñ. panoz. in. c. ad nostrā. el. i. extra eo. dicit q nō. qz iuramentū est obseruandū in forma specifica. nec sufficit illud adimplere in effectu. pñz ibi p rex. illū. qz iurans teneb prius actualiter soluere. nec sufficit cōpensare quanq cōpensatio sit ficta solutio. l. si peculū. §. i. ff. de sta. li. Et dicit panoz. qz tñ nō cōiter sentiūt qd dictū est. S; cōtrariū dicit sensisse Bar. in. l. ampli. ff. de ra. ha. vbi ponit talē. q. Quidā tibi pmisit soluere certā qstiatē. et hoc iurat. postea cōpensat tecū. nunqd p hoc sit piurus. Et cōcludit q nō. Rñ pditiones debent impleri in forma specifica. sicut iuramentū. vt in. l. q heredi. in prin. et. l. inenue. ff. de cōdi. et de. Sed insūis dare implet additionē cōpensando. vt. d. l. si peculū. ergo c. Preterea si ego impedior iusta causa facere qd pmisi nō sum piurus. vt i. l. si. ff. q satisfda. co. S; si ego nō soluo tibi. qñ tu debes mihi tantundē. ego impedior a te. qz ideo nō tibi soluo. qz tu nō soluis mihi. vñ quasi facto tuo impeditus. nō debeo esse piurus. hanc rōnem facit tex. in. l. iij. x. Item querit. ff. de sta. li. Et cōcludit panoz. ob rōes Bar. q vident valde efficaces. q ante factus est sequēda opinio prima. quā tenet Jo. an. et Inno. sed post factū. vt qd excuset a piurio se quēda est opinio Bar.

Quid si qd iurauit tenere obstagia in certo loco. Et nō hz ibi qd comedat. nec vñ soluat. Rñ. fm Bo. si tpe obligatōis iā erat non soluēdo. teneb obstagia seruare. qz videt ad hoc se obligasse vt vicū querat manibz suis. vel mendicādo. Sed si tpe obligatōis erat soluēdo. et nunc deuenit ad paupratē. tñc distingo. qz si est talis q possit mēdicare sine verecundia. dico idē qd prius. Sed si est nobilis. et in dignitate. talis subueniendū est iuris beneficio. et eo. querelā. et. c. breui.

Quid si debitor iurauit creditori se soluturū in certo termino et impeditus nō pñt. Rñ. fm Bo. Si qñ iurauit credebat se nō posse soluere. vel nō habebat pabilem causā credēdi. tñc in vtroq casu piurat. qz in primo tē erat veritas. In scō iudiciū. Si vero ab initio credebat pabiliter se posse soluere nō piurabat. Et si postea fecit posse suū. nō est piurus. S; et multo magis excusat si misit pecuniā tpe debito s; casu pñta fuit. et tē iure iur. querelā. q si postea lapsō termino posset. et nō solueret. piurus esset. lapsus enī termini nō subsulit obligationē iuramenti. extra de volo et cōu. cum dilecti.

Quid si iuro aliqd generaliter nūqd ad speciale teneor. Rñ. fm Bo. Cū generalitas obscuritatē pariat. nō videoz cogitasse de his super quibz specialiter iuratur non fuisse. Et sic interpretatū est iuramentū fm intentionē iurantis. qñ sine volo qd iurat. Secus aut qñ ipe cum volo est. et ille cui iurat est sine volo. Ideo si emergat casus inopinatus de quo si cogitasset nullo mō iurasset nō teneor. Ad de singulare dicit panoz. in. c. venies. et eo. vbi habet fm Inno. q si iuramentū fuit generaliter pñtu. tñc nō extendit nisi ad ea de quibz cogitatu ē. et debuit merito cogitari. et eo. qntauall. Si aut iuramentū fuit specialiter prestitum. tñc dicit q iuramentū recipit interpretationē scdm ius in foro tētiōso. Sed in pñali fm intentionē iurantis. Et p h loquit qñtio. Quidā clericus iurauit stare mādato epī q pñcipit ei vt bñficio renunciaret et q nō appellaret. Certe ex q nō erat verisile q de his cogitasset. poterit pcepto nō obstāte appellare. Et ita fuit determinatū p toc. to ro.

Et p pñta soluit notabilis qñtio de meretore de robato nemoze. q timore mortis iurauit latronibz. q eisdē portaret certā summā denarioz. Querit an sit obligat ad obseruandū qd pmisit. Rñ. fm panoz. i. c. si x. et eo. q aut metum passus nō habuit animum se obligandi. et tunc nō indiget quo ad tē ab

solutio ne. qz deus iuramentū accipit. put ex
 corde pcedit. vt in. c. humane aures. xxij. q. v.
 Peccauit tñ iurādo. qz assumpsit nomē dei si
 ne effectu. Erit tñ peccatū veniale ⁊ forte hoc
 pcedit. solū in hie pfecto. Sed in alio nullū
 erit peccatū. cū excuset rōne metus. p hoc qd
 habet in fili. xxij. q. ij. ne quis. Alut habuit ani
 mū se obligādi. Et tñc puto qz cōtraueniēdo
 peccet mortaliter. qz assuit cōsensu. Sz rōne
 metus nō puniret ita acriter. sicut si venisset
 cōtra iuramentū libere pstitū. et diceret qvbi
 cōstaret de hoc. s. qz habuerit aim se obligandi
 teleret puniri p mortali. licz nō ita acriter. et
 sic restringo. c. verū. §. ceterū. et eo. aut sum?
 in dubio. an habuerit animū se obligādi vel
 ne. Et dico qz sic pprie loquit. d. c. verū. Nā
 in dubio psumendū est qz nō habuerit animū
 se obligādi. Sz qz possit accidere 3rū. iō ne ec
 clesia daret materiā tēerādi. voluit qz in du
 bio obseruaret. Sed post factū respectu pene
 q est restringēda. psumit in mitiore pte. vt. s.
 nō puniat tāqz p mortali. hoc panor. Quo tñ
 ad primū. s. qn nō habuit animū se obligādi.
 tenent theologi. qz talis metū passus peccaret
 mortaliter piurādo. Et hoc videt tutius ⁊ rō
 nabilius. Idē dicendū fm Bon. in. iij. dist.
 xxxij. de eo qz tolōse iurauit. cū tñ animū non
 haberet se obligādi. qz licz in foro cōtentioso
 talis iurās teneat nō tñ in foro pscie. hac rōe
 qm obligatio iuramēti nō ē fortior obligatōe
 voti vel matrimonij. Sed matrimonij nō est
 verū matrimonij nisi adsit cōsensu interior
 nec votū est obligatorij. nisi adsit intēio ob
 ligādi. Sic ergo nec ipm iuramentū tolōsus
 Nec obstat auctoritas Ihdori. qz quacūqz
 arte verborz qz iuret deus sic accipit. sicut ille
 cui iurat intelligit. Rñ. Bon. qz iste pmo cau
 saliter intelligit vt dicat qz deus sic accipit. qz
 sic vult accipi ab ipa ecclesia. Et sic vult etiaz
 iudicari. Et vide Bon. vbi. s. vbi qrit. an iura
 mentū coactū sit obligatorij. Quidā distin
 guunt inter iuramēti asseriozū ⁊ pmissiozū
 Respectu asseriozū coactio nō excusat a toto
 sed a tātō. Si qz coactus iurat et asserit fal
 sum esse verū. incurrit crimē piurij. In iura
 mento vero pmissorio. coactio q surgit me
 tu qz p cadere in cōstantē virū excusat a toto
 tale iuramentū licitū est. et nō est cōtra deum
 quo qz pmittit aliqd alicui se facturū. Et iō
 respectu talis iuramēti pnt interuenire coactō
 sufficiens ad inclinandū etiā cōstantē virū. er
 go rē. Sz qz Aug. videt tenere tale iuramen
 tū esse obligatorij. vt de qdā q coact⁹ iurauit
 ducere qnqā in xpo. Ideo est alius modus

dicendi. vt distinguat inter forū ecclesiasticū
 et forū pscie. Ita q obligatio iuramenti co
 acti ecōtrario se hz obligatōi iuramēti tolōsi.
 Nā in foro ecclesie iuramentū coactū nō est
 obligatorij. Nā ecclesia psumit qz iurauerit
 nō volūtatē implēdi iuramentū. sed potius
 euadēdi piculū. etiā in odiū violenti qui nul
 lum hz ius repetendi In foro autē dei iuramē
 tum coactū obligatorij est. cū deus respiciat
 volūtatē interiorē. et volūtas nō possit cogi
 coactōe sufficiēti sed inducēte. Et ita cū talis
 volūtas coacta volūtas sit. iudicat deus talē
 hōiem obligari. etiā in foro pscie. Et fm tpo.
 est cōsulendū ei vt iuramentūz impleat. nisi
 relaxationē inueniat. Et hoc si iuramentū fu
 it respectu rei licite. Nec ob. de voto. s. qz vota
 coacta nō obligant. qz dico qz nō est simile. qz
 votū respicit obligationē ad deū. qui vult sal
 crificia nō coacta. Si qz tñ coactōe inducēte
 cogat. vt votū emittat. viz. vt in piculo mor
 tis existēs a dño libere. nō videt absurdū di
 cere eū esse obligatū. Nec etiā est sile de ma
 trimonio. vt dictū est.

Quid de duobz habentibz mensurā cōita
 tis. vel staterā quā cōsueuerit portare ad ven
 dentes. si mercedē recipe. si iurauerit sibi
 nicem de cetero nō portare. Rñ. fm p. b. Si
 ex hoc multū damificati sunt. puta. quia pui
 sum est de alia mensura. nō pnt auctē ppiare
 nire ptra iuramentū. nisi forte ex hoc ad exte
 riā necessitatē deuenirēt. vel nullo modo pos
 sent habere vñ venirēt. Epē tñ absqz tāta ne
 cessitate posset huiōi iuramentū in melius cō
 mutare. cū nulli sit vtile et aliquibz dānosum.

Sed si vn⁹ pdictoz piuratur. nunqd alter po
 teat venire p iuramēti. diceñ. qz si intēdebat
 iurare sub pditōe. s. si alter nō portaret tñc al
 tero portāte nō tenebit. Si autē absolute iura
 uit tenebit. qz si nescit quō iurauit l' intēderit
 tunc si emolumentū est cōmune ambobz. vno
 piurante. reliquus nihilomin⁹ tenebit. cum
 nullū ex hoc fiat ei piudiciū. Si autē emolumē
 tum est solū eius qz portat. tñc benignius est
 intēpretandū. s. qz nō seruanti fidē. nō pmi
 serit cū damno suo ⁊ lucro alteri. Nā gene
 raliter fm dō. et Ber. si duo sibi aliqd adin
 uicē iurauerūt. vno nō seruāte. ali⁹ nō tenet.
 et eo. sicut. el. iij. nisi qz iurati est. esz in hono
 rem dei. vt si iurauim⁹ qz dicerem⁹ psalterij.
 p inuicē. vel vt certā elemosinā daremus.

Nunquid pagan⁹ qui iurat p falsos deos
 nō cōcessos teneat. Rñ. fm Ray. qz cum iura
 uit peccatū cōmissi t in iurando. Sed si modo
 nō seruat fidem pmissam. addit peccatū pecca

to. **E**cce ordinar thō. et addit qd licitū est accipere iuramentū eius qui patius est p fallos deos iurare. nō tñ licet eni inducere ad hoc.

Quid si qd audit aliquē iurare id. qd audiens scit falsum esse. Rñ. **I**n Ray. sufficit audienti. et tenet vt indicet illis qui pnt pñce/re. et nō olesse pūro siue eni corripiendo. siue p eo orando. xxij. q. v. hoc videt.

Quid si qd iurauit nō reuelare secretū. an indistincte teneat tenere secretū. Rñ. **I**n pa nor. de mente glo. in. c. ego. et eo. qd si quis iurauit nō reuelare secretū. debet intelligi de hoc nesso. et nō alteri nociuo. et qd tñc possum reuelare. nō tñ oibus. sed illis qui pnt pdesse. p hoc vide tex. iuncta glo. singulari. in. c. ner/ ui. xij. di.

Quid si clericus iurauit se seruaturū statu ta in ecclesia sua edita. et postea fit nouū sta/ tutū. Rñ. **I**n toc. in. c. cleric. extra eo. distin/ guendo. qd si in statuto fuit appositū istud ver bum. edita. et nō edenda. qd tunc nō extendit ad futura. qd nō debet extendi ad ea de quibus nō fuit verisimiliter cogitatū. si aut nō fuit ap positū istud verbū edita. sed simpliciter iura/ uit seruare statuta Jo. an. et clarius d. car. di cunt. qd tunc obligaret etiam ad edenda. Qd nō placet panoz. qd ppter piculū pūriū. iura mentū est grauis pūdicij et stricte interpre/ tatōnis. Ideo nō extendendū imo potius re stringendū. vt nō cōprehendat etiā qd ex la/ ta verborū significatōne possit cōprehendere. hoc vult Archi. in. c. ne quis. xij. q. ij. Posset tñ sic distingui qd aut ista statuta q postmodū fiunt nō sunt multi pūdicij. et tunc extendit iuramentū ad illa. ar. in. l. si. l. q res pi. ob. po. et qd ibi notat. quanqz eni pūriū sit in se grauiūmi pūdicij. tñ debemus attendere. nō ad id quod venit accessorie. sed ad id qd iura/ mentū obligat principaliter. Sic ad statuta fienda que sunt modici pūdicij. sicut cū obli go bona mea simpliciter. veniūt etiā futura. quia in obligatōe agit de modico pūdicio. et hoc expresse v. luit Bar. in. l. si stipulatus fue rim. §. cū stipulamur. de ver. ob. Aut sunt gra uis pūdicij. et tunc iuramentū ad illa nō ex/ tendit. ar. in. d. §. cū stipulamur. et. in. l. si mā dauero. §. is cuius. ff. mandati. r. c. felici. de peni. l. i. vbi habet qd publicatis bonis ali cuius simpliciter. nō veniūt bona futura. Et hoc ppter grauitatē pūdicij. Et sic reducit ad cōcordiam cum. d. l. si. Et hec notabis. qd si talis clericus pmissit p prius prestitū iuramen tum seruare illud statutū qd postea factū est. iterū nō est obligatus ex iuramēto fm quosi dam. Sed panoz. vbi sup. cōcludit post dicta

de. qd si pnt cōstare in foro aie vel iudiciali qd ille intendebat nouiter iurare. obligabit de iuramento. ar. et eo. et si christus. Et sic in du bio videt satis voluisse iurare. si explicit verbū Iuro. vel cōsumle. Idē intelligendū de eo qd fit nouus ciuis alicuius ciuitatis. et iurat ser uare statuta.

Quid si aliqui dñi tpales. vel clerici vel p lati iurant seruare statuta et cōiuetudines a/ licuius loci vel ecclesie. et inter illa sunt aliqua illicita. vel impossibilia. vel libertati ecclesiasti ce obuiantia. Rñ. si iurantes hoc sciuerūt. nō debuerūt sic generaliter iurare. nec sunt aliq/ tenus hmoi iuramēta seruāda. sed solū alia. Similiter etiā si nesciūt nō sunt seruanda. qd non tenentur ad illa. extra eo. cōtingit. ii. vi.

Quāto ille cui iurando aliquid pmittit. pos sit relaxare iuramentū. Rñ. **I**n dir. vbi sup. qd aut quis iurat se facturū aliqd alteri. qd p tinet ad cultū diuinū. aut ad comodū tpale. Si iurat aliqd qd pertinet ad cultū diuinū. aut ad religionē vel pietatē. nō possunt ibi re mittere talia iuramenta. vt si duo iurant tria psalteria. pūnce dicere. vel si piscatores. vel alij mechanici iurant de lucro suo certā portio nē pstare fabrice ecclesie. l' in alios pios vsus vel si duo iurant ire vltra mare. et ibi deo mili tare. pnt tñ sibi remittere qd simul nō vadāt. Si vero iurant se facturos aliqd qd respicit comodū tpale. Distinguit. qd aut pter illud iuramentū tenent. als illd facere aut nō. Si tenent pter iuramentū als illud facere. puta qd carnifices iurant nō vendere carnes infe/ ctas p lanis. Vel mercatores. qd nō sophisti cabunt merces suas. vel ob phixorē terminū carius nō vendent. Et tñc nequeit sibi remit tere. qd ppter salutem animarū sic iuratū vi deretur. Aut nō tenent sine iuramento seruare qd iurāt. h solū ex iuramēto. Tñc distingue. aut obseruātia iuramēti spectat tñ ad cōmo dū vel incō modū iurantū. vt scribere libru l' tomū edificare. et hmoi. tñc remittere sibi pos sunt. aut obligatio iuramēti respicit ven. vel terciū. vt iuro tibi qd dabo. x. Petro. et tñc iu/ ramentū qd tangit de us. vel terciū. remittere nō pnt. hec directoria. et est notabis distinctō Et facit ad multa. **Q**uid si venditor iura/ uit nō venire extra venditiōnē et tñc dicit se de ceptū vltra dimidiā iusti pēij. nunqd d3 audi ri. Rñ. glo. in. c. cū cā. de emp. et ven. dicit qd si maior ē. nō audit. Sec? si minor. qd q tale iu ramentū nō excludit. nisi bñficiū etatis. Idē aut qd renūciat iuri pūmunt. vnde potest agere ad supplementū precij. vel ad rescindendum venditiōnē. tale eni iuramentū representat eni

maiorē, nisi iurasset rem nō repetere vel p̄ciū
eo q̄ ceptus esset et ultra dimidiā, quia tunc
vtrago via esset ei p̄clusa p̄pter iuramentum.
Addit tñ panoz. ibi. q̄ si minor est enor-
mif lefus, posset petere absolutōz a iuramento, et
tiam si interuenissent verba magis specifica,
vt q̄ dixit se velle tonare totū qd̄ plus vale-
bat et i in magna q̄ritate, q̄ in minore p̄su-
mitur receptio. ar. l. si q̄s cū sciret. ff. p̄ emp.
Et idē credit dicendū de maiore, vt possit pe-
re absolutionē a iuramēto. rōe enor-
mif lefus. intelligēdo q̄ nō tonauerit qd̄ plus
valebat. q̄ nō p̄sumit in tāta q̄ritate tonatō
sed receptio. h̄c panoz. in. d. c. cū causa. vbi et
tiam refert De. de belap. tenuisse. q̄ p̄ tale iu-
ramentū generaliter factū a minori. minorē
excludi ab oī beneficio sibi cōpetenti. et vide
ibi. an requiratur specifica mentio de tali benefi-
cio. ad talē renunciationē faciendū.

Quid si puella q̄ iurauit nō habere regres-
sum ad bona paterna. sed q̄ esset tōte cōten-
ta. An obstante iuramēto possit habere regres-
sum. Dic q̄ nō. sed debet seruare iuramentū
vide. s. Dos. Adde p̄dictis qd̄ singulariter
notat P̄noz. in. c. non sine. de arbi. vbi ponit
istā regulā quā dicit esse verisimī. q̄ p̄sum-
it q̄s iuramentū phibeat a quacūq̄ lege et iay
canonica vel diuina. tñ si nō cōtinet in se pec-
catū. tenet iurans obseruare iuramentū. licz
peccauit in iurando. p̄ hoc facit. c. et si c̄p̄i
fius. extra eodem.

En autē mulier q̄ fecit tonationē. et iurauit
nō contrahere. supuenientibz liberis possit re-
uocare. vide. s. Donatio primo. et. c. emptio
Iuramentū primo. Que est forma iu-
randi. Vult sunt. Nā olim in testa-
mento veteri aliter iurabat. aliter in
testamēto nouo. Et fm̄ Bon. in. iij. di. xxxix.
duplex est modus iurandi. s. p̄ prepositionē p̄
et p̄ p̄positionē in. Que autē sit discretio. dicit
q̄ p̄. magis dicit ip̄am veritatē sub rōe testifi-
cantis et principiantis. Prepositio autē in. im-
portat habitudinē diuine veritatis sub rōe
testificantis et exemplantis. vnde scdm̄ rem
idem est iurare in deū et p̄ deū. Et dicere. te-
stis est mihi de. Et ideo p̄t dici. q̄ dicere in
cōscientia mea sic est. vel in aia mea. est iura-
mentū. Et idē est in re. sicut dicere p̄ cōscien-
tiam meā et p̄ aiam meā.

Que erigunt in iuramento vt recte fiat.
Rñ. tria. s. veritas. iusticia et iudiciū. Veritas
enī sp̄ debet adesse. vt. s. sciat quis firmiter ve-
rum esse quod iurat. Iusticia. vt. s. qd̄ iuratur
licitū sit et honestū. Iudiciū. i. discreta delibe-

ratio. vt. s. nō iuret etiā verū. nisi p̄pter neces-
sitatē et vtilitatē. de hoc dictū est sup̄. Jurare
Quedā tñ alia magis specialiter requirunt.
q̄ his veris. cōtinent. Si iuramentū licitū vis
discere. cerne. Quis cui qñ quid. p̄ quod cur
quomodo.

Que est maior obligatio voti vel iuramen-
ti. Rñ. fm̄ th. scd̄ a scd̄e. q. lxxix. Donum ex
sui rōne est magis obligatorū. Nā obligatio
voti causat ex fidelitate. quā deo debemus. cu-
ius transgressio infidelitatē. et p̄ cōsequens ir-
reuerentiā cōtinet Obligatio autē iuramenti
causat ex reuerentiā. quā debemus ei. ex qua te-
nemur q̄ verificemus id qd̄ p̄ nomē eius p̄-
mittimus. cuius transgressio cōtinet irreue-
rentiam tantū.

An autē viri possint irritare iuramēta vxor-
um. Rñ. fm̄ p̄ b. nō. nisi sint talia q̄ vxor nō potest
implere sine scandalo. et p̄iudicio viri. de hoc
vide sup̄. Jeiumium.

Dū in iuramentis possit dispensari. Rñ.
fm̄ th. vbi sup̄. In iuramētis p̄missorū di-
spensari p̄t. sicut in votis. vbi notandū q̄ illd̄
qd̄ cadit sub iuramento. p̄missorio. aliqñ est
manifeste peccatū vel maioris boni impediti-
uū. Et tale iuramentū dispensatōe nō indiget
Aliqñ est dubiū. verū sit licitū vel illicitū. p̄-
cium vel nociuū. aut simpliciter. aut in aliq̄
casu. Et in hoc p̄t q̄libet ep̄us dispensare. Cū
vero p̄mittit aliqd̄ sub iuramento. qd̄ est ma-
nifeste licitū et vale. In tali iuramēto nō vi-
detur h̄re locū dispensatio vel cōmutatio. nisi
si aliqd̄ melius occurrat faciendū ad cōeū v-
tilitatē. Qd̄ marie videt p̄tinere ad potesta-
tē pape. q̄ h̄c curā vniuersalis ecclesie. Sicut es-
tā et iuramēti absoluta relaxatio. Adde qd̄
norat dir. li. ij. q̄ papa quēlibet absoluere p̄t
a iuramēto ex cā iusta. puta. p̄pter scandalū
intolerabile. vel si malū exemplū proget in
multos clauē nō errāte. xv. q. vi. auctoritatē.
Et dispensare p̄t in voto et illud cōmutare in
aliud. qd̄ magis sit deo acceptū. et etiā in iura-
mento ex eisdē causis. q̄ auctoritas superioris
in oī iuramēto est accepta. et eo. venientes.
Sed si aliq̄s vouet vel iurat aliqd̄ qd̄ licite
honeste seruari p̄t. nec sūlest cā. papa illd̄ mu-
tare nō d̄. Si tñ absoluat aliqñ tenet absolu-
tio. q̄ est sup̄ ius positiuū. Et etiā p̄tra ius di-
uinū p̄t dispensare. dum tñ p̄tra euangelii vlt̄
articulos fidei nō dispenseret. **Q**ue autē sit
d̄ra inter papā et ep̄m q̄ ad dispensatōes voti
et iuramēti. Rñ. fm̄ panoz. in. c. p̄posuit. de cō-
cel. p̄. q̄ ep̄s nō liberat ex toto a voto. s. mutat
in causam magis acceptā. vt. extra de voto. c. i.

Sed papa ex causa potest ex toto literare, quæ admodum p[ro]p[ri]e d[omi]ni, q[uod] verisimile est q[uod] deus ex causa dederit potestatem suā inter h[om]ines vicario suo. Aliis nō fuisse bonas paterfa, si d[omi]ni fisset greg[or]ii suū sine pastore, qui ex causa posset omnib[us] cōsulare. Dñ h[om]i[n]i, in. c. q[ui]to, de trāf. pla. dicit. Cum idem sit dei et vicarij sui cōsistorium, p[ro]p[ri]e papa fere omnia facere, que deus potest, clauē nō errāte. Nā generaliter dixit christus Petro. Quodcūq[ue] ligas, &c. Et qui totum dicit nihil excipit. Et idem dicit circa iuramentū. Illud tñ papa nō relaxat sine causa, vt notabiliter dicit Inno. in. c. cum inter, de renun. et glo. in. c. q[ui] o. de iureiuran. Ex q[uo] infertur q[uod] cū papa sine causa nō possit aliū a iuramento absoluerē, fortius nec seipm, h[ec] Panor.

Qualiter intelligit[ur] illa auctoritas, xxi. q. v. c. iuramenti, q[uod] deus nō facit differentiā inter iuramentū, et simplicē loquelā. Hñ. panor. in p[ri]mo de re, dicit q[uod] deus nō facit differentiā inter illa duo, q[uon]iam simplex loquela cōtinet p[ro]fessionem vel mendaciū, vt q[uod] venit ad recipiendū. Et sic p[ro]p[ri]e loquit[ur] ille tex. iuramenti, vtputa, quia alius aliunde sibi p[ro]uidisset, nisi ipse ei p[ro]misset et h[om]i[n]i. xl. q[uod] p[ro]mittens ex causa alia habebat illd[um] facere et debito.

Iuramentū scōdo. De iuramento vniuersitatis sine alicuius societatis. Aduertendū est q[uod] quādo vniuersitas alius ciuitatis vel collegij iuramento se obligauit et iurantes iam mortui sunt, successores facientes cōtra nō sunt p[ro]pter hoc p[ri]uri. Nā obligatio iuramenti est p[er]sonalis, et nō trāsit ad successores, tenent[ur] tamē ex quadā fidelitate adimplere q[uod] iuratiū est.

Quādo multitudo iurat aliqd[am] facere et nō facere, nunqd[am] aliquib[us] cōtrauenientib[us] possint aliq[ui] cōuenire. Hñ. p[ri]m[us] xxi. Si absolute et in o[mn]i euentu iuratiū est, q[uod]libet obseruare tenetur. Si vero sub cōditione vel ob determinatam causam, puta, si aliq[ui] seruaret et h[om]i[n]i, nō tenet[ur] quis nisi existente cōditione, ar. ex de cōdi. ap. xxi. extra eo, puenit, vnde si o[mn]es aliq[ui] vel plures nō seruient, in hoc casu absoluti vident[ur] aliq[ui]. Si vero pauci sunt qui nō seruarent, recurrendū est ad intentionē iurantiū, viz, q[uod] si intendeat q[uod] quocūq[ue] nō obseruant, ipi nō tenerent. Aut solū si multi essent illi qui nō seruarent, et si de intentionē nescitur tutius est seruare.

Quid autē dicendū de iuramentis scolariū vniuersitatis, collegior[um], rectorior[um], et h[om]i[n]i, qui iurauerūt multa in eorū, statutis cōtenta

an sine p[ri]uri cōtraueniendo. Paul. in cle. i. de reg. distinguit. q[uod] aut illi de vniuersitate, aut collegio iurauerūt seruare statuta aut cōtenta in eis. P[ri]mo casu si vniuersitas collegialiter nō incidit i p[ri]uriū, q[uod] tollit statutiū, et p[ro] se quens tollit iuramentū, statuto accessorium. Si aut iurāt seruare cōtenta in statuto, tñ incidunt in p[ri]uriū veniendo cōtra, sine causa rōnabili. Et hoc intelligit Panor. in. c. dilecto, de plen. q[uon]iam iurauerūt cōtenta in statuto seruare, nulla habita intentōe de statuto, vtputa si dixerūt, iuramus nō recipere aliquē qui non sit graduatus. Secus si dixerūt, iuram[us] nō recipere aliquē qui nō sit graduatus sicut cōtinetur in statuto, quia hoc casu vident[ur] iurasse seruare statutiū. Idē sentit co. Lar. in. d. cle. i. Et dicit q[uod] nō solū expresse, sed etiā tacite remoueri p[ro]p[ri]e, quia tale statutiū obligat tanq[uam] singulos et nō tanq[uam] collegiū. Et ideo cōsulit q[uod] tales tollant statutiū anteq[uam] cōtraueniant, quo sublato iuramentū sublatiū est. Et ita seruatur. Sed si cōtrauenerint nō sublato statuto, ad hoc p[ro]babiliter videt[ur] posse defendi, q[uod] intelliguntur destruxisse statutiū. Et sic nō sunt p[ri]uri, quia cū possint tollere statutiū expresse ergo et tacite intelligunt[ur] sustulisse, ex quo apparet de voluntate cōtraria. Nec est verū q[uod] sint p[ri]uri, eo ipso q[uod] incipiūt cōtrauenire, quia iuramentum obligat singulos et nō collegiū, cum nō sit susceptible p[ri]uriū, ar. extra de sen. ercā. romana. i. vi. Hāc opinio videt[ur] etiā sentire Jo. an. in. c. i. de his q[ui] fi. a ma. p[re]c. c. S[ed] Jo. de li. in. d. cle. i. dicit. q[uod] in p[ri]mo mēbro cōtraueniendo etiā collegialiter incidit in p[ri]uriū Panor. s[ed] in. d. c. dilecto, dicit. q[uod] h[ec] materia sp[eci]m sibi fuit visa difficilis, et p[ro] cōcordia dicit. q[uod] aut singulares de collegio iurant seruare statuta singulariter, ita q[uod] habito respectu ad formā et substantiā iuramenti, potius ligat eos singulariter et tunc sublato statuto collegialiter, nullū p[ri]uriū incurrūt cōtraueniendo. Et hoc casu intelligere p[ri]mā opinionē verā. Exemplū, statutiū est vt nullus vocē habeat nisi sit matriculatus. Iuratiū singuli seruare statutiū. Certe iuramentum hoc casu cōtinet obseruantia singulor[um]. Ideo si collegiū delib[er]at tollere statutiū, nō peccant singuli postmodū cōtraueniendo. Sed si iuramenti stringit eos ad obseruantia, collegialiter, tunc habet locum alia opinio, vt sine metu p[ri]uriū non possint etiā collegialiter cōtrauenire, causa rōnabili nō subsistēte. Pone exemplū in casu, d. c. dilecto. Nā canonici iurando non recipere aliquē p[ro]tra numerū statutiū, iuramentum

videtur habuisse respectū. vt etiā collegialiter
nō recipiāt. qz nulli dubiū qz singulares non
possunt singulariter eligere canonicos. vñ ex
forma et materia iuramēti poteris cōprehē-
dere vtrū iuramentū stringat tantū singulos
singulariter. an vero singulos collegialiter.
Et ad ppetrationē statuti adhibeas hanc cau-
telam. vt singuli iurent cōtenta in statuto. nō
habita mentōe de statuto. Et vt iurent qz etiā
collegialiter nō cōtraueniēt. Subsistere post-
modū causa cōcernente fauorē publicū. pnt
cōtrauenire. vide de hoc glo. notabilem. xi. di.
in his.

Quid autē dicendū de statutis cōmunitatū
vel vniuersitatū aut collegior. seu fraternita-
tum. que quidē statuta multotiēs sunt cōfir-
mata ab epis. aut principibz ciuitatū. vel ter-
rarū. An nō obstāte hac cōfirmatione possint
cōtrauenire. eo tamē mō vt dictum est. Dc
qz si supior cōfirmauit pdicta statuta ex certa
sciētia. et cum cause cognitōne. sic inferiores
absoluere. nec dispēnsare poterūt. al's secus.
Bar. tñ in. l. oim. l. de testa. videt tenere in-
distincite. qz inferiores possint cōtrauenire. Di-
cit. n. qz licz testamentū sit factū de cōsensu pi-
cipis. tñ potest reuocari sine ei' cōsensu. Qd
facit ad statuta fm etiā que sunt in ducatu spo-
letano cōfirmata p supiorē. Et sic pnt sine
eius cōsensu reuocari. Adde tñ pdictis quod
notat panoz. in. c. cū accessissent. de pñ. qz sta-
tuentes pnt recedere a statuto cōfirmato a le-
de apl'ica vel alio supiore. et redire ad ius cō-
mune. nō obtēra alia licētia a supiore. Et idē
tenet Bal. in. l. oēs populi. ff. de iur. et iure. Sz
Bar. in cōtrariū est in. d. l. oim. Solet pa-
noz. sic cōcordare. Alut statutū cōcernit prin-
cipaliter fauorē statuentiū. et procedit prima
opinio. Nam cōfirmatio habet vim cuiusdā
priuilegiū. cui pnt statuentes tanqz priuilegio
renunciare. Si vero statutū cōcernit fauorem
aliorū vel ius publicū. ita qz nō mere ipos sta-
tuentes. tñc pcedit alia opinio. quia ex quo
supior cōfirmat. videt dispositionē facere suā
quia oia nostra facimus. tñ. Inferior autē nō
potest tollere legē supioris. facit dictū Anno.
in. c. accedentibz. de priu. vbi dicit qz si statu-
tum cōcernit principaliter fauorē ecclesie nō
pnt canonici expresse vel tacite illi renuncia-
re. Aliud notabile Panoz. qz si statuētes vel
eorz successores veniūt scienter cōtra statutū.
vident tollere statutū. Ita qz p vnicū actum
cōtra statutū factū. tollit ipm statutū. Idem
Hosti. et Jo. an.

Quid autē dicendū de statutis quarundā

terrarū. vt in rippia ianue. quenō pmittunt
vinū aliunde apportatū vendi in suo territo-
rio. qdū vinū illius terre inueniat venale p
tanto vel tanto p'cio. Et multotiens talia sta-
tuta sunt cōfirmata iuramēto. An sit obseruā-
da. Rñ. fm Bonal. qz pñōi statuta et iura-
menta sunt illicita et nō obseruanda. cū etiā
circumscripto statuto vel iuramēto. talia ob-
seruare vel facere intentōe corrupta. illicitus
sit. Et hoc videt rōnabile. Secus autē si aliqua
bona intentōe. et ad bona reipublice. vtpura.
habent vina valde debilia et corruptōni ob-
noxia. que longo tpe seruari nō pnt. Et si vi-
na aliunde portarent. sua vina vendi non pos-
sent. et sic terra illa graue damniū incurreret.

Ds. Quid est ius. Quid rigor. quid
equitas. et quid dispensatio. Rñ. fm
Bo. ius est ars boni et equi. cuius me-
rito qz nos sacerdotes appellat. i. sacrozū pce-
prozum ministros. Rigor vero est excessus vl'
austeritas iuris. aliquotiēs ad terrore scripti
qui quidē nō est seruandus. nisi vbi timef ne
peccatū reducat ad alios p exemplū. vt in. c.
sed illud. rlv. di. Quādoqz tñ rigor idē est qd
subtilitas iuris. et seruandus est. et de resti.
spo. in litteris. Equitas vero est mediū inter
rigorē et dispensationē. et sic diffinit. Equitas
est iusticia. dulcore misericordie temperata.
Quid sit dispensatio. dictū est supra. Dispen-
satio. de hac materia vide sup. Iudex primo.
vbi determinatur. An iudex tēat sequi ius.
an equitatem.

Vtrū ea que contra ius sunt valeāt. Rñ.
fm panoz. in. c. in noie dñi. de testi. distinguē-
do. aut dispositio nō est penalis. aut sic. Si nō
regulariter actus est nullus. vt in regula. que
cōtra ius. et. in. l. nō dubiū. l. de legi. Et hoc
intellige qñ lex habet ppetuā causam p'hibi-
tionis. i. rō p'hibendi est ppetua. Secus si tē-
poralis. de hoc vide. s. Impedimentū. rvi. et i
c. vides. x. di. et ibi bona glo. Alut dispositio ē
penalis. Et hic est maxima difficultas. Qui-
dam dixerūt qz p appositionē pene sustinetur
actus. qz lex nō videt tunc simpliciter p'hibe-
re. sed vltra pcessit apponēdo penā. Hoc ve-
rum. nisi lex inducat vltra penam actus nulli-
tatē. vt in. l. iubemus. l. de sa. san. ec. et in. c.
quia ppter. de elec. hēc tñ opinio nō videt pla-
cere Bar. in. l. ptoz. ff. de no. oper. nū. allegat
d. l. iubemus. et multa iura que vltra penā in-
ducūt nullitatē actus. Sed certe posset respō-
deri qz in illis iuribz lex nō fuit cōtenta pena
extrinseca. sed etiā voluit inducere nullitatez
actus. Panoz. tñ aliquantū limitat predicta

¶

dicens qd nō semper ex non obseruātia legis inducit nullitas ipo iure, sed qñq; prestat causam irritandi. qñq; vero ipo facto irritat. Scire enī debet qd qñq; lex iubet aliquā solennitatem adhiberi tpe cōtractus, et tūc si aliter fiat actus est nullus ipo iure, vt in. c. sine exceptōne. rñ. q. ij. et in. d. l. nō dubiū. et. c. audine. de elec. et. l. de testa. hac p̄sumptima. Qñq; lex iubet aliquā solennitatem adhiberi post contractū, vel aliā actū p̄fectū, et tūc si illa solennitas nō interuenit, nō inducit actū nullitas ipo iure, sed nō valet in effectū, qz debet annullari nisi aliud exp̄sse caueret in dispositōe. Et hoc videt p̄bati in. l. vniuersa. l. de p̄ci. in p̄ra. offe. Done exemplū statutū de quolibet cōtractu soluat gabella decē solidis p̄ libra, certe si nō soluit cōtractus remanet validus, licet possit annullari. Qd p̄cedit etiā si lex dicat alis nō valeat. Debet enī intelligi, nō valeat licet in effectū, vt in. d. l. vniuersa. Secus si diceret, nō valeat ipo iure, vel ipo facto.

Legare. Quid si legator legauit rem alienā. Rñ. panoz. in. c. filius. de testa. dicit, qd aut qd legat rem alienā in qua habet aliqd ius. Et in dubio videt solū ius legare. qd h̄z in re, et sic nō debet extimatio totius rei, vt in. l. serui electore. de. l. i. Idē si testator putabat aliqd ius habere in ea re. qd tamē extinguebat morte, vt in. l. vxor patrum. fm vnū intellectū. l. de lega. Et per hoc possit acceptari qd si testator legauit re alienā sibi pignoratā, videat legatū ius pignoris qd habebat in re. Aut legat rem sibi et alteri cōmunē, et tūc videt legare patrē suā tm̄, licz dixerit rem meā, vt in. d. l. serui. Et hoc verū, nisi testator dixerit, lego totā re vel verba similia, qz tūc debet extimatio totū vt. l. iulianus. de. l. iij. Et notat Bar. in. l. cum alienā. l. de leg. Aut legat rem oīno alienā, Et tūc aut est heredis, et tūc omnino debetur, nec sufficit dare extimatiōē, qz testator p̄t legare rem heredis sicut p̄p̄iā, vt est pulcher tex. in. l. vnū ex familia. §. h̄ re. ff. de. l. q. Aut legat rem alterius q̄ heredis. Et tūc aut sciēter, et debetur illa res vel eius extimatio, vt. d. l. cuz alienā. Qummo sit talis res cuius cōmertū possit haberi, alis inutile est legatū, puta, si legatur res sacra vel res p̄ncipis. l. apud iul. in fi. ff. de. l. i. Si vero legauit ignorāter, tūc aut extraneo, et nō valet legatū, d. l. cū alienam. Aut cōiuncte p̄sone, cui alis fuisset relictus, etiā si sciūset rem alienam et debetur extimatio, d. l. cum alienam.

Et ex p̄dictis soluit questio que nūc de facto accidit. Quedā mulier legauit quandā rem alienā, s. loceri cuidā monasterio p̄ salute aie sue, an valeat. Et dicendū est p̄ p̄dicta qd sic. Nec ob. d. c. filius, qz licet ibi ponant plures lecture, tñ illa Inno. est rector et cōmunior, vt intelligat tex. qñ filius legat rem ecclesie alteri ecclesie. Secus qñ legaret in pios vsus rem alienā, qd nō esset alicuius ecclesie, vt in casu nostro. Et hūc intellectū tenet glo. in. c. si ep̄us. rñ. q. v. vbi Et d̄p̄i. videt dicere qd in hoc casu legatarius poterit agere ad extimatiōē, Et qd saltē debeat extimatio et valeat legatum tenent cōmuniter toc. in. d. l. cum alienam.

An autem hoc habeat locū in foro canonico et anime. Panoz. in. d. c. filius, dicit, qd cōmuniter toc. tenet qd sic, licet ip̄e teneat p̄trarium. Sed ex quo ip̄e dicit qd cōiter toc. tenet aliā opinionē, et ideo videt tenenda, p̄ferim quādo cōstat de mente defuncti, puta, qz sciebat dispositiōē iuris civilis, quia p̄inde est, ac si legasset rem illā, si enim potuisset, vel saltē extimatiōē.

Done. Quidā legauit fratribz p̄dicatoribz c. si eum sepeliret in ecclesia sua, ille occidit se ip̄m, vel est repperit ex cōicatus, ita qd nō p̄t sepeliri in sacro. An fratres debeāt habere legatū, licet eū nō sepeliant. Rñ. Bar. in. l. miles. ff. de adul. refert Di. determinasse qd sic, p. d. l. miles. in. §. reā, cum facto defuncti et eius culpa acciderit hoc. Nec ob. qd nō sit impleta cōditio sub qua legatū est relictū, qz illa est cōditio impossibilis que legatū nō viciat, vt. l. obrinuit. ff. de cōdi. et de.

Done. testator legat mihi. x. si faciā vnū altare in capella sancti Bernardini, ego antea illud feceram mei cōtemplatiōe, an cōsequar legatū. Rñ. d̄nt quidā qd nō p̄ ter. exp̄ssum in. l. cōditionū. ff. de cōdi. et de. Et hoc videt tenere Bar. ibi, vbi dicit qd ad actionē p̄sequendā non sufficit aliquid fieri fato, et videt esse tex. ibi, in fi. vbi dicit, Nam si fato fecerit, nō videt obtemperasse voluntati, sed ad penā vitandā, dicit Bar. de mente Di. qd nō refert qualiter fiat, vt. l. ea quidē, si m̄ā, ita fue, alie. Et nota h̄c distīctionē Bar. qd facit ad multa. Et vide sup̄ in. c. emphiteosis. i. fi. de pictura fienda per heredē, et ibi soluit illa questio qd ad penam incurrendā, hic autē loquimur qd ad actionē cōsequendā. Et sic nulla est cōtrarietas hic et ibi.

Done. Quidā parochianus ecclesie sancti